Anna Rinonapoli

CAVALERII LUI TAU

"OPREȘTE-TE." ȘI MOARTEA SE OPRI.

nautilus

Anna Rinonapoli

CAVALERII LUI TAU

"OPREȘTE-TE." ȘI MOARTEA SE OPRI.

18

ULUIT, SLEIT DE PUTERI, BĂIATUL SE ABANDONĂ VOINȚEI DIVINE... ȘI ACVILA ÎI IESI ÎN ÎNTÎMPINARE.. CREȘTEA, ACOPERE TOT CERUL ȘI, CU ROTIRI LENTE, COBORÂ SPRE CASTELUL VRĂJITORULUI. DIAVOLII ÎNCERCARĂ SĂ FUGĂ, ÎȘI DESCHIDEAU LARG GURILE MONSTRUOASE ÎNTR-UN URLET TĂCUT.

Anna Rinonopoli ne-a daruit niste "erai" profund umani si supraumani, pamînteni si ceresti, reali si simbolici in acelasi timp, care se remarca intr-o panorama a genului fantasy national si international in mod singular lipsit de personaje vii si valori adevarate. Nu ne mai putem dori deat un singur lucru: ca scriitoarea să se hotarasco sa puna pe hirtie si alte asemenea istorisiri dedicate cavalerilor-calugari ai Ordinului lui Tau. (Gianfranco de Turris)

SF&F

Anna Rinonapoli
CAVALERII LUI TAU

"OPREȘTE-TE." ȘI MOARTEA SE OPRI.

TRADUCERE DE ANCA ȘI ALEXANDRU BALACI

INTRODUCERE DE GIANFRANCO DE TURRIS

NEMIRA
'93

Coperta colecției și ilustrația :
DAN ALEXANDRU IONESCU

© **Marino Solfanelli Editore**
CAVALIERI DEL TAU

Toate drepturile asupra acestei versiuni
aparțin Editurii NEMIRA
Reproducerea integrală sau parțială a textului
este interzisă și va fi pedepsită conform legii

ISBN 973-9144-48-9

INTRODUCERE

Problema care se pune în fața fiecărui autor italian care intenționează să scrie *heroic fantasy* (pentru a utiliza acest termen creat în anii șaizeci de către L. Sprague de Camp), sau narațiuni mito-poetice (pentru a folosi definiția pe care Lester del Rey a dat-o trilogiei lui Tolkien), sau povestiri epico-fantastice (pentru a recurge la locuțiunea franceză echivalentă), sau oricum altfel s-ar mai putea numi genul literar care e inclus — și subînțeles — sub aceste etichete, nu totdeauna adecvate sau atotcuprinzătoare ale unui sector destul de vast, este aceea a direcției de urmat, a punctelor de referință de la care trebuie plecat, a „magnificei stirpe" din care, mai mult sau mai puțin direct, se descinde.

Nu este vorba de o problemă minoră, teoretică sau academică, ci de una practică și importantă : privește, într-adevăr, stabilirea intrigii, scopurile autorului, „valorile" pe care trebuie să se bazeze. În rezumat *esența* povestirii. Căci una este să urmezi calea deschisă de către „clasicii" genului nostru literar, și alta să urmezi calea care se referă la o vagă „tradiție" națională (texte și scriitori, mituri și personaje, istorie și legendă). Și faptul că aceasta există, chiar dacă nu se poate defini drept o tradiție propriu-zisă, l-am subliniat în mai multe rînduri *(Heroic Fantasy,* Fanucci, 1979 ; *Magicieni și războinici,* Fanucci 1980 · *Războinicii din Ausonia,* Akropolis,

1982 ; *Armele și iubirile*, Solfanelli, 1985). Alternanța de real și de fantastic din țara noastră îi oferă nenumărate posibilități celui care dorește să situeze aici o intrigă de *heroic fantasy* : totul este să aibă pregătirea culturală și curajul creator pentru a încerca o asemenea aventură. Sînt puțini, e adevărat, cei care au încercat acest lucru, de parcă ar exista o rezervă inconștientă, poate o moștenire legată de școală, ca să înfrunte, modificînd sau cel puțin adaptînd necesității, datele reale ale Istoriei, sau să le amestece cu cele ale folclorului, ale legendelor, ale mitului. Ca și cînd n-ar fi avut ilustre exemple ale felului în care au fost absorbite și reelaborate fantastic aventurile Paladinilor de către tradiția scrisă dar mai ales de către cea orală a poporului nostru.

Anna Rinonapoli, după o lungă activitate ca autoare de literatură științifico-fantastică cu conținut satiric și de critică socială, odată ce s-a decis să se ocupe de „fantezia eroică" și-a luat inima-n dinți și s-a îndreptat cu hotărîre — aproape fără preambuluri sau preparative — spre calea „italiană". Evident ea poseda capacitatea profesională și bagajul cultural necesar pentru a efectua această încercare plină cu dificultăți de tot felul. Rezultatul ni se pare mai mult decît demn de toată atenția : fără îndoială o operă importantă în istoria narațiunii mitopoetice italiene, la care va trebui să ne referim. Nu este vorba de o rumegare lipsită de inventivitate a lui Tolkien sau a lui Howard (pentru a cita numai două nume aflate la antipozi), ci de ceva profund personal și „național", dacă putem să spunem așa, în lipsa altor adjective adecvate, care se remarcă prin numeroase și diverse puncte de plecare. O încercare, cum spuneam mai sus, care unește faptul istoric, prezent pe fundal, cu o invenție fantastică pe măsura epocii alese pentru desfășurarea acțiunii.

Acvila de foc, prima povestire care deschide volumul, este plasată în jurul anului 1000, pe vremea lui Conrad al II-lea, împăratul Germaniei, creatorul „legii salice" cu privire la succesiunea ereditară la tron, al mișcărilor micilor feudali italieni, al episcopilor conți și al așa-numitei *constitutio de feudis*. Acțiunea este situată în Versilia și în Maremma toscană, așa cum erau acestea pe atunci : niște lacuri de-a lungul țărmurilor, mlaștini și

păduri întinse (astăzi, evident, totul s-a schimbat radical). Numele personajelor și ale locurilor nu sînt rodul fanteziei, ci au fost extrase din cronicile timpului : ca, de exemplu, Teupascio (mai tîrziu Altopascio) și Buggiano (care a fost într-adevăr distrus). De remarcat, tentativa unei reconstituiri actuale a modalităților și limbajului de *ieri :* aproape nouă secole au trecut și unicul lucru pe care îl putea încerca era de *a* adapta cadențele din 1000—1200, descoperite în textele epocii, la limbajul actual. După trei ani de eforturi, Anna Rinonapoli am impresia că a reușit : personajele ei vorbesc o limbă care în practică nu există, concentrată cum este, și cu un amestec de cuvinte actuale și ieșite din uz, în dialect toscan sau în italiană, sau cu stranii derivații latine, limbă care însă s-ar putea să fi existat și pe care, oricum, o păstrează în amintire, tradiția.

Celelalte două povestiri ale acestui roman ciclic, *Rana lui Amfortas,* care a obținut Premiul Tolkien 1983, și *Farmecul spinului de trandafir,* se referă la o perioadă istorică ceva mai tîrzie : aceea care a urmat după lupta pentru investituri dintre Papalitate și Imperiu. Firul conducător este același, prezența Ordinului lui Tau, cavalerii-călugări cu cruce albă pe rasa neagră și care amintesc evident de Ordinul Templierilor (al cărui stindard era alb și negru). S-ar mai putea adăuga că cel dintîi este o reformulare fantastică a celui din urmă, ca și cînd litera grecească la care se referă autoarea ar asuma toate caracteristicile simbolice ale Cavalerismului medieval, așa cum Altopascio și Magione, sediul Ordinului, au devenit, în transfigurarea operată de Anna Rinonapoli, locuri emblematice ale „miraculosului" din Evul Mediu.

De altminteri, cele trei povestiri sînt doar cele trei capitole ale unui episod care are rădăcini și referiri identice, legate între ele și cu aceeași desfășurare a conținutului. „În general protagonistul", afirmă însăși autoarea, „este un om umil care *știe să vadă* miracolul, care trăiește în fantezie, într-un raport circular intern-extern-intern". Și nu numai atît — s-ar putea adăuga — protagoniștii sînt părtași, cu *voința* lor *de a crede,* la niște evenimente extraordinare, la care participă și personajele secundare : „oameni care trudeau din greu ca să tră-

iască într-un mediu ostil și care nu-și pierdeau credința și capacitatea de a fabula", explică Anna Rinonapoli.

În felul acesta scriitoarea pare să fi înțeles deplin mentalitatea omului medieval, atît de îndepărtată de cea a omului modern încît acesta din urmă nu numai că nu reușește s-o înțeleagă și s-o accepte, dar o respinge în bloc, o refuză. O mentalitate care-și dă pe deplin seama că se naște, trăiește și moare într-un propriu și adevărat „univers simbolic", așa cum a explicat pînă la cele mai mici detalii M.M. Davy *(Initiation à la symbolique romane,* Flammarion, 1977). Jacques Le Goff, chiar dacă nu este total de acord cu o asemenea interpretare, afirmă totuși că în secolul al XII-lea „miraculosul tulbură prea puțin regularitatea cotidiană, și probabil că tocmai faptul acesta este cel mai neliniștitor la miraculosul medieval, adică faptul că nimeni nu-și pune întrebări în legătură cu prezența lui, care nu are nici o tangență cu cotidianul și cu toate astea este total inserat în el" *(Il meraviglioso e il quotidiano nell'Occidente medievale,* Laterza, 1983). Asta nu înseamnă însă altceva decît că „omul obișnuit" din secolele X—XIII era într-un atît de strîns contact cu simbolul și cu fantasticul, încît nu se mai mira de prezența lor, considerîndu-le un eveniment „normal".

Din această atmosferă aleasă de Anna Rinonapoli pentru cele trei povestiri, al căror fundal este Ordinul lui Tau, și descrisă cu atîta dragoste și preciziune, decurg mai multe consecințe. Prima este aceea de a fi reconstituit o lume în care creștinismul — după un mileniu — se impusese de-acum în fața păgînismului, dar este fără nici o îndoială cu totul deosebit de cel pe care-l cunoaștem noi : în sine și în raporturile credincioșilor cu divinitatea. Fraza „omul umil care *știe să vadă* miracolul" spune deja totul : *astăzi* cine mai „știe să vadă miracolul" ? Practic nimeni, se poate răspunde liniștit. Se interpune o întreagă serie de obstacole exterioare și interioare : o civilizație „tehnologică", o filozofie „raționalistă", o cultură care vrea să ignoreze anumite date, o *forma mentis* de-acum laicizată, o atitudine psihologică, morală și spirituală aprioric „oarbă" față de determinate „semnale".

În secolele acelea, pe care chiar și acum unii se încăpățînează să le denumească „secole întunecate", lucrurile se petreceau cu totul altfel. Supranaturalul, cum îl sintetizează Le Goff în eseul citat, era definit pe atunci în cel puțin trei feluri : *mirabilis, magicus, miraculosus.* Primul este acela care și astăzi se definește „minunat" *tout court,* și derivă din mitologia clasică, orientală, germanică, din folclor, din povestirile populare și așa mai departe. Al doilea, care inițial se referea atît la magia albă cît și la cea neagră, a devenit sinonim cu supranaturalul malefic. Al treilea este supranaturalul, și deci miraculosul creștin. În legătură cu *miraculum,* învățatul francez notează diferențele față de alte manifestări asemănătoare : provenind de la un singur autor, adică Dumnezeu, în miracol există prin urmare „o reglementare a miraculosului", „o tendință de a raționaliza miraculosul" care, fiind așteptată de la Dumnezeu, „nu se detașează de planul divin și de o anumită ordonare" și deci nu este deloc imprevizibilă. În acest sens, în *miraculosus* exista un fel de „golire a miraculosului", *miraculum*-ul nu este o fractură în realitate, ci aproape o continuare, în alte forme, a realității cunoscute omului medieval, așa cum s-a mai spus anterior.

Tocmai asta e atmosfera creată de Anna Rinonapoli mai ales în *Acvila de foc :* eroul — om umil care se dăruiește total credinței și, în simplitatea lui, săvîrșește acel *miraculum,* zburînd ca păsările, fără să considere însă faptul acesta drept ceva ieșit din comun, în timp ce acel *magicus* al vrăjitorului care l-a răpit nu e altceva decît o manifestare a Satanei. Se simte, în anumite pagini, un fel de suflu al unei „Providențe" manzoniene, căreia i se încredințează cu toții, de la băiețașul Bollone, crescut prea mult pentru vîrsta lui, pînă la nepotul lui Conrad al II-lea, siguri fiind că ea va rezolva lucrurile cît mai bine, după un plan prestabilit „scris în ceruri".

Povestea lui Bollone este aceea a unei extraordinare „treziri" a unui suflet candid, din cea mai desăvîrșită abrutizare, în care încercase să-l facă să decadă vrăjitorul, pentru a deveni în felul acesta adept al diavolului : a căpătării conștiinței de sine, dar nu la nivelul unei umanități „normale", ci direct într-o atmosferă „miraculoasă". Viața în stadiul natural conduce, în mod ine-

vitabil, către bine, nu îngăduie ca sufletul să se rătăcească, pare să vrea să spună autoarea. Dar Bollone al său, un băiat de patrusprezece ani, înalt de un metru și nouăzeci, nu este asemănător cu „sălbaticul cel bun", construit la masa de scris de către Iluminiști, care pretindeau că l-au întîlnit printre indigenii descoperiți treptat în Africa, în America sau în Australia : el este în schimb „deschis" nu numai către aspectul exterior și natural al realității care îl înconjoară ci și către o dimensiune transcendentală, așa încît religia sa nu este numai o religie naturalistă care divinizează plante, animale și fenomene atmosferice, ci o religie mult mai profundă și mai elevată : „Percepea sacralitatea vieții, nu la nivelul reflexiei. Ar fi fost fericit, era sigur de asta, dacă ar fi putut să rătăcească pe cîmp, în tovărășia animalelor, a florilor și a plantelor. Își trăgea puterea din ceasurile petrecute în contact cu natura, și la fel și siguranța și speranța care îi modelau spiritul. Lupta eroic împotriva forțelor răului, și nu cunoștea cuvintele a lupta și eroism: Comportarea lui era spontană. Izvora dintr-o convingere profundă". Nu foarte deosebit, așadar, de figura „purului nebun" din ciclul arturian care, el singur, va avea viziunea Graalului și pe care Wagner (bine cunoscut de către autoare) îl va face să se înalțe pînă la simbolul cel mai creștin.

Cea de-a doua consecință care decurge din faptul de a fi ales o atît de specială atmosferă, este folosirea (nu știu cît de conștientă) a simbolurilor. Deja Tau, prezent încă din titlu, care îi pune în evidență pe cavalerii-călugări, și care își proiectează umbra peste toate povestirile din carte, este simptomatic. Tau este efectiv, așa cum se afirmă în roman, „litera grecească ridicată la rangul de simbol al Crucii", dar nouă ni se pare că ea are o semnificație mai amplă decît cea legată numai de creștinism. Semnul ales are însă, prin el însuși, un sens propriu: „Crucea este unul dintre acele simboluri care, în forme diverse, se găsesc aproape pretutindeni și încă din cele mai îndepărtate timpuri ; așadar ea este departe de a aparține exclusiv creștinismului, cum cred unii, scrie René Guénon *(Symboles fondamentaux de la science sacrée,* Gallimard, 1962), și afirmă în continuare că „dacă Cristos a murit pe cruce, e tocmai, se poate afirma clar,

pentru valoarea simbolică pe care o are crucea în sine, valoare care i-a fost totdeauna și de către toate tradițiile, recunoscută". Ea reprezintă deplina realizare spirituală a „Omului universal", care se extinde în sens orizontal (realizare a individualității) și în sens vertical (realizare a ierarhiei „stărilor multiple" ale ființei). Mai mult chiar, sensul ales de scriitoare pentru a-și caracteriza cavalerii-călugări este litera grecească, așa cum s-a spus, care, spre deosebire de crucea latină, este lipsită de brațul vertical mai scurt. În felul acesta, ea amintește insistent egipteanul *ankh*, crucea vieții din ezoterismul Nilului. S-ar putea înțelege prin urmare Ordinul Tau, ca un ordin al unui creștinism inițiatic, cel puțin în contact cu misticismul Orientului, cum au fost chiar, în realitate, Templierii? Și de ce nu, dat fiind că s-a dovedit (cfr. între alții Enrico Montanari, *Considerazioni sul templarismo*, în *Studi e materiali di storia delle religioni*, Editura Ateneului, nr. 1—2, Roma 1969) că aveau un ezoterism propriu și că întrețineau strînse legături cu Ordinul Ismailiților ? Ne-am afla atunci, în cazul în care autoarea s-ar decide să mai scrie și alte capitole ale acestui ciclu narativ, în fața unor nesperate ramificații : un Ordin „tineresc", gnostic, cu toate consecințele, chiar și pe planul invenției, pe care acest lucru le-ar comporta. Aceeași figură a lui Bollone, atunci, ar căpăta conotații diverse, mai marcate, ca de exemplu porecla sa de „instrument al lui Tau", sau „cuțit al lui Tau" sau, cum el însuși se definește, de „nebun". Matto-Bagatto : ca la cărțile de Tarot, adică haosul; infinitele posibilități ale realului ; sau chiar nebunul--menestrel : cum se lăsa numit San Francesco, deschis astfel tuturor „cererilor" Providenței, chiar și celor mai absurde în aparență, ca Bollone care se „încredințează" „voinței" divine și „face să-i crească aripile".

Referirile simbolice, evident, nu se termină aici. Există, între altele, caracteristica băiatului-uriaș care înțelege „limbajul păsărilor" și asta o explică tot Guénon, înseamnă limbajul îngerilor, adică al divinității, cu alte cuvinte limbajul „înaltei inițieri". Bollone, cu sufletul lui candid și pur, larg deschis solicitărilor sacrului, a apucat calea unei proprii transcendențe care îi îngăduie să vadă îngerul morții și să-l oprească (schimbînd cursul

Istoriei), înălțîndu-i și convertindu-i și pe ceilalți prin simplul său exemplu.

Fenomenul de levitație merită o atenție deosebită pentru personajul căruia i-a fost atribuit : Bollone, fără îndoială, este asemănător următoarei descrieri : „Un om foarte ignorant, hărțuit de întîmplări și de boli, pradă celor mai atroce chinuri fizice și sufletești", dar la care se întîlnește „o extremă puritate spirituală care îi îngăduie tot atîtea amețitoare «revelații». Și acestui «zbor» al spiritului s-ar spune că îi corespund, pe plan empiric, «zborurile» trupului, adică «levitațiile». Sînt cuvinte prin care, în prefața la *La levitatione* de Anna Maria Turi (Ed. Mediterranee, 1977), Emilio Servadio se referă la Iosif din Copertino, „sfîntul care zbura" și pe care însăși autoarea, în biografia pe care i-o dedică în cartea sa, îl definește la rîndul ei ca pe un „instictiv manipulator al forțelor naturale, un mistic pe jumătate cretin, atlet rustru al Bisericii". Cu anumite diferențe, există multe puncte comune între „băiatul cel sălbatic" (dar cu inima curată) descris de Anna Rinonapoli, și acest fenomen existent, certificat istoric, al „profundului Sud" din secolul al XVII-lea, principalul fiind (îl citäm din nou pe Servadio) că „dezvoltarea interioară este cea care-ți îngăduie să «treci dincolo», să «zbori peste» realitatea cotidiană, să te joci ca o pasăre (sau ca un înger) cu așanumitele «legi» care, aparent, o guvernează". „Dezvoltarea interioară" și nu „cultura".

Și mai mult. Episodul spălării mîinilor în apele limpezi ale torentului, care duce departe sîngele și molipsirea de ciumă, depășește și el semnificația literală și se încadrează pe calea purificării spre atingerea unui *status* superior. Tot așa nu se pot uita corespondențele, simbolic exacte, între lună-noapte-porumbel-copilă-apă sau între soare-zi-acvilă-împărat-foc. Aceasta este „legea corespondențelor" care unește lumea de jos cu lumea de sus, vizibilul cu invizibilul, microcosmosul cu macrocosmosul și permit folosirea interpretării simbolice care (deseori) trece dincolo de intențiile autorului atunci cînd își află inspirația în adîncurile „inimii".

În *Rana lui Amfortas* și-n *Farmecul spinului de trandafir*, sensul sacrului la un nivel atît de pur, și, s-ar putea spune, primordial, se află la un grad inferior : aici pre-

domină în schimb un contrast direct față de Diavol care, prin vrăjile sale, pune stăpînire pe personalitatea, sau, mai bine zis, pe sufletul unui tată și-al unui fiu, dar pînă la urmă nu-și atinge ținta. Tendința de a rezolva cu explicații „naturaliste" întîmplări și episoade transfigurate de „imaginația populară", face parte din cazuistica — menționată mai sus — a Evului Mediu creștin, care consideră „miraculosul" drept o urmare a normalului, lăsînd pentru *mirabilis* și pentru *magicus* (de origine demonică) restul. Ceea ce nu se poate explica drept un fapt voit de Dumnezeu, aparține celorlalte două categorii.

Ajungînd aici s-ar putea considera ca depășită eventuala obiecție pe care cineva ar fi putut s-o ridice, cu toate premizele inițiale : „Cavalerii lui Tau" este o operă propriu-zisă de „fantezie eroică" ?. Răspunsul este pozitiv, cu precizarea că e vorba de o fantezie eroică *italiană*. Componenta fantastică constă în faptul că atît „miraculosul" cît și „magicul" sau „extraordinarul" și „supranaturalul" — diferit de ceea ce afirmă Todorov (*Introducere în literatura fantastică*, Ed. Univers, 1973) și (Caillois. *Au coeur du fantastique*, Gallimard, 1965) — și cum de atîția ani susțin eu, nu sînt altceva decît aspecte diverse ale „fantasticului" și nu se situează nici înainte, nici după, nici alături de el ; și această componentă se referă la o originală tradiție mitică și folclorică a țării noastre (ca și la Giuseppe Pederiali, sau Tullio Bologna, dar, la Rinonapoli cu o mai mare profunzime față de cel dintîi și cu o mai mică amploare în perspectivă și cu mai puține referiri „alternative" față de cel de al doilea), aceea a dificilei și delicatei probleme a creștinismului. Mai e și inspirația epică populară. Figura eroului, într-un sens destul de tradițional al termenului, este prezentă în povestiri, în timp ce pentru roman s-a spus deja că este, mai mult decît un de acum scontat anti-erou, un „erou umil", „nebunul pur" din romanele Mesei Rotunde. Și pentru asta să fie atunci *mai puțin* erou ? Nu toți protagoniștii genului nostru literar sînt ca barbarul Conan : alții sînt, de exemplu, ca micul Frodo care, pentru a duce la îndeplinire o misiune înfinit mai mare decît el, nu reușește să se jertfească în întregime, ci numai parțial (degetul cu inelul). Bollone face parte din ca-

tegoria celor „cu spiritul pur" care au curajul inconștienței, care, de altfel, este cel al copilăriei, atunci cînd ea nu e încă contaminată de numeroasele valori greșite ale celor „mari". Cîți „eroi de fiecare zi" cunoaștem oare noi înșine ? Persoane care-și poartă „eroic", pe tot parcursul celor douăzeci și patru de ore, propria lor povară și nu se încovoaie sub încercările traiului lor zilnic și care își păstrează intacte în sufletul lor ideile și credința, mergînd înainte. „Eroul cu o mie de chipuri" este titlul unui eseu închinat de Joseph Campbell acestei nemuritoare figuri ale mitului clasic : o definiție care se poate adapta atît protagonistului de *heroic fantasy*, de la William Morris la Karl Edward Wagner, cît și realității pe care noi toți o trăim. *Sufletul, caracterul, voința, scopurile* sînt ceea ce contează, nu atitudinea exterioară, mijloacele puse la dispoziție, limbajul care se folosește, finalitatea imediată către care se aspiră.

Cu Bollone, Temperto și Rodulfo, Anna Rinonapoli ne-a dăruit niște „eroi" profund umani și supraumani, pămînteni și cerești, reali și simbolici în același timp, care se remarcă într-o panoramă a genului *fantasy* național și internațional în mod singular lipsit de personaje vii și de valori adevărate. Nu ne mai putem dori decît un singur lucru : ca scriitoarea să se hotărască să pună pe hîrtie și alte asemenea povestiri dedicate cavalerilor-călugări ai Ordinului Tau.

Gianfranco de Turris

ACVILA DE FOC

I

CASTELUL, lipit de muntele pustiu, slobozea fulgere sulfuroase și roșietice precum o duhoare greţoasă : răsuflarea demonilor care locuiau acolo împreună cu vrăjitorul. Băiatul simţea frigul și duhoarea, nefiresti, încerca o groază de nespus, dar nu voia să privească. Evita pînă și să-și imagineze formele monstruoase și asta încă de mic copil, de cînd fusese răpit și luat ca rob de către vrăjitor : mintea, chircită de groază, se apăra prin absenţa gîndurilor.

Acum fiind mare, știa că acel castel există, cu toate că nu-l privise niciodată. Îl respingea. Ca un melc în cochilia lui, se ghemuia în Eul său, într-un ungher tainic, unde trăia sufletul și pe care numai Dumnezeu putea să-l vadă. Își amintea de cuvintele mamei : diavolul nu poate fura sufletul cuiva care crede în Dumnezeu. Și băiatul își întărea credinţa, cu toate torturile, farmecele și învăţămintele rele. Descoperise că stăpînul nu bănuia existenţa unei apărări interioare. Nu-i comunica gînduri și sentimente. Îndura sudălmi și violenţe, avînd siguranţa că va fi fericit după moarte : în Paradis nu existau lovituri, foame și singurătate.

Nu putea să frecventeze alţi oameni. Trăia singur pe muntele Lucchesia, dormea într-o grotă împreună cu Bigio, calul. Singur și la discreţia prepotenţei unui omuleţ scund, slab, vîrstnic, care emana un fluid magic ire-

zistibil. Trebuia să-i dea ascultare : niște ace nevăzute, înfipte în piept și în ochi, îl chinuiau într-un mod groaznic atunci cînd se revolta sau cînd încerca să fugă.

Iar acum, în picioare, în așteptarea poruncilor, stătea în fața temnicerului său, care ținea în mînă un bici. Se afla afară, pe platoul îngust din fața castelului în care locuia vrăjitorul. Îndobitocit de nemîncare, răspundea monosilabic, în șoaptă.

— Vorbește odată, nătîngule, îl mustra vrăjitorul. Era ocrotit de un cerc de netrecut, de mici flăcărui violete, cu o strălucire amăgitoare, care îl fermecau pe băiat, făceau să i se înmoaie genunchii și să-i zvîcnească tîmplele. Astăzi, Bollone, ești și mai nătîng ca de obicei.

— Da... Nu se uita în flăcări, dar le percepea totuși reflexul violet și se simțea subjugat de emanații. Rezista cu spiritul, dar nu știa încotro să-și ațintească privirea ca să evite toate lucrurile acelea diavolești. În schimb, urmărea mișcările șerpuitoare ale biciului. Da, sînt nătîng... mi-e foame.

— Ai să mănînci.

Bollone se agață de nădejdea de a avea puțină pîine.

— Poruncește.

— Cîte curse ai pus în pădure, aicea jos ?

Băiatul ridică degetul arătător, apoi pe cel mijlociu, și-n cele din urmă toate degetele de la o mînă :

— Una, două..., o mulțime.

— Prostule ! o mulțime înseamnă... Nu știa nici el precis : Mult, foarte mult...

— Nu, nu... atît. Și arătă mîna cu toate cele cinci degete.

— Cinci.

— Cinci, repetă băiatul. Era lacom să învețe, cu toate că era gata să cîntărească părerile cu neîncredere : Învață-mă cuvintele. Își aminti de o frază pe care celălalt o pronunța deseori : Ești omul cel mai învățat din Toscana.

— Sigur. Învățat. În realitate era necioplit, ignorant: aproape toți erau așa în secolul al XI-lea. Se considera superior deoarece călătorise. Pe pămîntul Franței am deprins meșteșugurile magice. Nu preciza că-și salvase pielea tocmai la timp, atunci cînd maestrul lui fusese ars ca vrăjitor.

Bollone arătă colinele care coborau, pe partea dreaptă, pînă în cîmpie :

— Franța este dincolo de munți ?

— Acolo este Lucca. Un loc cu o mulțime de oameni gata să te ucidă.

— De ce ?

— Așa sînt ei. Să te ferești. Nu voia să-i spună că Lucca era un centru religios unde vrăjitoriile erau pedepsite. Din cauza asta trăia el ca un lup, în munte. Dar te apăr eu !

Bollone intuia minciuna. Nu izbutea să-și imagineze totuși un castel atît de mare încît să poată locui în el o mulțime de persoane. Își desfăcu brațele :

— O mulțime... toți laolaltă ?

— Multe castele, unul lîngă altul, multe case... se cheamă oraș. Nu crezi, nătîngule ?

— Ba da, stăpîne.

— Nu știi nimic. Nu pricepi nimic. Rob ești și rob ai să rămîi. N-am să scot niciodată din tine un vrăjitor. Nărodule. Îl umilea pentru a-l menține supus, fiindcă băiatul crescuse, era aproape de două ori mai înalt decît el. Inutil să te învăț.

Bollone închise ochii. Îngenunche. Vorbi pe un ton rugător.

— O bucată de pîine, te rog, fă o vrăjitorie... o bucată de pîine.

Vrăjitorul rămase încurcat : băiatul era sleit, nu mai putea fi păcălit cu viziunea amăgitoare a unei fripturi de miel, nu se mai lăsa păcălit, și, dacă nu-și recăpăta puterile, n-avea să mai poată face rost de hrană. Vrăjitorul își schimbă atitudinea. Scoase un oftat zgomotos :

— Dacă n-aș fi eu să mă gîndesc la ziua de mîine, dacă n-ar fi aici tăticul tău... ai devora totul, ca o fiară. Ai muri de foame fără tăticul tău. Și îi aruncă o bucată de pîine uscată.

Bollone se aștepta la ea, nu era deloc prost. O prinse din zbor.

— Mulțumesc, tăticule.

O rontăi cu măselele lui puternice. Încercă s-o facă să dureze cît mai mult, înghițind bucăți mici, la distanță una de alta. Prea puțin. Nu se sătura. Ba, dimpotrivă,

gustarea aceea îi sporise apetitul. Visa de-acum să dibuie în pădure o pradă sățioasă, un iepure gras...

Stăpînul continua să se laude. Nu avea public și lucrul ăsta îi displăcea. Și el era prizonierul singurătății, din cauza îndeletnicirii lui nefaste. Dorea admirația, ba chiar și afecțiunea lui Bollone, care însă trebuia să rămînă un rob, credincios și doritor să învețe vrăjile și să se dedice diavolului. Și se înfuria, fiindcă îi părea limitat ca inteligență și lipsit de interes. Îl stimula, cînd cu biciul, cînd cu viziuni ademenitoare. Și vorbea, entuziasmîndu-se, fără să-și dea seama că băiatul refuza să-și însușească învățătura. Spunea mereu aceleași lucruri: „... și spiritele și demonii îmi dau ascultare..."

Dar nu-i dau frîptură, se gîndi Bollone. Își păstră însă remarca pentru sine. Cu ochii pe jumătate închiși, observa biciul care însoțea mișcările mîinii și părea un șarpe.

— Desigur, îți dau ascultare.

— Toți în slujba mea. În realitate așteptase mulți ani, îndeplinise ritualuri înspăimîntătoare și înjunghiase copii, pînă cînd un diavol neînsemnat catadicsise să încheie un pact cu el, cerîndu-i în schimb sufletul.

— Ce castel minunat mi-au construit... pietre de granit și turnuri roșii din profir... strălucește ca soarele. Și tu nu poți intra.

— Da. Dar nici nu o dorea.

— Într-o zi ai să vii. Urmează-mi sfaturile. Ai să devii vrăjitor și prieten al diavolilor.

— Da, răspundea din buze, nu și din inimă însă, așa cum făcea totdeauna. Da, stăpîne.

— Spune-mi tăticule.

— Da, tăticule.

— Eu te iubesc și te învăț. Îi arătă o pasăre neagră care se așezase pe un colț de stîncă: Cine este?

— Gra... gra... Imită croncănitul.

— Corb, i se spune.

— Corb, repetă băiatul. Și păsărica de dimineață e ciocîrlia. Cea de seară, privighetoarea.

— Îți plac păsările cîntătoare?

— Da. De ce sînt atît de mici și au un viers atît de frumos?

— Diavolul a vrut așa!

Mincinosule, sînt făpturile lui Dumnezeu, se gîndea Bollone, *așa-mi spunea mama și eu o cred pe ea și nu pe tine.* Dar, cu fruntea plecată, se prefăcu că încuviințează, mișcînd ușor capul.

...diavolul este unicul dumnezeu pe lume, trebuie să-l iubești, trebuie să-l cinstești...

Băiatul învățase cum să elimine glasul acela odios din atenția lui. Își contempla picioarele mari, încălțate cu niște cizme grosolane, din blană de oaie, pe care el însuși le cususe. Absorbit, concentrat asupra unei viziuni familiare, care îi dădea siguranță.

— Privește-mă în față cînd vorbesc, imbecilule.

Bollone își înălță pentru o clipă fruntea : ochii mari și negri păreau că îi pătrund în creier ca niște vîrfuri ascuțite de bazalt. Tresări din cauza dorinței neașteptate de a zdrobi craniul plesuv al omului aceluia rău, cu dinți putrezi. Blocat de vrajă, nu putea să-l ucidă.

— Da, stăpîne.

— Spune-mi tăticule. Și ridică biciul.

Înfricoșat, bolborosi cu un glăscior de copil :

— Tăticule, nu mai fac. Mă bați pentru că trebuie să mă fac mare.

— Vorbește normal, nătîngule, ai crescut mare. Făcu să pocnească biciul, dar nu-l lovi. Trebuie să ai patrusprezece ani.

— Sînt mulți ?

— Cîți ani aveai, cînd ți-a murit mama ?

— Nu știu. E moartă, cu adevărat ?

— Da, sărăcuța. Eu sînt tatăl tău.

Mincinosule, îmi amintesc prea bine, m-ai furat în pădure, se gîndea Bollone.

— E cu putință ? Ai uitat totul, privește-mă, drăguțule, privește-l pe tăticul tău.

Rostea cuvinte drăgăstoase și băiatul îl ura și mai mult pentru prefăcătoria lui. Îi aruncă o privire rapidă, piezișă.

Vrăjitorul urmărea un scop ascuns, precis. Își arătă dinții stricați într-un zîmbet care-l făcea și mai dezgustător.

— E meritul meu. Ai devenit un uriaș. Tare ca un stejar. Înalt ca un chiparos. Un băiat de-a dreptul frumos.

Auzind complimentul, Bollone rămase cu gura căscată. Înalt de un metru și nouăzeci, musculos, avea o chică mare neîngrijită, blond-roșcată, nasul turtit pentru că și-l rupsese, și fire de păr roșcat care îi creșteau pe față, pe brațe și pe pieptul, doar în parte acoperit de tunica zdrențuită. Ochii albaștri, uimiți, și buzele întredeschise îi dădeau în momentul acela o expresie de idiot.

— Închide gura aia mare, prostule. Și ascultă aici, îi porunci vrăjitorul. Trebuie să-ți tai părul. Altfel nu o să găsești nevastă și nu o să ai copii.

Mai vrea și alți robi, se gîndi băiatul, fiind sigur că nevastă înseamnă o femeie care făcea copii ca oaia.

Vrăjitorul rîdea batjocoritor :

— Bollone soț...

— Ce înseamnă soț ?

— Omul care are nevastă. Am să-ți explic altădată, lucrurile astea. Dacă ai fi bogat, ai purta un veșmînt frumos, fără petice.

— Ce înseamnă bogat ?

— Mult pămînt, mult de mîncare. Și bijuterii. Își aminti de ignoranța băiatului. Pietre colorate și strălucitoare.

— La ce servesc pietrele ?

— Bogăție, imbecilule. Am avea slujitori și cai. Frumoși, nu năpîrliți ca Bigio.

— Bigio e frumos, protestă el : era singurul lui prieten.

— Nu știi nimic, nu ai nici o dorință. Lumea e plină de plăceri și de bogății. Nu știa cum să-l atragă pe robul lui cel prostuț și simplu. Îl răpise, pentru că simțea că îmbătrînește, că-i slăbesc puterile, cu tot pactul lui cu diavolul. Friptură de miel. În fiecare zi. Și fructe coapte. Și plăcintă cu miere. Sînt foarte gustoase.

Bollone își auzi ghiorăitul pîntecului gol. Și-l frecă. Neîncrezător, își linse buzele.

— În fiecare zi mîncare multă. Cine să ne-o dea ?

— Dacă ai să devii bogat, robii.

— Ai să-i biciuiești ?

— Ai s-o faci tu, imbecilule. Ai să fii un stăpîn. Și ai să poți să biciuiești.

Lui Bollone nu-i plăcu ideea de a-i chinui pe alții, cum era chinuit el. Vrăjitorul voia să-i bage-n cap dorința

de revanșă, îl îmboldea să se răzbune pe nevinovați pentru maltratările îndurate de el.

— O să te distrezi cînd ai să fii bogat. Nu scăpa norocul.

Băiatul își întoarse privirile către vale :

— Unde este norocul ?

— Cugeți ca un copilaș de țîță.

Bollone văzu că biciul se ridică :

— Te rog, tăticule, învață-mă. Am să mă supun.

— Norocul se numește diavolul. Trebuie să-i dai sufletul...

Băiatul nu mai asculta. Se agăța de prezența mamei în sufletul lui, îi auzea vocea dulce, iubitoare, îi urma sfaturile, fiind sigur că-l asculta pe Dumnezeu. O confunda pe mama lui cu Dumnezeu, de bună credință, pentru că sufletul lui era încă de copil. Și-l ura pe vrăjitor, pe prietenii lui demonii, și lucrurile necinstite pe care trebuia să le facă sub vraja acelor.

— Gata acum cu flecăreala, Bollone. Du-te la vînătoare.

— Nu mai sînt animale în pădure. Nu se mai găsește nici o ciupercă și nici un melc.

— Pentru ciuperci trebuie ploaie. Vocea deveni lugubră. Prea multă secetă. E o vreme de ciumă.

— Ce înseamnă ciumă ?

— E un rău molipsitor. Omoară oameni și animale.

— Un... un diavol ? întrebă în șoaptă.

— Nu. O duhoare aducătoare de moarte, care iese din pămîntul uscat. Umflă, înroșește gîtul și subsuorile. Și putreziciunea și sîngele ies din răni... niște buboaie așa de mari. Și arătă pumnul mîinii stîngi.

— Nu poți să-i faci farmece, ciumei ? Surprinsese, pentru prima dată, spaimă în vocea stăpînului.

— Sigur. Am să-i fac.

Din nou un ton de nesiguranță : așadar exista ceva mai puternic decît el.

— Ce trebuie să fac, tăticule ?

— Să fugi, dacă vezi un bolnav sau un mort de ciumă.

— Da.

— Și dacă vezi un animal ciumat, să fugi.

— Da.

— E mai bine să mori de foame decît de ciumă, țipă. Schimbă apoi tonul. Vorbesc pentru tine, drăguțule. Eu nu voi muri niciodată. Diavolul mă ocrotește. Dar tu... poți să crăpi, scumpule... o moarte îngrozitoare. Mai întîi ai să suferi, cînd carnea ta o să putrezească, cîte o bucățică pe rînd : sînge și putreziciune... o bucățică pe rînd... și ai să urli... și continuă cu descrierea pînă cînd fu sigur că băiatul înțelesese.

Bollone era foarte îngrijorat. Descoperise deja în pădure stîrvuri mici de animale în putrefacție, negre de furnici și bîzîite de muscoi. Convins că trupurile mai simțeau încă durerea, le îngropase. Considera că e drept să ucizi animalele ca să le mănînci, dar nedrept să le faci să sufere.

— Trebuie să le îngrop ?

— Nu, prostule. Să nu le atingi. Să fugi imediat. Imediat.

— Da. Îl duc pe Bigio la păscut ?

— Nu. Culege-i un sac de iarbă.

Bollone îngenunche :

— Tăticule, încă o bucată de pîine.

— Trebuie s-o meriți. Fă-mi rost de mîncare. Pleacă. Îl biciui. Și întoarce-te, ai înțeles ? Simți ăcele ?

Bollone se tăvălea pe pămînt. Mai mult decît loviturile de bici, cu care se obișnuise, era torturat de ăcele acelea arzătoare. Nu reușea să și le smulgă. Nu le găsea cu degetele. Se zgîria. Gemea. Nu putea nici să plîngă, nici să implore milă.

Stăpînul se opri din bătaie.

— Acum du-te. Să te supui. Diavolii te însoțesc mereu, chiar dacă tu nu-i vezi.

Băiatul fu eliberat de chinul cel mai de nesuportat. Încă îndurerat, se tîrî pînă departe, la marginea platoului. Acolo îndrăzni să se ridice, dar nu se întoarse să vadă castelul și flăcăruile violete. Coborî spre poale. O coti la stînga, spre gura unei grote. Acolo trăia el împreună cu calul. Și nu ieșea niciodată de acolo, decît la porunca vrăjitorului.

Un diavol nevăzut păzea intrarea. Nu putea să intre în grotă, dar stătea acolo de pază cu un furcoi. Dacă băiatul ar fi ieșit, l-ar fi prins, l-ar fi străpuns, și fript de viu, cu usturoi, rosmarin și multă sare.

Lui Bollone nu-i păsa de moarte. Se temea însă de o moarte de animal, crezînd că sufletul ar fi putut fi molipsit, confundat cu animalul. Iar el voia să ajungă în Paradis, unde era mama lui. Era gata să îndure chinul acelor vrăjite și nu încerca să fugă.

Își trecu mîna peste piept și nu găsi acele. Le simțea în fiecare nerv, mai puțin arzătoare ca înainte, dar mereu prezente.

Intră în grotă. Mîngîie botul calului :

— Sărmane Bigio, azi nu poți să vii cu mine. Am să-ți aduc iarbă proaspătă. I se păru că ochii mari și prelungi îl priveau înțelegători. Ai răbdare. Și tu ești rob ca și mine. Vocea îi deveni o șoaptă. Să nu fugi. Or să te prindă. Îi plac și caii fripți. O altă mîngîiere pe bot : Îți doresc o zi bună, dragul meu Bigio.

Își vîrî cuțitul în cingătoarea de frînghie care îi lega tunica. Luă un sac gol și ieși. Se feri să privească în sus. Coborî, traversînd coasta muntelui, pînă la micul izvor, care țîșnea dintr-o crăpătură stîncoasă și forma un pîrîiaș subțirel. Își răcori fața. Bău, cu înghițituri mici.

Pădurea cobora de-a lungul povîrnișului. Nu prea mare, nici deasă, se rărea în luminișuri cu iarbă. Ceri, măslini, stejari, castani, chiparoși și pini se înălțau ici-colo, deasupra tufișurilor învălmășite de aluni și de muri, deasupra salcîmilor spinoși. Afară de stejar și de chiparos, Bollone nu cunoștea numele copacilor, dar îi deosebea, îi iubea ca și cînd ar fi fost oameni.

Din pădure castelul nu se zărea și durerea acelor se micșora, dacă hotarele locului supus voinței vrăjitorului nu erau încălcate.

Băiatul se bucura de libertatea aceea limitată, atît de prețioasă, încît uita de foame. Putea să privească, să gîndească. Animale și arbori, îi erau prieteni, ascultau, vorbeau cu el, în felul lor, ca și Bigio.

Atingea trunchiurile, frunzele.

— Ei, m-am întors, sînt eu, Bollone, nu mă cunoașteți ? Voia o confirmare a identității lui.

Scutura tufișurile :

— Ce mai faceți ? bine ? sînt mulțumit că vă văd. Și considera drept răspuns, freamătul ramurilor. Trăsăturile feței lui, răvășite de groază, contractate de tensiunea ner-

voasă, se destinseră, înfloriră în zîmbetul tinereții. Ochii albaștri deveniră limpezi, inocenți, plini de o lumină tremurătoare. Dezvăluiau un caracter afectuos, sensibil, generos, o minte ascuțită și curioasă, o imaginație creatoare.

— Scumpii mei copaci, mai întîi să mănînc...

Scobi pămîntul, în căutarea rădăcinilor. Găsi trei, cam veștejite. Le mestecă încet : stomacul încetă să i se mai contracte. Mai căută : toate erau uscate sau putrezite. Apoi avu noroc : cinci rădăcini fragede și trei viermi suculenți. Plin de bucurie, exclamă :

— Mulțumesc, Tau. Tu nu uiți viermișorul pentru rîndunică și nici pentru mine.

Mînca, închipuindu-și pîine și friptură de miel. Se simți plin de vigoare. Euforic, sărea printre copaci. Mîngîia scoarțele, arbuștii. Manifesta prin gesturi fericirea de a trăi în natură. Își croia drum prin vegetația pădurii. Îndepărta ramurile care, revenind la locul lor, păreau să-i facă semne de aprobare.

— Ei, știți ? lui îi este frică. Vraja ciumei este mai puternică decît a lui.

Da, ziceau arbuștii mișcați.

— Dacă îi este frică, înseamnă că poate să moară.

Da, murmurau tufișurile.

— Minciuni, spune numai minciuni. Eu nu-l cred.

Da, faci bine. aprobau plantele.

Ajunse la marele cer, îi îmbrățișă pe jumătate trunchiul centenar :

— Numai mama spune adevărul. Mă asculți, bunicule?

Îi plăcea să-l numească așa. Nu cunoștea cu exactitate semnificația cuvîntului : era rezervat bătrînilor care trebuiau să fie respectați conform voinței lui Dumnezeu. Experiența pozitivă a lui Bollone consta din frînturi de amintiri din copilărie, din sfaturile mamei, pe care nu le uitase, cu toate că observațiile acelea nu se închegau într-o judecată unitară. În parte, era conștient de asta și voia să învețe. Îl avea drept unic interlocutor pe vrăjitor, în care nu avea încredere.

— Bunicule, sufletul se duce în Cer. În Paradis toți mănîncă și se joacă, chiar și cu mine... florile răsar mereu și păsările cîntă... mamele sînt toate vii... n-o să mai fiu singur, bunicule, ai să vii și tu acolo ?

Mîngîia scoarța în timp ce fabula :

— Caii aleargă pe pajiștile verzi, cei buni, ca Bigio... Nu era sigur dacă animalele intrau în Paradis pentru că nu aveau suflet : așa spunea mama. Dar protesta : O păsune pentru ele trebuie să fie pe acolo, nu-i așa, bunicule ? Își înălța ochii spre vîrful copacului : cerul uriaș, auster, îl domina în tăcere.

Căută răspunsul care avea aceeași culoare cu ochii mamei. Nu îi uitase. Dar în dimineața aceea văzu un cer palid din cauza zădufului și a negurii. Îngrijorat, întrebă :

— Ți-e rău ? Ești plin de praf ca și frunzele. Vrei să te speli ? Ți-e sete ?

Își lipi fruntea de trunchiul copacului și se rugă :

— Vino, dragă ploaie, spală, astîmpără setea... dacă aș putea, v-aș aduce pîrîul. O să se gîndească Domnul... vino, dragă ploaie.

După el, Dumnezeu făcea lucrurile frumoase și bune, diavolii și vrăjitorul pe cele urîte și rele. Și seceta ? părea prietena ciumei, nu a vrăjitorului. Cine o crease ?

Se pierdea în atîtea gînduri. Suspină :

— Cît de neștiutor sînt.

O porni din nou la drum. Culoarea frunzelor era stinsă. Arbuștii se veștejeau. Rămurelele uscate se frîngeau, cădeau, de îndată ce le atingea. Iarba era galbenă, țepoasă. Băiatul o tăie pe cea mai bună și o bagă în sac pentru Bigio al lui.

Ciuli urechile. Nu auzea ciripitul păsărilor : plecaseră? Uneori, cîte una i se așeza pe arătătorul întins : un flocușteț, tot numai puf moale și un glas puternic, armonios. Ar fi vrut să aibă aripi și să zboare în cer, cîntînd împreună cu ele. Nu le-ar fi mîncat niciodată : erau micuțe, vioaie, libere, vesele.

Începu să strige :

— Hii ! fiufi !... ghii !... Nu primi nici un răspuns. Pădurea părea părăsită. Și celelalte animale ?

— Sgrr... ssquit... sgrut... frusc... Imita viersul păsărilor. Pîndea prin tufișuri : nimic. Nu mă lăsați singur...

Una cîte una controlă cursele : goale. Pesemne că animalele deveniseră viclene ca vulpea, sau coboriseră în vale, un loc pentru el oprit.

Se cățără într-un cer, pînă în vîrf, pentru a cerceta cu privirea : cîmpia, micile coline învăluite în ceața albăstruie, păreau să se confunde cu cerul.

Știa că oamenii locuiau acolo. Dorea să meargă acolo, dar era împiedicat de ace.

Avea amintiri vagi din viața de dinaintea răpirii, amintiri sfîșiate de torturi și de groază și care nu se puteau însăila într-o succesiune ordonată.

Își îndreptă privirile cînd spre cîmpie, cînd spre coline. Unde se afla castelul care purta un alt nume, dispărut din minte. Trăia acolo, împreună cu mama și cu alți oameni care nu-l băteau. Dimpotrivă, un bătrîn alb de tot îi dăruia mereu un măr sau smochine uscate. Purta o rasă neagră cu un semn alb deasupra, Tau, care însemna fiul lui Dumnezeu : așa îi explicase mama.

Bollone credea că Tau era un nume propriu. Nu știa că litera grecească era considerată drept simbolul Crucii. Mai mult, nu-și amintea nici numele nici povestea lui Iisus, pentru că nu mai sărbătorise Crăciunul și Paștele.

Îl onora, îl respecta și-l admira pe Dumnezeu, în chipul său de Creator. Avea pentru El o mare venerație. Și-l imagina ca pe o ființă imensă, doar vag umană, care își avea rădăcinile pe pămînt și chipul — nu îndrăznea să și-l contureze — în cer. Se simțea mai apropiat de Tau, fiul, tînăr, mai uman — poate o reminiscență a lui Iisus copil — și îi vorbea degajat.

Căutase semnul lui Tau pe veșmintele păstorilor, care își mînau din urmă turmele pînă la poalele muntelui vrăjitorului. Dar acum păstorii nu mai veneau. Se temeau de farmecele vrăjitorului, care îi făcea neputincioși să se împotrivească. Și Bollone era constrîns de magia acelor, să fure oi, capre sau saci cu făină.

Își aducea aminte... cînd ? Anul trecut sau mai demult ? Nu-și dădea seama... erau două oi pe platou și băiatul învățase să mulgă, să facă brînză, să tăbăcească pieile.

Acum nu mai exista mîncare. Stăpînul devenea tot mai furios, biciuia și invoca diavolii.

Dus pe gînduri, Bollone coborî din copac. Nu putea să se întoarcă cu mîinile goale :

— O, tu blestematule, care nu mai mori și vrei să-ți spun tăticule și spui că mama a murit...

Poate că mama murise cu adevărat din pricina necazurilor ; copilul răpit, soțul strivit de trunchiul pe care îl tăia. Băiatul își amintea de vestea aceea, dar nu și de înfățișarea adevăratului său tată.

Amintirea cea mai vie era o pădure, dar pădurile se aseamănă. El era mic, o ajuta pe mama lui să umple coșurile cu fragi, zmeură și afine. Mai și mînca și-și mînjise gura și obrajii. Deodată avu senzația neașteptată a unui sac aspru pus peste cap și care îl împiedică să strige după ajutor.

A fost începutul robiei : ani șterși din memorie. Dacă cineva l-ar fi întrebat : „Cum ai trăit pînă acum ?", el ar fi răspuns : „Foame și lovituri. Foame și frică. Întuneric și singurătate".

Dar nu se gîndea să se sinucidă. Percepea sacralitatea vieții, dar nu la nivel de reflecție. Ar fi fost fericit, era sigur de asta, dacă ar fi putut să rătăcească pe cîmpie, în tovărășia animalelor, a florilor și a plantelor. Își trăgea forța din ceasurile petrecute în mijlocul naturii, iar siguranța și speranța îi modelau spiritul. Lupta cu eroism împotriva forțelor răului. Dar nu cunoștea cuvintele „luptă" și „eroism". Atitudinea lui era spontană. Izvora dintr-o convingere profundă.

— O, Tau, fă să găsesc un animal pentru stăpîn... și pentru mine... măcar un fagure cu miere, ce bun este... măcar melci. De ce e seceta asta ?

La teama de a sfîrși fript de către diavol, i se adăugase frica de ciumă : sînge și putreziciune, o moarte de animal. I se părea că-și vedea cadavrul năpădit de furnici și de muște, fără nimeni care să-l îngroape. Nu asistase niciodată la moartea unui om.

— O, Tau, eu am suflet. Salvează-mă. Și pe Biglo.

Calul nu avea suflet. Și Bollone era îngrijorat din cauza asta. Se așeză pe pămînt cu spatele rezemat de un trunchi. Voia să-și depene gîndurile încîlcite. Dar ațipi. Fu trezit de un cîntec, nu de pasăre, ci a unui glas omenesc și care avea prospețimea unui pîrîu. Se ridică să vadă, fără să facă zgomot. Acum deosebea cuvintele.

Tatăl meu dulce ce rău faci
că eu sînt mare și soț nu-mi dai
rău faci tu tată că nu mă măriți.

Tulburat de cîntec, se apropie. Pîndea, ascuns în tufișuri și rămase uimit : o femelă, fiindcă avea mamelele ca oaia, dar pielea netedă ca o floare. Nu cunoștea fetele. Credea că visează.

Cîntecul continua :

Tatăl meu dulce fă cum știi tu
ca inima-mi tristă s-o înveselești.

Bollone admira părul lung și negru, împletit, piciorușele desculțe, mîinile care țineau frînghia de care era legată capra. Nu-și dădu seama că păstorița repeta aceleași versuri. Era vrăjit de vocea aceea frumoasă.

Tatăl meu dulce ce rău faci
că eu sînt mare și soț nu-mi dai
rău faci tu tată că nu mă măriți.

Bollone vru să-i atingă părul și obrajii, ca să fie sigur că era adevărată. Înaintă încet în luminiș.

Rău faci tu tată... Fata se întrerupse auzind un zgomot. Îl văzu. Holbă ochii. Scoase un urlet.

— O, fetițo, nu-ți fac nici un rău...

Păstorița fugi, tîrînd după ea capra legată.

Bollone rămase nemișcat, umilit. Nu știa că avea un aspect înspăimîntător, cu părul acela arămiu și zburlit, zdrențăros cum era și murdar : dar murdăria nu ascundea cicatricele urîte ale loviturilor de bici și ale arsurilor.

Suspina, vorbea în șoaptă cu voce de copil :

— De ce, mamă ? Sufletește era încă un copil. Mamă, de ce m-a crezut rău ca vrăjitorul ? Privea în sus în așteptarea unui răspuns. Cum pot să scap de vrăji ? ce trebuie să fac ? Își frîngea mîinile lui mari, cu unghiile crăpate. Salvează-mă, Tau, dă-mi o bucată de pîine. Nu mai găsi alte cuvinte. Mulțumesc. Amin.

Considera că „amin" însemna o mulțumire specială, datorată numai lui Tau. Și o repetă de mai multe ori.

Mai rătăci prin pădure, în căutarea unei prăzi. Într-unul din lațuri zări un mic animal care se zbătea; mic, îi ajungea numai vrăjitorului. Îi rupse repede gîtul ca să nu-l facă să sufere. Îl băgă în sac. Mai culese iarbă pentru cal. Pe drumul de întoarcere descoperi două rădăcini: asta trebuia să-i fie toată cina. Le mîncă. Și merse agale. Își întîrzia întoarcerea; de altfel zilele de vară erau lungi. Ținea capul plecat ca să nu vadă cursa diabolică în care era constrîns să intre.

Se opri puțin pe platoul îngust și strigă:

— Stăpîne! sînt aici!

— Așteaptă.

Ca totdeauna, băiatul așteptă. Era curios să știe dacă vrăjitorul aprindea el singur micile focuri din cercul fermecat sau era ajutat de diavoli. Dar nu voia să vadă castelul. Se gîndi la Bigio, la mulțumirea lui după ce va fi mîncat iarba.

— Vino sus, Bollone.

Băiatul se cățără, cu privirea ațintită spre stînci. Cînd se apropie, goli sacul și arătă micul animal.

— Nu era nimic altceva, stăpîne.

— Mincinosule! Vrăjitorul începu să-l biciuiască. Ai mîncat tu totul. Lipsești atîta vreme și-mi aduci numai o îmbucătură.

— Fie-ți milă, tăticule... numai asta, îți jur...

— Privește-mă.

— Numai asta... repeta, în timp ce se zvîrcolea de durere.

Vrăjitorul bodogăni: robul nu putea să se sustragă influenței sale.

— Ajunge, porunci. Acum, gătește-l.

Liberat de chinuri, Bollone aprinse focul. Potrivi pietrele pe care avea să pună frigarea. Jupui animalul și-l puse la fript. Își trecu mîna murdară peste fruntea asudată: un chin să simtă mirosul mîncării pe care nu putea s-o guste. Pentru a-și distrage atenția se gîndi la păstoriță. Nu trebuia să vorbească despre ea. Mai bine s-o uite.

Nerăbdător, vrăjitorul întrebă:

— E gata ? Pune-i și rosmarin. Și îi aruncă o rămurică uscată.

Acum mirosul fripturii devenise și mai îmbietor. Bollone ar fi vrut să urle, ca lupul iarna. Se stăpînea cu greutate. În sfîrșit, izbuti să așeze animalul fript într-o strachină de lut, știrbită.

— Du-te să-mi aduci apă proaspătă, porunci stăpînul.

Băiatul apucă ulciorul care-i fusese întins. Se duse să-l umple la izvor. Bău ca să-și potolească pofta de mîncare. Se întoarse.

Vrăjitorul tăiase carnea cu cuțitul în bucățele mici. Le înghițea fără să mestece, împroșcînd salivă.

— Dinții mi s-au tocit după o mie de ani. Și voi mai trăi alți o mie. Schiță un rînjet văzîndu-l pe Bollone că-i repeta mișcările, cu gura goală însă. Îi reveni buna dispoziție. De îndată ce termină de mîncat, declară : Învață să gîndești ca un om și va fi bine de amîndoi. O să-ți dăruiesc o nevastă. Rîgîi. Dar dacă rămîi un nătîng... vino aici.

Băiatul tresări văzîndu-l cu cuțitul în mînă.

— Vreau să-ți tai părul ăla păduchios. Erai așa frumos de mic, așa de frumos... mi-ai plăcut imediat. Schimbă tonul : Privește-mă în ochi, scumpule.

Bollone trebui să-l privească. Tremura tot.

— Acum întoarce-te și așază-te pe pămînt. Să nu faci pe tine de frică. O să fii un tînăr frumos.

Uimit, șovăielnic, băiatul se supuse. Nu înțelegea ciudățenia aceea a stăpînului. Să-l tragă de plete și de perii de pe față ca să-l tundă îl irita : o durere suportabilă.

— Pentru seara asta ajunge, Bollone. Pari mai puțin nătîng.

— Tăticule, aveam o înfățișare care speria ?

— Sigur. Dacă te-ar fi văzut vreo fată ar fi fugit.

— Oh ! Acum înțelegea de ce fugise păstorița. Își plecă ochii, dar nu atît de repede încît șiretul vrăjitor să nu-i surprindă o expresie, alta decît cea obișnuită.

— Uită-te la mine, fiule. Spune-i tot tăticului tău. Viclean, lingușitor repeta : La ce te gîndești, scumpule ?

Bollone evita privirea, bolmojea :

— Spui că sînt băiat frumos, după aceea urît.

Vrăjitorul rîse :

— Acum eşti şi vanitos. Deveni serios : Poate că se trezeşte masculul din tine.

Bollone roşi, fără să ştie de ce.

Stăpînul se amuza :

— Nu înţelegi ?

— Nu.

— Am să-ţi explic. Nu acum. Nu vreau să-ţi intre gărgăunii în cap. Pentru moment ţine-ţi doar păduchii.

Băiatul îşi trecu mîna peste cap. Îi părea ciudat să nu-şi mai simtă buclele. Îngenunche :

— Stăpîne, tăticule... o bucată de pîine... n-am să pot să dorm.

Vrăjitorul se lăsă rugat îndelung. Pînă la urmă îi dădu o bucată de pîine uscată.

Băiatul o ronţăi ca un şoarece, cu ochii închişi.

Stăpînul îl privea cu atenţie :

— Ai văzut stîrvuri ciumate ?

— Nu.

— E bine.

— Ba e rău. Nu mai este de mîncare. Se mai simţea încă înfometat. Animalele au coborît la vale, la oameni. Le-am văzut dintr-un copac.

— Ce-ai văzut ?

— Animalele. Nu voia să-i spună nimic despre păstoriţă. Eu nu pot să cobor pînă acolo... din cauza acelor...

— Priveşte-mă.

Băiatul rămase cu capul în jos. Primi o lovitură de bici. Gemu cu un glas de copil.

— N-o să mai fac.

— Vorbeşte ca un bărbat, dobitocule, sau o să te chinuiesc în continuare.

— Da, da... Lupta cu durerea, ca să nu spună totul. Pe cîmpie sînt animalele...

Stăpînul începu să-l lovească din nou :

— Spune-mi adevărul.

Bollone nu mai resistă :

— De departe... o fată cu capra... eu nu puteam să alerg... oh ! ajunge, te rog.

Stăpînul puse capăt durerii :

— De ce nu ai prins-o ?

— Nu era acolo nici o vrăjitorie.

— Dobitocule ! poţi să prinzi tot ce vrei.

— Nu pot să ies în cîmpie.

— Nu, admise vrăjitorul. Își netezi ciocul lung și cărunt, dar rar. Și fata te-a văzut ?

— A țipat, a fugit.

— Ai rămas cu gura căscată, uitîndu-te după ea.

— Nu puteam să cobor la vale. Dar dacă tu vrei...

— Nu. Nu știi să te porți cum vreau eu. Și cum era fata ? Frumoasă ?

— Da, ca o floare. Cu părul negru, legat ca un coș.

— Cosițe negre, se spune, nătîngule, trebuia s-o prinzi și pe ea și capra. În felul ăsta mîncam și noi o friptură. Iar tu te bucurai de fată.

— Fără vrăjitorii ?

— Am vrăjit totul, răcni și-și agită brațele. Ești un uriaș. Înhață tot ce vrei. Poți să furi.

Nu, era gata să spună Bollone, *să te supui farmecelor este obligatoriu, dar să furi e un păcat.* În schimb insinuă :

— Ai vrăjit și cîmpia ?

— Tocmai asta fac acum... ce prost ești ! Mîine să cauți fata. Sari pe ea pe neașteptate. Și adu-o aici.

— Da. Nu voia. Și ce-i dăm să mănînce ?

— Înhață capra. Te vaiți mereu că ți-e foame. Vezi o capră și nu o înhați.

— Era departe, tăticule... se grăbi și el să spună. Afară din pădure.

Vrăjitorul începu să-și netezească iar barba :

— Dacă s-a speriat, mîine nu o să mai vină. În noaptea asta am să mă sfătuiesc cu diavolul.

Bollone îndrăzni să întrebe :

— Și fetele mor de ciumă ?

— Da. Ți-a căzut cu tronc ? De ce ? era cumva goală ?

— Nu. Cînta ca ciocîrlia. Cam așa... tatăl meu dulce dă-mi un soț...

Stăpînul izbucni într-un hohot de rîs :

— Bollone, nătîngul, s-a îndrăgostit. Imită cîntul : tatăl meu dulce dă-mi un soț, dă-mi-l pe Bollone... ha ! ha !

Și băiatul rîdea, de răstălmăcirea vrăjitorului.

— Cînd eram tînăr, mă pricepeam eu ce să fac cu fetele. Luam cîte voiam. Am să te învăț și pe tine, cînd ai să fii mare. Oftă din greu. Dacă ai ști să gîndești bine,

scumpule, am duce-o mai bine. Trebuie să te gîndeşti la pielea ta. Eu n-am să mor niciodată.

— Atunci sufletul tău nu o să zboare în Paradis.

— Nu există nici suflete, nici paradisuri. Cine ţi-a spus asta ?

— Mama.

— Erai de-o şchioapă. N-ai înţeles nimic.

— Şi caii se duc în Paradis ?

— Uh ! Nătîngul cugetă şi sloboade gînduri tîmpite, rînji el. Apoi deveni iar serios. Fii atent, unicul dumnezeu este diavolul. Şi te pedepseşte dacă nu-l respecţi. Arătă castelul. Acolo sînt mii de diavoli. Îi vezi ?

Bollone holba ochii, îşi răsucea capul, clănţănea din dinţi :

— Nu... da... nu...

— Priveşte-mă. Transmitea un magnetism irezistibil : Nu închide ochii. Sînt acolo. Îi vezi ? Coarnele, colţii, coada, ghearele... şi furcile gata să te înhaţe.

— Goneşte-i de aici ! urlă. Te rog. Mă supun, stăpîne... tăticule.

— Tu mă iubeşti.

— Da.

— Şi-l iubeşti şi pe diavol. Îl respecţi.

— Da. Şi-i invoca în tăcere pe Dumnezeu şi pe Tau.

— Acum marş în vizuina ta. Adapă calul. Şi-apoi să rămîi acolo înăuntru.

— Nu ies niciodată.

— Bravo, băiatule. Dacă te înhaţă, eu nu pot să te ajut. Diavolului aceluia îi plac băieţii fripţi cu usturoi, rosmarin şi multă sare.

— Ştiu. Şi era disperat din cauza asta.

— Dar eu te ocrotesc, scumpule. Fii supus şi nu ţi se întîmplă nimic. Demonul nu poate să intre. Somn uşor, scumpule.

— Somn uşor... repetă. Şi îşi aminti să adauge : Tăticule.

Adună fînul în sac. Plecă fără să întoarcă capul. Îi clănţăneau dinţii. Zăpăcit, nici nu mai gîndea. Numai cînd îl văzu pe Bigio, se mai linişti. Îi sărută coama :

— Dacă ai şti, Bigio... am să-ţi spun mai tîrziu. Hai să bem apă.

Luă o zdreanţă şi merse în urma calului pînă la izvor.

Bătu cămașa de pămînt și o călcă în picioare ca s-o curețe. Apoi o clăti în pîrîu. Se spălă și el, băgîndu-și capul sub apă. I se părea că arsura acelor încetase și că groaza de demoni dispăruse.

Calul bău puțin. Din cînd în cînd tremura.

— Ți-e somn, Bigio ? ai să mănînci acum o iarbă bună. Hai.

Își puse zdreanța. Agăță cămașa spălată de un colț de stîncă. Apoi se așeză jos, în preajma calului care mînca frunzele :

— Îs bune ? eu ți le-am adus. Mă gîndesc mereu la tine, cînd sînt departe. Dacă ai putea să vorbești. Acuma să-ți povestesc. Era o fată, o floare care cînta ca o ciocîrlie. El rîde de mine. Se întrerupse, cuprins de o îndoială neașteptată. Am lăsat-o să fugă. Sînt un prost ?

Bigio își ridică botul spre el ca și cînd l-ar fi înțeles.

Bollone continuă în șoaptă :

— N-am să-i fur capra. N-am s-o aduc aici. El ar bate-o și i-ar da numai o bucată de pîine. Iar ea ar plînge. Nu vreau. El poate să mai facă și alte lucruri urîte... O amintire îndepărtată, confuză, îl năpădi o clipă și-l cufundă în dezgustul violului. Îl renegă. Nu vreau să știu. El este rău întotdeauna, chiar și cînd doarme, rău la fel cu prietenii lui cei împuțiți.

Calul părea că ascultă.

— Să nu te încrezi în el, Bigio, niciodată. El este... ciumă, sînge și putreziciune, chiar dacă pare un om. Da. Spune niște cuvinte drăguțe ca să pătrundă în capul meu și să-mi comande gîndurile. El este mincinos ca... Se gîndi la ciupercile albe, lunguiețe și subțiri, care păreau frumoase dar erau cele mai veninoase. Te înșală. Îmi vrea sufletul ca să-l dea lui... Niciodată. Niciodată. Eu l-am dat mamei și lui Tau. Nu voi ceda. N-o să-mi fie frică. Oh, Bigio...

Plîngea încetișor, înfricoșat. Se simțea ca un copil pierdut. Mîngîia botul calului :

— Dacă n-ai fi tu...

Animalul avea părul de culoare cenușiu-închis și privirea tulbure. Scoase un nechezat slab.

Bollone își retrase mîna :

— Vrei să dormi, dragă Bigio ? o să visezi păsunile din cer. Există. El zice că nu, totdeauna zice că nu. O

să se ducă în infern. În realitate nu îi părea o pedeapsă : vrăjitorul era prietenul diavolilor. Tau este drept, o să facă un lucru nemaipomenit, un... un miracol, spunea mama. Să nu te îndoiești, Bigio. O să fie pedepsit.

Se întinse pe pielea de oaie care alcătuia culcușul lui. Pe burtă, ca să nu aibă crampe la stomac, din cauza foamei încă nesatisfăcute și încercă să adoarmă. Întoarse spatele către intrarea peșterii. Nu voia să vadă întunericul, în care ființele monstruoase, ieșite din coaja unor ouă vătămătoare, zburau în căutarea micilor animale de noapte.

Auzea tînguirea păsărelelor, țipetele de groază. Își închipuia forme obscure, nedefinite, guri famelice, fără ochi, enorme viespi negre, atrase de mirosul păsărilor, cu un ac întins amenințător, ca un cioc de răpitoare... chiu chiu... *iată l-a prins, sărăcuțul*, se gîndi băiatul, *oh mama, nu-i lăsa să intre...* chiu chiu, *încă o păsărică moartă, oh mamă, oh Tau...*

Și istovit, adormi.

Nu-și dădea seama că visează. Era fericit în livada aceea verde, cu flori roșii, albastre, galbene. Pînă și vrăjitorul părea un altul. Nu mai biciuia. Nu mai amenința. Iedul se frigea în frigare și răspîndea un miros îmbietor de rosmarin...

Fata cu cozi cînta și-l privea : era ca o făgăduială că atunci cînd aveau să fie mari, aveau să devină soț și soție și aveau să aibă mulți copii. Copii care să fie lăsați să alerge prin livezi, să se joace cu animalele fără să le biciuiască vreodată. La un moment dat fata tăie o bucată din ied, i-o băgă în gură și îl mîngîie pe obraz.

Bollone simți gustul mîncării și atingerea unei corole de floare. Copleșit de emoție, se trezi. Își rotea ochii prin întuneric, se pipăia, și nu voia să creadă că se afla singur, în grotă. Plîngea. Singurătatea era atît de neliniștitoare, încît ar fi vrut să-l cheme pe vrăjitor : mai bine să primească lovituri, dar să existe o ființă omenească alături de el.

Disperat, se apropie de intrarea grotei, care făcea un mic cot. Văzu lumină : s-au și ivit zorile ? nu, luna. Simți dorința s-o privească. Nu o făcuse niciodată : dimineața și seara astrul îi părea fără importanță. Acum era atît de multă lumină, că se simțea mîngîiat.

Făcu doi pași : dar diavolul de pază ?

Hotărî să-l înșele. Se tîrî de-a lungul stîncii zgrunțuroase care îi zgîria pielea. Nu-i păsa de asta. Era obișnuit cu intemperiile și cu loviturile. Se bucura fiindcă lumina se mărea de parcă ar fi fost zorile. Din prag contemplă peisajul văii : colinele și vîrfurile copacilor iradiau o luminozitate deosebită, de parcă ar fi fost ninse. Admira și se convingea că și noaptea era frumoasă și nu putea să fie opera demonilor. Minciuni de-ale vrăjitorului. Ieși.

La un moment dat lumina se micșoră și apoi dispăru, ca și cînd o uriașă mînă neagră ar fi acoperit luna. Diavolul.

Bollone nu se mai putea întoarce înapoi. Se simțea țeapăn ca un trunchi de copac, cu gîtlejul strîns de un spasm. Simțea gerul cum îi pătrundea în oase, duhoarea unor lucruri putregăite și voința răului care îi sfîșia sufletul. Aștepta să fie străpuns de furcă.

...cinstește-mă și o să te salvez, adoră-mă și ai să devii bogat și fericit... ai să mănînci în fiecare zi... și slujitori și cai... fete frumoase... nici o lovitură, ai să biciuiești tu... dă-mi sufletul...

Nu, niciodată, nu poți să mi-l răpești, protestă Bollone cu mintea. Nu reușea să scoată nici un cuvînt. În sfîrșit voința învinse. Zise în șoaptă, dar cu hotărîre :

— Pleacă. Te alungă Tau. Pleacă imediat. Și spiritul rău dispăru. Mișcat, nemaisimțindu-se singur, băiatul își împreună mîinile : Oh, mamă, este cu mine... o iubite Tau... Nu găsea alte cuvinte. Amin, Amin. Acum o să-i spun și lui Bigio.

Tremura plin de o bucurie interioară care îi umplea singurătatea și-i alunga disperarea. Se duse lîngă cal :

— Bigio, l-ai văzut ? nu ne-a luat Tau este cu noi. O să facă o minune, curînd, și-o să fim liberi. Mîngîie ușor animalul. Da, dormi liniștit. Nu e nici o primejdie.

Se întoarse la pielea de oaie. Se întinse pe ea, liniștit acum.

II

— TREZEȘTE-TE ! vino afară ! trezește-te. Glasul aspru al vrăjitorului.

Năuc de somn, băiatul ieși din grotă. Clătina din cap. Căsca fiindcă abia mijea de ziuă.

— Bollone, bagă-ți capul sub apă și vino sus.

Băiatul ascultă. Apoi se cățără pe platou. Îl văzu pe vrăjitor în interiorul cercului de flăcărui violete, ținînd în mînă... nu, cu neputință, ba da, era ca o formă de pîine și mare.

— O să fie a ta, Bollone.

Fascinat, băiatul privea. Își amintea de mîncărurile ispititoare care apăreau în cercul magic și nu se puteau mînca :

— Este... este o bisîune ?

— Viziune, silabisi stăpînul. Dobitocule, nu mai înveți niciodată. Atinge-o. Și-i aruncă pîinea.

Bollone o pipăi, o mîrosi : era adevărată, prea tare pentru dinții vrăjitorului și de aceea îi fusese dată lui.

— Pune-o jos. Trebuie s-o meriți.

— Te rog, tăticule.

— Nu. Îl lovi o singură dată cu biciul. Du-te să controlezi cursele. Și pîinea o să fie a ta.

— Da. Bollone sări în picioare și o luă la fugă în jos. Nu mai saluta copacii. Ca în delir, vedea numai forma

pîinii : toată a lui, toată a lui. Cu brațele întinse, încerca s-o prindă, în van și suspină : „Mamă, de ce ?"

Căzu în genunchi : cursele, nu-și mai aducea aminte unde le așezase. Trebuia să mănînce, chiar atunci, chiar atunci... Scobi pămîntul, cu mîinile, ca un apucat, chelălăind ca un animal. Scoase un strigăt răgușit, cînd găsi rădăcinile. Le mestecă împreună cu țărîna.

Acum își amintea : cinci curse, ca și degetele. Le cercetă : goale. Inutil să mai piardă vremea, îl aștepta o pîine. Dar oare avea s-o capete dacă se întorcea fără mîncare ? Nu.

Disperat, privea împrejur. Zări un șarpe care se tîra leneș de-a lungul unui trunchi. Iute, îl înhață, îl sugrumă. Și se întoarse în grabă înapoi. Pe neașteptate se opri: un șoarece umflat, putred, scîrbos. Se gîndi imediat la ciumă. Urlă de groază. Și alergă spre castel. Nu mai aștepta porunca să urce. Urla :

— Stăpîne ! Tăticule ! Ciuma !

Ajunse cu răsuflarea tăiată. Se tîrî pînă la flăcăruile violete. Nu-și mai aducea aminte că avea în mînă șarpele. Dădea din mîini :

— Șoarecele ciumat... Șoarecele ciumat...

Vrăjitorul ceru o descriere amănunțită. Băiatul nu știa s-o facă. Cu o expresie buimacă, bolborosea :

— Umflat... cum spuneai tu...

— L-ai atins ?

— Nu.

— Ia o bucată de pîine în gură. Și apoi povestește-mi.

Bollone nu reuși să rupă pîinea. Cu o piatră ascuțită sfărîmă o bucățică. Mestecă încet. De îndată ce se liniști, își luă inima-n dinți și vorbi de arătarea dezgustătoare. Acum i se părea un hoit normal. Preferă să nu retracteze : era mai bine ca vrăjitorul să trăiască terorizat.

— Trebuie să faci o vrajă împotriva ciumei.

— Desigur.

— Ți-am adus șarpele ăsta. Altceva nu era...

— Lasă-l acolo. Și nu mînca toată pîinea. Trebuie să-ți ajungă pentru întreaga zi.

Cu un oftat, Bollone o puse jos pe pămînt. Se ridică. Observa mîinile stăpînului care nu-și mai găseau liniș-

tea, ca și cînd numărul păduchilor ar fi sporit : un scărpinat la subsuori, altul la gît și altul la pîntec : era clar că nu era în stare să-i îndepărteze prin vrajă. Astăzi i se părea mai mărginit. Nu era foarte puternic, cu siguranță. Haina roșie, roasă și murdară, își pierduse cîteva dintre pietrele colorate și strălucitoare. Diavolul nu-i dădea una nouă, nu-i aducea friptura : un zeu impostor.

— Am văzut moartea mergînd pe cîmpie, zise vrăjitorul. Coasa scheletului strălucea în razele lunii. Nu vreau să ajungă pînă aici.

Curios, băiatul întrebă :

— Cum e alcătuită moartea ?

— Nu se vede, nețotule.

— Totuși merge ?

— Sigur. E ca și vîntul.

— Ai spus : schelet cu coasă.

— Lumea spune așa.

— De ce ?

— Lumea născocește. Povestește basme. Tonul era furios, înfricoșat.

Bollone își dădu seama și-i dădu ghes :

— De ce face așa ?

— Toți niște palavragii și năzdrăvănci ca tine. Țipă : Termină cu de ce-ul tău și lasă-mă să mă gîndesc.

În tăcere, Bollone își imagina înfățișarea morții. *Oase care merg, toate niște minciuni*, conchise el.

Vrăjitorul zise :

— Ar trebui să sug puterea vieții dintr-un spiriduș. În felul ăsta n-o să mor niciodată. Vocea i se îndulci, deveni lipicioasă ca rășina. O să-ți dau și ție, scumpule. Ești doar fiul meu.

— Mulțumesc, tăticule. Nu avea încredere în generozitatea lui. Trecerile bruște ale stăpînului de la o dispoziție la alta erau doar forme diverse pentru a-l chinui. Bănuia că este amăgit pentru a săvîrși ceva grav. Tu ești puternic. Spiritele te ascultă.

— Sigur.

Și atunci de ce nu vin ele singure, vru să-i spună. În loc de asta spuse :

— Eu nu le văd. Unde sînt ?

Vrăjitorul făcu un semn circular cu brațul :

— Pretutindeni. Uneori se arată, alteori nu.

— Mi-e frică. De ce par spiriduşii nişte copii ? Foarte neplăcută era asemănarea aceea cu copiii.

— Fac asta ca să te înşele. Plîng şi ţipă. Dar nu sînt făpturi omeneşti.

Băiatul se gîndi : spirite, vrăji, toate lucruri de neînţeles. Nu ştia cum se săvîrşea vraja aceea cu suptul puterii vieţii de la un spirit. În timpul ritului, trebuia să aştepte în grotă, păzit de diavol. Şi cînd ieşea, din mica făptură nu mai exista nici o urmă. Dispărută în aer. Misterios. Nu era făcută din carne şi oase. Devenea concretă numai la contactul cu funia vrăjită. Şi totuşi lui Bollone nu-i plăcea să-i prindă pe acei falsi copii. De două ori îi prinsese, silit de acele invizibile. Fusese tulburat de ţipete, de contactul cu braţele acelea mici.

— Îi urăsc pe spiriduşi.

— Bine faci. Să nu te încrezi în ei, Bollone. Te deoache, dacă nu eşti apărat de farmece. Fac să-ţi cadă nasul sau un ochi, dacă nu foloseşti laţul meu. I-l arată. Leagă-l şi pronunţă cuvintele vrăjite. Un spirit de apă.

— Să leg apa ?

— Netotule. Va deveni solidă ca un copil adevărat. Du-te călare.

Bollone se bucură la gîndul că va merge la vînătoare cu Bigio :

— Încotro să mă duc ?

Stăpînul îi arătă cîmpia :

— Acolo, unde sînt mlaştini. Un loc primejdios. Dar acolo trăiesc păsări mari cu picioare lungi : cocori. E şi multă mîncare.

— Adevărat ?

— Sigur. Poţi să mănînci prima pasăre pe care o prinzi.

— De ce nu m-ai mai trimis pînă acum ?

— E primejdios. Un loc înşelător. Eu nu vreau ca tu să mori, că doar sînt tăticul tău.

Eşti bătrîn, slab şi ţi-e teamă să nu-ţi pierzi robul, se gîndi Bollone. Dar încercă să se arate de acord :

— Şi eu te iubesc, tăticule. Cum aş putea să scap ?

— Ascultă sfaturile mele și să-ți aduci aminte de ele. Se scărpină la subsuoara stîngă. În preajma mlaștinii trebuie să mergi numai pe pietre. Iar calul să-l legi de o stîncă. Dacă vede iarba, se aruncă după ea și moare.

— E cu putință ?

— Netotule ! lîngă mlaștină islazul nu-i adevărat.

— Nu-i adevărat, repetă băiatul.

— Spiritul pămîntului trăiește acolo dedesubt. Tu mergi și spiritul te trage dedesubt. Te scufunzi ca o piatră în apă și mori înăbușit.

Descumpănit, băiatul își frecă bărbia :

— Și nu mai pot să ies afară ?

— Nu. Sub iarba care nu-i adevărată se află o prăpastie, o gaură atît de adîncă, încît răspunde de cealaltă parte a lumii.

Băiatul se mira din ce în ce mai mult : minciună sau adevăr ?

— Nătîngule ! dacă ar fi fost mai ușor, te-aș fi trimis mai de mult. Îmi plac și mie cocorii la frigare.

Bollone fu convins că nu mințea.

— De îndată ce vezi islazul aruncă în el cu o piatră, continuă vrăjitorul. Și glup ! dispare. Acum repetă. Ascultă cu atenție răspunsul băiatului. Îi șopti cuvintele magice. Îi reaminti să ia cu el un sac, cuțitul, un amnar și burduful din piele. Și frînghia. Înfășoară-ți-o imediat în jurul mijlocului. Și să prinzi spiridușul, că altminteri va fi vai de tine.

— Da, stăpîne... tăticule.

— Privește-mă.

Bollone văzu biciul.

— Scumpule, noaptea asta am făcut o vrajă mare... din dragoste pentru tine. Uită-te la mine.

Băiatul trebui să ridice capul. Se temea de lucruri îngrozitoare, în schimb... în cercul flăcărilor, lîngă stăpîn, se afla păstorița cu cozile negre ; stătea tăcută, cu capul plecat.

— Am adus-o pentru tine, Bollone. Îți place ?

— Da. Tulburat, se clătina pe picioare. O privea pe furiș, cu obrajii îmbujorați.

— În tine se trezește masculul, zise vrăjitorul. Ți-e rău și nu știi de ce.

— Nu... știu.

— Trebuie să-i aduci de mîncare.

— Sigur. Te rog, să nu o biciuiești.

— Nu o să-i vatăm pielea ei netedă ca penele de vrabie. Cunoștea dragostea băiatului pentru păsări. Frumoasa copilă te așteaptă.

— O să mă întorc.

— Cu spiridușul.

— Am să ți-l aduc.

Vrăjitorul pocni din degete : fata dispăru.

Băiatul își tot rotea capul, căutînd-o :

— Unde s-a dus ?

— În castel. Trebuie s-o meriți.

— Mă supun. Era îngrijorat. Nu îndrăznea să pronunțe cuvîntul diavol. Bîlbîi : El... ei n-o să-i facă vreun rău ?

— Nu. Dar dacă nu te întorci... Lăsă fraza neterminată.

— Voi veni, îl asigură Bollone. Spiritul pămîntului n-o să mă prindă.

— Mai repetă o dată totul.

Băiatul o făcu. Vrăjitorul rînji. :

— O vrei pe fată, nu-i așa ? Adu-ți aminte că diavolii te urmăresc. Să nu fugi. Simți ăcele ?

Bollone se frămînta cuprins de friguri. Ochii și pieptul îi ardeau. Respirația îi era grea.

— Gata, hotărî vrăjitorul.

Băiatul fu liber. Era atît de zăpăcit, că nu-și mai amintea de pîinea rămasă jos pe pămînt.

— Ia-ți pîinea, nătărăule, spuse stăpînul. Și diavolul să fie cu tine.

Să dea ciuma în tine și în el, îi ură Bollone, cu buzele strînse.

— Nu mă saluți, netotule ?

— Bună ziua, tăticule. Și plecă.

Privi cerul, de culoarea metalului, și-și dori să plouă. Aerul era cald, lipicios ca mierea. Bigio, abia ducîndu-și povara, înainta agale. Muntele vrăjitorului era învăluit într-o ceață albăstrie : stăpînul nu-l putea vedea. Coborî din șa. Trase calul de căpăstru :

— E mai bine așa, Bigio ? azi, trebuie să fii mulțumit. Sîntem împreună. Și îndată ce se termină gro-

hotișul, o să te ghiftuiești cu iarbă. Iar eu o să mănînc pasărea cea mare. Cocor se numește. Mai mare decît un fazan. Tu-l crezi ? el spune totdeauna numai minciuni.

Acum se îndoia. Și suferea :

— Trebuie să găsesc hrană. A răpit-o pe fată. Bigio, la început nu era și după aceea... stătea alături de el tristă... și pe urmă s-a dus în castel. Dar eu n-am văzut. Tot rumega în gînd povestea aceea care i se părea suspectă. Să fie o bi... o viziune ca și friptura ? Îi lipsea siguranța. Trebuie să ne întoarcem, Bigio.

Calul se opri. Bollone îl trase de frînghie :

— Ce ai, azi ? Pari obosit. Dar ai dormit. Hai, mișcă-te. Începea să-și piardă răbdarea. Îi dădu epitetul folosit de vrăjitor. Lenește, nu vrei să muncești.

Animalul se mișcă. Bollone era uimit :

— Într-adevăr, tu nu muncești. În schimb eu... Ce te-a apucat ? Nu mă mai iubești ? te-am salvat, astă-noapte. Sînt prietenul tău. O rafală neașteptată îi uscă sudoarea. Îți place adierea asta, Bigio ?

Calul mergea la pas, de parcă ar fi fost istovit.

Tăria vîntului sporea. Se formau nori cenușiu-violeți, în grabă, se învălmășeau ca o turmă de oi înfricoșate. Fulgere galbene și verzi făcură să vibreze aerul.

— O furtună. Liniștea animalul, dar arunca priviri fugare spre cerul tulbure : diavolii descoperiseră oare că el descălecase și îl îndemnau să se grăbească ?

La bubuitul tunetelor sări pe crupa calului :

— Fugi. Bigio, vin peste noi. Nu te lăsa prins.

Calul simți spaima stăpînului. Galopă o bucată de drum. Nu rezistă. Se opri tremurînd din toate mădularele. Ploaia cădea acum cu găleata. Înduioșat, Bollone coborî :

— Cîtă nedreptate să chinui un animal. Apucă frîul: Hai, Bigio, să căutăm un adăpost.

Deodată își aminti că se afla o peșteră, în apropiere, unde se adăpostea iarna. Adunase în ea grămezi de lemne. Exultă :

— Mișcă-te, Bigio. O să facem un foc zdravăn. Am scăpat.

Era convins că demonii nu puteau să-l înșface, dacă se afla într-o peșteră. Trase înăuntru animalul. Îi vorbi ca unui frate mai mic :

— Stai jos, acolo în fund. Și odihnește-te. Să te supui.

Adună cîteva crenguțe uscate și aprinse focul. Așteptă să se facă o flacără mare. Mai puse lemne :

— Apropie-te, Bigio.

Calul nu se mișcă. Rămase cu ochii închiși.

Îi este tare foame, se gîndi Bollone. Și sfidă prepotența stăpînului și furia diavolilor. Ieși în goană, în plină furtună. La lumina fulgerelor văzu tufișurile. Rupse un braț de frunze. Se întoarse înapoi. Puse iarba alături de botul calului :

— Hai, mănîncă.

Aținț focul. Se dezbrăcă de zdrențele ude, și-și scoase cizmele de oaie. Își așeză lucrurile în așa fel încît să se poată usca. Din sac scoase pîinea pe care ploaia o înmuiase. Tocmai își tăia prima felie, cînd băgă de seamă că intrase cineva în peșteră.

Un bătrîn înalt, zbîrcit, cu o mantie neagră, stătea sprijinit de stîncă. Șiroind de apă, părea de o slăbiciune extremă : pielea gălbuie, ridată, îi acoperea oasele feței și ale craniului chel. Buzele semănau cu o crestătură lividă. Ochii negri, vii, păreau și mai mari în orbitele adînci.

Tulburat, Bollone se apropie :

— Ți-e foame ? Și îi întinse felia de pîine.

— Nu. Mulțumesc. Cu mîna descărnată respinse mîncarea : i se străvedeau încheieturile oaselor.

— Scoate-ți veșmintele astea ude. Vino lîngă foc.

— De ce ai grijă de mine ?

— Bătrînii trebuie respectați.

— Cine spune asta ?

— Mama. Iar tu nu ești rău.

— De unde știi ?

— Ochii tăi nu fac nici un rău inimii mele, așa cum fac ai vrăjitorului.

Bătrînul se apropie de foc :

— Ești un băiat ciudat.

— Ciudat ?

— Deosebit de alții. Nu sînt de obicei primit bine.

Bollone îl cercetă :

— Lovești cu biciul ? faci vrăji ?

— Nu. Aduc liniștea, sfîrșitul suferințelor.

Băiatul aprobă :

— Binele, așa cum îl vrea Tau.

— Urmez voința Lui.

— Ești prietenul meu, hotărî Bollone.

— Prieten ? mă uimești. Zîmbi, arătînd niște dinți mari și galbeni. Părea un craniu acoperit cu piele.

— Să te ajut. Bollone îi scoase mantia udă și o întinse ca să se usuce. Apoi îi scoase încălțămintea, i-o scutură și-o apropie de foc.

— Dacă aș avea o piele, ți-aș coase niște ciubote. Le vrei pe ale mele ?

— Și tu ce-ai să faci ?

— Răbdare.

— Cine te-a învățat virtutea răbdării ?

— Mama. De ce spui : virtute ?

— Virtute înseamnă lucrurile bune.

Bollone se bucură.

— Am și eu o virtute.

— Mai multe, băiete dragă.

Bollone se minuna cum de mai trăia bătrînul : tunica scurtă și neagră acoperea un trup scheletic, numai piele și oase ; genunchii ascuțiți erau gata să-i străpungă pielea :

— Tu suferi de foame. Ia o bucată de pîine.

— Nu ai de-ajuns nici pentru tine.

— Ți-o dau cu plăcere.

— Știu. Și primesc o bucată. Rupse un colț din felie și înapoie restul. Sînt slab, dar sănătos. Tu nu mănînci de-ajuns, și totuși ești un uriaș. Nu ți se pare ciudat ?

— Nu știu... Tau mă ajută. Își atinse capul. Cînd alerg și nu văd, îmi arată o rădăcină sau un vierme mare. Însă mie îmi place friptura. Și mierea. Și ție ?

— Da, și mie. Ești un băiat cuminte și bun.

— Nu vreau să fiu rău, dar acele... Își trecu mîna peste piept. Sînt aici. Trebuie să mă supun.

— Și în fapt n-ai vrea s-o faci.

— Nu. Dar fur. Ochii i se umplură de lacrimi : Tau știe asta ? Mă iartă ? vede sufletul meu ?

— Desigur.

— Mulțumesc, bunicule.

— Nu sînt bunicul tău.

— Te-ai supărat ? Bollone îi atinse mîna. O simți rece. Mai puse lemne pe foc. Încălzește-te.

— Nu m-am supărat, băiete dragă. Ai atîta nevoie de dragoste, încît mă privești pînă și pe mine cu duioșie. Vocea îi era neplăcută, și mirosea a frunze uscate, putrezite. Mi se întîmplă rar. Sînt tulburat, emoționat. Tu îți păstrezi inocența în oroare. Își împreună degetele scheletice. Cine poate citi în taina ta, o Doamne ?

— Tu spui lucruri greu de priceput. Nu înțeleg. Totuși îmi place... Ca și cînd aș asculta cîntecul privighetorii. După mine, ea spune..., se întrerupse cu o expresie încurcată.

— Continuă.

— Privighetoarea spune că noaptea este frumoasă, iar ciocîrlia cîntă că ziua e frumoasă. Ele sînt făpturile lui Dumnezeu.

— Toate lucruri adevărate, dragă băiete.

— Nu sînt prost, cum zice vrăjitorul. Sînt neștiutor. Vreau să învăț. Se simțea încurcat, i se părea că visează. O parte din el simțea venerație pentru bătrîn, cealaltă parte simțea teamă, fără nici un motiv. Îmi place să vorbesc cu tine.

— Sînt urît, neplăcut la vedere.

— Importantă e frumusețea sufletului.

— Găsești în mine frumusețe ? Nu mi-a mai spus nimeni asta.

— Frumusețea place lui Dumnezeu. A făcut lumea minunată. Și sufletele bune și frumoase ca al tău.

— Cît de adîncă e durerea ta dacă mă găsești frumos.

— Sînt fericit să stau cu tine. Tu nu înjuri, nu înșeli. Și ești credincios ca și mine. Știi, se va întîmpla un miracol.

— Care ?

— El știe. Eu aștept ca un pui de rîndunică în cuib.

— Vine șoimul și-l mănîncă.

— Nu-mi poate mînca sufletul.

— Crezi asta cu toată tăria ? Ochii negri îl scrutau cu severitate. Ești sigur ?

— Da.

— Băiete dragă, Dumnezeu te-a auzit. A hotărît să facă din tine unealta Providenței sale.

— Te rog, lămurește-mă.

Bătrînul îl luă de mînă :

— Providența este ajutorul, voința lui Tau. Și unealta e ca și cuțitul pe care îl folosești tu la vînătoare. Vrei să fii cuțitul din mîinile lui Tau ? Și să seceri putreziciunea răului ? Să-i împiedici pe vrăjitori să mai fure copiii ?

Bollone se înflăcără :

— Să fiu vînătorul lui Tau, să nimicesc lucrurile diavolești... de o mie de ori da.

— Trebuie să înduri cu răbdare.

— M-am tăbăcit.

— Tortùrile àcelor. Și suferința inimii. Ea e cea mai greu de îndurat. Și să nu-ți pierzi niciodată credința. Și miracolul se va produce.

— Nu o voi pierde.

— Am încredere în tine, dragă băiete. Se ridică și își luă mantia.

Băiatul îl apucă de braț :

— Te rog, nu pleca. Vreau să te întreb ceva. Caii pot să intre în Paradis ?

— Nu.

— Dar un islaz plin cu iarbă pentru caii buni și pentru păsărele. Tau este bun. A pregătit și pentru ele o răsplată.

— În sensul acesta, da. Tau a avut grijă de toate făpturile sale într-un fel pe care noi îl înțelegem, tainic. Se așează din nou. Lumea e plină de taine. Natura în întregime este o minune. Sămînța încolțește primăvara și nu toamna. Și pasărea zboară în aerul care este făcut din nimic. Miraculoasa natură.

— Tu izbutești să spui în cuvinte tot ce simt eu.

— Nici n-ar putea fi altfel. Tu ești sămînța care crește.

— Cît de fericit mă faci. Părea transfigurat. Am să fug de la vrăjitor.

— Încearcă.

— Voi rezista la ace. El vrea să mă frigă.

— Pe tine te impresionează treaba cu usturoiul, sarea și rosmarinul. De ce ?

— Mă face să mă simt berbec.

Bătrînul ridică degetul său lung și slab și-l preveni.

— Nu se poate frige sufletul : e ca o rază de soare, sau ca suflarea vîntului de primăvară. Poți să le frigi ?

— Nu. Nimeni nu-mi poate fura sufletul, dacă eu am credință.

— Vrăjitorul te consideră prost și copil. Profită de frica ta. Rîse ușor, sec : Tu îți spui singur tot felul de năzdrăvănii. Ai găsit tu vreodată stîrvurile viespilor acelora negre cu ciocul ascuțit și care zboară noaptea ?

— Nu.

— Pentru că nu există.

Bollone își șterse nasul.

— Chiar așa. Dar tu de unde știi ? ți-a spus-o Bigio?

— Poate. Ție ți se pare că păsările de noapte se vaită. E vorba numai de o chemare deosebită de a celorlalte păsări. Chiu ? chiu ? vrea să însemne : unde ești tu ? Pe întuneric soțul își caută soția sau mama își caută puii. Bufnița mănîncă șobolanii răi și ouăle de viperă. Animalele nopții își fac treaba lor.

Bollone se lovi cu palma peste frunte :

— Prost ce sînt ! Trebuia să mă gîndesc la asta. Toate animalele muncesc, mai ales furnicile. Mulțumesc. Mi-ai spulberat orice teamă. Acum vrăjitorul mă sperie cu ciuma.

— O boală a trupului. Tu să te temi de păcate, care sînt bolile sufletului. Unii nu mor de ciumă. Se vindecă. Alții nu o iau, rămîn sănătoși prin voința lui Tau· Tu ești curajos. Cîte tortùri n-ai îndurat din partea vrăjitorului. Ești puternic.

— Nu prea. Plîng și țip. Trupul viu suferă. Cînd sufletul zboară departe, mai simte vreo durere ?

— Nu.

— Atunci moartea ce este ? Nu există.

— Cum ? Părea indignat. Și mi-o spui tocmai mie ? Apoi rîse în felul lui neplăcut. Judeci bine, dragă băiete. Moartea e o trecere de la această viață la o alta, deschide căile Paradisului pentru cine o merită.

— Eu mă tem de ea.

— Ai dreptate, admise bătrînul.

Bollone întoarse capul către ieșirea din grotă : tot mai

ploua. O ramură pocni în foc, aruncînd scîntei. Și băiatul văzu o coasă lungă sprijinită de stîncă. O arătă :

— Ce este aceea ?

— Un cuțit încovoiat de tăiat iarba. O coasă. O folosesc țăranii la muncile cîmpului. Nu-ți aduci aminte ?

— Oarecum. Făcu și gestul săpatului. Mai are și...

— Sapa, îi aminti bătrînul.

— Da. Eu aveam o secure. S-a rupt. Și el m-a bătut de moarte. Își trecu degetele prin păr. Nu-și mai aducea bine aminte. N-am făcut-o într-adins. Avea deja o crăpătură deasupra. Dar el e fericit cînd poate să bată. Dacă eu am să plec o să fure alt copil. Nu e drept. Trebuie să moară.

— Va muri.

— Nu. Își suge puterea vieții de la spiriduși și trăiește.

— Rău și prost. O să moară mult mai repede decît crede.

— Îl apără diavolul.

— Nimeni nu poate învinge moartea. Dumnezeu a hotărît așa.

— Foarte drept.

— Toate legile lui Dumnezeu sînt drepte. Își puse mantia neagră pe umeri.

Bollone voia să-și exprime recunoștința.

— Tu mă înveți de bine. Nu pleca.

— Treaba mea aici s-a terminat. Am alte îndatoriri de împlinit.

— Ești un țăran ?

— Nu. Îi puse mîna pe umeri : Un slujitor al lui Tau. Curaj, Bollone. Trebuie să înțelegi, să primești. Și să nu-ți pierzi credința.

— Nu mă lăsa singur.

— Tau este întotdeauna cu tine. Îi mîngîie părul. Ai fost bun. M-ai șters, mi-ai oferit pîinea ta. Eu trebuie să te fac să suferi.

— De ce ?

— Voința lui Dumnezeu e taină. Tu ai virtutea răbdării.

— Nu... nu... Începea să înțeleagă. Își întoarse privirea spre Bigio. Nu... nu...

Calul muribund necheză încetișor : un ultim rămas

bun. Dintr-un buboi al gîtului țîșnea puroi și sînge. Trupul îi era zgîlțîit de un tremur continuu.

— Bigio ! ciuma. Voia să se repeadă spre el. Fu reținut de bătrîn cu o vigoare extraordinară. Ți-am spus că ești leneș și cînd colo tu trăgeai să mori.

— Nu știai, Bollone.

— Lasă-mă. Se zvîrcolea. Vedea calul acum nemișcat : numai putreziciunea continua să se scurgă.

— Nu-l atinge. N-a sosit încă ceasul tău.

— O, Bigio.

— Nu mai suferă.

Bollone nu se potolea. Voia să-și îmbrățișeze unicul său prieten pierdut.

Bătrînul se ridică în fața lui cu coasa în mîini :

— Supune-te lui Tau. Îmbracă-te.

Bollone descoperi o voință neînduplecată. Cu gesturi automate își îmbrăcă lucrurile. Luă sacul.

— În numele lui Tau, întoarce-te printre oameni. Dă uitării oroarea, zise îngerul morții cu un glas autoritar. Să nu mai vii aici. Fugi, fără să te mai oprești.

Uluit, dezorientat, în pragul nebuniei, băiatul începu să fugă prin ploaie. Alerga. Nu se gîndea la nimic. Alerga alunecînd prin mocirlă. Apoi îl părăsiră puterile. Căzu la pămînt. Aiura. Și trecu de la delir la somn.

III

ZĂCEA întins pe spate : cerul transparent îl privea ca un imens ochi albastru, prietenos.

Stătea nemișcat, într-o totală confuzie. Din cînd în cînd auzea o voce poruncitoare : „Uită". *Ce să uit?*

Se sculă. Unde se afla și de ce stătea acolo ? Nu-și mai amintea nimic. În picioare, cercetă lucrurile din jurul lui. Rămase înmărmurit.

Cîmpia părea alcătuită numai din apă, înconjurată și brăzdată, neregulat, de tufișuri și de stuf cu frunzele alungite, legănate de un vînt ușor. Valuri mici ondulatorii răsfrîngeau o scînteiere tremurătoare ca și cînd ar fi fost alcătuite din niște lame minuscule de cuțit. Insecte, fluturi multicolori se roteau deasupra întinderii lichide. Libelule strălucitoare, verzi sau albastre, zumzăiau și zăboveau în aer.

Prin farmece, se gîndi băiatul care nu le mai văzuse niciodată.

Păsările lansau chemări. Treceau ca niște săgeți în zboruri colorate, etalînd penaje neobișnuite. Un fluture galben, cu aripile alungite, acoperite de linii subțiri, negre, veni în zbor pînă la băiat care nu vru să-l prindă, ca să nu-l vatăme. Alți doi fluturi, cu aripile roșu-albastru-ocru, zburau spiralat. Un șuier. Un fluierat. O pasăre cu cioc ascuțit plonjă vertical pe suprafața apei și se

înălță din nou ținînd un vierme în cioc. O floare ciudată se legănă pe valuri.

Nemișcat, Bollone admira. Vedea fluturînd insectele. Auzea bîzîitul confuz al unei viespi zumzăitoare, al unui bondar sonor, și foșnete, țipete ascuțite, orăcăituri. „Rîd. Sînt fericiți".

Obiectele, pe care le luase drept pietre, erau niște păsări mari, caraghioase, care stăteau drepte, într-un singur picior.

Le chemă :

— Oh ! Oh !

Cocorii puseră jos și celălalt picior, își desfăcură aripile și se ridicară în zbor, unul după altul.

— Întoarceți-vă. Sînteți cocorii ?

Mulțumit, zîmbea. Bău. Se curăță de noroiul uscat. Ridică de jos o piatră. Era gata s-o arunce în joacă, în apă. O aruncă însă într-o livadă mică verde care cu o latură se învecina cu mlaștina. Auzi : *plop !* și piatra dispăru. Făcu o a doua și o a treia încercare : pietrele se scufundau. Nu trebuie să meargă pe acolo, pentru că spiridușul pămîntului l-ar fi tras în jos.

Bolborosea încetișor :

— De unde știu eu toate astea ? Mlaștinile, iată, am ajuns la ele. Acuma trebuie... ce trebuie ?

Nu voia să-și amintească : exista o zonă obscură, dureroasă, în mintea lui, de care voia să scape. Observă o a doua frînghie, înfășurată de mai multe ori în jurul mijlocului său. O desfăcu : la ce folosea ?

Șovăielnic, slăbit, nu voia să mănînce, pentru că mîncarea n-ar fi trecut prin gîtlejul contractat. Își trecu mîna peste fruntea care ardea : i se părea că gîndurile i se învălmășeau mai, mai să iasă afară.

— Rămîneți acolo. Vă prinde, porunci el. El fură tot.

Își aminti că vrăjitorul îl voia pe spiridușul apei. Dacă n-avea să-l prindă, alte lovituri. Și el era obosit, de toate, și singur, un copil fără mamă, un copilaș neajutorat. Singur și înfometat și nu putea să înghită. Singur și bătut. Atît de mic, un pui de vrabie într-un cuib. Rătăcit în întuneric. Și era prea puternic soarele, și-l orbea...

Asuda. Plîngea. Își înfășură în jurul încheieturii mîinii un capăt al frînghiei și aruncă restul în apă. Nu se în-

tîmplă nimic. Și totuși trebuia să se întîmple ceva. Cuvintele magice. Era prea mic ca să le știe. Încercă totuși, bolborosind cu o vocișoară de copil :

— Paral là... coccodè... chiodà... vino, scumpule, vino.

În mlaștină se formă un vîrtej și se ivi un șarpe mare de apă, care înotă spre mal și se ascunse în stufăriș.

Bollone nu voia să vîneze. Chema cu voce slabă :

— Chiodà... alimec... patatà... vino, scumpule, nu vreau să fiu bătut, sînt doar un copilaș... salamec trullalà... Își agita brațele puternice, dar glasul îi rămînea plîngăreț : Vreau la mama mea... vino, scumpule, vino, striga în falset : Vreau la mama, vreau papă !

Se întoarse înapoi, la copilărie, în urma morții lui Bigio, pe care nu voia s-o admită.

Se auzi un hohot de rîs. O voce veselă îl luă în zeflemea :

— Uriașul plînge. Vrea la mama. Vrea papă.

Bollone îl căută pe spiridușul care-și bătea joc de el:

— Unde ești ?

— Aici. Sunetul venea dinspre mlaștină.

— Unde ?

— Sînt aici.

Bollone zări un copil, stînd în picioare pe suprafața apei : era cu siguranță spiridușul, pentru că stătea în echilibru pe suprafața apei. Își pregăti latul, gata să-l arunce.

— Vino... alimec... chiodà...

— Degeaba, cucu. Se juca, luîndu-l pesté picior. Vino tu să mă prinzi. Cucu !

Furios, Bollone începu să bată din picioare și să țipe cu vocișoara lui :

— Răule, urîtule, am să te spun lu' mama.

Spiridușul îl maimuțări :

— Am să te spun lu' mama. Și sărea în picioarele goale, din tufiș în tufiș.

— Vino aici.

— O, prostănac mare și necioplit, n-ai să mă prinzi. Rîdea înfruntîndu-l.

Furios, Bollone intră alergînd în mlaștină. Cînd apa îi ajunse pînă la piept, trebui să-și croiască drum cu brațele. Întinse mîna. Atinse un picior care părea din carne și oase. Nu izbuti să-l prindă :

— Vino-ncoace, spiriduşule.

— Spiriduş eşti tu ! Rîse tare şi se îndepărtă. Alerga. Zbura peste valuri.

Bollone îl urmări. Se scufundă. Instinctiv, îşi mişcă braţele şi picioarele. Ieşi la suprafaţă. Tuşea. Scuipa. Înţelese că mişcîndu-şi membrele putea să plutească cu capul afară.

Spiriduşul abia se mai putea vedea în mijlocul mlaştinii. Nu se putea pune mîna pe el. Bollone renunţă. Se întoarse la mal. Îşi dădu seama că pierduse laţul magic. Îl căută în mlaştină. Nu îndrăznea să se aventureze mai departe decît unde atingea fundul cu picioarele. Nu mai găsi frînghia. Se resemnă.

Umilit, îşi scoase cizmele şi le goli de apă. Se aşeză pe un pietroi. Cum o să dea ochii cu vrăjitorul, fără laţ şi fără spiriduş ? Abătut, înfometat, stătea nemişcat în amiaza care îl ameţea.

Două păsărele de mărime mijlocie veniră să ciugulească lîngă el. Instinctul de vînător înfometat reînvie în Bollone. Le prinse cu ambele mîini. Le simţea cărnoase. Le sugrumă. Le vîrî în sac. Se pregăti să mai prindă şi altele : cu cît era mai multă mîncare pentru stăpîn, cu atît aveau să fie mai puţine loviturile pentru el. Nu reuşi să prindă nici un cocor, pentru că se refugiau în mijlocul apei. Cruţă puii şi păsările cîntătoare, pentru că le iubea. Mai prinse trei păsări, destul de mari.

Îşi păstră una pentru el. O jumuli. Aprinse un foc mic cu mărăcini. Şi mîncă pasărea pe jumătate crudă. Ameţeala încetă. Vederea i se limpezi. Bău şi-şi udă capul. Căută puţină umbră. O găsi sub un pîlc de trestii. Cercetă dacă nu existau vipere. Şi se întinse.

Dormi cam un ceas, un somn greu, ca şi cînd ar fi dus în spinare un sac de făină. Îl trezi vacarmul făcut de nişte raţe. „Ei, ...squarr... sînteţi furioase pe mine ? Squarr, a trebuit să vă prind fiindcă..." Voia să se justifice : raţele înotau repede, şi erau acum departe.

Îşi puse cizmele, nemîngîiat la gîndul că avea să se întoarcă la castelul vrăjitorului :

— O mamă, el o să-i cheme pe... dar sufletul n-or să poată să mi-l frigă.

I-o spusese slujitorului lui Tau. Care erau slujitorii Lui ? păi... îngerii. Bollone zîmbea amintindu-şi descri-

erea făcută de mama : albe aripile și veșmintele, iar chipul ca un soare. Își desfăcu larg brațele și începu să sară :

— Vuuum ! vuum ! zbor... vuum ! vuum !

I se părea că zboară. Chema păsările :

— Zirl ! fiufi ! vuum ! vuum ! zirl !

Acum mama era desigur mulțumită. El nu prinsese spiriduşul. Spuse cu glasul lui infantil :

— N-am să mai fac. Sînt un copil cuminte. Nu mai fac pipi pe mine, mamă. Sînt cuminte... de ce mă bate? Nu are nevoie de spiriduș. O să moară. A spus-o bătrînul înger. Plîngea. Nu vreau să mă fac mare. Vreau să fiu mic-mic. Își încrucișă brațele și părea că-și leagănă Eul său infantil. Uitase înfățișarea nou-născuților. Cum eram, mamă ? un pui de vrabie ? îmi dădeai în gură ? un viermișor ? papă... ce înseamnă ?

Nu-și amintea și era deznădăjduit.

— Întoarce-te între oameni, se auzi o voce.

— Te recunosc, bătrîne înger. Unde ești ? Nu-l vedea. În cîmpia pustie nu era nimeni. Totuși mlaștina îi plăcea: un loc ciudat, plin de făpturi minuscule și mari, care se tîrau sau zburau ; făceau un zgomot plăcut, voiau să vorbească cu el, îi ofereau dragoste, prietenie. Rămîn aici, cu prietenii mei.

Avea să coboare noaptea. Trebuia să-și caute un adăpost, altminteri diavolii...

— Nu mi-e frică de voi. Nu puteți să-mi frigeți sufletul. Dar tot se temea. Privi către munți : nu, în partea aceea locuia vrăjitorul. Prin mlaștină nu putea să meargă. Rămînea o singură direcție în care s-o apuce.

Își umplu cu apă burduful din piele. Îl vîrî în sac. Le făcu cu mîna, în chip de rămas bun, animalelor acelora fericite. Și-o porni la drum.

Tufișurile deveneau tot mai compacte, tot mai spinoase. Îi ajungeau pînă la genunchi. Încetini marșul.

Bollone nu se plîngea, din cauza zgîrieturilor. Înainta încet. N-avea să mai ajungă niciodată. Bombăni :

— Dacă l-aș fi avut pe Bigio cu mine....

Se opri. În zori o pornise călare. Apoi venise furtuna. Se adăpostiseră într-o grotă. Bigio se afla acolo pentru că...

Simți cum îi încetineau bătăile inimii. Nu voia să

știe. Își acoperi fața cu brațul. Mai rău. Zărea ochii prelungi ai lui Bigio, plini de suferință.

— Nu ! Nu ! strigă. Și începu să alerge.

Îl împiedicau arbuștii, care păreau să-l silească să recunoască adevărul.

— Nu e adevărat. Lăsați-mă. Nu e adevărat.

Se înverșunase împotriva ramurilor. Le rupea. Făcea cîțiva pași. Era împresurat de mărăcini răsuciți. Și nu se mai termina.

— Ce vreți de la mine ?

Lupta cu tufișurile de parcă ar fi fost niște ființe vii.

— Azi sînteți rele. De ce ?

Se opri : și ramurile se opriră și ele. Făcu un pas. Și imediat ceva îl opri. Încetă să mai lupte.

— Bigio al meu a murit. În jurul lui, arbuștii încîlciți, uscați, îi oglindeau disperarea.

— Sînt singur ! urlă.

— Nu. Tau este cu tine, zise bătrînul înger, mereu nevăzut. Ai rezistat pînă acum. Răbdare, dragă băiete.

— Ce greu e. De ce atîtea taine ?

Plîngea și mergea. Privea în sus :

— O mamă, există islazuri în cer ? Își făcea curaj : Da ? sînt ?

Nu mai era reținut de mîinile nemiloase ale ramurilor. Înainta pe un traseu mai degajat. Dar nu băga de seamă. Reevoca imaginea calului său, viu, tropăind :

— Ești bine acolo sus ? nu mai rabzi de foame ?

Și Bigio răspundea, în felul lui. Întorcea botul. Și tropăia, bine țesălat, cu coama în vînt, niciodată nu fusese atît de frumos. Galopa pe islazul verde și albastru, alături de alți cai... iar cerul era o înflorire de fluturi și de păsări colorate... trilurile umpleau văzduhul, făceau să vibreze fibrele cele mai sensibile ale băiatului... da... da... da...

— O viziune bună, Tau. Amin. Amin, murmura el. Se bucura de armonie, era mîngîiat și își continua drumul.

La cîntecul păsărilor se adăugă o voce omenească, feminină :

„Tatăl meu dulce ce rău faci
Că eu sînt mare și soț nu-mi dai".

Tulburat, Bollone se opri din drum : copila cu cosiţe era în mîinile vrăjitorului, prizonieră în castelul demonilor.

Şi imaginea lui Bigio se opri în loc. Adulmeca aerul. Deodată se ridică pe picioarele dinapoi şi necheză.

— Ce vrei să-mi spui, Bigio ?

Calul necheză din nou, ca şi cînd l-ar fi mustrat. O porni la trap, fără să întoarcă măcar capul.

— Aşteaptă-mă, Bigio. Cred că am înţeles. Fata nu era adevărată. O viziune mincinoasă, ca şi fripturile ?

Calul încuviinţă din cap. Făcu un salt şi dispăru.

Bollone rămase singur. Şi furios.

— Vrăjitor puturos. Mincinosule. Sînt mare. Nu mă mai las păcălit. Nu mă mai întorc. Chinuieşte-mă cît vrei.

Acele nevăzute deveniră de foc. Băiatul strînse din dinţi. Şi merse mai departe.

Străbătea un drum însemnat de paşii oilor, ai caprelor şi ai oamenilor. Plin de speranţa de a întîlni oameni, ţinea piept durerii care din punctele de foc se împrăştia în tot corpul : nu exista un nerv care să nu-l doară. Înainta, clătinîndu-se aproape, dar nu renunţa.

Pe neaşteptate, o formă întunecată îi apăru în faţă. Nu avea contururi precise. Unduia. Acum părea să aibă mai multe capete, acum tentacule. O făptură alcătuită din întuneric. Şi din răutate. Emana duhoare şi frig. O forţă puse stăpînire pe băiat, îl blocă.

Vocea convingătoare, ipocrită, a vrăjitorului rosti :

— Copila cu pielea netedă ca penele puiului de vrabie te aşteaptă.

— Mincinosule. Îndepărtează-te, în numele lui Tau.

Lumina reveni. Încă tremurînd, Bollone îşi reluă drumul : picioarele îi erau împiedicate, ca şi cînd ar fi visat.

Şi iarăşi apăru fiinţa cea neagră şi rea. În partea de sus se contura un cap mare cu coarne. De fiecare parte două braţe lungi cu gheare se agitau ameninţător. Suflarea ei te îngheţa.

— Imbecilule, nu mă înspăimînţi. Nu poţi să frigi sufletul, spuse băiatul.

— Arzi. Ai febră. Ciuma. Era vrăjitorul.

Bollone se simțea pironit de pămînt.

— Trupul tău o să putrezească... cîte o bucățică, pe rînd...

— Îndepărtează-te, în numele lui Tau.

Monstrul dispăru. Bollone voia să fugă dar nu putea. I se părea că străbătea o apă adîncă. Fiecare mușchi îl ardea, ca străpuns de foc. În sus și în jos. De neîndurat. În sus și în jos. Gîtlejul și buzele arse. Ochii păreau că-i ies din orbite. Sudoarea îi șiroia pe frunte și de la subsuori. *Sînt bolnav de ciumă*, se gîndea, *de ciumă.*

La un moment dat îl cuprinse frigul, ca și cînd ar fi suflat vîntul de nord. Înțelese că diavolul se întorsese. Pierdu orice speranță în lupta aceea inegală. Își invocă mama.

Învăluit în întunericul înghețat, puturos, care îl apăsa pe fiecare bucată de piele, rămase nemișcat.

— Ai să mori de ciumă, spuse glasul vrăjitorului. Ai să te duci în iad. Ai furat.

— Nu voiam. El știe.

— De ce nu te-a eliberat de farmece ?

Bollone nu știu ce să răspundă.

Vrăjitorul insinuă :

— Ți-a luat mama, pe Bigio. Te-a îmbolnăvit de ciumă, e mulțumit de durerea ta.

— Nu e adevărat. E vina ta, a prietenilor tăi... Am auzit vorbind păsările...

— Nătîngule ! Ele nu vorbesc. Un rîs batjocoritor. Ești nebun. Și înșelat. Respectă-mă și te vindec de ciumă.

— Pleacă ! Tau nu mă înșală. El vrea bucurie. Am văzut. Limpede strălucea în sufletul lui descoperirea lui Dumnezeu în univers. Dar cuvintele nu erau de ajuns.

Închidea ochii, orbiți de soare, fiind conștient de victorie. Dorea să dezvăluie adevărul viziunii lui și se adresa arborilor :

— Am văzut. El vrea bucuria, aici, pe pămînt. Lacurile rîd, cîntă, zboară... nu există foame, nu există sete... totul este atît de frumos, că îmi vine să plîng... și lăcrimă de o mistuitoare duioșie. Am uitat loviturile, acele, sînt fericit... o, preaiubite, preaiubite Tau, sînt nebunul tău...

Își oferea fața ca s-o mîngîie vîntul : era mama.

— Ești mulțumită ! sînt un copil cuminte ?

Frunzișul foșnea, îl aproba.
Luă sacul în spate. Intră în pădure.

I se părea... da, era bătrînul cu coasa.
Nesigur, se opri :
— Cine ești ?
Nu primi nici un răspuns.
— Moartea ?
— Știai asta și înainte, Bollone.
— Da... nu... îl voiam pe Bigio al meu viu. Acum aleargă pe o pajiște verde.
Bătrînul rămase tăcut.
Băiatul îngenunche :
— Prea puternice stăpîne...
— Nu sînt un stăpîn.
— Bătrînule înger, ai venit să mă iei ?
— Nu, n-a sosit încă ceasul tău. De ce vrei să mori?
Încurcat, murmură :
— Eu ?
— Da.
— Sînt bolnav de ciumă. Își pipăi gîtul, subsuorile : nici o umflătură sau durere deosebită.
Își atinse fruntea.
— Febra.
— Ai stat prea mult în soare.
— Vrăjitorul spunea...
— Bollone ! lovi mînerul coasei cu un gest mînios : ochii întunecați scăpărau neobișnuit. Rușine !
— Nu mai fac, bîlbîi cu o vocișoară de copil.
— Bollone ! Din nou își agită coasa. Ești bărbat, nu un copil.
— Totul e așa de greu.
— Trebuie să crești, să devii cuțitul lui Tau.
— Da. Vreau asta. Lăsă capul în jos. Mincinoșii fură sufletele. Castelul cu... vrăjitorul trebuie să moară.
— Tu îi vei aduce moartea.
— Cum ? are să-mi spună El ? Ridică fruntea : îngerul dispăruse : Mamă, ajută-mă, fă-mă mare. Nu mi-e frică de demon. Exultă. Nu mai tremura pronunțînd cuvîntul acela. Sări în picioare. Scuipă : Diavoli puturoși, da, vă nimicesc. Poc ! Da. Da. Pătruns de o putere tainică,

simțea că e în stare să nimicească răul : era un bărbat, cuțitul Lui.

Își reluă drumul. De îndată ce văzu căsuța printre copaci, începu să urce în fugă.

Un castel mic, mic, se gîndea, *cît mine de înalt.*

Se opri în fața ușii larg deschise. Nu voia să-i înfricoșeze pe cei dinăuntru. Strigă de mai multe ori .

— Ei ? pot să intru ? bună ziua.

Nu auzi nici un răspuns. Trecu pragul. La lumina unicei ferestruici, văzu două trupuri întinse pe niște piei de oaie :

— Dormiți ? Simțea duhoarea putreziciunii și auzea bîzîitul continuu al muscoilor. Dormiți ?

Cele două persoane rămaseră nemișcate, sub norul de muște.

— Ciumă. Ca Bigio. Să fi murit toți oamenii ? Se dădu înapoi. Făcu cîțiva pași în lături. De ce ? Mamă... tată... O voce plîngătoare. Culcată în iarbă, o fetiță se jeluia.

Bollone se apropie. Fetița avea obrajii roșii și ochii holbați și strălucitori. Ținea micile ei brațe desfăcute, pentru că din subsuori îi curgea sînge și puroi. Disperat, băiatul închise ochii. Nu voia s-o vadă murind.

— Apă... imploră fetița.

— Da, copilă. Nu șovăi. Scoase din sac burduful din piele, pe care îl umpluse la baltă. Îi ridică puțin capul. O ajută să bea. Îi ținu mînușița fierbinte de febră. I se părea că are un pui de rîndunică între degete.

— Moartea e urîtă. Plîngea numai cu glasul.

— Roagă-te, copilă.

— Urîtă...

Bollone îl văzu pe bătrînul cu coasa : țeasta rîdea, arătîndu-și dinții îngălbeniți. Se duse la el :

— De ce ai venit ?

— I-a sosit ceasul.

— Te rog...

— Copila e singură. Vrăjitorul i-ar face numai lucruri rele.

— Fiara cea vie ! Făcu un salt înapoi. Își amintea de silnicia, îndurată de el de mic copil ; o considera o tortură. Nu. Nu. Ai dreptate. Dar e atît de micuță... fă-te frumos, pentru ea.

— Fă-o tu, cu iubirea, cu credința.

— Da. Voi izbuti. Exaltat, apucă scheletul de braț și i-l arătă muribundei : Un înger, copilă, plăsmuit din lună. Aripile mari, de porumbel. Se ghemui lîngă ea : O să te ducă la mama și la tata. Ai să zbori.

— Da. Fetița nu vedea decît albastrul luminos al ochilor lui Bollone, care-i strîngea degetele, cu mîna lui mare și aspră și-i transmitea alinare și liniște. Și cruzimea suferinței și a spaimei slăbi. Spune mai departe.

— Ai să zbori sus, sus, ca rîndunica.

— Da. Nu mai era singură, părăsită. Spune mai departe.

— Sus. Sus. Pînă în Paradis. Acolo e mereu primăvară. Păsărelele cîntă. Fluturii sînt flori ale cerului. Sufletele sînt minunate. Alcătuite din lună și din soare. Sufletele bune.

— Eu sînt rea. Spun minciuni, murmură. N-am să mai fac.

— Tau te iartă. O copilă, uite, îți cresc aripile.

Îi atingea brațele, umerii. Se mînji cu sînge și cu puroi.

— Aripi albe, ca laptele, iar părul tău strălucește ca soarele.

Văzu micul chip transfigurat de-un surîs și ochii neliniștiți.

— Ești frumoasă, o floare de lumină, ești gata să zbori, zbori... cu aripile tale de lună... călare pe razele soarelui...

Zărea imagini minunate. Nu știa să le descrie. Pentru o clipă atinse infinitul.

Acuma, se afla din nou pe pămînt, alături de moartă. Și plîngea, privindu-și mîinile mînjite.

— A plecat mulțumită, îl asigură îngerul.

— I-am spus minciuni. Era urîtă, murdară...

— Mila este bună. I-ai văzut sufletul nevinovat.

Bollone își privi mîinile :

— Sînge și putreziciune sînt pe ele.

— Vino să te speli la rîu. Urmează-mă. Îngerul luă sacul lui Bollone.

Băiatul îl urmă. Își scufundă mîinile în apă. Și le spălă cu grijă. Le ridică, ținîndu-și palmele deschise :

— Apa spală ciuma. Durerea spală minciunile copilei. Chiar și păcatele mele ?

— Da.

— Vina diavolului, hulește... hulește mereu ! De ce ?

— Nu vrea ca tu să intri în Paradis, unde omul trăiește veșnic.

— Și trebuie s-o merit ?

— Da.

Bollone aruncă o privire spre înger :

— Calul cel rău nu merită islazul verde. Pe cîtă vreme Bigio... Aștepta o confirmare, care nu veni. Scoase un oftat. Răbdare. Mister. Tau o să mi-o spună, acolo sus... Își luă sacul. Auzi glasuri în depărtare : Cine sînt?

— Oameni. Vrei să te unești cu ei ?

— Da.

— Ești liber. Zboară ca un cocor peste mlaștini. Sau coboară ca acvila și înșfacă-l pe vrăjitor cu ghearele.

— Liber. Acum înțeleg. Puse sacul jos. Liber. Tau nu-mi poruncește cu biciul.

— Nu. Cu dragostea.

— Nu-i prea ușor să fii bun. Diavolul îți șoptește cuvinte dulci, îți spune frumos minciunile, uneori îi dau crezare, sînt slab ca...

— Ploaia și vîntul fac să se scuture florile.

Bollone tresări :

— Spui lucruri pe care le gîndesc eu.

— Da, ai început să crești.

— Vorbesc singur ? O clipă de panică : razele oblice ale soarelui străpungeau chipul spectral. Nu. Reacționă. Își recăpătă siguranța. Nu, este taina. Tau îmi vorbește prin gura ta.

— Dacă mă vezi, e un miracol.

— Da. Nu se miră. Domnul săvîrșește întotdeauna miracole. Aprinde luna. Trezește privighetoarea și nu-i spune nătîngă, chiar dacă nu-i decît o păsărică. Și privighetoarea, mulțumită, cîntă. Și eu rîd, dau uitării loviturile, foamea. Acum îl vedea din nou ca pe un înger bătrîn. Nu mai îmi este frică.

— Ești sigur ?

— Sînt cuțitul Lui. Își roti brațul ca și cînd ar fi mînuit o spadă. S-a sfîrșit cu putreziciunea. Nu mai poa-

te să mă înşele. Simţi o vigoare miraculoasă. Am să-l calc în picioare ca pe o viperă. Am să despic castelul ca pe un trunchi putred. Am să despic şi muntele.

— Şi muntele se va nărui, întări îngerul. Îşi duse degetul descărnat la ochi. Dumnezeu îl orbeşte pe cel care vrea să-l piardă. Coborî coasa şi, cu o lovitură iute, reteză o creangă.

Bollone înţelese.

— O să fac precum vulpea. O să-l strig : tăticule, am adus de mîncare. Şi el o să se înşele. Şi de îndată ce-o să fiu lîngă el, o să-l înhaţ şi clac ! Făcu gestul sugrumării. Mă duc.

Observă că soarele coborîse la orizont :

— Oh, nu ! n-am s-ajung la timp.

— Ba da. Zboară pînă la castel.

— Fără aripi ?

— Unde îţi este credinţa ? Îl mustră îngerul. Fetiţei îi spuneai minciuni.

— De o mie de ori nu !

— Fă să-ţi crească aripile. Iradia o putere care îi înteţi curajul băiatului. Cere-i-o, fără să te sfieşti, cere-i-o cu toată iubirea Lui, care poate totul.

— Da. Da. Îşi puse sacul pe spinare. O, Tau, vreau să fiu unealta ta.

Închise ochii. Desfăcu larg braţele, aşa cum o făcuse lîngă mlaştină.

— Vuum ! Vuum ! Zbor ! Zbor ! Bătea aerul cu toată încrederea. Se avîntă în gol. Şi încet începu să se ridice. Depăşi în zbor arborii.

— Vuum ! vuum ! zbor, mamă, zbor...

Plutea pe deasupra pădurii. Mereu mai sus. Îşi flutura braţele cu siguranţă. Devenise o pasăre.

IV

CE MARE BUCURIE să zbori pe cerul colorat de apus, împreună cu rîndunelele care îl depășeau...

— Vuum ! așteptați-mă. Vuum !

Suflă peste un nor mic galben și roșu pentru a-l împrăștia, așa cum făcea cu anumite flori caraghioase care păreau alcătuite din puf : pale de abur galben-portocaliu rămaseră în aer.

— Ce priceput ești, croncăni corbul.

— Sînt fericit.

Pasărea neagră plutea în fața lui :

— Stoarce norul albastru. Fă să plouă. Copacilor le e sete.

Bollone se vîrî în nor, agitîndu-și puternic brațele.

— Haide, ploaie scumpă. Udă copacii. O scurtă cădere de apă ajunse jos. Băiatul se bucură.

— Și pădurea de acolo din fund, croncăni corbul.

— Nu e în drumul meu.

— Moare de sete.

Bollone zbură mai jos :

— E prea departe.

— Acolo jos sînt oameni. Le e sete și lor, croncăni corbul.

Băiatul avu o clipă de nehotărîre.

Corbul insistă.

— Poți s-o faci. Doar ești înger.

— Nu e adevărat.

— Atunci cum faci de zbori ?

Bollone simți că-l părăsesc puterile. Brațele nu mai prindeau aerul. Se înfricoșă.

— Nătîngule ! te-ai încrezut în moarte, croncăni corbul.

— Mincinosule ! ești un diavol.

— O să te spargi de pămînt ca un ou.

Bollone scoase un geamăt. Se prăbușea.

— Cinstește-mă și o să te salvez, spuse corbul.

— Pleacă de aici, diavole.

Bollone înțelese că greșise zăbovind. Invocă iertarea divină. Vedea pămîntul cum se apropia, cu repeziciune. Închise ochii.

Ateriză pe fund. Își frecă bucile îndurerate. Nu o merita, și totuși ajutorul venise :

— Mă jucam, mamă. N-am făcut-o înadins. N-am să mă mai joc niciodată. Spune-i asta lui Tau.

Se înfurie împotriva corbului-diavol :

— Puturosule. Ciumă și fiu de ciumă. Mă înșelai spunîndu-mi lucruri bune.

Privi în jur : se afla la poalele muntelui vrăjitorului. Izbutise. Se cățără pe stînci și ajunse sub micul platou. Strigă.

— Stăpîne ! tăticule !.

— Urcă, Bollone, răspunse vrăjitorul.

Băiatul se supuse. Fără să privească flăcările violete și castelul, se apropie de cercul fermecat.

— Mîncare ! Goli sacul : Mîncare multă !

— Și spiridușul ?

— A fugit. Mergea pe apă. Nu puteam să-l urmăresc. Mă scufundam. Muream.

— Privește-mă în față.

Bollone se sustrăgea privirilor :

— Rîdea. Fugea: Ți-am adus...

— Privește-mă.

Băiatul fu nevoit s-o facă. Simțea puterea vrăjitorului care îl subjuga. Lupta cu mintea. Se ruga. Întinse brațele, care deveniseră slabe. Încercă să-l apuce. Fu lovit cu biciul.

— Simți acele ? Vorbește. Continua să-l lovească.

— Mergea pe apă... oh ! Gemea de durere. Se zgîria. Voia să-şi smulgă cuiele arzătoare.

— Nimeni nu poate să facă aşa ceva. Mincinosule ! Şi îl lovea.

— Fluturii... fluturii fermecaţi... se... opresc. Se bîlbîia.

— Sînt libelule, nărodule.

— Spiridușul zbura... Înnebunea de durere, nu mai ştia ce spunea. Eu, la început nu ştiam să zbor.

Vrăjitorul lăsă biciul.

— Şi acum zbori ?

Silit de magie, mărturisi :

— Da. Şi fu cuprins de disperare, fiindcă nu putuse rezista torturii.

— Imbecilule ! Bollone se crede pasăre. Murea de rîs. Nebunule. Nebun de legat. Nu putea să-şi oprească rîsul.

Nu mă crede, se păcăleşte singur, se gîndi Bollone. Încă slăbit, îşi trecu degetele peste pieptul torturat. Auzi vocea bătrînului înger, nevăzut :

— Dumnezeu îl orbeşte pe cel care vrea să distrugă. Nu te revolta. Spune mereu : da, tăticule.

— Gigantul zburător. Vrăjitorul rîdea batjocoritor, ţinîndu-se de burtă : Ce tare mă distrez.

Îngerul îi şoptea răspunsurile lui Bollone :

— Da, tăticule, mi-e foame.

— Te gîndeşti numai la burta ta.

— N-am mîncat decît aşa o squarr. Arătă pasărea pe care o prinsese. Aşa mi-ai poruncit tu.

— Se numeşte raţă. O s-o facem friptură. Dă-mi mîna. Priveşte-mă.

Îngerul îi porunci băiatului să se supună.

Tot mai zăpăcit, Bollone întinse braţul. Repeta cuvintele sfătuitorului nevăzut, cu o încredere totală :

— O să mă mănînce cu usturoi şi rosmarin ?

— Nu, nărodule. Am să te apăr eu. N-ai să suferi. Am să beau puţin din puterea vieţii tale. N-ai să mori. Crestă mîna băiatului la încheietură şi îi supse sîngele.

Îngerul îl îmbărbăta pe Bollone :

— Să nu te îndoieşti, dormi, miracolul se va înfăptui, dormi, dragă băiete...

Uluit, sleit de puteri, băiatul se abandonă voinţei divine. Se prăbuşi cuprins de toropeală : zbura, din nou,

în azur. Şi acvila îi ieşi în întîmpinare : penele îi erau ca focul soarelui şi ghearele îi scăpărau. Creştea, acoperea tot cerul şi, cu rotiri lente cobora, inexorabil, asupra castelului vrăjitorului. Diavolii încercară să fugă, îşi deschideau larg gurile monstruoase într-un urlet tăcut. Acvila îi sfîşia ca pe nişte frunze, unul după altul, pînă cînd nu mai rămase nici unul. Cu uriaşele-i gheare înşfăcă turnurile roşii de porfir şi le zdrobi ca pe nişte osişoare. Disloca pietrele şi le arunca în abisul din coasta muntelui. Tăcerea era absolută.

Bollone cînd se identifica cu pasărea de foc viu, cînd contempla scena, conştient fiind că visează. La un moment dat acvila se micşoră, scăpără ca un fulger şi băiatul îşi pierdu cunoştinţa.

Se afla în faţa intrării peşterii lui. Îşi scutură capul, ca să-şi alunge toropeala somnului. Se întinse. Lovi ceva care se afla pe pămînt : raţa friptă era asaltată de furnici negre. O curăţă repede şi îşi înfipse dinţii în ea. Pe măsură ce îi reveneau puterile, mintea i se limpezea. Totuşi nu-şi amintea să fi fript pasărea, nici să fi coborît jos. Clipi din ochi din cauza reverberaţiei : soarele cobora spre apus. Nu, şi iar nu. Cînd venise el, era pe înserat. *Am dormit o zi întreagă*, se gîndi, *vrăjitorul m-a tîrît aici jos, şi-a şi gătit.*

La încheietura mîinii văzu un mic semn roşu-închis. *Mi-a supt puterea vieţii, dar n-am murit*, se gîndi.

Simţi mirosul greu pe care-l răspîndea cămaşa lui : ruşine, dacă făcuse pe el, mama avea să-l certe. Se grăbi spre izvor ca să se cureţe. Spălat oarecum, urcă iar în grabă, acoperindu-şi pîntecul cu mîinile : era păcat să te arăţi gol, spunea mama.

Îmbrăcă un veşmînt curat, zdrenţuit. Se ferea să privească spre colţul în care odinioară dormise Bigio al lui. Îşi puse cizmele şi ieşi.

Ce făcea oare vrăjitorul ? băgase de seamă că Bigio murise ? de ce nu-l cheamă ?

Retrăi întîmplările zilei precedente şi visul extraordinar. Nu se îndoia : întotdeauna el săvîrşea miracole.

Fără să facă zgomot se căţără încetişor pînă la înălţimea platoului. Şi iscodi. Îşi astupă gura ca să-şi înăbuşe urletul de bucurie : castelul diavolilor nu mai exista,

smuls ca un arbore, cu rădăcini cu tot. *O mamă, o Tau, mulțumesc, amin,* se ruga.

Nu avea pretenția să știe cum se petrecuse minunea. Se bucura, cu un fior lăuntric. Credința lui era împlinită.

În capătul micului platou nu se aflau decît pietre și o creastă ascuțită : mii de diavoli distruși.

Se avîntă pe platou : în dreapta, alături de zidul stîncos văzu numai cuptorul din piatră, în stînga, peretele abrupt. Ajunse la cercul de pietre mici înnegrite. Scuipă în mijlocul lui. Le blestemă. Mai scuipă o dată, sigur de izbîndă.

Auzi un vaiet : venea din peștera care se deschidea la baza crestei. Geamătul continua. Să fi fost vrăjitorul care se văita ? o prefăcătorie ca să-l atragă înăuntru ? și dacă mai rămăsese vreun demon alături de el ?

Băiatul ridică o piatră ascuțită, hotărît să-l ucidă. I se părea că și aude glasul prefăcut : „Sînt tăticul tău, privește-mă, scumpule". Sigur, așa îi spunea mereu, pentru că puterea lui magică se afla în ochi. *Îți mulțumesc, mamă, că mă sfătuiești,* se gîndi.

Se apropie de intrarea peșterii, atent și tăcut : o tînguire continuă, cînd stridentă, cînd răgușită.

Sprijinindu-se de stîncă, privi înăuntru : vrăjitorul se afla întins pe pieile de oaie, singur, în mijlocul unor coșuri pline cu nestemate și cu mîncare, poate. Nu-l interesa să știe ce conțineau. În semiîntunericul peșterii, examină înfățișarea vrăjitorului : fața vînătă, capul care nu izbutea să stea ridicat, fiindcă-i cădea iar, imediat și brațele întinse cu subsuori purulente.

— Oh ! gemea vrăjitorul.

Bollone înțelese că era bolnav de ciumă, ca și Bigio. Nu se apropie :

— Ți-e rău, stăpîne ? Fără voia lui, vorbise în batjocură.

Vrăjitorul încerca să se miște. Nu izbutea :

— Fiule... vino la tăticul tău...

— Da. Nu se mișcă.

— Privește-mă, scumpule.

— Ridică-te. Am să te spăl, la pîrîu.

— Nu-i nevoie. Voia să facă pe prepotentul. Dă-mi repede să beau.

— Diavolii te-au părăsit, tăticule, ți-au furat frumosul tău castel.

— Nu e adevărat. Mă ocrotesc. Vocea era deznădăjduită.

— Te-ai încrezut în demonul înșelător, neghiob și rău. Acum ai să mori de ciumă, ca Bigio.

— Nu e adevărat. Încerca în van să se ridice. Cum a murit, Bigio ?

— Ca și tine, întări el din nou cu asprime. Buboaie mari cît pumnul.

— Tu mi-ai adus ciuma. Eu voiam viața...

— În schimb ai supt de la mine moartea. Și își aminti că bătrînul înger i-o prezisese.

Neputincios, vrăjitorul delira :

— Trădătorule... o să crăpi și tu... te-ai molipsit și tu de ciumă.

Bollone își pipăi gîtul și subsuorile. Nu simți nimic neobișnuit. Cu toate astea se resemnă. Fusese unealta Lui. Putea deci să moară liniștit.

— Bătrînul cu Coasa spune că n-a venit încă ceasul meu.

— Cine ?

— Îngerul cel bătrîn, care-a venit să-l ia pe Bigio.

— Nu există îngeri, nu există absolut nimic. Bolborosea, nu izbutea să-și manifeste furia.

— Atunci nici diavolul, îl luă peste picior Bollone.

— Ești crud. Erai așa frumos, de mic copil, numai cîrlionți de aur. Te-am îndrăgit de cum te-am văzut. Se smiorcăia. Nu voiam să rămîn singur.

— Lupul e mai bun decît tine. Scuipă. Voiai un copil ca să-l chinuiești, un rob care să te slujească. Și ca sufletul meu să devină blestemat.

Vrăjitorul își schimbă atitudinea.

— Sînt tăticul tău... putem să scăpăm de ciumă... să-i jertfim demonului un copil.

— Ce spui ?

— Spiridușii sînt copii. Fragezi. Chiar dacă îi mănînci cruzi.

— Nu... nu știam.

— Nătîngule, ești blestemat ca și mine. I-ai slujit diavolului.

— Nu e adevărat. M-ai înșelat, pentru că eram mic.

— Demonul vrea sufletul tău. Cu prețul ăsta, o să ne scape de ciumă.

— Nu. Taci, în numele lui Tau. Și făcu semnul crucii în aer.

„Ughrr..." Vrăjitorul mormăia, nemaiputînd să vorbească. „Ughrr..." Se umfla, devenise doar o grămadă obscenă de sînge și putreziciune. Plutea, nici sus, nici jos, menținut de atîta vreme într-o viață aparentă de către o voință malefică.

— Cinstește-mă și am să te vindec, îi șopti demonul la ureche lui Bollone.

Băiatul nu dădu înapoi :

— Pleacă, în numele lui Tau. Lupta împotriva emanațiilor care-l paralizau. În numele lui Dumnezeu, du-te în iad ! Și aruncă piatra în lucrul acela monstruos.

Peștera se lumină de ultimele raze ale soarelui care apunea. Vrăjitorul stătea întins pe spate pe pieile de oaie: carnea lui cangrenată se transforma în scurgeri verzui și sîngerii.

Bollone nu-l mai recunoștea. Înțelese că îl învinsese pe diavol.

— Nu vei mai răpi copii... dar și eu sînt mînjit de păcat, o mamă, spală-mă...

Ieși afară. Alergă de-a lungul povîrnișului, alergă pînă la marele cer și-i îmbrățișă trunchiul :

— Bunicule, îi aduceam copiii... Nu mai continuă. Fără să plîngă. Fără să strige. Singur și trist, întreaga lui ființă urla : i se părea că este un lup înfometat, iarna.

Invidia luna care se ivise între două ramuri, luminoasă, limpede ca și izvorul. Ar fi vrut să fie ca ea, fără să fie mînjit de păcat. Și luna își desfăcu aripile și veni să-l mîngîie. Se lăsă pe ramura cea mai joasă a cerului: un porumbel cu chipul fetiței moarte de ciumă, de lîngă căsuța din piatră.

— Ieși din pădure, Bollone. Bătrînul înger vrea să-ți vorbească.

— Nu sînt pregătit să mor. Trebuie să-mi spăl sufletul.

— O, prostovane mare și necioplit, nu a sosit încă ceasul tău. Porumbelul îi zbură pe dinaintea nasului și-l atinse obrazul cu aripile.

Bollone se lipi de trunchi :

— Nu mă atinge, fetiţo. Sînt sînge şi putreziciune.

— Urmează-mă. Am părăsit Paradisul pentru tine.

— Pentru mine ?

— Nu mai puteam să ne jucăm. Urli atît de tare.

— Dar nu pot nici măcar să plîng.

— Noi auzim strigătele tale şi ochii ni se umplu de lacrimi, zise fetiţa-porumbel. Ai mulţi prieteni, Bollone.

— Eu ? Şi tot mai uimit repeta întruna : Eu ?

— Da. Acolo în cîmpie. Trebuie să alergi toată noaptea şi să nu te opreşti deloc. Şi uită lucrurile urîte. Aşa e voinţa lui Tau.

— Mă mai iubeşte ? Nu îndrăznea s-o spere. Sînt cuţitul Lui ?

— Da. Vrăjitorul te-a înşelat. Acuma eşti mare şi înţelegi. Trebuie să găseşti castelul lui Tau şi să deprinzi înţelepciunea.

— Unde este castelul ?

— Acolo unde sînt mlaştinile. Aleargă. Supune-te. Se va întîmpla un alt miracol. Fetiţa-porumbel îşi deschise aripile. Şi într-un fulger dispăru în luna strălucitoare.

Băiatul ieşi din pădure. Privi în direcţia muntelui. Se profila, contra luminii, silueta bătrînului cu coasa, foarte înaltă, de la pămînt pînă la nori. Domina lumea. Îngerul îşi coborî coasa şi cu un gest poruncitor îi arătă cîmpia. În tăcere. Apariţia dură cîteva secunde. Dispăru.

Bollone înţelese : trebuia să trăiască.

Înaintă spre fundul văii. Luna îi arăta drumul. Dar nori potrivnici îi acopereau faţa. Şi băiatul îşi pierdea orientarea. Se împiedica.

O pasăre mică, neînsemnată, i se aşeză pe umăr :

— Vino cu mine.

— Mă cunoşti ? Cine eşti ?

— Prietena ta privighetoarea. Ai găsit cuibul cu ouăle mele şi nu le-ai mîncat, cu toate că îţi era foame.

— Ai un glas atît de frumos.

— Am să cînt pentru tine. Scoase un tril armonios şi se îndepărtă.

Bollone urmărea melodia care însenina noaptea întunecată. Furtuna se înteţea.

Cu braţele desfăcute, pentru a-şi menţine echilibrul, înainta în întunericul care nu-l mai înspăimînta ca altă-

dată. Încrezător. Neobosit. Și iubit. De Tau și de făpturile sale.

Încet-încet se ștergeau spaimele, chinurile, grozăvia anilor trecuți. Înainta spre viitor, eliberat de chinul acelor, al vrăjilor, spre bucuria naturii pe care o gustase în preajma mlaștinilor.

La un moment dat căzu jos. Nu putu să se mai ridice, fiindcă pămîntul tremura și vuia. Nu mai simțise niciodată un cutremur. Nu știa ce se întîmpla. Rămase jos, și după ce mișcarea încetase. Așteptă puțin. Îngrijorat. Nemișcat.

Își mișcă brațele : picioarele îi erau împiedicate. Prin întuneric, pipăi. Descoperi pietre și pămînt. Își liberă un picior. Nu putu să facă același lucru și cu celălalt. Se tîrî înapoi, sprijinindu-se în coate : piciorul îi ieși din cizmă. Nu mai putu să-și recupereze cizma.

Nu știa în ce direcție să meargă. I-o arătă un fulger. Bollone zîmbi. Nu se temea de furtună, nu o mai considera prietenă cu diavolii. Dimpotrivă, credea că distrusese toată puterea demonică.

Merse prin ploaie, șchiopătînd. Aruncă și cizma cealaltă. Avea numai cămașa zdrențuită, curajul și credința. Înota prin noroi. Se clătina. Nu pregeta. Cînd fulgerele încetară, trebui să se oprească. Se ghemui, cu genunchii la bărbie și cu brațele înconjurîndu-și picioarele :

— Spală, dragă ploaie, spală păcatele și ciuma... Pielea lui obișnuită cu intemperiile și biciuirile, îl apăra. Încerca o senzație exaltantă de purificare, de regenerare totală. Nu cunoștea cuvintele ca s-o definească. „Scumpe... Scumpe Tau... sînt nebunul tău". Și ploaia devenită ușoară, era mîngîierea mamei și dăruia un somn liniștit.

V

CERUL părea să cînte. O puternică armonie răsuna în aer. Sunetul era scos de o mică pasăre care nu se zărea. Ciocîrlia le dădea bună dimineața munților, pădurilor, animalelor și oamenilor. Era glasul zorilor senine, de sidef. Bollone absorbea senzațiile ca un burete, dar cuvintele lui erau rare.

Murmura cu un accent duios :

— O ciocîrlie... dragă... prietenă.

Văzu soarele agățîndu-se ca un păianjen cu labe roșii galbene albastre, și răsărind din munți. Norii se înmulțiră, ca și cînd ar fi trebuit să mai plouă. Apoi cerul deveni liniștit, curat, strălucitor. La orizont se reliefau colinele azurii și pe cîmpie lacurile luminoase tremurau.

Bollone continua să privească : muntele vrăjitorului se prăbușise. Bătrînul înger i-o prezisese. Toate cuvintele lui se adeveriseră.

Îngenunche și-i mulțumi lui Tau. Îi vorbea fără să-i fie teamă. Își trecea degetele peste pieptul care nu mai era torturat. Își amintea suferința, dar cu detașare.

Înaintă spre baltă. Cocorii zburau unul după altul de parcă ar fi fost legați cu o frînghie. Rațele își scuturau aripile făcînd apa să sară-n stropi.

Bollone le ajunse :

— Hei, squarr... hai să ne jucăm. Era acoperit cu un strat de noroi, cenușiu-albastru care răspîndea un

miros neobișnuit. Se spălă. Balta deveni tulbure. Îi dădu ocol pînă cînd găsi o porțiune limpede. Bău. Și se cufundă din nou în apă, dar fără să înainteze mai departe decît atingea fundul. Cămașa i se sfîșie. Și-o legă în jurul șoldurilor.

Era înfometat. Vedea fluturi-flori legănîndu-se în aer și păsări mici. Un cocor se lăsă din zbor pe un tufiș din mijlocul bălții. Scotoci cu ciocul în apă și scoase afară un vierme ciudat care se zbătea. Bollone văzu alții asemănători, sub apă. Încercă să-i prindă și nu izbuti. Merse de-a lungul malului pînă ajunse la un pîlc de trestii. Atent la vipere, se uită prin el. Găsi trei ouă. Le sparse și le mirosi, mai înainte de a le mînca cu coajă cu tot. Prinse un brotăcel. Îl mestecă crud. Se simțea ceva mai bine.

Rupse o trestie și-și continuă drumul, pipăind terenul. Nu avea încredere în imașul verde. Se străduia din greu să ajungă la un loc întins plin cu trestii. Căută ouă. O pasăre mică, cu pieptul roșu, își luă zborul.

— Ei, micuțule, nu te mănînc.

Se lăsă pe vine, cu intenția de a scobi pămîntul. Văzu o ramură de forma unei cruci. O cercetă cu luare-aminte. O mlădie ușor, urmărind o amintire. Făcu din ea semnul lui Tau. Rupse frunzele trestiei și le împleti ca să alcătuiască un laț. Îl legă de cruce și-și puse colanul la gît. Fericit, îl arătă soarelui.

Auzi un zgomot și întoarse capul.

O iapă însoțită de mînz venea în trap spre el. O călărea un copil brun, cîrlionțat, cu obrajii netezi și dolofan, cu ochii negri, zeflemitori :

— Ce faci, omule mare ? Te rogi ?

— Da.

Îl recunoscu pe spiridușul apei, o făptură adevărată. Voia să-i ceară iertare.

— Cine ești, copilule ?

— Maso. Și tu ?

— Bollone.

— Bulon, adică un cui mare, ăsta nu-i un nume creștinesc.

— Creștinesc... Nu înțelegea. Stăpînul îmi spunea Bollone. M-a răpit de mic. Biciuia. Ardea. Mîna urcă spre pieptul gol și spre umeri : cicatricele se vedeau

foarte deslușit, roșii și albe, pe pielea bronzată. Bollone, nătîngule, zicea.

Înspăimîntat, Maso urmărea semnele.

— Rău. Crud. Și nu te apăra nimeni ?

— Eram singur într-o grotă.

— Și nu-ți era frică ?

— Ba da, tare. Bigio era prietenul meu. Mă încuraja. Răspundea, în felul lui, de cal. Acum a murit. Stăpînul nu ne dădea de mîncare, dar Tau mă făcea să găsesc rădăcinile, viermii, melcii... și odată chiar și mierea. Îți place ?

— Da. În locul tău aș fi fugit imediat.

— Nu puteam. Stăpînul era un vrăjitor. Se spovedi puțin. Povesti despre acele nevăzute, despre emanațiile care îl paralizau și despre amenințările demonilor.

Maso se înspăimîntă :

— I-ai văzut ?

— Da. Dar mă rugam. Îi alungam. Observă spaima băiatului. Ridică mîna. Tau a distrus castelul diavolilor și pe vrăjitor. A prăbușit peste ei muntele.

— De asta a trimis cutremurul de azi-noapte ?

Bollone meditâ asupra cuvîntului. Aprobă.

— Și tu cum ai scăpat ? întrebă Maso.

— Un glas mi-a spus să fug. Dar nu explică. Tata și mama au murit. Tu pe ai tăi îi ai încă ?

— Da. Împărtășea nenorocirile lui Bollone. Ei te-au apărat. Din Paradis.

— Și Tau. Ne însoțește mereu.

— Tu ești un sfînt. Maso era impresionat.

— Ce înseamnă sfînt ?

— Cel mai bun dintre toți.

— Nu. Nu sînt.

Maso zise pe un ton serios :

— Și eu sînt rău. Nu ascult. Spun minciuni. Și-și răsuci cîrlionții cu degetul.

— De ce, copilule ?

Arătă mlaștina.

— Merg pe acolo, prin ea.

— Zbori ?

— Nu. Cunosc tufișurile care te țin deasupra. Dar e primejdios. Aș putea să mă înec. Tata se înfurie și mă bate.

— Tare ?

— Nu. Își arătă brațele și umerii fără semne. O merit. Dar îmi place să merg prin mijlocul mlaștinii. Parcă sînt o pasăre.

— Înțeleg.

— Să nu faci pe iscoada. Să nu-i spui tatii. Tu nu m-ai văzut alaltăieri.

— O minciună ?

— Da, dar mică, mică. Isus este bun, ne iartă.

— Isus ?

Maso rămase uimit. Indică semnul lui Tau care atîrna pe pieptul lui Bollone :

— Isus cel țintuit pe cruce. A pătimit și a murit pentru păcatele noastre.

— A murit ? Izbucni în plîns. A murit ? !

— Nu știai ?

Bollone clătină din cap, își frîngea mîinile.

— Mi-l amintesc numai pe Tau, fiul lui Dumnezeu. Nu se poate să fi murit.

— Nu plînge, Bollone. Isus este nemuritor. După trei zile trupul lui a înviat. Și a zburat în Paradis. Iar îngerii cîntau : Glorie lui Dumnezeu. Iar noi, oamenii, am fost purificați prin sîngele Lui.

— A pătimit. Nu-și găsea liniștea : de ce a vrut să sufere ca oamenii, ca să înțeleagă cît de slabi erau ? Oh, dacă ne iubește.

— Da. Omul nu putea să intre în Paradis din cauza păcatelor lui. Isus a spălat sufletele cu sîngele lui prea curat. Maso zîmbea cu încredere. Chiar și minciunile mele.

Bollone dezaprobă :

— Nu trebuie să păcătuim, nici măcar cu o minciună mică de tot.

— Vorbești ca un călugăr.

— Cine e ?

— Dar tu nu știi nimic, uriașule.

— E foarte adevărat, copilule drag. Învață-mă tu. Cunoști castelul lui Tau ?

— Magione, casa cea mare, i se spune. Sau Azilul. Acolo locuiesc cavalerii-călugări ai lui Tau. Explică, într-un fel copilăresc, că trăiau în penitență, nu se căsătoreau, îi găzduiau pe pelerini și erau numiți cavaleri

pentru că purtau spadă. Și cu mare uimire, era nevoit să explice înțelesul multor cuvinte. Nu știi aproape nimic. Or să te învețe călugării. Vino cu mine la Teupascio.

Bollone tresări. Repetă cuvîntul. Își aminti de un sunet :

— Don... don...

— Clopotul de la Magione, exclamă Maso. I se spune „Rătăcitul", pentru că, pe timp de furtună sau cînd e ceață, îi călăuzește pe drumeți.

— Eu... mama... trăiam acolo. Se ajută cu gesturile mîinilor : Niște pietre înalte, înalte...

— Zidurile. Ești din Teupascio ca și mine. I se mai spune și Altopascio. De unde te-a răpit vrăjitorul ?

Bollone își desfăcu neputincios brațele :

— Dintr-o pădure.

— Care ?

— Nu știu. Loviturile m-au făcut să uit totul. Și foamea.

— La Magione există o oală mare cu mîncare care-i totdeauna caldă. Și descrise oala uriașă în care călugării pregăteau ciorba pentru săraci și pentru pelerinii care străbăteau Via Romea ca să se ducă la Papa, la Roma.

Bollone repetă :

— Papa ? Roma ? Pelerini ?

Un nechezat deznădăjduit întrerupse convorbirea. Mînzul se împotmolise în marele imaș verde. Maso dădu din pinteni iepei și se repezi să-l salveze. Mai greu decît puiul, animalul se scufunda și se zbătea să scape din încleștarea mocirlei.

Maso se agăță de șa :

— Nisipurile mișcătoare... ajutor, mor.

— Vin acum, Maso.

Bollone înaintă cu băgare de seamă, încercînd terenul cu trestia. Cînd fu îndeajuns de aproape, zise :

— Sări, Maso. Te prind eu.

Maso făcu un salt și fu prins de Bollone. Ajunse pe uscat și izbucni în plîns.

— Ce nenorocire, animalele nu sînt ale mele.

— Le scap eu.

Întîi, îl înhăță pe mînzul înfricoșat și-l mînă către Maso.

— Leagă-l imediat.

— Fii cu băgare de seamă... n-ai să poți... E prea grea.

Bollone simțea că noroiul îi imobiliza picioarele și-l trăgea la fund.

Iapa avea privirea îngrozită, își căsca tare botul ca să muște aerul și necheza întărîtată.

— Fii cuminte... te ajut..., spunea Bollone. Se duse-n spatele ei și o împinse. Nimic. Îi eliberă picioarele din față, trecîndu-și brațul lui lung pe sub burta animalului. Îi azvîrli lui Maso căpăstrul : Tu trage și eu împing.

Repede, Maso prinse cu putere frînghia. Trase iapa pînă ajunse pe pămînt solid și o legă de trestii.

Se întoarse la Bollone. Îl văzu înnămolit pînă la genunchi :

— Oh, nu.

— Să nu vii aici, Maso.

— Ba da.

— Nu. Ia o trestie lungă. A mea s-a rupt.

Maso ascultă. În grabă tăie una cu cuțitul. Se lungi peste noroi și i-o întinse :

— Prinde-o. Trag eu.

Bollone o înșfăcă. Își eliberă un picior și și-l repezi în față. Se propti în el. Și ridică celălalt picior, lăsînd în același timp să-i scape trestia ca să nu-l tragă și pe copil. Cu o mișcare iute ajunse pe uscat.

Maso rîdea și plîngea în același timp.

— Am izbutit.

Erau plini de noroi pînă și-n păr. Se priviră și izbucniră într-un rîs zgomotos. Apoi se spălară în baltă. La un moment dat cămașa lui Bollone începu să plutească pe apă. Uriașul se înroși. O prinse : țesătura putredă se rupse, deveni de nefolosit.

— Îți dau eu haina mea. Și Maso se duse s-o ia de pe șaua de care o legase.

Bollone o primi, fiindcă îi era rușine. Își adună zdrențele și propuse să curețe caii. Le vorbea cu blîndețe animalelor care tremurau, mai cu seamă iepei încă înfricoșate. Voia s-o liniștească.

Maso îl admira. Îl iubea deja. Rezolva problema uriașului :

— O să vezi. O să fie de lucru pentru tine. Mama o să-ți dea o haină de-a lui tata.

Bollone legă cu o funie postavul care îi era prea scurt. Amărît că-și pierduse în mîl colanul improvizat, își trecu mîna peste ochi. Soarele din creștetul cerului îl făcea să aibă ameteli.

— Ce ai ? întrebă Maso îngrijorat.

— Nimic. Cînd mi-e prea foame, văd negru. Acum o să prind o pasăre mare și o s-o mîncăm.

— Nu se poate. Privi în jur. M-am îndepărtat prea mult. Nu știu cine este stăpînul pămîntului acestuia.

— Stăpîn ?

— Desigur. Nu trebuie să prinzi păsări. Și nici pești Și îi arătă formele alunecătoare de sub apă, pe care Bollone le luase drept viermi, fiindcă în pîrîul pe care-l cunoștea el nu trăiau pești.

— Mi-e foame. E atîta mîncare aici, protestă Bollone.

— Nu e bunul tău.

— Știu, este al lui Tau.

— Nu. Pămîntul aparține stăpînilor lui.

Îngrijorat, Bollone întrebă :

— Vrăjitori.

— Nobili.

— Și ce înseamnă asta ?

— Stăpîni. Noi, robii, nu avem nimic.

Bollone nu înțelegea ce spune :

— Sînt răi nobilii ?

— Nu. Unii, da. S-au născut norocoși și bogați. Poruncesc. Noi trebuie să ascultăm. Să plecăm repede. Ne pedepsesc, dacă ne prind pe proprietatea lor.

Bollone își aminti de cuvintele vrăjitorului :

— Diavolul le-a dăruit norocul ?

— Nu. Au moștenit bogăția de la părinți. Asta înseamnă norocul. Trebuie să te supui voinței lui Dumnezeu.

Bollone nu se dumirea. Îl privea în tăcere pe băiat care scotocea într-un sac legat de șaua iepei.

— Ia asta, zise Maso și îi întinse o bucată de pîine cu brînză înăuntru. S-a murdărit.

— Nu. Mulțumesc.

— Ia-o. Eu am mîncat de dimineață. Și, cu o sinceritate copilărească, adăugă : Așa de murdară nu-mi place.

Dar dacă tu mănînci viermi ! Încurcat, tăcu. Își dădea seama de ceea ce spusese.

Bollone curăți puțin pîinea. Și o mîncă cu poftă. Maso înțelese ce înseamnă să-ți fie cu adevărat foame. Ochii i se umplură de lacrimi. Mama și tata se jertfeau :

— Mănîncă, trebuie să crești. Își luau bucățica de la gură pentru el. Și Bollone era bun, nu-și folosea puterea lui neobișnuită ca să facă rău și să le smulgă altora lucrurile cu violență.

— Vreau să fiu fratele tău, îi propuse Maso. Și trebui să explice înțelesul. Rîse : Ești un copil. Cîți ani ai ?

— Patrusprezece, spunea vrăjitorul. Sînt mulți ?

— Doar cu unul mai mult decît am eu. Nu știi să numeri ?

— Ba da. Își răschiră degetele : Unul, doi, cinci, o mie.

Bollone avea grijă de mînz. Maso mergea înainte pe iapă, foarte mîndru că era îndrumătorul uriașului. La întrebările lui răspundea vag. Și repeta în schimb tot ce auzise despre Lucca și Roma, despre papă și împărat. El nu era prea curios. Și nu era preocupat de lucrurile care se întîmplau dincolo de cercul familiei lui și al celor cîțiva cunoscuți. Pînă la urmă își pierdu răbdarea:

— Întreabă un călugăr. Împăratul știe tot, pentru că îi spune o acvilă.

— Cum e făcută ?

— Foarte mare. Și i-o descrise.

Bollone nu se mira de faptul că stăpînul tuturor nobililor stătea de vorbă cu o pasăre. Considera faptul ăsta drept normal. Nu credea însă în mărimea neobișnuită a acvilei. Observă nemulțumirea copilului și încetă să-l mai sîcîie cu întrebările lui. Preocupat și zăpăcit de numeroasele denumiri pe care i le înșira Maso, întrebă :

— Cum trebuie să-i spun tatălui tău ?

— Occione. Că doar nu-i nobil. Sîntem țărani. Arătă spre copaci. Pădurea și căsuța sînt ale seniorului Fradino.

— E rău ? murmură.

— Nu. Dar tot stăpîn e. Bogat și norocos.

— Și tu ai vrea să fii. De ce ?

Maso zîmbi :

— Totdeauna călare, la vînătoare. Mănîncă bine și nu muncește. Și mie mi-ar plăcea să mă joc toată ziua.

Un alt copilaș, se gîndi Bollone :

— Nu-mi aduc aminte, dar mă jucam și eu cu mama.

— Nu. Mamele au tot timpul treabă. Și pe urmă fac copii care mor repede cine știe de ce. Își arătă degetele, coborînd degetul cel mare. Patru frățiori am pierdut. Acum s-a născut o fetiță. Dădu din mînă ca și cînd ar fi gonit o muscă. Să nu ne gîndim la lucruri triste. Povestește-mi. Ai întîlnit vreodată lupi ?

— Sigur. Unul a sărit pe mine. Dar eu... glasc... și-și încrucișă degetele.

— L-ai sugrumat cu mîinile ?

— Da.

— În locul tău, eu aș fi fugit.

— Lupii erau cei care fugeau cînd mă vedeau. Spuneau... Născocea. Uite-l, e Bollone, să fugim.

Ție nu-ți este frică de nimic. Tatăl meu e mare și solid, dar nu e curajos ca tine. Vede totdeauna numai primejdii. Pretutindeni. Și mă bruftuluiește. Și mama la fel. Uf, vara nu sînt lupi. Părea să fi uitat ce se întîmplase la mlaștină.

Bollone îi atrase luarea-aminte :

— Tatăl tău te sfătuiește de bine.

Maso coborî din șa. Îi dădu uriașului frîul :

— Am ajuns acasă. Tu ai grijă de cai. Eu îi povestesc totul mamei. Acuma chem cîinele. Fluieră. Bai ! Bai !

Și dintre copaci ieși în fugă un cîine mare și lățos, cu părul de culoarea alunei. Lătra. Dădea din coadă. Se repezi, îl doborî pe Maso și-l lingea, și-l lingea...

— Ajunge, Bai ! Maso rîdea. Îl apucă pe cîine de blana de la ceafă și i-l arătă pe Bollone. Asta e prietenul meu.

Uriașul fu mirosit cu de-amănuntul. Și primi omagiul unui lins pe picioare. Mîngîie animalul, mișcat, uluit. Nu cunoștea prietenia cîinilor.

Maso fugi înainte, urmat de Bai. Bollone îl urmă, atent ca să nu cumva caii să se zgîrie prin tufișuri. Auzea

loviturile cuiva care despica lemne : desigur, Occione, pădurar la fel ca tatăl lui adevărat.

De îndată ce ajunse în luminiș, legă animalele de un copac. Și văzu căsuța din piatră, mică și cu o singură fereastră : în dreapta era un șopron din nuiele, în care se aflau lemnele tăiate. Multe case apropiate, se gîndi, alcătuiesc un castel mare de tot, ca Lucca.

Voia să ajungă acolo, fiindcă Maso îi povestise despre „Sfînta Fată", imaginea lui Isus. Putea să se încreadă în copil ?

O femeie, cu cozile negre înnodate pe cap, ieși pe ușa colibei. Ținea în brațe fetița, înfășurată într-o bucată de pînză albă și pe deasupra cu o învelitoare neagră. Îl privi pe Bollone bănuitor.

Stingherit din cale-afară, el spuse :

— Bună ziua.

— Bună seara, îi răspunse femeia. Avea o expresie încruntată. Ce nenorocire, dacă mureau animalele stăpînului...

— Și Maso, adăugă Bollone.

— Da. Își trase fiul de urechi : Tată-tu o să te bată măr. Cheamă-l. Dar să nu te îndepărtezi.

Maso plecă. Femeia își șterse o lacrimă cu dosul mîinii.

— O; s-o termine rău într-o bună zi. Biata de mine, nu am noroc cu copiii. Domnul nu-și îndreaptă privirile niciodată către mine.

— Nu. El ne apără, răspunse băiatul.

Femeia observă cicatricele care-l desfigurau pe băiat. Apoi își ridică fruntea pînă cînd îi întîlni privirea, senină, sigură :

— Cred că ai trecut prin multe, tu.

Bollone zîmbi :

— Nu are importanță. Arătă spre nou-născută. Porumbelul tău, un înger. Tau n-o s-o părăsească.

Tulburată de siguranța aceea, femeia voi să se scuze :

— Durerea, lipsurile, mă fac să fiu nerecunoscătoare.

— El știe și te iartă.

— Cine ești ?

— Bollone. Maso zice că e o poreclă.

— Nu. Voiam să spun altceva... Nu știa să se explice.

Își afla pacea în ochii aceia cerești. Mulțumesc, dragă băiete.

Și-i ieși în întîmpinare bărbatului ei care avea în mîini securea. Maso stătea la distanță. Bollone rămase nemișcat. Pădurarul ascultă povestirea nevestei cu o expresie tot mai mînioasă. Se apropie de Bollone. Îl privi, îi dădu ocol. Era înalt și robust, dar trebuia să ridice capul ca să-l privească pe uriaș. Îi întîlni privirea blîndă. Și, ca un om simplu, cinstit, înțelese imediat :

— Domnul te-a călăuzit pînă la Maso.

— Da, răspunse Bollone, fără îngîmfare. Cu o mînă îl potolea pe Bai care se gudura. Ce cîine bun ai.

— Nu. Pe necunoscuți îi mușcă. Dar cu tine, simte că ești un băiat cumsecade. Acum am să-i duc înapoi caii stăpînului.

Le făcu semn nevestei și copilului.

— Voi doi intrați înăuntru și încuiați ușa. Se întoarse către Bollone : Dau tîrcoale pe aici niște nemernici. Păzește casa. Să nu te încrezi în nimeni. La întoarcerea mea, o să mîncăm. Strigă către colibă : Nevastă, adu o haină.

Femeia ieși aducînd o haină peticită și i-o întinse lui Bollone. Apoi intră din nou în casă. Occione încălecă iapa și trase de frînghie mînzul :

— Vino cu mine, Bai.

Bollone îmbrăcă haina. I se părea frumoasă față de zdrențele lui. Rămase în picioare ca să n-o strice. Se gîndea la cuvîntul nemernici, oameni răi, desigur. Atunci înseamnă că nu toți diavolii fuseseră nimiciți.

Maso deschise ușa și scoase capul afară :

— Mama pregătește ciorba.

— Înăuntru. Ascultă-l pe tata.

Maso rîse, cu o veselie nestăpînită. Intră din nou în casă.

Bollone era îngrijorat din cauza lui. Și înțelese că îmbătrînise, după atîtea încercări înspăimîntătoare. Își închipui o viață de copil, fericit alături de părinți, fără să aibă grija mîncării și a vrăjitorilor, ci numai să se joace, să se joace... Accepta voința Lui. Și nu se simțea nenorocit, cum spunea mama lui Maso. *Sărăcuța, și-a pierdut copiii*, se gîndea. Generos cu alții, sever cu sine însuși. Și nu-și dădea seama de asta, pentru că se bucura

de orice lucru oricît de mic și simțea bogăția lui interioară.

Printre copaci se iveau pete întunecate. Dar cerul rămînea încă senin. Credincios făgăduielii, Bollone scruta pădurea, atent la orice zgomot. Distingea foșnetul păsărilor în frunziș, freamătul frunzelor, bîzîitul insectelor. Auzi un tropăit. Gata să sară, adulmeca aerul ca un animal. Totdeauna se apărase așa.

Occione sosi alergînd, împreună cu Bai.

— Sînt aici, zise Bollone. Arăta ceva jos pe pămînt : Ai uitat securea.

Pădurarul o ridică :

— Ești un băiat cinstit. Pe aici prin jur toți sînt hoți și răi. Prea mare-i mizeria. Nimeni nu are nimic de furat de la alții. Iar eu am numai securea asta. Bătu la ușă : Nevastă, m-am întors. Deschide. Îi făcu semn lui Bollone. Vino să mănînci.

Bollone trebui să-și plece capul ca să poată intra. Dacă ridica mîna atingea tavanul. Încăperea era mică : într-o parte era un pat larg și deasupra un coș în care dormea nou-născuta. De cealaltă parte, se afla întins Maso, pe o piele de oaie. Se prefăcea că doarme cu ochii închiși, pentru că atunci cînd intră Bollone, îi deschise aruncîndu-i o privire complice. Mama ridică de pe jăratecul vetrei o oală aburindă.

Bollone cerceta interiorul căsuței. Își dădea seama de apropierea, de seninătatea afectuoasă a micii familii. Nu putea decît să spună :

— Ce frumos e aici.

— Unde ai locuit ? întrebă pădurarul.

— Într-o peșteră întunecată. O încălzea calul. Apoi Bigio a murit. Maso era bucuros că povestește ceva interesant. Sugruma lupii cu mîinile. Nu-i e frică de nimic.

— Ba da și încă cum, zise Bollone. Dar mă rugam.

Occione examină cicatricele băiatului. Le recunoștea. Și el fusese biciuit cînd era mic copil : tatăl vitreg era aspru cu el.

— Mănîncă, dragă băiete. Rupse o bucată de pîine. O băgă în oala cu ciorbă. O scoase cu lingura.

Stingherit, Bollone o tot învîrtea pe a lui. Femeia băgă de seamă și-l învață cum să facă.

— Nu știe nimic, mamă, o anunță Maso. Mănîncă viermi cruzi. Îi venea să rîdă.

Bollone nu se simți jignit.

— Și rîndunica face la fel.

— Taci, Maso. Foamea e foame, zise Occione. Tu ești un copil norocos. Eu mă spetesc muncind pentru tine. Să-ți bagi mințile în cap ca să n-o sfîrșești rău. Și începu din nou să mănînce.

Bollone mesteca bucuros. Privi cu curiozitate opaițul, întrebă cum arde. Primi lămuriri de la femeie. Comentă :

— Un lucru bun, ca și securea. Fetița ce mănîncă ?

Interveni Maso :

— Laptele mamei. Nu are dinți.

— Și terciul ce este ?

Occione îl privi uimit. Femeia zîmbi și îi spuse cum se pregătea o făină prajită și apoi fiartă în apă.

— Cînd există făină, adăugă Occione. A noastră s-a terminat. Asta e ultima pîine.

Bollone i-o înapoie pe a lui :

— Ia-o.

— Mănîncă. Ești mare și zdravăn. Ai nevoie.

— Eu sînt obișnuit cu foamea. Maso, însă nu. Și nu voi să mai audă nimic.

— Termină tu ciorba, zise pădurarul. Și-i aduse oala. Eu sînt sătul. Și îmi e tare somn. Căscă. Dacă vrei, ajută-mă să tai lemne. Cu cît termin mai repede, cu atît e mai bine. Pădurea asta e prea izolată. O să împărțim ciorba.

— Rămîi, Bollone, îl rugă Maso. N-ai să găsești de lucru nimic altceva prin împrejurimi.

— Așa este, cum spune. Occione se posomorî. Ce lume mizerabilă. Răbdare. Așa e voința Domnului.

— Nu. Și Bollone vorbi despre bucuria pe care o simțise în mlaștini. Cu glasul și cu mimica interpreta glasurile și înfățișarea făpturilor lumii.

Fermecați, ceilalți ascultau. La urmă, pădurarul spuse:

— Astăzi Domnul a fost la noi. Făcu semnul crucii : Îți mulțumim. Apără-ne mereu.

— Amin, adăugă Bollone. Nimeni dintre ei nu știa să se roage cu cuvinte. Convinși că Dumnezeu îi vedea, nu sufereau din cauza acestui fapt.

Bollone se duse să doarmă afară împreună cu cîinele. Înfășurat în mantaua împrumutată de Occione, cu Bai care îl încălzea cu apropierea lui, stătea întins. Privea stelele și se gîndea că mama era mulțumită, pentru că el își găsise prieteni. În noaptea străpunsă de țipetele păsărilor care nu-l mai neliniștea, pentru prima oară se simți om între oameni.

VI

BOLLONE puse jos pe pămînt securea cea veche. Îi refăcuse în două rînduri coada de lemn. O păzea cu grijă, pentru că era primul obiect care-i aparținea cu totul, un dar al nobilului Fradino, stăpînul iepei și al mînzului. Nu-l invidia, ca prostuțul de Maso.

Numai în zile de sărbătoare își punea Fradino cizme frumos cusute, un brîu din piele cu spadă, și o tunică nepeticită, dar fără pietricele colorate, misterioasele giuvaieruri cu care se mîndrea vrăjitorul. Era cărunt, cu o față tristă, mereu preocupat de recolta rea, sau de hoți. Și nu se distra mergînd la vînătoare. Muncea și el. Avea un mic castel cu grajd și grînar, și pădurea, în care Occione tăia lemne. Avea și un car, o pereche de cai și mînzul. Creștea vite. Dar trebuia să dea o mare parte din produse stăpînului său, unuia mai nobil decît el, care se numea contele Cadolingi și avea marele castel de la Fucecchio. În realitate adevăratul stăpîn peste toate era contele. Dar nici el nu depășea hotarele proprietății lui, păzite de alți seniori, căci altfel ar fi fost vărsare de sînge. Iar deasupra tuturor se afla împăratul.

Din înălțimea muntelui vrăjitorului, cîmpia i se păruse mică lui Bollone. Abia acum constata cît era de mare și cît de deosebite pămînturile, bălțile, pădurile, cîmpurile folosite pentru pășunat sau pentru culturi. Și nu cunoștea decît o mică parte. Fusese odată la Fucec-

chio ca să asculte Liturghia. Rămăsese uimit văzînd castelul și casele. Din duminica aceea își închipuia vastitatea lumii și ametea. Figura împăratului devenise mitică. Un om care se transforma în acvilă pentru a controla faptele oamenilor, supuși lui prin voința Domnului. Semăna puțin cu pasărea de foc, pe care o visase în timp ce se năruia castelul vrăjitorului.

— Haide, e ultima sarcină, îl îmboldi Occione.

Bollone termină de umplut cu bușteni coșul de dus în spinare. Era obosit, cu toată vigoarea neobișnuită a trupului său. Despicase și transportase lemne toată luna august.

Occione nu se cruța deloc. Nici acum nu zîmbea :

— Mîine, începem culesul viilor. Și pe urmă ? Cîștigase un sac cu făină și unul cu năut. Nu erau de-ajuns pentru iarnă : Bollone, ai grijă de tine. Eu trebuie să-mi hrănesc familia. Sînt cinstit. Nu-ți făgăduiesc nimic.

— Nu-ți face griji. Îl ajută să-și pună în spinare coșul. Și-și petrecu și el brațele prin chingile coșului său. Or să ne dea un sac cu fasole și un urcior cu ulei.

— Și vin. Dar cîte puțin din toate. Nu-ți ajunge nici pentru o lună.

— Am să muncesc.

— Unde ? iarna lucrările se termină. Și urzicile nu cresc. Cu ce ai să-ți faci ciorba ?

— Nu știu. Ceva de băgat în gură s-o găsi.

— Să nu vînezi pe ascuns, că te spînzură.

— Dar nu e drept.

Occione se opri în loc :

— Să nu mai spui asta. Cineva te pîrăște și-or să te spînzure.

Se opri în loc și Bollone :

— Cine să pîrască ?

— Oamenii. Occione își reluă drumul, clătinîndu-se puțin sub povară. Un păstor a ascuns o brînză. Un altul l-a pîrît stăpînului.

Bollone îl întrerupse :

— Nu îi era prieten.

— Nu există prieteni, cînd e vorba de foame. Păstorul a fost spînzurat. Toți sînt Iuda.

Acum Bollone cunoștea istoria lui Isus. Învățase multe. Dar îndoielile se înmulțeau în loc să se limpezească. Cre-

dința rămînea neștirbită. Totuși era greu să urmezi voința divină.

— Occione, împăratul cunoaște mizeria noastră ?

— Nu. Trăiește într-un castel foarte departe, numai aur și argint ca și crucea pe care ai văzut-o la Fucecchio.

— Dar Papa o cunoaște ?

— Nu. Altminteri ne-ar ajuta. Uneori cred... Se întrerupse.

— Continuă.

— Dar să nu mai spui nimănui.

— Nu sînt Iuda.

— Tu pălăvrăgești cam mult, băiete dragă.

— Iar tu taci mereu.

— Mai bine. În felul ăsta nu greșești.

Bollone nu mai putea de curiozitate. După zece minute își reluă asaltul.

— Așadar, Papa și Împăratul...

— Sînt morți.

— Nu.

Îi credea făpturi deosebite. Și nu numai el presupunea asta.

— Sau n-au existat pe lume niciodată. Simple născociri, pe care ni le servesc nouă, țăranilor.

— Totuși, fiul tău a aflat-o de la călugări.

— Maso este un mare guguman. Iar călugării stau închiși la Magione. Ce știu ei de restul lumii ! Și pe urmă, ce însemnătate are asta ? Viața pentru mine e o ispășire. Nădăjduiesc să-mi mîntui sufletul.

— Fără îndoială. Ești un om bun, Occione. Era sincer. M-ai făcut fericit.

— Tu ești și mai sărac decît mine, dragă băiete, și nu te vaiți. Dacă te primesc la Magione, fă-te călugăr. Totuși, gîndește-te. Noi, bărbații, trebuie să ne căsătorim, altfel cădem în păcat. Îi explicase raporturile sexuale, și îi împărtășise din experiența lui, pentru că îl vedea atît de nepregătit, în toate privințele. Să ne odihnim putin.

Bollone îl ajută imediat : Occione era la capătul puterilor. Se oferi să meargă el înainte și să se întoarcă iar, ca să ia și cel de-al doilea coș. Pădurarul se împotrivi :

— E ultima povară.

Bollone voia să-l mîngîie. Îi povesti despre convorbirile lui cu moartea, despre luptele cu demonii, despre care nu vorbise niciodată, pentru că la numele diavolului toți se îngrozeau. Credea că-l asigura în felul ăsta de prezența ajutorului dumnezeiesc.

Occione, însă, era tot mai sceptic.

— Tot povești spui... zbori și vorbești cu păsările... dar moartea, demonul...

— Spun adevărul.

— Atunci ești nebun.

— Da, nebunul lui Tau.

— Nu huli.

— Eu ? !

— Nu pronunța numele Domnului în deșert.

— Din iubire, Occione.

— Știu, eu te cunosc, dar ceilalți, nu. Ține-ți gura, băiete dragă. Altminteri ai s-o sfîrșești rău, ca Forsana.

Forsana era o bătrînă singuratică, venită cine știe de unde. Rătăcea prin păduri. Lălăia tot timpul. Culegea flori și ierburi. Le dăruia copiilor. Le agăța de casele oamenilor. Vorbea cu arborii și cu păsările. Lumea începu să spună că deochea. O nenorocire, o boală : vina era a Forsanei. Mureau copiii, mai ales iarna : vina era a Forsanei. În cele din urmă au legat-o și au ars-o de vie.

— Îmi răsună mereu în urechi Bollone, rugăciunile ei către Tau. Eram copil. Plîngeam. Mama mi-a dat o palmă. Și eu fusesem deocheat.

— Adevărat ?

— Nu. Mîncam prea multe roșcove și mă apuca durerea de burtă. Forsana nu avea nici un amestec. O cunoșteam. Le spunea povești copiilor. Ca tine.

— Povești ?

— Vorbea prea mult despre Tau și despre diavoli. Ca și tine. Nu era o vrăjitoare. Au ars-o de frică, uite-așa, și pentru că noi țăranii sîntem neștiutori, proști. Și răi pe deasupra.

— Dar nobilii n-au intervenit ?

— Ei au inima și mai aspră decît a noastră. Și apoi noi sîntem șerbi, robi. Nu există milă, Bollone. Tau este supărat pe noi. Și are dreptate. Lăsă capul în jos. Îndur totul cu răbdare. Uneori, îmi mai scapă cîte-un blestem.

— Din gură și nu din inimă. El știe.

Uimit, Occione ridică ochii :

— Da, din gură. Și mă căiesc. Bollone, cum faci tu de citești în sufletul meu ?

— Nu eu. El. Îmi dă de veste prin tine. Diavolul șoptește la urechile oamenilor. Bollone e un băiat ciudat, prea ciudat, un nebun sau o vrăjitoare. Dar eu l-am văzut pe adevăratul vrăjitor : sînge și putreziciune cu chip de om.

Marele foc sărbătoresc lumina noaptea puțin cam rece și umedă. În jurul focului stăteau țăranii și cîțiva nobili. Sărbătoreau culesul viilor și ultima recoltă : castane, mere, măsline. Un rit foarte vechi, pentru a alunga lunile nemiloase și fără rod. Un rit transfigurat de Creștinism. La amiază dom' Omodeo, preotul din Fucecchio, binecuvîntase cîmpurile, oamenii și munca lor. Iar acum participa la sărbătoare. Mirosul vinului, care fierbea în teascuri, se amesteca cu fumul fripturilor. Stăteau roată în jurul oalelor cu ciorbă, plină cu fasole, năut, grîu, ierburi și untdelemn. Ulcioarele cu vin treceau din mînă în mînă. Se împărțea mîncarea : puțină carne, dar ciorba și fructele din belșug. Și la sfîrșit turtele cu miere.

Bollone voia să renunțe la a lui, ca să i-o dea lui Maso. Nu putu. O gustă și linse mierea care i se scursese pe degete. Era bucuros, mișcat, pentru că erau cu toții împreună, în pace și veselie. Se întoarse către Occione, care stătea lîngă el pe un buștean :

— Asta înseamnă viață.

— Mereu într-o sărbătoare ?

— Nu. Trebuie să și muncești, dar nu să-ți frîngi spinarea. Prea multă mîncare nu-i de nici un folos. Important este să fim împreună.

— Un bărbat își are familia lui, repetă Occione, ca totdeauna. Nu înțelegea ideea de colectivitate, de solidaritate în numele lui Tau. Ești un băiat bun, ai să-ți faci datoria, cînd ai să te însori.

— Voi deveni călugăr.

— Și dacă o să-ți placă vreo fetișcană ? Ar fi un păcat să părăsești rasa. Tu nu știi nimic despre dragoste.

— Ba da. Visa cîteodată la păstorița cu cosițe, o salva de răufăcători și de vrăjitori. Cînd se trezea, își

reînnoia hotărîrea de a nu se însura. Trebuia să ocrotească toate femeile, care erau mereu chinuite și violate, la fel și pe copii, mai ales pe cei orfani și pe bătrîni și pe bolnavi, care erau părăsiți de toți. Cunoștea puterea sexului. Și îl ura pentru tot ce îndurase el cînd era mic. Îi era ușor să facă să tacă animalul cu ajutorul rugăciunilor. Înțelegea însă slăbiciunea masculilor. Și vinul era primejdios. Ațița simțurile.

Acum, bărbații aveau ochii prea strălucitori și femeile, obrajii prea roșii. Cîntau. Dănțuiau. Copiii făceau tumbe. Iar cei bătrîni comentau cu cuvinte deocheate. Excitați cu toții, pînă și nobilii și preotul. Bollone înțelegea de acum cum se petreceau lucrurile pe lume. Vedea perechi îndepărtîndu-se într-ascuns. Aveau să se nască bastarzi, în cazul în care nobilul avea să admită că el era tatăl : niște tineri încrîncenați care de multe ori o sfîrșeau rău. Și „lepădați" copii ai nimănui, dacă vreo bătrînă miloasă avea să ducă nou-născutul la Magione, unde, într-un pavilion rezervat femeilor, „surorile" se ocupau de copii. De multe ori copiii părăsiți în pădure erau devorați de fiare. Asta Bollone nu putea s-o ierte.

— De ce nu intervine dom' Omodeo.

Occione rînji :

— Îi plac și lui fetișcanele, bărbați sîntem. Și apoi el nu e călugăr.

— Un preot nu poate să aibă soție.

— Nici nu se căsătorește.

— Și mai rău.

— El este ca și nobilii. Iau numai femeile frumoase. Iar noi țăranii trebuie să tăcem. Le ascundem, dacă e cu putință.

— Nu-i drept. Și-apoi femeia suferă, la fel și copilul. Tau ne-a creat liberi...

Occione îi astupă gura :

— Vorbești prea mult. La Magione o să trebuiască să asculți și să taci. Își retrase mîna și-i oferi urciorul : Bea o-nghițitură, o să-ți treacă.

— Nu. Vinul îi sporea mînia. Cu greu se stăpînea. Considera însă inutil să-i lovească sau să-i omoare pe cei abuzivi, pentru că violența ar fi continuat sub altă formă. Răul trebuia retezat din rădăcini.

Occione comentă :

— Ești virgin și nu poți să înțelegi. Mai înainte de a mă căsători și eu... Evita privirea severă a băiatului. Femeia înseamnă ispită. Cînd e tînără, e atît de proaspătă, de moale, ca un măr în care să-ți înfigi dinții. Și cînd îți zîmbește... o ispită.

— Nu e vina ei. Tau a făcut-o așa.

— Ba da. Ea ne ispitește. Uită-te la Gentucca : e prea frumoasă.

Bălaia Gentucca se lupta să scape din brațele nobilului Fradino. Izbuti. Se duse și se ghemui lîngă maică-sa, își ascunse fața în poalele ei. Fradino rîdea, părea că se joacă.

Bollone zise :

— Gentucca nu vrea.

— Fradino o s-o ia. Îi plac fecioarele. O s-o dea apoi de nevastă unuia dintre bastarzii lui.

Bollone sări în picioare. Occione îl înhăță :

— Ce vrei să faci ?

— Poți să iei tu securea omului aceluia. Și partea mea de fasole și de ulei. La Magione n-o să-mi lipsească pîinea.

— Și dacă nu te primesc ?

Ațemaidînd atenție sărbătorii, ascultînd parcă o chemare îndepărtată, Bollone nu mai răspunse. Stătea drept, privind jăratecul.

— Te-ai supărat pe mine ? îl întrebă Occione.

— Nu. Sînteți cu toții niște copii. Eu sînt bătrîn ca... un stejar mare. Mă duc. Tu rămîi la gospodărie. Nu mai numea acum castele toate casele pe care le vedea.

— Așteaptă zorile, îl rugă Occione.

— Trebuie să plec, murmură. Arătă cu degetul : E un pic de lună.

— De ce ? Era îngrijorat : Dormi mai întîi. De ce chiar acum ?

— Domnul mă cheamă.

— O Bollone ! Pădurarul îl îmbrățișă. Îl considera nebun de legat. Întîlni o privire limpede, senină. Ești... un sfînt ?

Bollone rîse.

— Eu ? Îl îmbrățișă strîns. Și se îndepărtă în goană. Asculta de o poruncă a Lui. Era sigur de asta. Se lăsa

călăuzit de o voce tainică. Nu zăbovea. Mergea grăbit : talpa picioarelor, de acum tăbăcită, nu mai simțea asperitățile drumului ; pielea descoperită nu simțea frigul și umezeala. Avea numai o cămașă peticită, ca în prima zi cînd coborîse printre oameni. Dar se săturase, în așa măsură, încît ar fi putut să nu mănînce vreme îndelungată.

Împărtășea idealurile Ordinului Cavalerilor lui Tau. Regulile, despre care îi vorbiseră, nu erau grele. Avea să fie un simplu călugăr, pentru că nu era de origine nobilă și nu avea dreptul să poarte spadă. N-avea ce face cu o armă. Era un uriaș robust, pentru că El îl făcuse așa. Cu un pumn, zdrobea botul unui lup, și cu un par îi punea pe fugă pe hoți.

Culese o ramură, îi rupse partea subțire, smulse frunzele putrede și vîrfurile uscate. Își reluă mersul pe un drum cu pămînt bătătorit, numit Via Romea : pe care dacă o străbăteai în întregime ajungeai la Roma, spuneau oamenii, la papa, iar cel care călătorea era numit pelerin sau romeo. Bollone nu înțelegea motivările acelei rătăciri : Tau li se adresa sufletelor care știau să asculte. La Magione toate îndoielile aveau să i se spulbere.

Se opri un moment din drum : inima îi galopa ca un cal. Adulmecă aerul : presimțea un pericol. O rupse la fugă. Și în lumina slabă a lunii acoperite de nori, îl văzu de departe.

Un om se lupta cu trei lupi. Învîrtea spada și mantia lui neagră flutura : pentru o clipă se zări semnul alb al lui Tau. Un cavaler-călugăr, singur : regula cerea să călătorească cel puțin în doi.

Bollone se mai mira de încă ceva : nu era încă timpul cînd coborau lupii din munți. *Trebuie să fie vreo drăcovenie la mijloc*, se gîndi el. Și în timp ce se grăbea, privea scena : fiarele, care stăteau pe de lături, ar fi trebuit să-l fi atacat deja pe om, dar ele clănțăneau în schimb din dinți în gol, voiau să-l zăpăcească pe cavalerul sleit de puteri și să-i îngăduie celei de a treia fiare să se năpustească la beregata lipsită de apărare.

— În iad ! În numele lui Tau ! urlă. Și fu imediat alături de om. Lupul adevărat se făcu una cu pămîntul, înfricoșat, în timp ce însoțitorii lui dispărură.

— Ce erau ? ! gemu cavalerul. Istovit, se agăță de

brațul salvatorului și îl împiedică să ucidă fiara, care fugi.

— Un lup adevărat și doi diavoli.

Cavalerul se trase de-o parte. Se clătina pe picioare.

— Mai întîi hoții, apoi diavolii... Tu cine ești ?

— Bollone, nebunul lui Tau.

— Înnebunesc... Murmură cîteva cuvinte într-o limbă străină, în timp ce încerca, inutil, să ridice spada :

— Dușman ?... și leșină.

Bollone bănui că i se întîmplase ceva îngrozitor. Auzea zgomotul unui trap îndepărtat. Nu avea încredere. Presimțea iminența unei amenințări ascunse. Vîrî spada în teacă. Îl ridică în brațe pe omul leșinat și se îndepărtă de Via Romea.

Intră în pădure, unde trunchiurile foarte dese nu le îngăduiau cailor să pătrundă. Se opri într-un mic luminiș. Îl așeză pe cavaler lîngă un trunchi gros, într-o poziție apărată și-l cercetă cu privirea. În lumina confuză, slăbiciunea și paloarea chipului erau și mai accentuate, dar gîtul era tineresc, trăsăturile, delicate, aproape de fată.

Necunoscutul își veni în simțiri. Pipăi repede sub tunică cu o expresie îngrijorată. Căuta ceva. Găsi. Se ridică. Mîna strîngea spada, în timp ce-l observa pe uriașul nemișcat, necioplit și zdrențăros.

— M-ai adus aici. Pentru ce ?

— Soseau oameni călări. Dușmanii.

— Ce știi ? Vorbește, porunci.

— Tu ai spus așa.

— Eu ? Ce-am povestit ?

— Hoți. Dușmani.

— Și mai ce ?

— Cuvinte ciudate... Vorba ta nu este ca a noastră...

— Nu m-am născut aici. Unde sîntem ?

— În pădure.

Cavalerul părea din ce în ce mai neliniștit :

— Care ? Cine este stăpînul tău ?

— Tau. M-a trimis să te salvez. Intuia teama, bănuielile necunoscutului : Ai încredere în mine.

— În tine ? Da, m-ai salvat... Abia izbutea să se țină pe picioare. De ce ai făcut asta ? Sînt un simplu călugăr. Nu pot să te răsplătesc. Nu am nimic. De ce mă ajuți ?

— Din iubire pentru Tau.

— Într-adevăr ? Tu crezi în el ? Își duse mîna la gît. Eu văd numai stricăciune, violență, lăcomie.

— E vina diavolului, el șoptește la urechile bogatului și ale săracului. Multe păcate. Nedreptate. Neștiință. O rușine. Lumea e atît de frumoasă. Dumnezeu ne-a dăruit-o ca să ne bucurăm.

— Ești ciudat. N-am mai auzit niciodată un țăran să vorbească așa ca tine. Și nici chiar un nobil. Cine ești?

— Bollone. Ți-e frig. Să aprind focul ?

— Nu. Ne descoperă.

— Cine ? Întrebă, fiindcă voia să-l ajute.

— Hoții. Mi-au ucis însoțitorii. Eu am reușit să scap. Calul s-a speriat de lupi. M-a aruncat din șa. Apoi ai sosit tu. Îți mulțumesc.

— Totuși hoții nu au cai.

— Cum de îndrăznești ? Te îndoiești de spusele mele? Tonul era aspru.

Bollone nu se simți jignit. Vorbi cu blîndețe.

— Ești foarte obosit. Cîntărești mai nimic. Postești prea mult.

— Datoria mea.

— Eu sînt obișnuit cu foamea, tu, nu.

— Cum de știi asta ? Mă cunoști ?

— Nu. Din cauza întunericului nu-i putea vedea fața, dar îi simțea neîncrederea. Cavalerul părăsește bogăția și norocul din iubirea pentru Tau. Ești bun.

— Sînt un păcătos, pocăit. Simțise sinceritatea din glasul țăranului necunoscut.

— El iartă, ne iubește.

— Da. Uimit, emoționat intuia o credință neobișnuită : Cine ești ? Ce faci, acum ?

— Îți pregătesc să dormi.

— Vezi pe întuneric, precum pisicile ?

— Nu. Precum cîinii. Cu nasul și cu urechile. Rîse : Sînt priceput, știi ?

Între timp rupea ramuri, le curăța de frunze, le îngrămădea.

— Nu face asta, bunule țăran. Cum se luminează, mă duc la Magione.

— Și eu. Mă fac călugăr. Usca ultimele crengi ștergîndu-le de cămașa lui.

— Bravo. Îi clănțăneau dinții de frig și de oboseală. Nu trebuie să mă odihnesc.

— De ce ? Sînt eu aici. Fac de pază. Sînt cîinele tău. Dă-mi mîna. O găsi, și i-o strînse delicat. Ca zăpada... o Tau, dă-i din căldura mea... Îl sprijini pînă la culcușul improvizat. Dormi liniștit, scumpe... nobile cavaler.

— Tu... mi-ai cîștigat inima. Am călărit zile în șir. Părea că se scuză. De cînd n-am mai dormit ? Nu mai știu... Trebuie să fiu totdeauna treaz. Pot să am încredere în tine ? *Domine, adiuva me.* Vorbea cu greutate. Pare sincer : *in interiore homine habitat veritas.* Tu le vorbești celor umili și ei înțeleg... iar eu, nu... *Domine, non sum dignus.* Întinse brațele prin întuneric : Vino aici alături. Cîți ani ai ?

Bollone se apropie. Îi întinse mîinile lui bătătorite necunoscutului care i le strînse :

— Cincisprezece ani, spune Occione.

— Tatăl tău ?

— Nu. Munceam cu el. Din august. Mai înainte nu locuiam printre oameni. Stătu la îndoială dacă să continue.

— Nu ai părinți ?

— Morți. Iar eu am fost răpit de mic copil. Acum sînt urît. Cînd eram mic eram foarte frumos, numai cîrlionți de aur și... el s-a îndrăgostit de mine.

— Ce lucru nelegiuit ! Spune-mi tot.

— N-a izbutit să-mi fure sufletul. Am crezut totdeauna în mama și în Tau. Biciuia. Tortura. Făcea vrăji. Chema diavolii. Un dobitoc.

Cavalerul se gîndea că nefericitul băiat se scrîntise la minte :

— Un abis de răutate.

— Și pe deasupra și prost. Se credea înțelept, nemuritor. Dar nu putea porunci gîndurilor mele.

— Bollone..., se minună cavalerul. Ai spus un lucru foarte inteligent.

— Nu sînt așa prost cum zicea vrăjitorul. La început eram copil și-mi era frică de diavol, apoi... Ai văzut cum i-am alungat pe cei doi lupi-diavoli ?

— Erau... erau...

— Arătări mincinoase. M-am obișnuit de-acum. Puturosul nu mă mai păcălește. Vorbea pe un ton învese-

lit. Fuge, cînd mă vede. Tau mi-a făcut... un adevărat miracol, dacă ai știi... Atinse picioarele necunoscutului : un gest spontan, copilăresc : Ești prietenul meu. O să-ți povestesc. Am zburat...

Zori livide, întunecate. Pale de ceață se îngrămădeau printre copaci. Bollone îl privea pe cavalerul culcat, care adormise cu greu și-acum tremura în somn. *Îi este frig, cîntărește cît o pasăre, e deosebit de ceilalți nobili,* se gîndea el, *să fie oare acvila?*

Fu nevoit să-l trezească, după ordinul pe care-l primise.

Călugărul se deșteptă brusc : mîna lui căută spada. Îl recunoscu pe uriaș și rămase culcat. Făcu ochii mari la vederea cicatricelor care îl desfigurau :

— Ce martiriu...

Bollone se acoperi cu mîinile :

— Nu te uita. Nu mă mai dor.

Cavalerul își aminti de povestea pe care o crezuse brodată de fantezia băiatului. Îi întîlni privirea senină : două lacuri de lumină albastră. Și-l recunoscu pe cel care-i stătea în față : era sfîntul, eroul victorios în bătălia dintre lumină și întuneric, inocentul care triumfase asupra groazei, cel care descoperise zîmbetul lui Dumnezeu în creația lumii.

— Mai povestește-mi despre mlaștini...

Și Bellone îi împărtăși bucuria și credința lui. Gesticula. Țopăia. Chema drept martori copacii și păsările. Iar călugărul plîngea, de mîngîiere : într-adevăr, Tau îi trimisese în ajutor copilul-uriaș.

— Pot să-ți spun frate ?

— Îmi spui asta mie, unui țăran ? Mai întîi spală neștiința mea.

— Tu ai inteligența inimii. Ai înțeles totul. Ce te-aș mai putea învăța ? Cuvinte.

— Îmi folosesc. Ceilalți rîd și nu ascultă.

— Ești și înțelept. Se ridică. Dar picioarele nu-l ținură. Căzu din nou.

— Ți-e foame.

— N-are importanță. Eu eram bogat și voi nu aveați nimic. Eu puteam să studiez iar tu suferi pentru că nu

cunoşti cuvintele. Acum crucea îmi revine mie. Sînt fratele Uberto.

— Ce nume frumos. Eşti înţeleptul pe care îl căutam.

— Şi eu te căutam pe tine, credinţa totală care năruie muntele. Încercă să se ridice. Nu izbuti.

— Stai liniştit. Îţi aduc de mîncare. Şi dacă mă spînzură, răbdare. Totuşi nu e drept. Singurul stăpîn e Dumnezeu.

— Da. Nu te teme. Nimeni nu va îndrăzni să te atingă. Eşti cu mine. Dar, dacă aprindem focul, or să ne descopere.

— E atîta fum în aer.

— Ceaţă.

— O trimite diavolul ? N-am mai văzut aşa ceva.

— Nu. E toamnă. Şi aici terenul este mlăştinos. Îi întinse amnarul. Am nevoie de puţin foc. Nu izbutesc să mă mişc. Sînt înţepenit. *Domine, adiuva nos.* Închise ochii şi-şi plecă privirile pe mîinile împreunate : avea multe fire albe în părul şi barba neagră.

Bollone se grăbi să facă focul. Tîrî o piatră mare pînă lîngă foc. Îl aşeză pe Uberto pe ea : Acum ai să te încălzeşti.

— Mă las mereu servit. Un ton amar.

— Eşti supărat ?

— Nu pe tine, pe mine însumi.

— Faci ca Occione. Munceşti, munceşti pînă cazi lat. Tau nu doreşte asta. Mă duc să vînez. Nu prea departe. Ştii să îngrijeşti de foc ?

— Am învăţat. Surîse şi chipul îi deveni frumos, cum fusese înainte de posturi.

Bollone înţelese. Se mişcă repede, fără să facă zgomot. Voia să-i potolească foamea. Se opri o clipă, ca să asculte. Îşi reluă apoi mersul, uşor ca o felină. Şi apoi un salt. Prinse fazanul. Îi suci gîtul. Se întoarse înapoi, ţinîndu-l de picioare.

— Mă pricep ? aştepta să fie lăudat, ca un copil.

— Eşti grozav. Şi surîse din nou.

Cît de frumos, de sfînt şi de înţelept este, se gîndea băiatul. Jumuli pasărea. Îi scoase măruntaiele cu cuţitul lui Uberto : făcu totul la perfecţie. Ţinea să facă impre-

sie bună. Înfipse fazanul într-o țepușă de lemn și îl fripse :

— Ai sare ?

— Nu. N-are importanță. Ești foarte îndemînatic, Bollone.

— Tu nu știi să gătești ?

— Nu.

— Gătea mama ta ?

— Ea ? Nu. O mică izbucnire de rîs, amar.

— Moartă ?

— Nu. Ești foarte curios.

— Da. Cine-ți pregătea ciorba ?

— Slujitorii, la bucătărie. Dar la masă nobilii se luptau pentru privilegiul de a mă servi. Niște prefăcuți. Vorbea îndurerat. Hoți, abuzivi, ignoranți.

— Ca țăranii, atunci. Așa zice Occione.

— Pădurarul cel cinstit care te-a primit de îndată ?

— Da.

— Cei buni sînt puțini la număr.

— Ba foarte mulți. Dar stau la locul lor. Fradino nu e prea rău. Dacă unul mai nobil îi dă un picior în fund, cînd înhață vreo copilă fecioară... ei, bine, nu mai face așa ceva.

— Gîndești drept. Legi bune există. Dar nu sînt respectate. Asta e rădăcina răului și trebuie smulsă. Caritatea trebuie să fie activă. Tăcerea constituie un păcat. Dar Ordinul nostru se va face auzit în întreaga Europă. Și va izbîndi asupra celor răi. Și pe pămînt va domni pacea, și dreptatea, *nunc et semper*, nu voi mai vedea mizeria, nu o suport... *sunt lacrimae rerum*... înțelegi ?

— Nu. Dar simt o aromă de lucruri bune, ca florile, pîinea proaspăt coaptă...

— O, poetule. Îi strînse mîna cu putere. Tu mă înțelegi, frate...

Băiatul roși de emoție. Prinse tocmai la timp fazanul care era gata să-i cadă din mînă. Se fripse. Nu zise nimic. Îl înfipse din nou în țepușă. Era convins că misteriosul cavaler era acvila din visul lui, împăratul venit să facă dreptate, să-i mîntuiască pe bieții oameni necăjiți din Teupascio.

Îi oferi pasărea, în tăcere.

— S-o împărțim, zise Uberto.

— Nu. Am mîncat atîta la sărbătoare că era să mor.

Uberto începu să mănînce fazanul.

Îi este îngrozitor de foame, se gîndea Bollone, văzîndu-l cum mestecă cu lăcomie :

— Mă duc după apă.

— Nu te îngriji de asta.

— Ți-e sete.

— După. După. Se șterse pe mîini cu o batistă. Părea din nou neliniștit. Uite. Nu trebuia să mănînc. Repede. Stinge focul. Nu trebuie să lăsăm urme. Repede. Îngroapă totul. Și arunca pămînt peste tăciuni.

Bollone îl ajută. Îngrămădi pietre și frunze.

Uberto se enervă :

— N-am șters urmele prea bine. Dar nu mai e timp. Să ne ajute Cerul. Hai să mergem. Și începu să alerge, încurcîndu-se în tufișuri, în așa fel încît băiatul trebuia tot timpul să-l descurce.

Dar încotro merge, greșește dacă face așa, se gîndea Bollone. Nu-l mustra, din respect. Deodată zise :

— Hoții erau diavoli.

— Nu. Oameni.

— Totuși demonul vrea ceva.

Uberto întoarse capul :

— Explică-te.

Băiatul își desfăcu mîinile cu un gest deznădăjduit :

— Nu știu.

— Mișcă-te mai repede, atunci.

— Mă supun. De ce nu ți se întoarce calul ? Bigio al meu așa făcea.

— Nu e al meu. Eu nu mai am nimic.

Bollone își îndepărtă o șuviță rebelă care îl jena :

— Diavolului îi este frică de ceva...

Uberto se opri. Se încruntă :

— Tu bănuiești... niște oameni răi vor să-mi împiedice misiunea. Au și ucis deja.

— Nu erau hoți.

— Nu. Răbdare, Bollone. Acum nu pot să-ți explic. Să mergem.

— Unde sîntem ? Nu cunosc locul ăsta. Tu, da ?

— Nu, nici eu. Se opri.

Copacii se răreau și orizontul apărea confuz în ceața

care făcea incerte contururile tufișurilor. Pămîntul devenea clisos. Uberto continuă să înainteze.

— Te rog, nobile cavaler.

— Ce mai e.

— Mlaștina. Nisipurile mișcătoare, zic oamenii. Te trag în jos. Știu asta. Ți-am povestit cu iapa...

— Taci. Uberto căuta urme pe pămînt. Va trebui să ne întoarcem înapoi. Răbufni. Asta ne mai trebuia. De s-ar împrăștia măcar ceața... Sîntem aproape de portul de la Magione. Dacă vezi o barcă...

— O ce ?

— O barcă. Merge pe apă. Pe mare. Își dădu seama că băiatul nu înțelegea. Ce locuri cunoști tu ?

— Pădurea lui Fradino. Gospodăria. Și Fucecchio, o dată.

— Descoperi universul și nu-ți cunoști propria casă.

— Nu-ți sînt de ajutor.

— Nu mai plînge, acum. Începi și tu ? Se opri. Îi strînse brațul. Iartă-mă. Sînt atît de agitat. Întîrzierea asta mă face să înnebunesc. Dacă între timp el moare, înseamnă că s-a terminat cu tot. La doi pași de țintă. Înnămolit. Sînge și jertfe... pentru nimic. Izbucni într-un rîs strident : *Fortuna sicut Luna*... Acuma plîngea, fără lacrimi.

Bollone îi atinse umărul.

— Auzi ? calul...

Uberto ascultă. Încerca să străpungă ceața cu privirea. Auzea un nechezat slab...

— Să fie el ? Fluieră. Strigă : Ola ! Ola !

Silueta calului se profilă în cîmpie. Mergea la trap. Se oprea. Își reluă trapul, în sus și în jos.

— El este. Mă caută.

— Sînteți prieteni ?

— Nu știu. L-am călărit. Da, el e.

Îl chemă din nou.

Calul îl auzi. Se opri. Dădea din picioare. Necheza. Dar nu se apropie.

— E încă speriat de lupi, bănui Uberto. Și se îndreptă spre el. Hai, vino. Vino.

Animalul nu se apropia.

Uberto alergă spre el. Tras înapoi de Bollone, se înfurie :

— Nu e un cal adevărat. Cu greu izbutea să-l țină.

— Cum îndrăznești ? ! urlă. Și îi scăpă din strînsoare.

Bollone îl prinse din nou. Îl ținu strîns.

— Calul e greu și nu se scufundă. Uită-te în schimb la picioarele tale. Erau scufundate în noroi pînă la glezne.

Fără convingere, Uberto se lăsă tras înapoi :

— El stă într-un loc uscat. Trebuie să-l prindem. Să încercăm prin partea cealaltă. Urmează-mă. Tonul unui om obișnuit să poruncească.

Bollone se supuse. Încercară să ajungă la cal prin mai multe părți. Nimic. Mocirla îi împiedica. Calul necheza disperat, cerea ajutor. Lui Bollone îi era milă de el. Bănuia că era într-adevăr un animal viu. Dar nu voia să i se întîmple lui Uberto vreo nenorocire, așa cum era istovit, înnămolit, dar încăpățînat.

— Nobile cavaler, eu îndrăznesc... vrei să stai aici pînă deseară ?

Uberto tresări. Își trecu mîna plină de noroi peste față mîngîindu-și-o :

— Năluciri... toate numai năluciri !

— E un cal adevărat, sărăcuțul. Nu pot să-l scap. Tu ești mai important.

— Nu eu. Asta... Cu gesturi înfrigurate se pipăi. Arătă o pungă din piele, legată la cingătoare. O, Tau, puteam s-o pierd ! Unde mi-a fost capul ? *Domine, non sum dignus, miserere mei, Domine...* prea multă oboseală... Devenea tot mai palid. *Domine,* mă încredințez acestui inocent... Se agață de Bollone cu mîinile reci. Jură. O vei da Maestrului, la Magione. Ostenea și pronunțînd cuvintele. Papa salvează Ordinul... această bulă, apăr-o... și se prăbuși peste el, ca și cînd ar fi fost mort.

Bollone îl întinse pe pămînt. Își băgă mîna sub rasa lui Uberto, la înălțimea inimii, îi simți bătăile. Răsuflă ușurat. Încălzi fața călugărului cu răsuflarea lui. Uberto nu-și revenea din amorțeala aceea.

Bollone își făcea mustrări. Trebuia să-l fi silit să se odihnească, în loc să-i fi spus povestea lui. Trebuia să-l fi luat în spinare, fără să-i asculte protestele.

Să dormi ca un copilaș, am eu grijă de tot, încheie el, *sînt mare, știu să judec.*

Uberto ducea „bula" papei, obiect sacru, prețios pentru Ordinul lui Tau. Iar dușmanii lui erau niște oameni vînduți diavolului. Îi doreau moartea, lui Uberto, prietenul papei, care era un sfînt, cum spuneau oamenii. Numai cei mai nobili, mai sus decît contele din Fucecchio, puteau să vorbească cu papa. Uberto trebuie să fi fost împăratul însuși.

Îl mîngîie pe păr pe omul adormit :

— Tu și papa nu ne-ați părăsit. Am să-i păcălesc pe dușmanii tăi, diavolii.

Știa să folosească bîta cu îndemînare. Dar dacă adversarii erau mulți, trebuia să pună la cale un plan. Îl născoci îndată. Ce-i înfricoșase pe toți ? Ciuma.

Căută cîteva boabe de măcieș în tufișuri. Mînji cu pete albăstrui și roșietice gîtul și chipul cavalerului. Se mînji și pe el. Îl înfășură pe Uberto în mantia lui, întoarsă pe dos, ca să nu se vadă semnul lui Tau. Își legă spada sus, pe piept, în așa fel încît să nu se vadă din cămașa lui peticită. Nu renunța nici la bîtă. Îl luă în brațe pe călugărul adormit. Și o porni la drum.

Se încredință lui Tau, fiind sigur că ajutorul avea să-i sosească.

Și iată, din nou copacii, și pămîntul care acum nu mai era mlăștinos. Auzi un zgomot de apă care curgea și un altul, neplăcut, de cai. Nu putea să se ascundă în frunzișul rar. Cu vederea lui ageră, îi zări cel dintîi : oamenii înaintau încet, distanțați unii de alții, ca și cînd ar fi căutat pe cineva. De îndată ce unul dintre călăreți fu la o distanță potrivită, începu să se vaite :

— Ah, prea bunul meu stăpîn... ah ! cine mă ajută!... ah ! ciuma... ajutați-mă, ajutați-mă, stăpînul e bolnav de ciumă...

Omul coborî de pe cal. Înaintă, aruncînd priviri bănuitoare. Bollone descoperi chipul de nerecunoscut al lui Uberto :

— Stăpînul meu ! ah ! ciuma... ajutați-mă. Și înaintă spre necunoscut.

Acesta făcu un salt înapoi. Urcă din nou în șa :

— Ciumă ! și fugi. Ceilalți o luaseră la sănătoasa înaintea lui.

Bollone îl puse pe Uberto jos pe pămînt. Se opri să

asculte. Nimic. Nu se întorceau. Căzuseră în cursă. Încercă să-și înăbușe rîsul, dar nu izbuti.

Uberto se ridică :

— Cum, ai jucat teatru ? Te-am crezut pînă și eu ! Ești extraordinar. Și rîse. Ce sînt astea ?

— Boabe de măcieș. Acum să ne spălăm ca să nu fugă toți de noi. Îi înapoie spada. Te-am salvat, dragul meu împărat.

— De ce îmi spui așa ?

Și Bollone îi povesti ce spuneau oamenii despre acvilă, și ceea ce își închipuiau ei : sacrul suveran, prin voința lui Dumnezeu, se putea transforma în pasăre pentru a supraveghea lumea.

Uberto avea o privire impresionată :

— O s-o afle. O să-i scriu. O să-i placă o asemenea încredere. Ai născocit un basm frumos.

Basm. Bollone rămase descumpănit :

— Eu nu sînt un palavragiu.

— Nu voiam să te jignesc. Ești un poet. Un menestrel.

Cuvinte fără înțeles pentru Bollone. Era foarte dezamăgit.

— Credeam, nădăjduiam... Atunci papa și împăratul nu știu.

— Ei nu cunosc întregul adevăr, admise Uberto. Dar îl bănuiesc și sînt îndureraţi, te asigur, mai ales papa se roagă mereu pentru voi. Și împăratul e supărat. Privirea i se aprinse de mînie. Vina e a vasalilor care nu-și fac datoria. Fiecare aruncă răspunderea pe celălalt, pe nobilii tot mai mici, pînă se ajunge la Fradino acela al tău. Se luptă între ei ca să aibă mai mult pămînt. Sînge, violență și nedreptate. Arată stema de pe spada lui și semnul lui Tau de pe mantie : Acvila este un însemn de aur sau de aramă. Reprezintă legea imperiului care nu este respectată. Ar trebui să zboare peste tot pămîntul, cum spui tu, și să facă dreptate. Există un simbol în basmul tău. Împăratul Conrad îl va prețui. Îi voi scrie chiar eu. Ba nu, te voi învăța pe tine să-i scrii, într-un frumos stil latin. Își puse iar cingătoarea cu spadă.

Bollone îl privea, fermecat :

— Ce înseamnă să scrii ? este o vrajă bună ?

— Un meșteșug care se învață ca și cel al fierarului care face securi, sape și cuțite.

— Vreau să-l învăț. Acuma o iau eu înainte. Apucă bîta și se apropie de rîuleț. Cercetă malurile pustii. Îi făcu semn însoțitorului său să se apropie. Apa i se părea limpede. O mirosi. Bău o sorbitură. Înghiți. Poți să bei.

— Faci ca animalele. De-asta ai supraviețuit. Natura este maestră. Bău. Se spălă. Sînt curat ?

— Nu. Te curăț eu. Îl frecă ușor cu nisip de pe fundul apei.

— Mai tare, Bollone. Nu sînt o domniță delicată.

Băiatul ridică un deget :

— Vrei să spui, o copilă ?

— Da. De neam nobil.

Băiatul întrebă :

— Te-ai îndrăgostit ?

Uberto lăsă capul în jos :

— Sînt călugăr.

— Înainte de asta. Și adăugă cu un zîmbet vesel : Eu, da. Am văzut-o o singură dată. O floare care cînta ca ciocîrlia. *Tatăl meu dulce ce rău faci / că eu sînt mare și tu soț nu-mi dai.* O visez. Dar nu mă căsătoresc. Trebuie să salvez femeile, pentru că sînt violate și maltratate. Chiar și Occione. Îi spune numai nevastă. O mustră pentru că plînge după copilașii ei morți. Și totuși Occione e bun. Nevasta, nici nu știu măcar cum se numește.

— Tu mă uimești, Bollone, ai virtuți cavalerești, generozitate și poezie. Și toate virtuțile creștinești.

— Virtuțile sînt tot atît de numeroase ca și copacii ? Mă simt o pădure. Se aplecă să-i curețe cizmele.

— Lasă asta, hai să mergem.

— Numai puțin. Își ațintì asupra lui privirea lui nevinovată : E un păcat să te îndrăgostești ?

— Cu gîndul, cum faci tu, nu.

— Îmi bate inima. Dar și pentru copii și pentru bătrîni. Și pentru tine.

— Tu îi iubești pe toți.

— Da. Și-mi place dacă oamenii mă iubesc ca mama.

— Ți-a lipsit dragostea. Îl mîngîie pe cap. Te iubesc ca pe un frate.

— Mulțumesc. Îi străluceau ochii. E adevărat că nu ți-a plăcut niciodată vreo domniță ?

Uberto admise :

— Multe. Dar nu am găsit o femeie sinceră. Voiau să se căsătorească cu mine din cauza rangului meu. Și în felul ăsta am păcătuit prin desfrînare. Știi ce e asta ?

— Da. M-a învățat Occione.

— Acum, hai să mergem. Ești plin tot de noroi. La Magione o să-ți spăl picioarele.

— Ce ? !

— Isus a făcut-o. O fac și eu. Spăl picioarele pelerinilor. Sincer să fiu, nu-mi place. Dar o fac.

Bollone se înroși.

— Tu n-ai să-mi speli picioarele. Mama m-a învățat foarte bine.

— O sfîntă. A pus sămînță creștină în sufletul tău, iar tu ai încolțit ca un fruct minunat.

Bollone mergea alături de el :

— Vorbești frumos. Ma faci să plîng. Pentru ce vor să te ucidă ?

— Pentru ceea ce reprezint. Sprijinul celei mai alese nobilimi adus Ordinului nostru. Vor să-l nimicească. Din invidie. Din ambiție. Ne calomniază la papă și la împărat. Cît rău poate să facă un episcop conte, un fals creștin.

Uberto atinse mica pungă din piele.

— Bula este recunoașterea oficială a papei. Trebuie să fie citită în prezența Maestrului nostru și al Episcopului din Lucca. Episcopul nu are încredere în noi, îndemnat de niște nobili răi. Maestrul este foarte bătrîn. Cineva vrea să pună în locul lui un... fals creștin, ca să ne ducă la prăbușire. O istorie încurcată. Politica. Tu nu știi ce e asta. Iar eu nu pot să ți-o lămuresc în cîteva cuvinte. Se lovi cu mîna în piept. Bula trebuie să ajungă înainte de moartea Maestrului. Să-ți aduci aminte numai de asta.

— Va ajunge. Tau o vrea.

— Pe drumul de întoarcere de la Roma, au ucis ca să mă împiedice să-mi continuu drumul. Închise ochii. Chiar și aici, unde mă credeam în siguranță. Cei doi frați, suflete sfinte, mi-au fost scut de apărare. Vocea i se frînse în suspine : Am fugit fără să lupt ; ca un laș, nu ca un cavaler.

— Trebuia să salvezi bula. Băiatul se minuna de chinul lui Uberto.

— Rușine. Cavalerul nu-l asculta, clătina din cap. Vorbea în șoaptă : Mîndrie rănită. Încă păcătuiesc prin mîndrie. Trebuie să accept umilirea pentru El. Grăbi pasul, se clătina încă, fiindcă era obosit. L-au legat. L-au scuipat. L-au biciuit. I-au pus coroana de spini... iar El iubea, ierta.

Bollone își dădea seama de lupta interioară a lui Uberto. Voia să-l mîngîie, să-l laude cu niște cuvinte demne de el. Nu era în stare s-o facă. Stătea aproape de el. Se temea să nu-l vadă căzînd jos.

— Te rog. Sînt puternic. Te duc în brațe.

— Nu sînt o domniță mofturoasă. Am fost vînător. Și războinic. E cu putință să nu mă țin pe picioare ? Nu accepta oboseala.

Bollone stătea cu mîinile gata să-l prindă.

Uberto se împiedică. Și băiatul îl prinse :

— Nu mai poți. Te duc pe sus.

— Nu. Un ton rece, de comandă.

— Vrei mereu să te pedepsești. Ești cam netot.

Uberto îl măsură cu o expresie mînioasă. Întîlni privirea blîndă, afectuoasă a băiatului. Pe față îi apăru o umbră de zîmbet :

— Inocentule, orice s-ar întîmpla te am totdeauna la inimă. Depășesc măsura ?

— Îndrăznesc să spun că da.

— Îndrăznesc... mă port urît cu tine ? un obicei prost. Iartă-mă, frate.

— De mii de ori, da. Îi întinse brațele, ca să-l cuprindă. Auzi bătaia clopotului. Rămase uimit : De ce sună „Rătăcitul" ?

— Sună de mort ! Moare Maestrul ! strigă Uberto.

Bollone îl luă în spate și începu să alerge în direcția sunetului. Se ruga. Trebuia să ajungă la timp. Nu-și cruța puterile.

— Lasă-mă jos, repeta Uberto.

— Nu. Sînt puternic. Înainta pe micul drum care urma cursul rîului. Teupascio, de la care-și trăgea numele și ținutul.

Apoi pătrunse pe un drum mai larg, cu pămînt bătătorit. Mergea mai repede, sigur că va izbîndi. La ur

moment dat se opri. Puțin a lipsit să nu-l facă pe călugăr să cadă. Cinci oameni călări înaintau în trapul cailor spre ei.

— Prieteni. Un văr de-al meu de departe, îl asigură Uberto.

Bollone nu mai văzuse niciodată oameni îmbrăcați atît de bine : numai aur și argint, chiar și la bastoanele lungi, veșminte colorate și blănuri. Cavalerii purtau armuri și-și țineau lancea petrecută prin scara de la șa. Își dăduseră pe spate mantiile lungi și li se vedea căptușeala îmblănită. În fruntea lor, un bărbat cu barba și cu părul cărunt, călărea pe un cal negru, care contrasta cu veșmîntul lui roșu. Pe pieptul lui se vedea un colan din aur și nestemate cu o cruce. Strigă de departe :

— Ești teafăr, Uberto !

Cei cinci oameni coborîră de pe cai și veniră să îngenunche înaintea lui Uberto. Călugărul protestă :

— Ridicați-vă. Nu mai trebuia s-o faceți. Și-și îmbrățișă vărul.

Emoționat, Bollone îi observa : Uberto și vărul său vorbeau într-o limbă străină, și chipurile lor exprimau dezamăgire, amărăciune. Se tîrî ca un cîine pînă la picioarele lui Uberto :

— O nenorocire ? Spune-mi totul.

— Taci, țărane. Nu știi cu cine vorbești. Pleacă de aici, porunci vărul.

— Nu. Uberto puse mîna pe capul plecat al lui Bollone. Nu-l umili pe inocent, Bulgarino. Mi-a salvat viața.

— Nu te mai recunosc, Uberto. Era cuprins de furie și-și strîngea pumnii care-i fremătau de încordare. Înduri insultele. Îți renegi sîngele.

— Nu există sînge deosebit. Sîntem toți fiii lui Dumnezeu. Sînt doar un călugăr.

— Călugăr ? ! Se dădu un pas înapoi. Ești nepotul sacrului Conrad. O insultă adusă ție, înseamnă o insultă adusă împăratului nostru.

— Suveranul și bunicul meu nu trebuie amestecat în treaba asta. Ce ai de gînd să faci, Bulgarino ?

— Să răzbun onoarea noastră. Să răzbun pe credincioșii noștri prieteni care sînt morți.

— Violența atrage altă violență. Am luptat, atunci cînd credeam că e drept s-o fac. De acum înainte însă, nu.

— Accepți înfrîngerea ?

— Nu, Bulgarino. Bula sacră a papei...

— Ei scuipă pe ea. Episcopul ne-a trădat. E pe cale să-l consacre pe acel, pe acel... Din pricina furiei nici nu mai putea să-l definească. Dușmanii rîd de tine, de noi, de împărat, unsul Domnului și al papei. Dețin victoria, Uberto. Nu vor ceda decît în fața armelor.

— Te gîndești să ataci Magione ?

— Da. Am jurat pe spadă. Am adunat nobili cavaleri. Vino în fruntea noastră. Arată cine ești.

— Nu. Era înspăimîntat. Împotriva sacrului Azil.

— Călugării și cavalerii sînt de acord. L-au otrăvit pe Maestru.

— Calomnii. Iuda a fost izolat, supravegheat. Nu sînt nici proști, nici naivi. Așteaptă sosirea mea. Bula pontifului.

Bulgarino gesticulă :

— Nu ai înțeles niciodată și nimic din politică. A sosit și contele Arnifrido cu toți oamenii lui. Sînt deja în Magione.

Uberto își acoperi fața cu mîinile.

— Tot mai eziți ? urlă Bulgarino. Ai devenit un laș.

— Nu e adevărat. Bollone sărută picioarele lui Uberto. Tu ești acvila din visul meu. Tu vei salva Ordinul. Aceasta e voința lui Tau. Deodată sări în picioare și apucîndu-l de mîini, i le strînse tare : Privește-mă și să crezi cu tot sufletul. Maestrul nu a murit.

Uberto privi chipul transfigurat al băiatului. Se lăsă în voia lui, fără să stea pe gînduri :

— Cred.

Bollone porunci :

— Zburăm spre Magione. Tau ne va călăuzi.

Bulgarino și cavalerii îi văzură ridicîndu-se în aer, încet, cu expresii extatice. Un vîrtej îi răpi după aceea din fața ochilor lor.

La Teupascio, în vasta, sobra curte interioară de la Magione, Bollone și Uberto coborîră, ușori ca două frunze. Răsunau ecourile clopotului, „Rătăcitul", care suna de mort. Uberto sărută picioarele fiului de pădurar :

— Nu sîntem nimic în fața ta, cuțit binecuvîntat al lui Tau.

Bollone îl îmbrățișă :

— Tu ești acvila de foc care va salva Ordinul. Călăuzește-mă pînă la Maestru.

Uberto îl luă de mînă și înaintă cu capul sus, aproape sfidător. Conștient că era o unealtă a voinței divine, traversă încăperile cu bolți înalte, pline de călugări, cavaleri și personaje importante. Aproape că nu băgă de seamă cele cîteva expresii dezgustate, scandalizate la vederea tînărului uriaș, murdar și zdrențăros, acoperit de cicatrici îngrozitoare. *Neghiobii, orbii,* se gîndea el, *nici nu îl recunosc.*

Mulțumit, fericit, Bollone avea o față uimită, cu buzele contractate într-un zîmbet încremenit : putea să treacă drept un nătîng. Dar el auzea universul cîntînd gloria Creatorului și mîna lui aspră transmitea încredere însoțitorului său.

Uberto se lepădă de șovăielile culturii lui rafinate, de obișnuințele înnăclăite ale condiției lui suspuse. Își păstra numai mîndria, hotărîrea de a cîștiga o bătălie dreaptă. Făcea uz doar de privirea lui mîndră și de concisul ordin regal pentru a-i îndepărta pe aceia care voiau să-l despartă de Bollone. Într-o încăpere mare, Maestrul zăcea gata pregătit de moarte, între lumînări de ceară aprinse, dar respira încă. În partea opusă a încăperii, Episcopul împreună cu trei demnitari și patru cavaleri ai lui Tau așteptau să-și dea sufletul. Se rugau, în mod ostentativ. Încremeniră la intrarea lui Bollone și a lui Uberto. Nu pronunțară însă nici un cuvînt pentru că se produse o minune.

În mijlocul încăperii își făcu apariția bătrînul cu coasa. Foarte înalt, se mișca pe nesimțite spre patul Maestrului.

Bollone i se puse înainte :

— Oprește-te.

Și moartea se opri.

Cuprinși de panică, cei prezenți căzură cu fețele la pămînt. Nu văzură și nu auziră nimic. Doar Maestrului și lui Uberto le-a fost dat să asiste la convorbire.

— Lasă-mă să trec, Bollone, zise moartea.

— Te rog, nu.

— Zilele omului sînt numărate. A venit ceasul Maestrului.

— Ia-mi mie zilele, pentru el și pentru Uberto.

— N-ai apucat să te bucuri de nimic în viață.

— Ba da. Nu-ți amintești ? Mlaștinile, zborurile, copila care cînta, prietenii. Cu ciocîrlia nu am vorbit. Dar am cunoscut acvila. Îl arătă pe Uberto. O vezi ?

— Da, zboară și el. Moartea făcu un pas înainte. Maestrul este bătrîn.

— Încă puțin. Tu ești prietenul meu. Și îi strînse brațul scheletic.

Și Uberto văzu spectrul devenind concret : nu hîrca imaginată de frica omenească, ci un chip enigmatic, cu ochii ironici, nu răutăcios, ci inteligent și conștient de nesăbuința oamenilor. *Oare inocentul îl vede tot ca și mine ?* se întrebă.

— Tu m-ai șters, m-ai încălzit și mi-ai oferit pîinea ta, zise moartea. Eu sînt bunicul pentru tine.

— Da, dar și Maestrul este. Îmi dădea mere și mă învăța despre Tau, ca și mama. Ajută-l, bătrîne înger.

— Cine poate să reziste iubirii tale ? Tau te ascultă totdeauna.

Și moartea dispăru.

Bollone se întoarse spre Maestru. Surîdea. Își amintea de merele roșii și de smochinele uscate, dulci.

— Uberto ? chemă Maestrul. Ținea capul ridicat și-și plimba privirea tulbure prin încăpere : Te-ai întors, în sfîrșit... am visat ceva ciudat. Venise moartea aici și apoi, cineva... Îl zări pe Bollone la picioarele patului, în așteptare. Ce se întîmplă ?

— Maestre, o să-ți explic mai tîrziu, zise Uberto. Iată bula. Papa se roagă pentru tine.

— Rugăciunea lui a ajuns la Domnul. Văzu persoanele din fundul încăperii, care se ridicau de jos, de pe podele. Vă mulțumesc, și vouă, pentru rugăciuni. Mă simt mai bine.

— Mă bucur. Episcopul din Lucca părea zguduit : Bula... O luă din mîinile bătrînului. O desfășură. Făcea eforturi ca s-o citească. Se gîndea la spectrul pe care îl văzuse. Se uita din cînd în cînd la Bollone. Tot respectul meu pentru Magione... Dar n-ai văzut moartea, Maestre ?

— Ba da. Numai un răgaz. Mai am puțin. Fratele Uberto îmi va lua locul. Papa e de acord. Ești și tu ? Dorim consimțămîntul tău.

Episcopul observă chipul ascetic al cavalerului și ochii lui care păreau să contemple o lume superioară. Înțelese că nimerise într-o intrigă politică : luptele pentru putere, atît de încurcate, încît era greu de deosebit cine era de bună credință, ca Uberto, care nu mai era principe, ci doar un cavaler-călugăr al lui Tau. Aruncă o privire aspră către contele Arnifrido, care îl însoțea. Spuse pe un ton solemn :

— Noi, Episcopul din Lucca, recunoaștem ca viitor succesor al Maestrului Cavalerilor lui Tau, pe aici prezentul Uberto, nepotul sacrului nostru împărat Conrad al II-lea, ca fiu...

Bulgarino dădu năvală în încăpere. Spuse pe un ton tulburat :

— Minune ! Am văzut cu ochii noștri... zburau ca îngerii... vai mie, păcătosul. Își lovea fruntea de podele. Sfînte văr Uberto, sfinte inocent... și arăta spre ei. Iertare.

Uberto spuse cu umilință.

— Tau a săvîrșit o minune. Pentru el.

— Nu. El face totdeauna minuni. Bollone îl privi pe Episcop cu ochii lui de lumină : Arată-mi „Sfînta Față", prea nobil preot episcop... Se rușina de înfățișarea lui. O să mă spăl, îmbrac o haină nouă.

— Doamne ! Episcopul izbucni în plîns.

— Adu-mi-l aici, îi porunci Maestrul lui Uberto ; încerca să se ridice dar nu izbutea : Cine este ?

— Nu mă recunoști ? Bollone alergă la el și îi sărută mîna : Îmi dădeai mere. Tu cunoști numele meu. Mama m-a botezat. Nu sînt Bollone.

Maestrul acoperi cu degetele nasul strivit :

— Da ! Cîrlionții tăi de aur... o, copilul meu, cine te-a adus în starea asta ? Îi atinse semnele loviturilor de bici și ale arsurilor, pe care toți cei de față le priveau înspăimîntați.

Uberto zise pe un ton aspru :

— Răpit de un monstru de răutate, un demon. Dar el a devenit un înger.

Bollone îl trăgea de braț pe Maestru :

— Mama mea a murit ?

— Da, scumpe copil.

— Vorbește-mi despre ea. Cum era ? frumoasă ? Își ascunse fața în poala bătrînului.

— Frumoasă și bună. Îi mîngîia părul. O creștină adevărată.

Și Bollone o zări : minunată, toată din lumină, călărea pe Bigio și îi întindea brațele. El îi ieși în întîmpinare și trecu de la ultima viziune pămîntească la realitatea eternă.

Numai Uberto băgă de seamă. Maestrul continua să vorbească :

— Tu meriți să te numești la fel cu apostolul cel mai iubit al lui Isus. Ioan, Magione te primește în calitate de călugăr.

— Nu te mai aude. A murit. Pentru noi, izbucni în plîns Uberto. Strînse la piept capul băiatului. Ioane, frate, nu mă părăsi, să mă ajuți mereu...

— Ce taină... spuse Episcopul. Apoi le porunci tuturor : În genunchi, rugați-vă împreună cu mine. Ioan a readus pacea, înțelegerea, iubirea în acest Azil... noi orbii, surzii, păcătoșii... Nu mai continuă. Nu găsea cuvinte potrivite să exprime tulburarea lui interioară. Invocă iertarea.

Uberto îl întinse pe Ioan pe podele, îl acoperi cu mantia lui :

— O să te spăl, chiar dacă tu nu voiai, o să-ți netezesc părul, o să te îmbrac în veșminte de cavaler al lui Tau, o să cobori în mormînt cu spada mea, îți plăcea, mi-am dat seama de asta cînd am văzut cum o priveai, ai rămas un copil, neatins...

Bulgarino și Episcopul voiau să intervină văzînd chinul lui Uberto. Maestrul însă îi opri.

— Lăsați-l să-și verse amarul, și-a pierdut fratele, au zburat împreună, seamănă unul cu altul... de aceea l-am ales drept urmaș...

Și își aminti de întîia oară, cînd principele bătuse la poartă la Magione :

— Era frumos, puternic, rafinat, acoperit de veșminte luxoase și de pietre prețioase. Se lepădase de toate și

le dăruise Azilului. Rămăsese cu o rasă aspră, care îi înroșea pielea delicată, și cu picioarele desculțe, zgribulite de frig. *Pace mihi, Domine, quia peccavi...* Și-i întinsese un pergament, pe care își înșirase păcatele, cu lux de amănunte, și-ntr-un frumos stil latin.

RANA LUI AMFORTAS

PREOTUL OMICCIO își puse pe iarbă mantia, împăturită cu grijă, și desaga grea, cu mîncare și cu butoiașul de vin. Își scutură rasa, cu lovituri iuți ale palmei. Se așeză pe pămînt și șterse de praf frumosul crucifix din argint, fildeș și turcoaze care îi atîrna pe piept. Între timp îi arunca priviri ironice unicului său tovarăș de călătorie, Temperto, care rămăsese în picioare, îngîndurat și tăcut. Nu era chip să-l facă să vorbească. De cînd ieșiseră pe Poarta San Gervasio din Lucca, Omiccio abordase o seamă de subiecte.

Temperto răspundea monosilabic, îl îndemna să meargă, pe un ton blînd dar ferm. Trebuie să fi fost netot și neștiutor, pe cît era de iute, înalt și puternic, cu toate că era în vîrstă, cum o arătau firele albe din barbă și din părul blond, precum și ridurile de pe chipul slab, ars de soare, iluminat de niște ochi vii, verzi ca frunzele tinere. Pesemne că avea sînge longobard în vine.

În schimb Omiccio se considera latin pur, de origine nobilă, cult, un adevărat fiu al cetății Lucca : era purtătorul unei scrisori a Episcopului pentru Marele Maestru al Cavalerilor lui Tau din Altopascio. Temperto se remarca numai prin veșmînt : o rasă cenușiu închis, la fel cu mantia cu glugă : pe piept și în partea stîngă se distingea semnul alb al lui Tau, litera grecească **T**, simbolul crucii lui Cristos. Era un cavaler-călugăr respectat, pentru

că aparținea celui mai vechi și mai renumit Ordin cavaleresc al Creștinătății, care avea sedii în numeroase locuri din Italia și Europa. Un luptător, robust, care știa să se apere de fiare și de hoți. De aceea acceptase Omiccio să-l escorteze : el era tînăr, dar slab, îngreuiat de grăsime și neobișnuit cu marșurile.

Temperto luă mantia și desaga preotului și o porni. Omiccio bombăni, dar îl urmă. Reîncepu să laude cetatea sa Lucca, binecuvîntată de Dumnezeu, pentru că poseda „Sfînta Față", imaginea lui Isus, adusă de Nicodemo, și pe care toți creștinii veneau s-o venereze, fie ei chiar regi sau papi.

— Împăratul Henric al IV-lea a rămas în genunchi ore întregi. Știai asta ?

— Mai înainte sau după excomunicare ? Temperto se amuza să treacă drept necioplit și tont în ochii preotului aceluia.

Omiccio se înfurie :

— Un excomunicat n-ar fi fost primit.

Gîfîia, asuda sub soarele de acum în vîrful cerului și fierbinte în ziua aceea de sfîrșit de mai, pentru că nu plecase devreme din Lucca, bizuindu-se pe apropierea de Altopascio și pe mult lăudata siguranță a drumului, pe care nu-l mai străbătuse niciodată pînă atunci. Știa că Via Romea era frecventată de pelerini, de cruciați și de negustori, care veneau din Anglia, din Flandra, din Franța și, prin trecătoarea Cisa, se îndreptau către Roma, la adăpost de jafurile piraților sarazini. Cavalerii lui Tau vegheau asupra călătorilor, primindu-i în azilurile lor și îngrijindu-i, pentru că erau și medici, și cunoșteau puterile vindecătoare ale ierburilor.

Cu toate astea, Omiccio se afla acum în mijlocul unei întinderi de bălți, scînteind sub soare, înconjurate cu o vegetație de un verde intens : nu se vedea nici o colibă, nici o barcă și nu exista nici o potecă. Locul era primejdios, sălbatic, plin de nisipuri mișcătoare. Pentru cine știa să navigheze se putea ajunge, pe calea apei, la Altopascio, pornind de la Marea Tireniană. Iar pirații sarazini erau marinari încercați. Omiccio era îngrijorat :

— Mă întreb : dacă pirații...

Temperto îl întrerupse cu un hohot de rîs :

— Prea şireţi ca să se avînte în inima uscatului. N-au fost văzuţi niciodată prin părţile astea.

— Nu văd drumul. Nu-i decît apă. Mi se pare totul la fel. Ne-am rătăcit.

— Cu neputinţă să ne rătăcim. Seara bate clopotul de la Magione din Altopascio şi-i călăuzeşte pe călători. De aceea se şi numeşte „Rătăcitul", zise Temperto cu o uşoară ironie : A fost făcut de contesa Matilde di Canossa.

— Nu e adevărat, strigă Omiccio, roşu de furie. Altopascio este din vechime. A fost întemeiat de noi, cei din Lucca prin anul şapte sute. De ce te prefaci că nu ştii ? Încercă să se liniştească şi să vorbească pe un ton potolit : Poate că nu eşti informat. Pot să ţi-o dovedesc cu scrisorile şi cu bulele papale, pentru că eu le cunosc, sînt un om învăţat. Aşadar, în timpul domniei Ratchia... Şi începu o relatare minuţioasă.

Temperto se arăta uimit, deşi cunoştea istoria. Din cînd în cînd murmura :

— Adevărat ?... avînd grijă să-şi conducă însoţitorul pe un teren sigur, pentru că el cunoştea bine locul, fiind născut acolo, un copil găsit, crescut de călugării din Altopascio.

Omiccio îşi pierduse răsuflarea din cauza oboselii şi a fricii. I se părea o vrăjitorie să meargă pe nişte ierburi care îl susţineau în mijlocul apei. Terorizat, se agăţă de braţul lui Temperto :

— Asta e lucrătura diavolului.

— Zici că eşti un om învăţat. Ei bine, natura este fiica lui Dumnezeu.

— Dar diavolul îşi bagă coada.

— Nu. Pune piciorul unde îl pun eu şi n-ai să te îneci.

— Nu pot. Omiccio se vedea înconjurat de o mare întindere de apă, în echilibru pe nişte pîlcuri de ierburi care o străbăteau. Nu sînt în stare... te rog ! Izbucni în plîns.

Temperto îl susţinu. Făcu apel la răbdare. Voia să-l dojenească pe preot, care era gras, de faptul că era leneş şi lacom. Dar se acuza pe el de un păcat mult mai mare

decît lăcomia pentru un cocoșel la frigare. De douăzeci de ani rătăcea ca pelerin pentru a-și ispăși vina.

— Închide ochii, don' Omiccio. Am să te conduc eu.

Cu greu îl duse pînă la mal. Apoi îl sprijini, ca să ajungă pînă la pădure. La umbra unui copac se odihniră și mîncară. Văzîndu-l pe Temperto cum își mesteca încet numai pîinea lui neagră, Omiccio îi oferi o bucată de pui. Temperto mulțumi, dar refuză :

— Regula noastră e sărăcia.

— Și castitatea, adăugă Omiccio, arătînd „disciplina" agățată de centura cavalerului și de care atîrnau funii înnodate : biciul cu care se flagela călugărul.

Temperto zîmbi :

— Nu o mai folosesc. Sînt prea bătrîn pentru desfrîu. Dar tu ai uitat alte două reguli : caritatea și supunerea față de Marele Maestru.

Omiccio declară :

— Și noi avem aceste reguli. Dar în afară trebuie să demonstrăm gloria bisericii. Și scutură cu mîna rasa mînjită de noroi.

— Îmbrăcămintea noastră e mai potrivită pentru călătorii. La Magione or să-ți curețe veșmintele. Sînt acolo niște femei foarte îndemînatice.

Omiccio știa că femeile trăiau separate de bărbați, dar, cu toate astea, o licărire vicleană i se ivi în ochi. Însoțitorul lui se prefăcu că n-o observă.

Preotul nu putea să tacă din gură. Întrebă :

— Chiar ești cavaler adevărat ?

Temperto șovăi. Să admită respectivul calificativ ar fi însemnat să revele o origine nobilă, ceea ce nu era adevărat. Totuși, Lotario di Buggiano, senior al unui castel din apropiere de Altopascio, îl investise cu rangul de vasal al său, pentru a putea fi consacrat cavaler. Nu voia să-și amintească de taina infamă care îl lega de Lotario. Voia să-și reamintească doar de glasul Maestrului care îi făcuse inițierea pentru ordinul sacru :

— Prin acest semn al lui Tau la care te chem, să te mîntuie Dumnezeu, să te păzească acum și în viitor și să te călăuzească spre o viață eternă, amin.

Zise cu umilință :

— Sînt un cavaler-călugăr al lui Tau. Atîta. Onoru-

rile lumii nu mă interesează. Sînt un slujitor şi un soldat al lui Dumnezeu. Amin.

Omiccio îşi înghiţi curiozitatea. Puse în schimb alte întrebări :

— Ştii să lupţi, să arunci săgeţi ? Nu văd arcul.

Temperto arătă bastonul lui zdravăn :

— Pot să te apăr, nu te teme. Dar nu sînt pentru luptă. Tu cunoşti regulile cavalereşti. Spada este pentru dreptate şi... Tăcu. Auzea zgomotul unui galop îndepărtat.

Şi Omiccio îl auzi şi se făcu alb la faţă :

— Hoţii...

— Nu au cai. Cai au numai nobilii.

Preotul nu se simţi asigurat :

— Micii feudali de aici din jur sînt răi, hoţi. Maestrul vostru ar trebui să-i nimicească.

În parte era adevărat. Temperto însă nu suportă critica adusă superiorului său.

— Maestrul ştie ce trebuie să facă, este inspirat de Dumnezeu. Iar sufletele nu se mîntuiesc cu violenţa.

Omiccio replică :

— E prea slab. Rabdă samavolniciile. Îşi duse mîna la piept, unde avea scrisoarea Episcopului din Lucca : Monseniorul se plînge pe drept cuvînt. Podul de la Fucecchio care trece peste Arno, e tot numai lemn putred... trebuie să-l reconstruiţi.

— Taci. Temperto îşi scotea cizmele. Nu mai auzea zgomotul, dar îi descoperise provenienţa. Îl ascunse pe preot între copaci şi, fără ca acesta să-l vadă, ascunse, într-un tufiş, şi punga din piele în care se afla bula papală, pe care nici măcar Episcopul nu o citise. Apoi se întoarse la Omiccio. Aşeză lîngă el cizmele, mantia, rasa şi desaga lui : Dacă nu mă mai întorc, sînt ale tale. Roagă-te pentru mine. Mă duc să văd ce este.

Se întoarse la mlaştină şi intră în apă, pipăind pămîntul cu bastonul. Deşi cunoştea locul, trecuseră douăzeci de ani de atunci şi puteau să se fi produs multe schimbări. Nu-i era frică. Devenise prudent. La treisprezece ani, în mod necugetat, fugise de la Altopascio pe o plută. Ajunsese pe coasta tireniană. Întîlnise doi tineri, dornici de aventură ca şi el, care voiau să ajungă cu o bărcuţă în Ţara Sfîntă. A pornit-o pe mare cu ei şi, după puţin timp, a fost capturat, cu tot cu tovarăşii lui, de

niște pirați sarazini. De groază să nu fie tras în țeapă, s-a prefăcut că se leapădă de credința creștină. Era doar un copil înspăimîntat și neștiutor. Căpetenia piraților se lăsase înșelată de băiețașul care se credea isteț. L-a învățat să citească și să scrie în limba arabă. Doi ani mai tîrziu, nava sarazină a fost capturată de un vas cu pînze pisan. Iar tînărul Temperto a avut posibilitatea să se întoarcă la Altopascio și să implore iertare călugărilor. Și apoi...

Temperto alungă amintirea cea mai dureroasă. Se concentră asupra acțiunii pe care trebuia s-o săvîrșească.

Trecuse prin vad mlaștina, iar acum se tîra printre copacii mărunți fără să facă zgomot : destul de aproape se afla Via Romea, îngustă și cu pămînt bătut. Auzi un nechezat. Înaintă în direcția sunetului. Îndepărtă încetișor o ramură de alun. Văzu doi bărbați călări, opriți într-un luminiș : în fața lor se afla o bătrînă urîtă și zdrențăroasă. Nu auzi cuvintele. Observă veșmîntul modest al unuia dintre călăreți, înarmat cu arc și cu săgeți, și mantia albastră a celuilalt, care ținea mîna pe mînerul spadei. Cel din urmă era cu siguranță un nobil, însoțit de un soldat al său. Ce făceau oare ? Puneau întrebări bătrînei, care avea poate faimă de vrăjitoare ?

La un moment dat, nobilul se îndepărtă în trap, urmat de slujitor. Temperto o observă pe femeie. I se păru că era Ghisla, odinioară doică la Lotario di Buggiano. Era oare cu putință ca Ghisla să fi fost alungată de la castel și să rătăcească prin păduri ca o vrăjitoare ? Nu, nu putea fi vorba de ea.

Se întoarse pe același drum. Îi părea rău pentru Omiccio, dar nu putea să meargă pe drumul obișnuit, fiindcă bula papală nu trebuia să cadă în mîini străine.

Îl găsi pe preot înspăimîntat. Îl liniști imediat ; nu-i vorbi despre cei doi necunoscuți și despre bătrînă :

— O să mergem prin pădure, pe la umbră. O să dureze mai mult, dar o să fie mai puțin obositor.

Se îmbrăcă din nou și recuperă, pe ascuns, misiva papei. Își luă însoțitorul de braț și îl conduse printre copaci. Omiccio nu mai flecărea, era istovit. Temperto se mira : nu era o călătorie lungă, nici măcar o jumătate de zi de mers, ținînd cont și de ocoluri. Ca să distragă atenția preotului, îi dezvălui că va avea loc o nouă Cru-

ciadă. Dar pe Omiccio nu-l interesa nimic. Mergea clătinîndu-se, agățat de brațul cavalerului.

Pe neașteptate înmărmuri. Fixa, cu ochii holbați, o megeră, ivită dintr-un tufiș. Tremurînd, ridică crucifixul :

— Piei, vrăjitoare blestemată.

— Nu sînt vrăjitoare, bolborosi bătrîna știrbă și, cu degetele noduroase, își dădu la o parte șuvițele murdare de pe frunte : Sînt mama unor copii ticăloși care nu-mi dau de mîncare.

— Dacă ai fi fost o biată nenorocită, oala cea mare ți-ar fi astîmpărat foamea, observă Temperto cu răceală · ciorba călugărilor era totdeauna caldă pentru săracii înfometați, în așa măsură încît oala cea mare de la Altopascio devenise legendară.

— Biata Ghisla... învinuită pentru faptul că știe. Mi-e foame.

Omiccio scoase din buzunar o bucată de pîine și i-o aruncă. Ghisla o ridică de jos și începu s-o sugă, împroșcînd salivă. Omiccio își întoarse privirile, murmurînd o rugăciune. Temperto era obișnuit cu vederea mizeriei. Se întreba dacă Ghisla era nenorocită sau rea, în timp ce o teamă ascunsă prevestitoare de nenorociri, îi paraliza gîndurile. Nu-i plăcea cum îl privea țintă bătrîna : fusese oare recunoscut ?

— Frumoșii tăi ochi verzi... lălăi Ghisla : Tu semeni... Și se mistui în desiș cu o iuțeală nebănuită.

Alarmat, Temperto își reluă drumul, tîrîndu-l după el pe Omiccio. Dorea să ajungă la loc sigur, între zidurile sfîntului Azil.

Preotul nu izbutea să-i țină pasul, îngreunîndu-i marșul. După o oră, căzu în genunchi :

— Pentru numele lui Dumnezeu, cavalere, lasă-mă să mă odihnesc, că de nu mor.

Temperto îl ridică în brațe, hotărît să-l ducă pe sus. Fiind încărcat și cu bagaje, nu rezistă însă multă vreme efortului, fiindcă Omiccio atîrna greu. Hotărî să facă deci un popas : mai era destul timp pînă la lăsarea serii. Îl întinse pe iarbă pe tovarășul său de drum, care adormi imediat.

Temperto tresări la un zgomot îndepărtat de copite. Ascunse imediat scrisoarea papei.

Îl trezi pe Omiccio :

— Avem vizite. E nevoie de diplomație și de autoritatea ta de împuternicit al Episcopului. Repede, să ieșim din pădure. Nu trebuie să-i lăsăm să creadă că voiam să ne ascundem.

Îl călăuzi pînă la Via Romea :

— Ia-ți un aer important. Să nu-ți fie frică. Am să vorbesc eu. Și se așeză jos, lîngă drum, la vedere. La ivirea călăreților se prefăcu că se scoală cu greu, ca și cînd ar fi fost un bătrîn slab, istovit. Lăsa să-i cadă maxilarul voluntar, și se sprijini din greu în baston. Imediat îi recunoscu pe cei doi bărbați care cu puțin înainte stătuseră de vorbă cu Ghisla : fuseseră anunțați de bătrînă sau treceau pe acolo întîmplător ?

Nobilul își opri calul și-i măsură cu privirea. De-abia schiță un gest cu capul, în timp ce Temperto și Omiccio îi făcură o plecăciune, murmurînd :

— Pacea Domnului să fie cu voi.

— Și cu voi, domnilor. Văd un cavaler al Ordinului Tau care ne este prieten. Și dumneata cine ești ?

Temperto răspunse repede :

— El este nobilul Omiccio, preot și împuternicit al Episcopului din Lucca. Am cinstea să-l însoțesc.

— Te salut, don' Omiccio. Sîntem prieteni cu Episcopul care l-a căsătorit pe tatăl meu, seniorul din Buggiano, cu mama mea Adelaida, nobilă longobardă. Eu sînt Bacaro, primul născut și moștenitor al lui Lotario. Dumnezeu să aibă sufletele lor în pază.

Pe sub genele dese ale ochilor întredeschiși, Temperto observă expresia batjocoritoare din privirile lui Bacaro. Spera să nu fie recunoscut.

— Tu ești cavalerul Temperto, zise însă noul senior de la Buggiano. De ce nu m-ai recunoscut ?

— Iartă-mă, seniore, răspunse cu un glas stins Temperto, vederea mi-a slăbit, după atîtea pelerinaje.

— Ai ajuns pînă în Țara Sfîntă ? întrebă cu o emfază ironică.

— Nădăjduiesc să mor acolo.

Bacaro păru să se bucure observînd ridurile care brăzdau fața bronzată a cavalerului :

— Văd. Ești bătrîn. Te credeam de aceeași vîrstă cu mine.

— Timpul trece.

— Sigur. Mai ești în stare să restaurezi fresca din capela mea ? Tu ai pictat-o, și acum e toată în ruină.

— Nu mai pictez de mulți ani, seniore. Dacă Maestrul îmi va da ordin s-o fac, mă voi supune. Dar nu te asigur că va fi o lucrare prea izbutită.

— Va trebui să vii, porunci Bacaro pe un ton amenințător : Maestrul este prietenul nostru, și va fi de acord. Îi zîmbi lui Omiccio : Îl cinstesc pe legatul Sfîntului Episcop. Și dădu pinteni calului, urmat de slujitor, în direcția opusă lui Altopascio.

Temperto o luă drept viclenie, căci Bacaro venise special să-l întîlnească, anunțat de Ghisla, și avea un scop ascuns, necinstit, fiind la fel de rău ca și tatăl lui. Ghisla de cine o fi fost anunțată ? Sau poate vestea sosirii lui ajunsese mai întîi la Bacaro, care i-o trimisese în întîmpinare pe Ghisla, ca să fie sigur că era el, Temperto ?

Omiccio care nu sesizase sarcasmul lui Bacaro, era măgulit de cuvintele lui frumoase și se minuna de reținerea cavalerului :

— Te temi că Maestrul nu o să te trimită să pictezi ?

Tempertó se temea de contrariu, dar tăcu. Mai tîrziu, în timp ce-și reluaseră drumul, Omiccio reflectă asupra celor petrecute și, ca un șoarece de bibliotecă ce era, își dădu cu părerea :

— Bacaro nu ne-a spus adevărul. Episcopul care l-a căsătorit pe tatăl lui era altul. Adelaida era o nobilă longobardă, dar se făcuse soră. Lotario a răpit-o, îndrăgostit de blonda ei frumusețe. Există descrieri precise. Familia ai trebuit s-o mărite cu cel care a răpit-o. Dacă nu mă-nșel, a murit de tînără.

— Da. Murise deja, cînd am pictat eu capela. Nu mai adăugă că doica era Ghisla, alungată de la castel și calomniată pe nedrept, pentru faptul că știa prea multe. Dar ce știa ? Povestea veche, cu o călugăriță descălugărită. Probabil că Bacaro se plictisise, pentru că Ghisla flecărea pe seama Adelaidei. Era bine să-l pună-n gardă pe Omiccio să-și țină gura. Și i-o spuse deschis. Adăugă : Micii feudali sînt la fel de orgolioși ca și cei mari și la fel de violenți.

— Știu asta. Au pe buze totdeauna numele Lui sfînt, dar se poartă ca și cînd Dumnezeu n-ar exista. Pentru asta ne bîntuie ciuma și foametea, pentru asta necredincioșii necinstesc locurile sfinte. Dumnezeu e mînios pe noi. Se va face o altă Cruciadă. Vor veni cavaleri cinstiți pe Via Romea, dar printre ei vor fi și mercenari. Ne așteaptă vremuri grele.

Temperto fu de acord. Dar privitor la ciumă și foamete avea alte păreri. Fratele Currado îi explicase că molipsirea se datorează murdăriei, iar foametea depindea de exploatarea greșită a cîmpurilor și de reaua lor administrare. De aceea dăduse foc satului francez contaminat și-i ceruse lui Temperto să-l ajute ca să-l reconstruiască în altă parte, pe niște temelii mai bune din punct de vedere igienic. Și ciuma dispăruse. Călugării din Altopascio cultivau curățenia și ardeau veșmintele și chiar și paturile persoanelor contaminate.

Temperto mai avusese confirmarea acestui lucru și la curtea regelui Siciliei, unde fusese instruit de cîțiva învățați. Acuma nu mai acuza diavolul pentru orice mizerie omenească. Nu subaprecia totuși nici puterea diavolească. Satana era gîndirea vicleană, nefastă, care se insinua în conștiința omului, împingîndu-l spre păcat. Dacă o persoană își vindea sufletul diavolului, atunci putea să săvîrșească răul și să-i distrugă și pe ceilalți, în special pe cei slabi, și pe tineri.

Lotario di Buggiano se vînduse Satanei. Și tînărul Temperto se lăsase corupt din slăbiciune, din ambiția de a deveni cavaler, și din naivitate chiar. Dar nu existau circumstanțe atenuante pentru că ar fi avut legături cu diavolul. După douăzeci de ani de penitență, nu putea încă să și-o ierte : rana, provocată de diavol, zvîcnea mereu, dureros, ca și rana lui Amfortas, și numai mîna Lui ar fi putut s-o tămăduiască. Trebuia să înfrunte martiriul, în Țara Sfîntă. Aceasta era ultima țintă a iubirii lui de Dumnezeu.

Dar împrejurările și o premoniție tainică îl determinaseră să se reîntoarcă la Altopascio. De ce ? Spectrele trecutului se îngrămădeau în mintea lui, sporindu-i suferința. Era drept să sufere. Ar fi vrut să-și înăbușe Eul său tînăr, pe băietanul acela încrezut care se împăuna în fața seniorului din Buggiano, a cărui capelă o picta.

Naivul de el își închipuia că Lotario îl luase sub protecția lui numai datorită bunătății sale.

Nobilul era foarte viclean :

— Știi să citești cu adevărat mîzgălelile necredincioșilor ? Dumnezeu te-a îndreptat către mine. Ai să mă ajuți să descifrez niște manuscrise arabe. Îl vom învinge pe Satana. Dacă ai să știi s-o faci, te voi unge cavaler, soldat al Domnului nostru. Dar trebuie să păstrezi taina față de Maestru și față de fiii mei, care ar putea să fie geloși pe bunăvoința mea paternă.

Temperto nu se îndoia de sinceritatea lui Lotario. Nu i se spovedise Maestrului : prima greșeală. Era îngrozit de greutatea traducerii. Cînd își dădu seama că Lotario era interesat de ritualurile magice ca să cheme spiritele, hotărî să-l înșele. Născoci unul : trebuia să spargi un mic ulcior expus în biserică, să alcătuiești un cerc cu cioburile lui, să presari sulf și ciuperci otrăvite, și să aprinzi mici focuri. Apoi Lotario trebuia să intre în cerc invocînd : „Aleppe !“ Și-ar fi trebuit să apară un diavol, nu Satana desigur, dar un diavol mai mic, ca Astarot. Și acestuia, stăpînul cercului putea să-i poruncească să-și ia tălpășița de pe pămînturile lui.

Lotario ascultă falsa traducere și exultă. Temperto de-abia se ținea să nu rîdă datorită faptului că gluma lui era luată în serios. Dar, cînd rămase singur, în timp ce picta în capelă, se căi și-i ceru iertare lui Isus pentru minciunile lui. I se păru că imaginile lui Cristos și a Mariei îl priveau cu o expresie mult mai tristă decît cea pe care voise el s-o picteze. Cînd bătrînul Maestru al Cavalerilor lui Tau vizită capela, aproape gata pentru sfințire, fu emoționat :

— Ei plîng pentru păcatele noastre.

Temperto se aruncă în genunchi. Întinse mîinile spre Lotario care era de față. Se rugă să devină cavaler. Nobilul îi acordă investitura sa și făcu o donație Azilului. Apoi avu loc ceremonia de inițiere, în prezența călugărilor și a cavalerilor. Temperto era fericit, jură, cu un entuziasm sincer, să respecte toate regulile. Povestea cu Astarot fusese dată uitării, pentru că o considera un joc, o glumă. Se gîndea la viitor, la misiunea lui de cavaler.

În seara următoare, veni să-l ia Lotario ca să-l sărbătorească în familie. Temperto, încă euforic, fu bucuros. Lotario îl sili să bea. Apoi îi trimise afară pe toți și rămase numai cu el. Temperto rîdea, prostește, cu mințile duse de-acum și, cînd intrară cele două femei care îl îmbrățișară, nu putu să reziste. Avea un temperament înflăcărat, dar dacă păcătuia prin desfrînare, se biciuia cu asprime și își făgăduia lui însuși să nu mai greșească. Lotario îl încuraja :

— Ultima oară. Un adio. Mîine ai să te pedepsești. Mîine.

Temperto se lăsă furat de simțuri. Cînd femeile plecară, Lotario stropi fața tînărului pentru a-i îndepărta amețeala beției. Apoi îl luă de mînă :

— Vino cu mine. Și, tăcere. Îl conduse la capelă. Aprinse torța și o fixă de zid.

Rușinat din cale-afară, Temperto voia să îngenuncheze și să ceară iertarea divină, dar rămase încremenit la vederea cercului alcătuit din cioburi sparte, ciuperci și sulf, pe marginile căruia Lotario aprindea mici focuri.

O lumină roșietică se răsfrînse pe chipurile lui Cristos și al Mariei. Lui Temperto i se păru că ochii lor îl fixau cu mustrare. Vru să-i spună lui Lotario că îl înșelase, cînd își aminti o frază a bătrînului Maestru : „Diavolul este stăpînul oricărei minciuni". Atunci se cutremură : și el se vînduse, deci, Satanei, secondîndu-l pe Lotario cu minciunile lui.

Seniorul din Buggiano sări în interiorul cercului și-și ridică brațele cu o expresie exaltată :

— Spirit al răului care stăpînești lumea, sîntem discipolii tăi. Dă-ne puterea. Aleppe ! Aleppe ! tonul era convins : Vino, Astarot, unicul meu dumnezeu !

Temperto văzu cum se formează în cerc o siluetă întunecată, jumătate om și jumătate animal, care stinse micile focuri. Îngrozit, disperat, paralizat de emanațiile înghețate ale demonului, invocă cu gîndul : „Mamă, n-am vrut. Mîntuiește-mă, maica lui Dumnezeu.

Izbuti să-și desprindă privirile de la diavol și să le îndrepte către imaginile pictate pe perete. Mariei îi curgeau lacrimi care păreau de sînge, în lumina torței ; își înălță mîna spre crucifixul sub care se afla. O umbră încoronată ascundea chipul divin, dar ochii lui Isus stră-

punseră întunericul, se ațintiră asupră-i și un glas răsună în mintea tînărului : „Eu sînt calea, adevărul, viața. Caută-mă. Mă vei afla".

Temperto simți o putere neașteptată. Îl văzu pe Lotario care se zbătea în încolăcirile monstruoase ale lui Astarot. Auzi geamătul animalic al imundei lor împreunări și fugi.

Ajunse la zidurile cele mai joase ale castelului. Sări. Căzu pe o grămadă moale de fîn. Rămase cu fața ascunsă în grămada aceea moale, parfumată de fire de iarbă, ca și cînd natura l-ar fi îmbrățișat pentru a-l mîntui. Plînse, îndelung. Își cîntări întreaga lui slăbiciune, gravitatea păcatelor. Trebuia să i se spovedească Maestrului, să accepte o lungă, dureroasă ispășire. Imediat. Sufletul lui era în primejdie. Imediat la Magione.

O porni. Dar după puțin timp se opri. Simțea un frig înspăimîntător care îi furnica prin sînge ; pieptul îi ardea de parcă ar fi fost o rană deschisă. Își strecură mîna sub rasă, și nu găsi nici o rană, dar, în dreptul inimii, pielea era rece ca gheața, în mod cu totul neobișnuit. Înțelese că fusese contaminată de Astarot : un stigmat nevăzut dar chinuitor, care n-avea să mai dispară niciodată. Urlă. Era condamnat pentru totdeauna. Îi era scîrbă de sine însuși. Să dispară. Să se înece în mlaștina cea întinsă. Alergă cît îl țineau puterile. Căzu rău. Zăcu, aiurit. Și auzi încă o dată ecoul acelui glas : „Caută-mă. Mă vei afla". Era El care voia să-l mîntuiască si care îl aștepta ca să-l vindece. Trebuia să creadă, să nădăjduiască.

Intră în pădure, poticnindu-se, bucurîndu-se cînd se lovea, și hohotind : „Suferă, păcătosule, suferă..." În zori, zdrobit, cu febră mare, delirînd, ajunse la Altopascio. Îmbrățișă picioarele Maestrului, îl conjură să-l trimită în Țara Sfîntă, pentru că El îl chemase. Și leșină.

Marele Maestru al Cavalerilor lui Tau era un bărbat de vîrstă mijlocie, cu părul și barba cărunte, cu o față aristocratică și rece. Se mișca și vorbea controlat. Îl privea pe Temperto, îngenuncheat, aproape bănuitor. Zise:

— Predecesorul meu mi-a vorbit despre tine. Mă refer la cuvintele bătrînului Maestru care te-a consacrat

Cavaler. Trebuie să-ţi pun cîteva întrebări. Folosi limba latină : Ai dobîndit înţelepciunea, prudenţa şi învăţătura?

— Da. Temperto continuă să vorbească în latineşte, înflorindu-şi vorbirea cu citate extrase din cărţile Părinţilor Bisericii şi ale lui Isidor din Sevilia. Se întrerupse. Îi întinse bula. „Preaînaltul Pontif m-a considerat demn să-i fiu împuternicit. Ochii tăi sînt cei dintîi care-i citesc epistola. Pentru asta am parcurs un drum mai lung. Îmi pare rău că l-am obosit pe don' Omiccio.

Un zîmbet imperceptibil flutură pe buzele Maestrului:

— Era foarte obosit, remarcă el, în franceză.

— Dar vorbăreţ, adăugă Temperto în aceeaşi limbă : Se simţea important pentru că aducea scrisoarea Episcopului, conţinînd obişnuita plîngere cu privire la podul de la Fucecchio. Dar şi Preaînaltul Pontif se interesează de el. Are încredere în tactul tău pentru găsirea unei soluţii.

— Ridică-te. Se apropie de o masă rustică, pe care se aflau alte pergamente. Apropie opaiţul şi citi bula.

În picioare, Temperto aştepta. Maestrul se întoarse. Existau încă multe reţineri în privirea lui.

— I-ai spus lui Bacaro din Buggiano că nu ai fost în Ţara Sfîntă.

— Aş vrea să mor acolo, cu îngăduinţa ta.

— Atunci, ai fost sau nu ?

— Da. Am plîns pe Muntele Măslinilor. Am luat parte la sfintele slujbe... Nu voia să mintă. Era greu să-şi dezvăluie toate gîndurile în faţa acelui necunoscut atît de bănuitor şi de distant.

— Ştiu că ai plecat după ce ai avut o viziune. Te duceai în căutarea Lui. L-ai întîlnit ?

— El este pretutindeni, dar prezenţa Lui cea mai vie nu este acolo.

— Ce spui ? Se ridică. Îşi ascundea cu greu uimirea şi indignarea.

— Am văzut masacre ale necredincioşilor, chiar şi ale femeilor şi copiilor. El nu putea fi acolo. L-am întîlnit mai tîrziu. Înfruntă privirea severă a Maestrului şi continuă pe un ton tot mai sigur, în timp ce ochii îi scînteiau de o lumină puternică, amintind culoarea mării înainte de furtună. S-a întîmplat în timpul pelerinajului la San Jacopo di Compostella. Pe pămîntul Franţei. Am

întîlnit oameni cu mîinile înfășurate care cărau lemne. Erau leproși. Mi-au spus să stau departe de ei. Rănile de pe față erau îngrozitoare. Am cărat lemne în locul lor întreaga zi. Simțeam o putere nesecată și o mare pace în inimă. Am știut că El era acolo. Seara, fără să vreau, am căzut doborît de somn într-un sat de contaminați. L-am ajutat pe fratele Currado să-i îngrijească, să le construiască un alt sat, mai sănătos, mai curat. Simțeam mereu prezența Lui. Și în sufletul meu renăștea speranța că El ar fi putut să mă ierte. Fratele Currado îmi spunea că da. Isus mă salvase deja de molipsire. Cum vezi, sînt și acum sănătos și puternic.

Uimit, Maestrul continua să-l scruteze:

— Cum ar trebui să te consider? Un sfînt sau un mincinos?

— Pur și simplu un om care crede și speră în El. Tonul vocii și privirea exprimau o adîncă devoțiune.

Superiorul își trecu degetele prin barba cărunță și deasă:

— Pot să-mi închipui păcatele tale tinerești. Orgoliu. Luxurie. Minciună. Las în seama conștiinței tale dacă să vorbească sau să tacă despre timpurile acelea acum îndepărtate. Să venim la prezent. Tu l-ai cunoscut pe Lotario di Buggiano. Cine era?

— Un om ciudat. N-aș vrea să par nerecunoscător, pentru că el mi-a dat posibilitatea să devin cavaler.

— Știu asta. Dar trăiesc aici numai de doi ani. Am auzit tot felul de cleveteli ciudate. Lotario avea un cal negru. Un animal rău. Într-o zi l-a dus în galop în apele mlaștinii celei mari. Au dispărut amîndoi în ea. Să fi fost o nenorocire sau pedeapsa divină? Personal a constatat proasta educație a fiilor lui. Furturi. Samavolnicii. Violențe de tot felul. Bacaro a poruncit să fie ars un vițel care se născuse cu două capete. Dar apoi a ars-o de vie și pe o țărancă, după o naștere monstruoasă: două făpturi amestecate împreună. Toate trei pe rug pentru vrăjitorie. Și fără să-mi ceară părerea. N-a supus faptul nici judecății Episcopului din Lucca, cum ar fi fost de datoria lui. De curînd a dispărut o soră frumoasă și tînără. Răpită din porunca lui Bacaro, se zice. Tu, Temperto, l-ai cunoscut la fel și pe fratele lui mai mic, Gervino. Cum erau ca tineri?

— Nu-i frecventam. Eram de obîrşie prea umilă. Vorbeam numai cu Lotario, cînd mă chema el.

Maestrul îşi încrucişă braţele :

— Vorbeşte răspicat. Se spune că Bacaro ar fi adunat în castelul său oameni netrebnici, cu intenţii duşmănoase faţă de Azil.

— Ai trimis desigur observatori.

— Nimeni dintre noi nu a izbutit să pătrundă în fortăreaţă. Ura celorlalte sate faţă de Buggiano este teribilă. Mă tem de tot ce poate fi mai rău. Tu ai să-mi fii de ajutor. Ai să te duci să restaurezi capela şi ai să aduni informaţii sigure.

— Nu. Strigătul îi scăpase. Îţi cer îngăduinţa să nu intru în Buggiano.

— Ce motiv grav ar putea exista ? Crezi că or să te ucidă ?

— Nu mă tem de moarte. Dar ceea ce s-a întîmplat... Închise ochii. Dezvălui tot ceea ce se petrecuse în capelă. Nu vorbi despre rana nevăzută care îl chinuia, acum şi mai dureros ca de obicei. Se temea că n-avea să fie crezut : chiar şi fratele Currado se îndoise. Se gîndea că avea să vadă întipărită oroarea pe faţa Maestrului. Văzu numai nedumerirea.

— O viziune divină şi una diabolică, spuse superiorul : Din ce în ce mai ciudate lucrurile care te privesc.

— Eram un băieţandru neştiutor, rău şi dotat cu fantezie.

— Îţi renegi viziunile. De ce ?

— Eram... sînt nedemn ca El să-mi vorbească, şi totuşi... Poţi să pui bază pe spusele unui băieţandru ? Nu adăugă altceva, pentru că vagile lui premoniţii i se păreau absurde. Privea candela care nu izbutea să lumineze marea sală rece. Poate că în capelă nu am văzut nimic. Mi-am închipuit doar, tulburat de remuşcare şi de groază. Învăţaţii m-au învăţat să raţionez.

— Învăţaţii tăi simplifică lucrurile prea mult, replică Maestrul cu o expresie posomorîtă. Crezi în vrăjitorii ? Crezi că diavolul poate să ia o formă vizibilă ?

— Unii filozofi...

— Iar ? Vreau să ştiu ce gîndeşti tu.

— În mod sincer, acuma nu mai ştiu. Îşi puse mîna pe piept : răceala sporise ; chiar şi rasa era rece. De cînd

m-am întors, simt o putere care mă atrage, mă batjocorește, mă sfidează. Își apăsă degetele pe tîmple și nu mai continuă.

— Ia loc. Maestrul îl făcu să stea pe un scaun din nuiele împletite, alături de el. Vorbește-mi despre discursurile învățaților și despre cărțile pe care le-ai citit. Vocea deveni mai șoptită, dar sigură : Eu cred că necuratul îl folosește pe om ca pe o unealtă a sa și că se manifestă și în forma vizibilă. Astarot este acolo, în castelul de la Buggiano. Și ne amenință pe toți. Tu ai binecuvîntarea mea. Du-te, în numele lui Tau, și descoperă adevărul.

Temperto se îndreptă pe jos către Buggiano, ducînd în spinare un sac cu pulberi colorate și penelurile. Pentru o clipă își întoarse capul spre Magione și-i contemplă silueta masivă care o făcea să pară o fortăreață. Construcția fusese amplificată, după lucrările inițiale ale maeștrilor comacini. O domina clopotnița aspră și severă : în interiorul ei se afla clopotul denumit „Rătăcitul".

Își reluă drumul. Se îndepărta cu melancolie de locul acela sigur. Dar pericolul și nesiguranța sălășluiau în el. Ce putea să i se întîmple, decît cel mult să fie ucis ? Nu se temea de moarte.

Maestrul, cu convingerile lui despre diavol și vrăjitorii, îl tulburase. Ce departe i se părea Curtea de la Palermo cu rafinamentul și cultura ei. În jurul lui, înfățișarea sălbatică a locurilor sugera prezențe malefice. Lupta împotriva senzației aceleia : natura era fiica lui Dumnezeu.

Admiră culoarea florilor de primăvară, ascultă cîntecul păsărilor. O libelulă albastră îi atinse capul și Temperto și-l plecă repede, cu un zîmbet. Datorită odihnei, înfățișarea i se ameliorase, părea mai tînăr, cu toate ridurile ; nu împlinise încă nici patruzeci de ani, aceeași vîrstă cu Bacaro. Barba și părul scurtate îi încadrau chipul hotărît și expresiv iar ochii, de culoarea frunzelor tinere, erau blînzi. Nu știa că este frumos, chiar dacă în tinerețe unele femei i-o spuseseră. Poate că, dacă în viața lui nu ar fi intervenit Lotario, s-ar fi căsătorit și

ar fi avut mulți copii. Îi plăceau copiii. Suferea cînd îi vedea căzînd victime mizeriei, sau violenței.

Mergînd întins, ajunse la Buggiano. Se opri să-l privească de departe : nu părea să se fi schimbat. Zidurile erau joase și prost construite. Castelul era năpădit de buruieni care se cățărau pînă și pe turn. Semne rele : delăsare, murdărie, proastă gospodărire.

Se apropie încet de poarta deschisă, în fața căreia doi arcași îl așteptau cu un mic rictus disprețuitor pe buze.

— Sînt Temperto. Vin să pictez capela la porunca seniorului Bacaro.

Oamenii îi scotociră în sac și prin veșminte ca să controleze dacă nu avea arme. Apoi îl dădură în grija unui bătrîn chior și solid, care îl ajută, făcîndu-i rost de scară, mătură, lopată și apă. Erau puțini oameni prin jur, prost îmbrăcați și murdari, mai cu seamă bătrîni și copii. Ceilalți era la muncile cîmpului sau cu turmele la păscut. Ulițele miroseau a excremente și a gunoaie. Chiar și drumul care conducea la turn era invadat de buruieni. Capela fusese amenajată în partea de jos a bastionului. Ușile nu mai existau. Podeaua și zidurile erau coșcovite și mucegăite. Fresca nu se mai distingea. Totul trebuia răzuit și refăcut. În capelă nu mai aveau loc de mult ceremonii religioase.

Temperto fu ajutat de bătrîn să îndepărteze grosul murdăriei și molozul. Cu lopata, chiorul aruncă totul de pe jos. Și după ce aduse alte două găleți cu apă curată, dispăru. Considera că lucrase destul. Temperto se apucă zdravăn să răzuiască, la lumina torței. Era îmbrăcat cu o scurtă de lucru, cîrpită toată : veșmintele și mantia, împăturite frumos, stăteau în sac. Cînd isprăvi lucrul, adună praful și molozul afară din capelă, într-o grămadă mare, alcătuită cu grijă.

— Ai venit, călugăre ? În sfîrșit ! Te așteptam mai repede. Îl recunoști pe fratele meu Gervino ? Bacaro zîmbea, apărut pe neașteptate : ochii negri nu participau la veselia lui. Arătă spre un tînăr blond, cu aer nătîng, care ducea pe brațul întins un șoim de vînătoare cu glugă : Seamănă cu tata, în timp ce eu sînt leit mama, care era foarte frumoasă.

Temperto își păstra trăsăturile feței fără nici o expresie și-l observa pieziș, ținîndu-și capul plecat, reverențios : Bacaro avea un profil acvilin, barba și părul negre. Își aminti de descrierea Adelaidei, făcută de Omiccio : o frumusețe blondă. Gervino amintea vag de Lotario, dar chipul lui era lipsit de forță și de inteligență. Era o nulitate. Depindea de fratele lui. Zîmbea cînd zîmbea Bacaro, era serios cînd fratele lui se încrunta. Era penibil să-l privești. Lui Bacaro îi plăcea să-l manevreze :

— Acum dă fuga la soția ta Costanza. Dar adu-ți aminte să așezi șoimul pe trepied și să-i dai de mîncare. Cînd Gervino se îndepărtă, izbucni în rîs : Pare un copilaș. Cu toate astea a făcut un băiat... dacă o fi al lui. Seamănă totuși cu tata. Nu-i așa ?

— Puțin, murmură Temperto.

— Aceiași ochi verzi de pisică. Ca și ai tăi... bastardule.

Temperto tresări.

— Bastardule, continuă Bacaro înșfăcîndu-l de braț: De ce crezi tu că se ocupa Lotario de tine ? Nu-ți convine să le-o spui altora. Eu știu însă totul. Trebuie să-l răpui pe Astarot. O groază adîncă îi invadă privirea : Nu se vor mai naște monștri. Soția mea Avenante este însărcinată și de data asta va fi un băiat și nu va mai muri. Tu vei fi răspunzător pentru toate. Să pregătești capela pentru sfințire. Îl zgîlțîi cu brutalitate pe călugăr. Trebuie să reușești. Trebuie să-l gonești de la Buggiano. Trebuie s-o faci. Sau te ucid cu mîna mea, bastardule.

Îl îmbrînci peste grămada de moloz și plecă. Temperto rămase jos, la pămînt. Fiu al lui Lotario, fiu al unui om vîndut diavolului. De asta îndurase fascinația aceea nefirească. Nu băgase de seamă niciodată că ochii lui Gervino, ca și propiii lui ochi erau identici cu ai lui Lotario. Dar Bacaro, viclean încă de mic, observase imediat lucrul ăsta. Și Ghisla trebuie să i-o fi confirmat. De ce fusese alungată ? Poate pentru că nu-i plăcea madonei Avenante. Lui Bacaro îi era frică de Astarot, și totuși îl cultiva prin răutatea lui. Și Maestrul îi intuia prezența. Dar, atunci, înseamnă că Astarot mai hălăduia încă la Buggiano, evocat de răutatea lui Lotario,

de minciunile lui Temperto. Dumnezeule mare, ce de mai făcuse în tinerețe, cu ușurința lui !

Se spălă cu apa din găleată. Își puse iar veșmintele. Trebuia să se sfătuiască cu Maestrul. Dar mai întîi voia să îngenuncheze și să se roage lui Dumnezeu să-l ilumineze.

— Sfinte cavaler, ajută-mă.

Temperto se întoarse la auzul glasului aceluia de femeie. Înaintea lui se afla o femeie foarte tînără. De pe chipul oval, perfect, îl priveau niște ochi mari și negri, extraordinar de frumoși ; niște cozi groase și negre îi încadrau capul mic. Era îmbrăcată simplu, dar îngrijit. Era delicată, rafinată și-și frîngea mîinile ca și cînd ar fi fost chinuită de o profundă disperare :

— Salvează-mă de la nenorocire, sfinte cavaler. Sînt Costanza, soția lui Gervino și fiica naturală a regelui Siciliei. Ai fost vreodată la Palermo ?

Temperto făcu un semn afirmativ. Nu izbutea să vorbească. Zăpăcit de frumusețea ei, de ținuta regească, continua s-o privească, uitînd orice curtoazie.

— Atunci cunoști noblețea, poezia, conversațiile docte de la curte. Ridică brațul și schiță un gest circular: Iată unde m-au adus uneltirile unui curtean ambițios, care i-a întunecat mințile tatălui meu. Închise ochii umbriți de dantela unor dese și strălucitoare gene negre : Aș îndura martiriul, dacă nu m-aș teme c-o să fiu mînjită de păcat. Soțul meu s-a născut prostănac. Nu vede pofta incestuoasă a fratelui său. Sînt pierdută... Își ridică ochii și lăsă să-i curgă lacrimile : Bacaro este un nelegiuit, iar slujitorii lui sînt niște hoți și ucigași...

Nefiind încă în stare să răspundă, Temperto privi capela.

— Nu e de-ajuns să fie restaurată, zise Costanza cu tărie : Dumnezeu nu-și va afla niciodată lăcașul aici, pentru că a fost profanată. Toți spun așa. Făcu o pauză : Dacă tu ești un cavaler, cum pari, știi care ți-e datoria. Vorbește cu Maestrul să mă salveze. Ordinul este foarte puternic. Copilul meu este în pericol. Privește-l. Ai văzut ceva asemănător la curtea din Palermo?

Un copil de trei ani se tîra cu greu pe potecă, avînd picioarele goale, cu un veșmînt zdrențuit și murdar. Dar zulufii auriți îi luminau fețișoara, pe care se aflau larg

deschiși nevinovații ochi verzi, aceiași cu ai lui Lotario, și aceiași cu ai lui Temperto. Surîse arătîndu-și dinții-șorii. Întinse mînuțele spre mama lui. Costanza îl luă în brațe :

— Micuțul meu Tenzo. Strînse la piept căpușorul copilului și-i acoperi urechea cealaltă cu mîna ca să nu audă : Cerem să ni se facă dreptate, cavalere. Bacaro nu are moștenitori. Vrea să-l omoare. Își strînse buzele ca să-și înăbușe un geamăt. Îl privi pe Temperto îndurerată : Nu e timp de pierdut, nici o zi măcar. Sfinte cavaler, tu semeni cu Gervino, dar el este un biet înapoiat mintal și... nici măcar bărbat. Spuse ultimul cuvînt dintr-o suflare și fugi.

Temperto era îngrozit : o principesă de neam regal în castelul acela abject, victimă fără de apărare a lui Bacaro, și copilul nevinovat, nepotul lui, amenințat cu moartea. Trebuia să lupte pentru salvarea lor, ca un cavaler al lui Tau ce era. Iată de ce Providența îl împinsese să se întoarcă la Altopascio.

Bătrînul cel chior veni să-l cheme : îl aștepta stăpînul. Temperto fu nevoit să-l urmeze. Camerele seniorului erau, în aparență, mai puțin murdare decît celelalte. Stăruia mirosul greu al excrementelor de cîini și de grăsime arsă, care curgea din frigări. Așezat la masă, Bacaro își lua cina. Ținea în mîini o pulpă de miel. Alături de el, Gervino îi imita mișcările. De cealaltă parte a seniorului, ședea madona Avenante, înaltă, frumușică, dar prea grasă, cu pîntecul proeminent al sarcinei. Costanza și copilul nu erau.

— Mănîncă și bea vin, călugăre, porunci Bacaro.

— Mulțumesc. Pot să iau numai pîine.

— Dar cînd vei fi singur ai să te îndopi în schimb. Rîse cu nerușinare. Băuse foarte mult. Cînd o să fie gata capela ?

— Curînd. Zidurile trebuie să se usuce, altfel pictura se desprinde.

— Duminică trebuie să fie sfințită. Să-i spui și Maestrului. Chiar, am să-i trimit un mesaj. De-abia știa să scrie. Se înfurie, în timp ce privea în jur : Unde este cumnată-mea ?

— Se simte rău, zise Gervino.

— Spune-i să vină aici. Și să aducă cele trebuitoare scrisului. Bătu cu pumnul în masa masivă, făcînd să vibreze cănile de ceramică. Gervino ieși repede. Bacaro continua să bată în lemn, acum fără violență însă. Nu-i convine clima asta. Face pe principesa. Bastarda unei bastarde. Amuți pentru că intră Costanza. Ochii i se aprinseră de pofte. Îi închise pe jumătate. Porunci cu un glas răgușit : Scrie-i Maestrului să vină duminică la sfințire. Folosește cuvinte frumoase, dacă e adevărat că te pricepi.

Impasibilă, regală în gesturi, Costanza alcătui scrisoarea. Ceilalți o priveau ca și cînd ar fi îndeplinit un ritual magic. Bacaro ceru să citească misiva. O silabisi bănuitor. Semnă. I-o întinse apoi lui Temperto.

— Repede, du-te să i-o înmînezi. Se înclină, peste masă, privindu-l cu ochi răi : Ție nu îți este frică de întunericul în care se cuibăresc diavolii, nu-i așa, călugăre ?

— Domnul îmi călăuzește pașii.

— Pleacă de-aici ! urlă Bacaro.

Temperto se supuse. Fu însoțit de chior pînă la poarta dinspre răsărit, mare, masivă și întărită. O apucă repede spre Altopascio. Cînd fu destul de departe, culese o ramură căzută și-și făcu din ea un toiag. Un gest făcut mai mult din obișnuință decît din teamă.

Nu reușea să-și adune gîndurile. O mînie cu greu reținută făcea să-i fiarbă sîngele ca și cînd ar fi avut febră : trebuia să facă dreptate. Înainta grăbit, fără să simtă oboseala. Numai în fața lui Magione simți că-l lasă picioarele. Nu mîncase întreaga zi și pîinea lui Bacaro rămăsese neatinsă în fața lui. Dar îl aștepta oala cea mare cu ciorba totdeauna caldă.

De îndată ce se spălă și mîncă ceva, se duse la Maestru și îi povesti totul. Îl văzu cum se încruntă, îngîndurat, închizîndu-se în tăcere.

După cîteva minute, Temperto întrebă :

— Care este datoria mea de cavaler ? Există o femeie lipsită de apărare și un copil în primejdie.

Maestrul își împreună strîns mîinile :

— Oare care este adevărul ? O femeie nefericită în căsnicie se plînge și adesea exagerează. Bacaro este un om rău, dar să-ți ucizi nepotul... Nu știu. Totul este cu

putință. Binecuvîntarea capelei nu va putea decît să fie binevenită. Termină fresca. Și fii atent. Îl privi direct în ochi. Costanza seamănă cu doamnele de la curtea din Palermo ?

— Da. Nu poartă veșminte luxoase, dar este o prințesă, e mai frumoasă decît ele și învățată.

— Stai departe de ea. Dacă va veni să te caute, spune-i că eu mă rog și că duminică voi veni pentru sfințire. Și nu-i spune nimic despre bănuiala lui Bacaro în legătură cu tine. Ferește-te și de Bacaro, dacă poți. Suportă-i samavolniciile. Trebuie să cîștigăm timp. Acum du-te să te odihnești.

— Mă supun. Temperto se îndepărtă foarte dezamăgit ; i se părea că Maestrul era prea prudent, prea diplomat. Se gîndi cu intensitate la cele întîmplate, fiindcă nu izbutea să doarmă. Dar pînă la urmă oboseala îl doborî.

Trei zile mai tîrziu îi duse lui Bacaro răspunsul Maestrului. Dar Seniorul se afla la vînătoare împreună cu fratele lui. I-l înmînă deci madonei Avenante. Intră în capelă să lucreze, concentrîndu-se asupra muncii lui ca să nu se mai gîndească. Nu mîncă nici măcar o bucată de pîine mai înainte de a fi pictat întreaga boltă și zidurile cu un albastru delicat. Încăperea arăta schimbată. Mulțumit, Temperto se spălă cu grijă, ștergîndu-și petele de vopsea. Și mîncă. Între timp se gîndea la așezarea figurilor, la colina Căpățînei, așa cum o văzuse cu ochii lui, și așa cum își închipuia că fusese în timpul Crucificării.

— Va fi foarte frumoasă, se auzi vocea Costanzei.

Temperto de-abia întoarse capul.

— Maestrul se roagă pentru tine. O rugăciune nu oprește diavolul.

Temperto se pregătea s-o dojenească, cînd văzu vînătaia albastră de pe gîtul ei.

Costanza își dădu seama, și-și atinse pielea :

— Nu a oprit nici violența lui Bacaro. El își satisface plăcerile cum poftește. Am fost violată. Pierdută. Dar Maestrul se roagă. Și cavalerul, care ar trebui să mă apere, pictează. Îi întoarse spatele.

Temperto se înroși. Își strînse pumnii puternici, furios. Trebuie să acționeze imediat, să-i scoată din locul

acela infam pe Costanza și pe Tenzo ; iar dacă Maestrul nu i-ar fi primit, să-i ducă la Lucca sau la Pisa. Murmură :

— O să fugim la noapte, cu copilul. Am să dorm aici. Să vii.

Costanza făcu un semn cu capul și plecă. Temperto își îmbrăcă rasa, luă gălețile goale și coborî să caute apă, făcînd un ocol mai lung. Vedea numai derbedei euforici, care îl luau peste picior mai tare ca de obicei. Unul zise :

— Ați încasat-o bine, voi cei din Altopascio.

Temperto nu înțelegea. Îl căută pe bătrînul cel chior și îl întrebă ce se petrecuse. Infirmul îi povesti : cîțiva țărani din Altopascio se apropiaseră de castel ca să se răzbune pentru dispariția a trei miei. Bătuți, o rupseseră la fugă. Apoi slujitorii lui Bacaro se bătuseră cu niște păstori aflați în slujba seniorilor din Fucecchio. Altă încăierare. Dar și alți miei și vin. Și sfîrși :

— Doi au murit. Cu atît mai rău pentru ei. Or să învețe să ne respecte. Sărbătoare mare, la noapte. Vino și tu. Ah, de-aș mai fi în stare să...

Temperto nu spuse nimic, încremenit de cinismul bătrînului. Se gîndi că ar fi fost mai ușor să fugă, atunci cînd toată adunătura aceea s-ar fi îmbătat bine. Se întoarse încet la mica biserică, purtînd gălețile cu apă. Dar nu mai lucră. Se înserase. Nu voia să aprindă însă torța, ca să nu atragă atenția asupra lui.

Se ascunse în capelă. Zăpăcit, nervos, cu cît se gîndea mai mult, cu atît izbutea mai puțin să-și adune gîndurile, învălmășite. Zăcea la pămînt, într-o stare de agitație.

Pe neașteptate adormi. Avu un vis tulburător. Asista la ritualul magic al lui Lotario, însă nu putea să fugă, țintuit de silueta întunecată a lui Astarot.

Respinse făptura aceea imundă cu cugetul și demonul dispăru. În lumina blîndă a lunii, îi apăru Costanza, care îl implora s-o salveze. În vis, Temperto întinse brațele și o strînse la piept, sărutînd buzele fetei, care miroseau a fîn abia cosit. Se lăsă pradă îmbrățișării care i se părea adevărată. Trăi dragostea cu o fericire pe care nu o mai încercase niciodată. Și se trezi.

Costanza vie, pe jumătate goală, se afla în brațele lui și îl mîngîia.

— Seniore din Buggiano, cînd ai să vii să-ți iei în stăpînire pămînturile ? Cînd ai să vii să faci dreptate ? Tu ești adevăratul moștenitor. Ai fost schimbat cînd erai copil. Ghisla știe totul. Și Maestrul o știe. Îi arătă o miniatură : Iată portretul mamei tale. Semeni cu ea mai mult decît Gervino. Vino, în fruntea cavalerilor tăi și eliberează-ne. Oamenii tăi așteaptă de la tine dreptate. Iar eu te iubesc. Se ridică de la pămînt și se îmbrăcă : Repede. Trebuie să fugi. Ești în primejdie. Bacaro te urăște. Dar îi este frică. Se gîndește că te protejează Astarot. Rîse încet : Eu nu cred asta. Tu ești bun. Vorbește cu Ghisla. Îți va spune totul. Repede. Fugi, cîtă vreme sînt beți. Te călăuzesc eu.

Temperto o urmă, aproape automat. I se părea că visează un vis de necrezut. Costanza îl conduse spre locul unde zidurile erau mai joase. Îl sărută pentru ultima dată. Îi dădu un cuțit.

Temperto coborî, ținîndu-se de plantele agățătoare. Era călăuzit de lumina lunii. Fugi, cu băgare de seamă, în virtutea vechii lui obișnuințe de a călători prin locuri întotdeauna primejdioase. Mintea îi era goală din pricina uluirii. Se opri la adăpostul unui copac. Privi la lumina razelor de lună miniatura : în sfîrșit știa cine era mama lui. Frumoasa Adelaida. Ochii ei. Dar cît de triști.

Desigur, nu putea să fie fericită alături de soțul ei. Cu toate astea Lotario îl iubise, în felul lui ciudat. Chiar și bătrînul Maestru și călugării îl iubeau, îi iertau slăbiciunile, îl ocroteau cînd era copil. Iar el nu bănuise niciodată nimic. Maestrul ce știa ? Era atît de enigmatic.

Costanza. Gîndindu-se la ea se neliniști. Iubea pentru prima oară, și era o iubire vinovată. Diavolul îl înșelase, ascunzîndu-se în spatele binelui : datoria lui de cavaler. Ce ironie. El se repezise și păcătuise. Astarot exultă. Ridică pumnul în direcția castelului :

— Te blestem, Astarot. Mă voi purifica și mă voi întoarce să te arunc din nou în infern. Își reluă drumul spre Magione.

Lumina palidă, înnourată a zorilor limpezi cerul. Temperto privi spre înălțimi ca și cum ar fi căutat un semn divin. Își duse mîna la piept unde simțea senzația aceea

ciudată de ger arzător, provocată de diavol. I se păru că pierduse calea mîntuirii. Dar se gîndi că fratele Currado îl învățase că păcatul cel mai grav era să nu mai speri în iertarea lui Cristos. Renunță la iubirea pentru Costanza și la pămînturile lui. Nu dorea decît să fie unealta care să facă dreptate pentru nevinovatul Tenzo, pentru oamenii tiranizați și siluiți de către Bacaro. Astarot nu avea să învingă. Avea să-și jertfească viața pentru izbînda binelui. Se întorsese, aflase adevărul cu privire la nașterea lui, anume în acest scop.

Se opri. Luă miniatura mamei și se rugă pentru ea, în timp ce îi contempla chipul. Auzi un foșnet și întoarse capul. O zări pe Ghisla, pe jumătate ascunsă în spatele unui tufiș : să fi fost o vrăjitoare trimisă să-l ispitească ?

Bătrîna se tîrî pînă la el. Rămase în genunchi. Vorbi cu o voce plîngăcioasă, șuierătoare :

— Portretul mamei tale, sfînta mea stăpînă... mi l-a dat Lotario, ca să ți-l înmînez la întoarcerea ta, și să-ți spun adevărul, era deznădăjduit... Își împreuna mîinile și le agita : Eu am văzut cînd păstorița te-a schimbat cu copilul ei și te-a dus la Azilul din Altopascio. Eu am văzut... dar cine-i dă crezare unei slujnice ? Lotario m-a crezut, și atunci cînd ai plecat ca un adevărat cruciat, și-a recunoscut sîngele... pentru că Bacaro e mîrșav, prefăcut... și-a ucis tatăl și l-a aruncat în mlaștină.

— E cu putință ? Cum ?

— Toți cred așa. Își agită cu furie brațele : A pus să fiu alungată chiar de copiii mei, din sîngele meu renegat... toți sînt niște ucigași... vorbește cu țăranii tăi, te așteaptă, așteaptă ajutorul tău pentru că tu ești adevăratul nostru senior, după voința lui Dumnezeu, iar ei sînt... Nu găsea cuvintele : Fecioare pierdute, o să murim blestemate, chiar și copiii. La Buggiano sălășluiește diavolul.

Temperto nu izbutea să discearnă adevărul din delirul bătrînei. Nu se îndoia de prezența lui Astarot. Zise cu un ton hotărît :

— Se va face dreptate.

— Repede. Eliberează-ne, senior Temperto. Bacaro vrea să-l ucidă pe Tenzo. Costanza va muri atunci, stă-

pîna mea atît de bună... trebuie să te căsătorești tu cu ea...

— Ajunge. Bănuia o intrigă : Tu minți.

Ghisla izbucni în plîns :

— Nu mă crezi... nici tu...

— Taci. Ridică mîna ca și cînd ar fi vrut s-o blesteme. O lăsă din nou să cadă : Vei vorbi cu Maestrul. Nu vreau să te judec nici pe tine nici pe Costanza. Cine e fără nici un păcat să arunce prima piatră. Să mergem. Băgă de seamă că Ghisla, înspăimîntată, se lovea cu capul de pămînt, în timp ce lațele-i soioase și încîlcite îi fluturau.

Se întoarse. Îl văzu pe Maestru și, în urma lui, nemișcați, la o oarecare distanță și cu spadele trase din teacă, patru cavaleri cu semnul alb al lui Tau pe rasă. Se apropie și îngenunche :

— Pedepsește-mă. Am făptuit păcatul desfrîului.

— Dezvăluie-mi împrejurările care te-au corupt.

— Am păcătuit. Nu caut scuze și nici circumstanțe atenuante. Pedepsește. Își plecă încet capul, în așteptarea loviturilor de bici : pedeapsa nu veni însă. Ridică fruntea și întîlni privirea îndurerată a superiorului.

— Un vis m-a trezit înainte de ivirea zorilor și m-a îndemnat să-ți ies înainte. Temperto, un vis premonitor și groaznic... Vocea i se stinse. Făcu un efort ca să continue : Nu pot să arunc prima piatră. Te-am mințit. Știam totul. Lotario ți-a lăsat la Azil testamentul. Tu ești seniorul legitim de la Buggiano. Dar voiam să te pun la încercare. Am înțeles și că te-ai îndrăgostit fără să-ți dai seama. N-am spus nimic. Voiam o dovadă și pentru mine. O sfidare a lui Astarot. O, Dumnezeul meu, te-am trimis ca un miel între lupi. Își ascunse fața în mîini : Am îndrăznit prea mult, să mă ierte Dumnezeu. Și totuși... Își lăsă mîinile în jos și dezvălui o față transfigurată : Tu nu ești învins, Temperto. Între zidurile acelea blestemate, Astarot n-a izbutit să te ucidă și să te facă să-ți pierzi sufletul, nici după ispita cea mai subtilă. În tine există o forță care provine de la El. Te afli aici, teafăr și plin de căință pentru păcatul tău din dragoste, ai izbutit să scapi din cursă, ești iar gata de luptă. Îl ridică : El cunoaște slăbiciunea noastră, și ne iartă. Tu ești prea sever cu tine însuți. Nu am știut să te prețuiesc de în-

dată și să te ajut. Tu, în schimb, m-ai iluminat. După cuvintele tale despre Țara Sfîntă, am meditat asupra *Evangheliei*. Tu te afli pe calea cea dreaptă a lui Tau.

Temperto era uimit. O văzu pe Ghisla, ghemuită jos, pe iarbă : nu fugise, ca o vrăjitoare, la sosirea Maestrului, și-atunci însemna că spusese adevărul. Păcatul desfrîului dăinuia însă. Se întoarse către Maestru :

— Cum pot să mă purific ?

— Am văzut în vis rana ta, martiriul pe care îl înduri cu o credință nestrămutată.

— Tu știi... murmură Temperto, din ce în ce mai uimit : O consideri drept un semn pozitiv ?

— Da, ispășirea care mîntuiește. Nu te îndoi. Povestește-mi ce s-a întîmplat la Buggiano.

Temperto o făcu, nu-i ascunse nici măcar un gînd. Maestrul devenea tot mai palid :

— Și bătrînii ? Dumnezeu le ia vederea. Mînia lui se revarsă asupra lor. Putem acționa. Puse mîna pe umărul lui Temperto : Luptă împotriva puterilor întunericului. Condu-i la victorie pe cavaleri. Să aduci din nou pacea și dreptatea pe pămînturile tale. Ordinul nostru te recunoaște drept senior de Buggiano. Ceru o spadă de la un cavaler, o binecuvîntă, atinse cu vîrful ei întîi fruntea lui Temperto îngenuncheat, apoi umerii și pieptul pronunțînd cuvintele consacrate și numele sfintei Treimi. În cele din urmă îi oferi spada și zise :

— În numele lui Tau comandă, luptă și învinge.

Temperto apucă spada :

— Mă supun. Mă voi bate, nu ca să iau din nou în stăpînire castelul pentru mine, ci ca să se facă dreptate.

— După victorie, vom mai vorbi. Între timp... Se întrerupse. Vedea un om galopînd fără frîu către ei. Îl recunoscu pe bătrînul cavaler-călugăr Bonizo. Observă expresia tulburată și obrajii îmbujorați : Ce se întîmplă, Bonizo ?

— Vin din toate părțile. Toți împotriva castelului de la Buggiano. Vor să-l treacă prin foc și sabie.

După-amiază castelul de la Buggiano era înconjurat. Țărani, păstori, meșteșugari, sosiți de prin satele vecine, înarmați cu ce se nimerise, furci, prăștii, săgeți, ciomege și cuțite, se agitau în dezordine, ținîndu-se la distanță

de ziduri. Strigau tot felul de insulte. Soldații lui Bacaro le răspundeau cu blesteme și cu gesturi obscene. Unul strigă :

— O să ne pișăm în oala voastră a mare. Cavalerii lui Tau lăsau ca oamenii din popor să-și reverse mînia.

Temperto controlă capul marelui berbec de luptă, construit după indicațiile lui și întărit cu piroane de fier. Masiva poartă de răsărit a castelului avea să fie spartă ca o smochină. Buggiano nu se aștepta la un atac din partea aceea. Apăra poarta de la apus, care era mai slabă. Trebuiau să simuleze că o atacă.

Pavezele, acoperite cu bucăți de piele și cu blăni de oaie, erau gata : urmau să-i apere pe cei care atacau, în timp ce izbeau în porți. Cel de al doilea berbec era mai mic, fiindcă nu avuseseră timp să strîngă materialul necesar : avea să folosească însă la o manevră înșelătoare.

Cavalerul Bonizo aprobă planul strategic al lui Temperto :

— Ești un adevărat maestru al armelor, seniore din Buggiano. Vom urma ordinele tale. Repede. Și acum, hai. Te cheamă Maestrul.

— Să nu-mi spui seniore, frate Bonizo. Temperto își întoarse calul și se duse la Maestru. Își păstra expresia aspră : Atacul a început.

— Perfect. Nu vreau să riști să-ți ucizi tocmai tu frații. Urcă-te în copacul acela și spune-mi ce vezi.

Mă supun. Temperto se cățără pînă la creanga cea mai înaltă a stejarului. Raporta de acolo cum se desfășura bătălia. Marele berbec de luptă, plasat în fața porții de la răsărit, dădea acum lovitură după lovitură și zgomotul acestora răsuna puternic. Canaturile porții se sfărîmară și oamenii năvăliră în castel. Am pătruns, Maestre.

— Acum, coboară. Ia Crucea Ordinului și împiedică masacrul și jafurile.

Temperto coborî din copac. Și ținînd sus marea Cruce de argint, dominată de semnul lui Tau, o porni în galop spre Buggiano. De îndată ce ajunse lîngă ziduri, strigă :

— Pace, poruncește Maestrul. Să înceteze masacrul. Fără jaf. Persoanele și lucrurile să fie duse la Magione.

Cavalerii îl ajutară. Dar încăierarea continua. Tem-

perto îi încredință Crucea lui Bonizo. Cu spada scoasă din teacă, alergă spre încăperile fraților săi. Se împiedică de cadavrul chiorului. La intrare îl văzu pe Gervino mort, cu o săgeată în piept și cu un zîmbet prostesc pe buze. Îl găsi pe Bacaro mutilat oribil : doi oameni îl jefuiau. Ordonă :

— Opriți-vă. Totul la Magione. Intră în camerele de dormit : madona Avenante era moartă, dar Costanza și copilul nu erau.

— Fugi ! Urlă Bonizo. O să rămîi prins în cursă. Buggiano arde. Nu putem să facem nimic.

— Ia-o înaintea mea cu Crucea. Te ajung îndată. Alergă însă spre Turn. Pe cărare se aflau cîteva cadavre, printre care un copil ciopîrțit : nu era Tenzo. Ajunse la capelă.

Costanza se afla acolo, singură, rănită, cu părul despletit, cu sînul gol, din nou violată. Spuse încetișor :

— Botează-mă, Temperto, sînt musulmană ca și mama... voi creștinii spuneți că și femeile au suflet... salvează-mă, sînt pe moarte, iartă-mi această dragoste sinceră și vinovată pentru tine... botează-mă...

Temperto puse jos spada. Își înmuie degetele în apa găleții încă pline din seara precedentă, stropi fruntea femeii și pronunță cuvintele sfintei taine. Acum putea s-o iubească cu o iubire spirituală. Costanza surîse, în timp ce strălucirea frumoșilor ei ochi pierea treptat :

— Acolo... Tenzo...

Temperto nu-l vedea. Dar observă că grămada de moloz se mișca : acolo îl ascunsese mama. Îl scoase afară : nevătămat. Îl luă în brațe :

— Sînt unchiul tău Temperto. Nimeni n-o să-ți mai facă rău. Simți cum micile brațe îi înlănțuie gîtul. Îl duse la Costanza. Văzu că murise. Își înfrînse durerea. Trebuia s-o părăsească, să-i salveze copilul.

Jos, de jur-împrejur, Buggiano ardea. Fumul părea să se confunde cu îngrămădirea vînătă a norilor de furtună care sporea. Cuprins de flăcări, castelul se năruia, se contorsiona, de parcă ar fi fost viu. Și în lumina violacee o formă neagră, șerpuitoare, dansa, bucurîndu-se lasciv de tragedia aceea umană.

Temperto își puse jos pe pămînt nepotul, care i se agăță de genunchi, ascunzîndu-și fața în rasă, înspăimîn-

tat și abia dîndu-și seama de realitatea întîmplărilor. Îi puse mîna stîngă pe părul blond și zise :

— Iată mielul.

Ridică spada și schiță în aer semnul crucii :

— În numele lui Tau, întoarce-te în infern, blestematule Astarot sau oricare altul ar fi numele tău adevărat. Piei din Buggiano și să nu te mai întorci.

Demonul se răsuci convulsiv și, scrîșnind, dispăru.

Primul tunet despică aerul. Ploaia se revărsă în șuvoaie peste castel, ca și cînd ar fi vrut să stingă incendiul. Dar ulicioara care cobora la turn era cuprinsă de flăcări.

— Doamne, salvează-l pe Tenzo și ia-mă pe mine, murmură Temperto.

Spada îi fu smulsă de un vîrtej neașteptat. Începu să plutească în fața flăcărilor. Le alunga. Deveni foarte înaltă și, fulgerînd, luă forma lui Tau. Vîrful se ridică, se lungi, pînă cînd atinse pieptul cavalerului. O voce, nici bărbătească, nici femeiască, dar răsunătoare ca o trîmbiță de argint zise :

— Credința ta te-a mîntuit. Mila ta ți-a purificat rana. Scaldă-ți în apă mantia și urmează-mă, împreună cu copilul.

Tau se făcu din nou spadă, dar rămase nemișcată în aer, strălucind pe fundalul focului și al fumului, care păreau pietrificate.

Temperto nu șovăi. Înfășurat în mantia udată, cu copilul strîns la pieptul acum vindecat, coborî pe uliță în jos. Urmări spada, care deschidea drum printre dărîmături și flăcări, ca fierul plugului care brăzdează pămîntul. Ajunse la poarta năruită de la răsărit. Ca în extaz întinse mîna și prinse mînerul spadei, care reveni la forma ei primitivă, dar iradiind o lumină calmă și neobișnuită.

Cînd îl văzură ieșind nevătămat din castelul în flăcări, poporul de rînd, cavalerii și Maestrul începură să strige că se săvîrșise un miracol. Îngenunchează. Palid, cu o expresie transfigurată, Temperto arătă copilul :

— Nepotului meu Tenzo îi cedez senioria din Buggiano. Va fi crescut la Magione. Va ridica un sat nou.

Va aduna numai oameni cinstiți. Va munci alături de ei în pace, sub îndrumarea lui Tau.

Maestrul înțelese că se întîmplase ceva misterios și minunat și, în semn de aprobare și umilință, îmbrățișă picioarele lui Temperto, în timp ce ploaia stingea ultimele flăcări, purificîndu-i de sînge pe războinicii vii și pe morții neîngropați încă.

FARMECUL SPINULUI DE TRANDAFIR

UGONE își potrivi brîul, care îi încingea rasa scurtă, din postav gros, ruptă și peticită și de care îi atîrna spada. Bătu ușor gîtul calului pentru a-l menține liniștit. Și privi cu atenție pădurea Cerbaia care se profila la orizont.

Soarele de toamnă învăluia într-o lumină aurie hățișurile și cerii înalți, încă plini de frunze verzi-castanii sau ruginii închise. În prim plan, un copac cu trunchiul enorm îi domina pe ceilalți, ca o căpetenie a unei armate de uriași care voiau să te împiedice să ajungi, prin părțile acelea, la fluviul Arno. O atît de mare strălucire de lumini și de culori ascundea o realitate cu totul diferită, cea care îl preocupa pe scutierul Ugone : între Lucca și Florența nu exista o regiune mai sălbatică, mai pustie și mai primejdioasă, în așa măsură încît oamenii își treceau din gură-n gură un proverb : „În Cerbaia se latră de foame". Doar cîțiva deznădăjduiți îndrăzneau „să ardă Cerbaia", adică să dobîndească dreptul de a pescui, de a tăia lemne, sau pentru pășunat : și se spunea „să ardă", fiindcă dreptul acela era valabil doar cît rămînea aprinsă candela.

După Ugone era mai puțin imprudent să pescuiască cineva pe ascuns în bălțile sau în lacul din Carpinicchio, ori să facă braconaj pe proprietățile seniorilor, sau, mai mult decît atît pentru cine ar fi avut curajul, ar fi fost

mai bine să-l urmeze pe un cruciat și să-și încerce norocul într-un război sfînt. În interiorul pădurii Cerbaia se ascundeau lupi înfometați, mistreți mari și sălbatici, enorme broaște rîioase care scuipau venin, precum și un balaur diabolic care se tîra printre trunchiurile centenare. Aceste animale sălbatice erau supușii unei făpturi monstruoase, Căpcăunul, căruia îi aduceau cele mai bune ciosvîrte, în special copii, pentru că lui îi plăceau „creștinașii".

Iarna, cînd lipsea mîncarea, ieșea și Căpcăunul din pădure ca să vîneze și urletul lui era mai înspăimîntător decît urletele fiarelor. Și cine era surprins pe afară, sau în spatele vreunei uși prea fragile era pierdut : îl sfîșia Căpcăunul și fiarele lui.

Nu mureau numai copii și femei, ci și bărbați puternici și înarmați, dacă ieșeau singuri sau într-un grup prea restrîns : lupii înfometați nu cunoșteau frica și prudența, mai rău decît tîlharii.

Ugone își strînse buzele. Își întoarse capul cărunt, cîrlionțat și se îndreptă spre stăpînul său, tînărul Rodulfo din Albereto și din Collefiorito. Îl iubea. Îl ocrotea. Înainte de a muri, nobilul cruciat Teudimondo, tatăl lui Rodulfo, îl făcuse pe credinciosul său scutier Ugone să jure pe spadă că va sta totdeauna alături de fiul său, atît în timp de pace cît și de război. Și nu era ușor de sfătuit un tînăr mîndru, năvalnic, dar în fond naiv, pentru că mai intervenea și influența vărului său, Boronico, de aceeași vîrstă cu el, dar viclean, invidios și crud.

În generozitatea lui, Rodulfo nu-și dădea seama că la afecțiunea lui se răspundea numai cu vorbe. Boronico nu-i ierta vărului său faptul că avea castele și pămînturi, el trebuind să trăiască la curtea lui, fără nici o avere.

Ugone zise :

— Vezi bine, seniorul meu. Nu e posibil să mergem prin pădure călare.

— Vom merge pe jos. Ți-e frică ? Boronico își netezi barba scurtă și neagră și-i aruncă o privire răutăcioasă. Era foarte vanitos. Se credea un erou și irezistibil la femei, un senior inteligent și de prestigiu, demn de o soartă mai bună. Era unicul moștenitor al lui Rodulfo, încă neînsurat.

Ugone bănuia o urzeală avînd drept țintă să-i ucidă stăpînul. Își ascunse îngrijorarea :

— Dacă ar fi vorba numai de curaj, ar fi făcut-o alții de mult. Nu curajul le lipsește oamenilor noștri. Să te arunci în gura Căpcăunului pentru o comoară care probabil că nu există...

— Vrăjitorul are harta, îl întrerupse Boronico.

— Așa să fie ? Atunci de ce vine și el ? Și dacă o fi fost plătit de cineva ca să ne facă să cădem în cursă ?

— Ugone are dreptate, zise Rodulfo, căpcăuni și balauri nu mă înspăimîntă, oamenii, însă da. Dacă lăsăm caii singuri, ni-i fură. Întinse brațul spre Cerbaia. S-ar fi putut ca un nobil să ne fi întins o cursă.

— Eu i-aș bănui mai curînd pe Cavalerii lui Tau, insinuă Boronico. Magione devine tot mai bogată.

— Prin donații și acte de moștenire făcute înaintea notarilor, replică Ugone. Nu trebuie să se vorbească rău despre sfinții călugări.

Boronico scuipă :

— Niște prefăcuți. Atîta zgomot pentru Oala aia mare a lor...

— Taci, interveni Rodulfo. Dacă n-ar fi fost Magione, ar fi trebuit să fie născocită. Dă de mîncare la atîta lume.

— Mai bine ar crăpa toți grăjdarii ăștia.

— Bravo ! Și cine să lucreze pămîntul ? Și cine să meargă cu vitele la pășunat ? obiectă vărul.

Boronico ținea totdeauna să aibă ultimul cuvînt :

— Dacă Henric n-ar fi îngenunchеat la Canossa...

— Împăratul știa ce trebuie să facă, îl întrerupse Rodulfo. Să nu ne băgăm în politică. Așa i-am făgăduit tatălui meu. Și văzînd expresia întunecată a vărului său adăugă: Îmi ești mai mult decît un frate. Mă tem însă de limba ta imprudentă. Trebuie să ne păzim de vecinii prea puternici. Noi sîntem niște pești mititei. Și pe urmă, ne așteaptă o iarnă grea. Recoltele au mers rău. Multe vite au murit. S-ar putea să avem și noi nevoie de oala cea mare.

— Eu, mai curînd crăp de foame.

Rodulfo dădu conversației o întorsătură hazlie :

— N-ai mîncat azi *bruschetta* ? Pîine bine prăjită,

frecată cu usturoi și unsă cu cel mai de soi untdelemn. Un pește fript și o cană cu vin.

Boronico rînji :

— Mai lipsea o copilă frumoasă, cu pielea netedă ca penele de pui.

— Însurați-vă, îi sfătui Ugone ; spera că aveau să se potolească prin căsătorie. Dar tinerii rîseră și mai tare la gîndul acela. Spuseră că s-ar învoi dacă ar fi putut avea mai multe neveste, ca musulmanii. Ugone, în tăcere, își făcu semnul crucii. Era înspăimîntat de lipsa lor de credință. Și cu toate astea Teudimondo îi crescuse cu teama de Dumnezeu, iar el însuși murise înainte de vreme, vătămat de rănile primite în Țara Sfîntă.

Rodulfo băgă de seamă că scutierul suferea din pricina glumelor lor. Îl iubea, așa că schimbă vorba :

— Să mergem în căutarea vrăjitorului. Vreau să-l privesc în ochi. Și fu cel dintîi care își porni calul în galop pe drumul de întoarcere.

O bătrînă știrbă și cu părul în neorînduială îi primi pe cei trei bărbați în coliba de piatră și aprinse un opaiț fumegînd, fiindcă prin ferestruica mică și murdară nu pătrundea decît o lumină slabă. Arătă o laviță.

— Rămînem în picioare, zise Rodulfo pe un ton autoritar. Își încrucișă brațele pe pieptul robust și așteptă. Era înalt, cu părul și barba bătînd în roșcat, cu ochii negri și luminoși ; mai puțin frumos decît vărul său, datorită trăsăturilor mai hotărîte, atrăgea simpatia, fiindcă gura lui era mereu gata să zîmbească, dezvelind niște dinți albi și regulați. Ridică sprîncenele a uimire atunci cînd intră vrăjitorul : i se părea cam ciudat.

Era un bărbat slab și înalt, înalt cît un plop, cu o bărbiță subțirică de țap. La înălțimea lui se adăuga o pălărie conică și unsuroasă, de o culoare nedefinită, avînd în vîrf un moț din pene jumulite de bîtlan. Pe lunga mantie roasă, de culoare albastru palid, erau prinse numeroase pietricele și cioburi de sticlă care alcătuiau niște figuri magice. Ochii negri, ieșiți din orbite și aproape fără sprîncene, păreau rotunzi și aveau o fixitate tulburătoare.

— Cum te numești ? întrebă Rodulfo.

— Fără nume.

— Nu înțeleg.

— Diavolul mi-a acordat acest privilegiu.

— Vorbește limpede.

Vraciul își schimonosi gura deja schimonosită :

— Pot să fiu o mie de oameni deodată. Voi muri cînd voi fi lichidat ultimul nume. De aceea, să nu mi-l cereți niciodată.

Boronico se scărpină în cap :

— Ai putea să nu mai mori deloc.

— Desigur. Crapă numele și nu omul care și-a dăruit sufletul diavolului.

— Nu cred, zise Rodulfo. Nici în diavol, nici în sufletele acelea. Nu le-am văzut niciodată. Tînărul vorbea cu siguranță, era prin natura lui raționalist, cu toate că nu știa nici să citească și nici să scrie. Presupun că Dumnezeu a creat lumea, pentru că trebuia să fi fost cineva care s-o fi creat. Dar nu-i pasă de noi. De ce ar trebui să se gîndească la noi ? Chiar și împăratul, care, în fond, este un om ca și mine, nu știe de existența mea. Și nici papa. Tu îmi pari mai curînd un vrăjitor de palavre.

Ugone îngălbenise ascultînd afirmațiile stăpînului său. Nu îl credea atît de sceptic. Tresări cînd auzi cuvintele lui Boronico :

— Eu cred în stăpînul întunericului. Vreau să-l întîlnesc.

— Degeaba îl cauți, declară vrăjitorul. Diavolul este un suveran ; el este acela care își alege vasalii. Dacă îi placi, o să ți se arate.

Ugone își făcu semnul crucii :

— Piei, Satano.

— Afară ! urlă vrăjitorul. Tu îl jignești pe stăpînul meu.

— Scutierul rămîne. Unicul stăpîn, aici, sînt eu, Rodulfo din Albereto. Îi arătă pumnul Celui fără nume. Nu ne spune basme. Nu sîntem niște țărani proști, ci cavaleri. Ești un flecar. Magia este o știință. Anticii o cunoșteau. Astăzi ea mai există doar în Orientul îndepărtat.

Vraciul închise ochii pe jumătate :

— *Alichéc salameléc chiodà.* Sînt expert în necromanție. Am studiat cu cei mai vestiți magi orientali.

— Și te simțeai bine acolo ?

— Desigur.

— Atunci de ce ai venit în locul ăsta ? Oamenii îi spun Foametea.

Vraciul oftă cu emfază :

— Din iubire pentru o femeie.

Rodulfo izbucni într-un rîs zgomotos. Chiar și Boronico se distra la ideea individului aceluia, ridicol îndrăgostit. Vrăjitorul se simți jignit.

— Voi nu v-ați îndrăgostit niciodată ?

— Cum nu ? În fiecare zi mă îndrăgostesc de altă fată. Nu-i așa, Boronico ? Îi dădu un cot vărului, care adăugă o remarcă picantă privitor la isprăvile lor amoroase.

— Într-o zi o să vi se facă o vrajă de dragoste și n-o să mai rîdeți. Vrăjitorul făcu o grimasă disprețuitoare : Caut un colier magic, dorit de iubita mea : perlele s-au format din lacrimi iar rubinele din picături din sîngele Didonei, cînd s-a sinucis, părăsită fiind de Enea.

— Cunosc întîmplările din Poveștile Troiene, zise Boronico. Dar cum de a ajuns colierul tocmai în Cerbaia ?

— Știți să citiți ?

— Sîntem nobili, nu preoți, spuse Rodulfo. De ce ar trebui să găsim noi colierul pentru tine ?

— Mai sînt și alte podoabe prețioase. O adevărată comoară. I-a fost furată împărătesei Teodora și ascunsă la Tripoli. Se spune că Tancredi din Altavilla a regăsit-o și a trimis-o în dar papei. Dar, în timpul călătoriei, hoții au furat-o și au ascuns-o în Cerbaia. Vrăjitorul scoase de sub mantie un papirus înfășurat. Îl desfăcu. Vedeți semnele astea ? Eu știu să citesc în arabă. *Chiodà amelèc Cerbaia*. Da, chiar așa e scris. Cerbaia.

Lui Ugone toată treaba i se părea neadevărată. Încercă să-și aducă aminte cîte secole trecuseră din vremurile Teodorei. Nu izbutea. Dar cunoștea o altă variantă la istoria comorii, dintre numeroasele variante care circulau, determinîndu-i pe oameni să se cufunde în lacuri, inutil, sau să sfîrșească înghițiți de nisipurile mișcătoare, fiindcă respectiva comoară era blestemată, întinată de mîinile necredincioșilor. Ugone aflase asta de la bunicul lui.

Cu o sută de ani mai înainte, o corabie cu pînze sarazină fusese atacată de o navă pisană. Pentru a nu fi capturat, căpitanul arab pătrunse în lacurile de pe coastă. Fu urmărit. Dat fiind situația disperată, și pentru a nu capitula în fața pisanilor, comandantul arab scufundă corabia. Străbătu apoi prin vad lacul cel mare, cu comoara ascunsă înr-o oală, și se refugie în Cerbaia. Aci muri însă de foame. După altă versiune, fusese sfîșiat de lupi. Mai tîrziu, Căpcăunul descoperise nestematele și rămăsese fermecat de strălucirea lor. Le dăduse în păstrare balaurului, ca să poată să le admire ori de cîte ori ar fi voit.

Ugone nu credea în întregime în povestea aceea. Nu credea într-o luptă navală pe lacuri, pentru că numai un anumit tip de nave putea să ajungă pînă la portul din Altopascio. Totuși, harta i se părea autentică. Recunoștea conturul lacurilor de coastă, care pentru el nu aveau secrete ; în tinerețe, pescuise pe ascuns pentru a-și întreține familia, mai înainte ca Teudimondo să-l fi numit scutier. Îi făcu un semn de înțelegere stăpînului și povesti tot ce știa.

Atitudinea vrăjitorului se schimbă :

— Îți cer iertare, cinstite scutier. Tu ești un om prețios. Spune-mi... Și arătă cu degetul : Ce loc e ăsta ? Dar ăstălalt ?

Ugone nu avea încredere : de la cine furase harta aceea vrăjitorul ? Și cuvintele erau scrise în arabă sau în latină ? Începu să mormăie :

— Dar... poate... judecînd după ceea ce mi se pare... poate, urmărind desenul... Dar Cerbaia este primejdioasă. E nevoie și de alți oameni curajoși.

— Va trebui să împărțim prada, se văită vrăjitorul.

— N-avea grija asta, zise Boronico.

— Tonul tău nu-mi place. Te pun în gardă : colierul e vrăjit. Dacă îl atingi, perlele redevin apă, iar rubinele picături de sînge. Iar tu te vei îndrăgosti de prima femeie întîlnită, chiar dacă ar fi o bătrînă vrăjitoare.

— Poți avea încredere, zîmbi Boronico. Și cu un gest neașteptat îi smulse din mînă papirusul : Pe cai.

— Blestematule ! Întoarce-te. Am să te preschimb

într-o broască rîioasă, strigă vrăjitorul. Dar cei trei bărbați dispăruseră de-acum într-un nor de praf.

Ugone identificase punctul pe unde trebuiau să pătrundă în pădurea Cerbaia care era foarte întinsă :

— Cine știe unde o fi ascuns Căpcăunul comoara ?

— N-a ascuns-o : e o fiară, observă Boronico, în timp ce își punea mantia pe cal : ca și ceilalți era îmbrăcat cu niște veșminte vechi, din postav gros, ca să se apere de dinții lupilor.

— Și cîinii își îngroapă osul, replică Ugone.

— O fi în vizuina lui. S-o căutăm, o tăie scurt Rodulfo. Se întoarse către cei patru soldați ai săi : Bono cel Mare va veni cu noi. Ne-am înțeles ? Veți veni numai dacă vom striga după ajutor. Bono cel Mic o să vă călăuzească. Avea încredere în agerimea geamănului lui Bono, poreclit cel Mare, pentru că supsese mai mult lapte decît frate-său, devenind mai musculos, dar mai puțin inteligent. Țineți caii legați de cer și arcul în mînă, dacă s-ar ivi lupii.

— Sau hoții, adăugă Bono cel Mic. Bizuie-te pe noi, stăpîne.

În momentul acela sosi vrăjitorul, asudat, gîfîind. Încă de departe, se ruga cu un glas plîngăreț :

— Seniore, așteaptă-mă. Am să fac un farmec. Am să vă îndoiesc puterile...

Boronico ridică măciuca grea cu care era înarmat în afară de spadă, ca de altfel toți camarazii săi ·

— Acuma îi vin de hac, odată pentru totdeauna.

— N-ar fi cavaleresc : e neînarmat, se opuse Rodulfo. Să-l lăsăm să vină. Poate că într-adevăr se va pricepe să descifreze harta.

— Da. De altfel fricosul ăla o să mă distreze.

Vrăjitorul îi ajunse. Îi privi țintă, pe fiecare pe rînd, cu intenția de a-i hipnotiza:

— Sînteți tari. Sînteți puternici. Nimeni nu vă rezistă. Nimeni...

— Să mergem, se face noapte, porunci Rodulfo și intră cel dintîi în pădure, lovind cu măciuca tufișurile care îi opuneau rezistență.

Ugone îi stătea în preajmă, atent să audă zgomote și lătrături. Se opri și-și fixă atenția asupra copacilor ca

să nu-și piardă orientarea. Făcu o crestătură adîncă într-un trunchi ca semn de referință. Boronico zise :

— Să nu ne afundăm prea mult în pădure. Să-l provocăm. Să-l facem să se înfurie.

Bono cel Mare urlă cu vocea lui groasă :

— Căpcăunule ! Am sosit ! Căpcăunule ! Tot tăcere. Înaintau cu prudență, privind în jur și lăsînd în urma lor semne pe unde trecuseră. După cîteva sute de metri, nimeriră într-un luminiș : iarba era călcată în picioare iar tufișurile tăiate, ca și cînd cineva ar fi obișnuit să stea acolo.

— Am ajuns. În cerc, zise Ugone, cu glas șoptit. Rodulfo făcu semn să i se dea ascultare. Cu spada în mîna stîngă și cu măciuca în dreapta, cei patru oameni se adunară pîndind doi cîte doi, spate în spate : vrăjitorul se furișă la mijloc, strîngînd un pumnal ascuțit în mîna-i tremurătoare. Deodată se treziră atacați de lupi și de un mistreț negru, enorm. Rodulfo îl înfruntă cu spada : dar fiara vicleană se ferea de lovituri și dădea înapoi, ca și cum ar fi vrut să-l atragă mai departe. Rodulfo înțelese viclenia. Căpcăunul era cu siguranță la pîndă.

— Gata, unul, exclamă Ugone, după ce despicase țeasta unui lup.

— Doi, adăugă Boronico. Izbutise să taie beregata lupului care-l înșfăcase de șold, din fericire acoperit cu veșmîntul gros. O a treia fiară fu doborîtă de măciuca lui Bono.

Se auzi un fluierat. Lupii se retraseră iute. Mistrețul se pregătea să-i urmeze, dar Rodulfo făcu un salt înainte și îl răni de moarte. Animalul scoase un grohăit țipător. Și la vaietul său răspunse un alt vaiet, care părea omenesc. Căpcăunul se ivi și se aruncă peste mistreț ca peste cadavrul unui fiu iubit. Plîngea.

Rodulfo tremura, înfiorat de o urmă de milă. Căpcăunul părea un om : înalt de doi metri, chel, fără un ochi, în întregime gol, emana o duhoare de nesuportat. Monstrul se ridică. Îi amenință cu pumnii pe atacanți și, urlînd și făcînd spume la gură, sări la ei.

— Balaurul ! Lupii ! gemu vrăjitorul.

Șuierînd, o formă încolăcită se aruncă din înălțimi peste ei. Ugone și Rudolfo își învîrtiră în aer spadele și

apoi tăiară în bucăți balaurul, dar fură luați în primire de monstru. Bono își învîrtea și el măciuca, ținînd la distanță trei lupi, în timp ce Boronico și vrăjitorul îl loveau pe Căpcăun în spinare. Simțind durerea, uriașa creatură se întoarse către noii adversari, lăsîndu-i liberi pe cei doi prizonieri. Deși cu un braț sîngerînd, sfîșiat de ghearele Căpcăunului, Rodulfo își înfipse spada în gîtul monstrului. Căsăpit ca un bou, Căpcăunul își pierdu puterile, mormăi ceva, se clătină și căzu la pămînt. Muri fără să scoată vreun geamăt.

Boronico, după ce ucisese un lup, se pregătea să-l înfrunte pe al doilea, cînd fiara îi scăpă și alergă să-l lingă pe monstru. Scoase un urlet. Și fugi repede. O lupoaică îl urma. Dar Ugone se luă după ea, fără să ia în seamă rana de la picior : femela era mai periculoasă, ar mai fi născut și alți ucigași-de-copii. O ținti cu pumnalul și-i nimeri beregata. Apoi căzu în genunchi, sleit de puteri.

— Ugone ! strigă Rodulfo.

— Sînt aici, seniore. Încercă să se ridice, dar rămase țintuit de uimire. Privea scorbura unui copac, în care se aflau cioburile unei oale sparte, printre care străluceau cîteva monede de argint : Comoara. Iat-o !

Rodulfo, Boronico și Bono sosiră lîngă el. Ugone întrebă :

— Unde este vrăjitorul ? A spart oala, a furat colierul.

— Lașul. A fugit, în timp ce noi ne luptam. Am să-l fac bucăți. Boronico își dădea ochii peste cap de furie. Voia să se afunde în pădure.

Dar vărul îl împiedică :

— Doar n-am ucis toți lupii din Cerbaia. Au să aibă ceilalți grijă de el.

Cei patru bărbați își ciuliră urechile în așteptarea urletelor și a strigătelor. Nu auziră însă nimic. Între timp lumina scădea. Ugone îi sfătui :

— Să ieșim din pădure. Trebuie să ne oblojim rănile. Observă brațul lui Rodulfo, cu îngrijiorare : Tu sîngerezi.

— Toți sîntem bușiți. Să ne întoarcem. Adună monedele.

Boronico adăugă :

— O să-i trimitem pe ceilalți să strîngă leșurile. Trebuie să le arătăm, altminteri lumea nu va crede că am ieșit învingători.

— Poate că vrăjitorul ne așteaptă lîngă soldați, zise Rodulfo.

— Totdeauna de bună credință, replică vărul. Se întoarse către Ugone : Cît ar valora monedele alea ?

— Cunosc un negustor la Fucecchio. Am încredere în el.

Cînd ieșiră din pădure, Rodulfo își întrebă oamenii :

— L-ați văzut pe vrăjitor ?

Cei trei soldați tresăriră ca și cînd s-ar fi trezit din somn...

— Care vrăjitor ?

— Le-a făcut farmece. A furat și un cal, urlă Boronico. Nu-și găsea liniștea, furios că fusese înșelat. Dacă pun mîna pe el, îl căsăpesc și-i semăn măruntaiele prin toată Cerbaia.

Răniții se oblojiră cu oțet : nici o rană nu era gravă. Ceilalți se duseră să ia leșurile. Ugone atrase atenția :

— Conții de la Fucecchio oferă recompense pentru fiarele ucise.

Rodulfo se înroși :

— Eu nu sînt păstor ca să cer recompensă.

— Pot s-o fac eu, seniore ? Oamenii noștri au nevoie.

— Desigur, interveni Boronico. Nu-ți dai seama, vere ? Am ucis Căpcăunul. Am salvat viața miilor de copii. Vom deveni cavalerii cei mai vestiți din toată Toscana.

Rodulfo îl lăsă să se împăuneze. Îi îngădui lui Ugone să plece imediat la Fucecchio. Se așeză pe o piatră ca să-și limpezească gîndurile confuze. În timpul luptei, i se păruse într-adevăr că înfruntase balauri și căpcăuni. Acum se gîndea la plînsul monstrului, la vederea mistrețului său ucis. Cine era făptura aceea ciudată ? De ce plîngea după un animal care devora copiii ? Lumea era plină de mistere. Desigur, era de datoria lui de cavaler să împiedice ca niște oameni nevinovați să fie sfîșiați, cu toate astea acuma, după masacru, nu se simțea mîndru și fericit, cum era Boronico și chiar și Bono.

Oamenii alcătuiră un pat de frunze, legînd cîteva crengi între ele, și puseră pe el leșurile. Doi soldați călare pe cai, țineau de un cap al frînghiei îndoite, și începură să tîrască sarcina, în timp ce un al treilea soldat, pe jos, avea grijă ca încărcătura să nu se răstoarne. Rodulfo înainta în trapul calului, primul, tăcut și cufundat într-un soi de posomorală, al cărei motiv nu și-l explica. Caravana înainta încet.

După o oră se întunecase de-a binelea. Dar de-a lungul Viei Romea, ieșeau să-i întîmpine pe eroi, țărani și păstori purtînd torțe aprinse. Și cîntau imnuri religioase. Lumina tremurîndă a torțelor înmulțea chipurile. Părea să se fi adunat întreaga populație a satelor din preajma lui Magione de la Altopascio. Toți îi aclamau pe învingătorii Căpcăunului și ai fabulosului mistreț negru. Pronunțau cu bucurie numele lor, mai cu seamă pe cel al lui Rodulfo. Seniorul din Albereto descoperi că se bucura de o mare popularitate. Rămase puțin încurcat. Îi ruga să înceteze, el se bătuse ca să nu mai fie uciși copiii. Dar lumea se veselea, de parcă n-ar mai fi existat nici un lup în Cerbaia.

Ugone se întoarse în galop cu vești însemnate. Calul lui spumega și Rodulfo îl mustră că-l gonise prea tare. Boronico îl asalta cu întrebări pe scutier, înfuriindu-se brusc. Ugone stătea cu capul plecat :

— Făina diavolului e totdeauna numai tărîțe.

— Minți. Te-ai înțeles cu negustorul, îl ocărî Boronico.

— Ajunge, interveni Rodulfo. Am încredere în Ugone ca în propriul meu tată. Bănuiam eu că vrăjitorul acela e un flecar. Tu, Boronico însă, te-ai încrezut în el.

Vărul schimbă de îndată ideea :

— I-au dat o hartă falsă.

— Comoara era falsă, precizează Ugone. Sticlă, nu rubine. Și mai mult fier decît argint în aliaj. Și dacă îți găsesc în buzunar monede din astea, la Lucca ajung la închisoare. Se întoarse către stăpîn : Vrăjitorul tună și fulgeră împotriva mea. Spune că eu i-am zădărnicit farmecele. din cauza credinței mele creștine.

— S-ar putea, mormăi Boronico.

— Nu mai cleveti acum și tu, se înfurie Rodulfo. Atîta măcel pentru nimica.

— Balauri și căpcăuni sînt nimic ?

— Un nătîng. Și un șarpe mare.

— Dacă ar fi fost un Căpcăun inteligent, la ceasul ăsta n-ar mai exista creștini, nici mici nici mari. Se aplecă spre o țărăncuță care, extaziată, îi atingea calul. O sărutare pentru eroul tău. Fetișcana o luă la fugă. Boronico se prefăcu că o urmărește.

Ugone se mira de mila stăpînului, de altfel asemănătoare cu a lui : lupii se comportau ca fiare pentru că erau născuți așa ; dar Căpcăunul s-ar fi putut oare să fie o făptură sălbăticită, un nătîng împins de foame ? Sau diavolul pusese stăpînire pe el și-l îndemna să mănînce „creștinei". Dorea să pună această întrebare Cavalerilor lui Tau de la Altopascio, de la care, cu siguranță ar fi aflat adevărul. Se bucura descoperind bunătatea integră a inimii lui Rodulfo. Trebuia să-l apere de Boronico : ăsta era, cu siguranță, prietenul diavolului.

Rodulfo îl apucă de braț. Arătă spre o fată care stătea pieziș pe un cal alb :

— Cine este ?

— Madona Florella a Conților Cadolingi din Fucecchio. Orfană. Fiica fratelui contelui Ruberto.

Ca vrăjit, Rodulfo privea fix ochii mari și violeți ai fetei și pletele de culoarea fînului copt, cu reflexe roșietice la lumina torțelor. Ugone nu băgă de seamă. Continua să vorbească : contele Ruberto avea să facă mari daruri în oi, capre și chiar și o vacă, fiindcă fiarele bîntuiau mai ales printre țăranii lui.

Boronico asculta cuvintele lui Ugone și se entuziasmă:

— Pune-te în valoare, vere. Madona Florella e prostuță, dar are o inimă miloasă. Unchiul trebuie s-o încuie în camera ei, altminteri ea fură pîine ca s-o dea săracilor. Ce netoată. Duce de rîpă castelul. Haide, vorbește-i despre copiii devorați de Căpcăun.

— Eu ? Să mă arăt așa cu veșmîntul sfîșiat ? Eu să cerșesc ? Sînt un cavaler nobil, chiar dacă ghinionul se înverșunează împotriva pămînturilor mele și... Tulburat, dădu pinteni calului. Nu voia să audă zeflemelele lui Boronico în legătură cu nerozia madonei Florella. Aruncă o privire spre cer ca să se orienteze și ca să nu rătăcească drumul spre Albereto. Văzu o lună mare, întunecată, roșietică. Își aminti de pletele Florellei, de chi-

pul ei palid și de privirea transparentă. Îi veni în minte adjectivul ceresc. Nu știa de ce. Nu mai fusese niciodată tulburat de o femeie.

Își opri brusc calul și se întoarse spre Ugone, care călărea alături de el :

— Madona Florella e măritată ?

— Nu. Ai vrea să iei în căsătorie un înger, stăpîne ?

— Înger : de ce ?

— Așa îi spun oamenii. Nu e mizerie, nu e suferință de care ea să nu aibă grijă. Unchiul o va trimite la mînăstire.

— Dar mama mea nu era oare și ea bună ?

— Ba da, desigur.

— Florella ar fi o soție foarte bună.

— Da, dar...

— Eu sînt rău pentru ea ? Aș putea să mă schimb, dacă vreau.

— Tu nu ești rău, stăpîne. Cîteodată te lași doar tîrît de tovărășiile rele.

— Să nu vorbești rău de Boronico. Și nu e adevărat că mă las tîrît încolo și-ncoace. Nu sînt un cîine.

— Chiar vrei s-o iei în căsătorie pe Florella ?

— Da, dar trebuie să rămînă secret.

— Am să-l păstrez, seniore. Aș fi fericit dacă te-ai căsători. Madona Florella se bucură de o atît de mare prețuire, încît pînă și bătrînul Maestru al Cavalerilor lui Tau o cinstește.

— Cine ? Cruciatul acela legendar ? Temperto din Buggiano ?

— Chiar el, seniore. Temperto l-a alungat pe diavolul Astarot din Buggiano. Dar a renunțat la seniorie în favoarea nepotului său, Tenzo.

— Tatăl meu îl venera, zise Rodulfo. Eu nu-l cunosc. Și în mod sigur, nu mă voi duce la el ca să mă ajute să mă căsătoresc.

— Te previn că nu-ți va fi ușor să obții mîna Florellei. Dar dacă Dumnezeu ți-a hărăzit-o, vei avea-o.

— Tu vorbești prea mult de Dumnezeu..., murmură Rodulfo. Și dădu pinteni calului. Ugone îl urmă, bucuros și uimit, că din atîtea nobile fete de măritat, stăpînul lui o alesese pe cea mai puțin frumoasă și pe cea mai sfîntă.

Pe bastioanele castelului din Albereto erau aprinse focuri. De îndată ce santinela îi văzu, scoase un strigăt de chemare. Și oamenii alergară înaintea seniorului, cu strigăte de entuziasm. O bătrînă se aruncă la picioarele lui Rodulfo, abia coborît de pe cal, și îi sărută mîna.

— Mulțumiri, nobile fiu al veneratului cruciat Teudimondo. Tu ai înfruntat moartea pentru poporul tău.

Mișcat, Rodulfo o ridică, și o strînse la piept :

— Bunică... mamă... copiii vor avea lapte în iarna asta... Nu știa să țină discursuri. Pe neașteptate, fericit, îi salută pe toți agitîndu-și brațele. Și se duse la culcare. Nu voia să vorbească cu vărul. Dorea să reflecteze : i se părea că și tărîțele diavolului s-ar fi putut transforma în pîine. Dar cînd se întinse pe spate, adormi dintr-o dată.

Boronico se împăcase cu vrăjitorul Fărănume. Nădăjduia ajutorul lui, pentru a săvîrși o vrajă asupra vărului, ca să-i șteargă din minte hotărîrea de a o lua în căsătorie pe contesa Cadolingi. Zadarnic încercase să-l distreze cu vînătoarea, zadarnic îi adusese femei drăguțe, Rodulfo era totdeauna gata să petreacă, să meargă la vînătoare de păsări, să se distreze cu fetele ; dar odată consumată petrecerea, își reafirma hotărîrea de a se căsători.

Iarna fusese foarte aspră, dar în primăvară oile și caprele fătaseră : nășteau pui zdraveni. Și măslinul și via arătau bine dacă nu avea să bată piatra. Rodulfo controla recoltele și le dădea o mînă de ajutor țăranilor. Vedea cum se îmbunătățea situația economică și era mîndru. De acum putea s-o ceară în căsătorie pe madona Florella.

Boronico își ieșise din minți de furie : un moștenitor l-ar fi șters pentru totdeauna din succesiune, în timp ce un accident de vînătoare, i se putea prea bine întîmpla lui Rodulfo, sau o cursă abilă, cu toate că era nelipsită prezența cînd a lui Ugone, cînd a lui Bono cel Mare, gata să-și dea viața pentru stăpîn. Își ascundea adevăratele intenții. Se mărginea să-i arate vărului toate greutățile pe care le-ar fi avut încercînd să obțină consimțămîntul pentru căsătorie din partea contelui Ruberto. În afară de asta îl rugase pe vrăjitor să facă un farmec,

determinîndu-l, dimpotrivă, pe Rodulfo să creadă că magia l-ar fi ajutat s-o cucerească pe Florella.

— Privirea la mine, seniore din Albereto. Uită de tine. Așa îi zise Fărănume lui Rodulfo, fixîndu-l cu ochii lui rotunzi și ageri : Acum ai să-ți vezi fericirea... da, o vezi... da...

Cu o expresie uimită, tînărul privea înaintea lui.

— Cine este, Rodulfo ? întrebă Boronico.

— Ea... Vocea îi era ametită de somn. Florella... nu... nu este ea... Zărea o tînără nerușinată, pe jumătate goală : Dar asta e o curvă.

— Viviana, frumoasa între frumoase, maestra luxuriei, murmură vocea insinuantă a vrăjitorului. Posedă cupa fericirii și te va face să bei... să bei...

Cu toată hipnotizarea, Rodulfo se revoltă :

— O curvă ca toate celelalte... nu poate să fie soția mea.

Plictisit, vrăjitorul pocni din degete. Nu reușise să-l convingă. Ridică din umeri și-i făcu un semn lui Boronico, care se întunecă la față.

Rodulfo își frecă ochii ca și cînd s-ar fi trezit din somn. Se simțea zăpăcit și mînios :

— Ce mi s-a întîmplat ? Era aici o femeie frumoasă. Unde este ?

— A plecat. Ai refuzat-o, se grăbi să spună vrăjitorul.

— Pentru că ești un încăpățînat, declară Boronico. O să-ți meriți umilința. Contele Cadolingi îi va pune pe servitorii lui să te alunge cu un picior în fund. Tu nu ești bogat. Și ai și faima de fustangiu. Și nici ea, mironosița ta, nu te va voi.

Rodulfo îl înșfăcă pe vraci de grumaz și-l zgîlțîi :

— Vrei să mă înșeli pentru a doua oară ? Ai grijă. Și să termini odată cu știința ta magică.

— Lasă-mă. Mă doare, gemu. Fu liberat. Își pipăi pielea, prefăcîndu-se că se strîmbă de durere : Să te porți așa cu un om slab, care vrea să te ajute...

— Să încetezi cu vrăjitoriile tale, altfel o s-o pățești.

— Cunosc un leac, dar e primejdios, s-ar putea întîmpla să fii și tu afectat de el. De filtrul magic nu poate scăpa nimeni. Te eliberezi de iubire numai prin moarte.

— Tot mai flecărești ? se înfurie Rodulfo. Și se apropie de el.

— Nu, fie-ți milă, se smiorcăi vrăjitorul, în timp ce se dădea înapoi : Cunoști povestea lui Tristan și Isolda ?

— Nu.

— Ba da, îi aminti vărul. Ți-am povestit-o. Cei doi care au băut ceva și au murit din dragoste.

— Aiureli, exclamă Rodulfo. Toate niște născociri de-ale menestrelilor.

— Totuși există, declară vrăjitorul. Tu nu cunoști arta magiei. Filtrul se face din spinii unui trandafir roșu, dar numai atunci cînd este îmbobocit. Cine se înțeapă rămîne fermecat. Ar trebui s-o înțepi numai pe Florella. Și atunci ea te va iubi pentru totdeauna. Se numește farmecul spinului de trandafir.

— Bine. Să încercăm. Dă-mi floarea aceea.

— Trebuie s-o găsești tu singur. Ți-o va arăta diavolul, dacă îi ești pe plac. Ar putea să-ți trimită un ajutor, dacă vrea, o vrăjitoare. Dar tu nu-l cinstești.

Rodulfo se prefăcu că îngenunche :

— Dacă îl întîlnesc, mă plec în fața sceniorului diavol.

— Ai început rău. El este un suveran foarte mîndru. Totuși, încearcă. Du-te de-a lungul fluviului Arno, singur.

— Nu e încă anotimpul trandafirilor.

— Ăsta înflorește înainte, izolat. În Orient sînt nenumărați. Dar, uneori, înfloresc și în preajma fluviului Arno. Examină expresia neîncrezătoare a tînărului. Asta e, nu știu să-ți mai spun altceva. Nu mi-am terminat studiile de necromanție, din cauza iubirii aceleia nefericite despre care ți-am vorbit prima oară. Rîdeai de mine, îți amintești ? Acum nu-ți mai arde să rîzi ?

Rodulfo își încleștă pumnii și pe față se citea mînie. Vrăjitorul se înspăimîntă. Îl imploră cu privirea pe Boronico, care interveni :

— De ce te certi cu el ? Face tot ce poate. În schimb tu nu dai dovadă de bunăvoință. Fără floarea iubirii, nu o vei avea pe Florella. Iar fără ajutorul diavolului nu vei găsi niciodată trandafirul. Jură supunere domnului întunericului. Făgăduiește-i că n-ai să-ți botezi copilul.

Rodulfo îl privi cu ironie :

— Tu l-ai văzut pe diavolul ăsta ? Arată-mi-l și mie.

— El te vede pe tine : este un senior puternic și susceptibil. Vorbea pe un ton exaltat. Tu îl înfurii, luîndu-l peste picior. Bagă de seamă. Se va răzbuna.

— Și de ce s-ar sinchisi el de mine, dacă e aproape un dumnezeu ?

— Continui să batjocorești, vicleanule. Jură.

— Pe ce ? Spada mea este binecuvîntată : era a tatălui meu cruciat.

— Pe crucifixul tău, dar răsturnat cu capul în jos.

— Era al mamei, o sfîntă.

Vrăjitorul interveni :

— Ar putea să jure pe cărbuni și pe apă.

— Bine. Am s-o fac. Grăbiți-vă.

Rodulfo de-abia se stăpînea să nu rîdă ; nu lua în serios ceremonia cărbunilor aprinși puși în cerc și mai ales cuvintele rostite de cel Fărănume și repetate de văr cu toată convingerea. Avea impresia că nu e vorba de limba arabă, ci de un limbaj născocit. Era totuși tulburat de expresiile întunecate ale celor doi. Ar fi vrut să-i scuture bine :

— Azi cum te numești, Fărănume ?

— Întunecatul. La naiba, m-ai făcut să pierd o zi din viață. Să nu mă mai întrebi niciodată de nume, altminteri voi arunca asupra ta blestemul. Acuma spune așa : *chiodà aleppe Astarot amelèc badali.*

— Ce înseamnă ? întrerupse Rodulfo.

— Stăpîne al întunericului, sîntem slujitorii tăi. Îți dăruim sufletele noastre. Trimite-ne pe Astarot și dă-ne puterea, zise vrăjitorul în șoaptă.

Încremenit, Boronico își privea vărul cu ochii holbați de groază :

— Să nu îndrăznești să schimbi rugăciunea. Ne-ai face rău și nouă. Închide ochii și repetă.

Rodulfo se supuse, în grabă. Apoi redeschise ochii și-i văzu pe cei doi, care-și țineau ochii strîns închiși pentru a-și spori concentrarea. Nu îi înțelegea. Întoarse capul. Zări o umbră prin mica fereastră opacă. Recunoscu profilul lui Ugone. Nu-i dezvălui însă prezența. Avea o încredere oarbă în scutier, cum n-ar fi avut nici în vrăjitor, nici în Boronico.

Fărănume, care în ziua aceea își spunea Întunecatul, aruncă apa pe tăciuni și ceremonia luă sfîrșit. Rodulfo

se examină, constată că era același de mai înainte : neschimbată îi era dorința de a se căsători cu Florella, neschimbată îndoiala că ea l-ar fi acceptat drept soț. Își luă rămas bun de la vrăjitor și ieși, împreună cu vărul, din colibă.

— Chiar ești îndrăgostit ? întrebă Boronico.

— Nu știu. Mi-am dat mie însumi cuvîntul că mă voi căsători cu fata-înger.

— Un pact al orgoliului. S-ar putea ca ea să fie sterilă.

— Vom vedea. Boronico își strînse buzele subțiri și o clipă păru că nu are gură : o făptură monstruoasă cu ochi răi. Rodulfo își întoarse privirile : ceva la vărul lui îl scîrbea ; vechea prietenie care îi legase de copii se transformase într-un sentiment vîscos, ambiguu, care îl atrăgea și-l înspăimînta, fiindcă nu-i putea găsi o denumire. Voia să i se spovedească lui Ugone, dar se temea de părerea lui. Scutierul era un om drept. Îl intimida. Și orgoliosul Rodulfo nu dorea să se simtă în inferioritate în fața unui simplu scutier.

Soarele strălucea de cîteva ceasuri, cînd Rodulfo ajunse pe malul fluviului Arno, singur, după ce-și dăduse calul în grija lui Bono cel Mare.

Tînărul era încrezător. Și amuzat. Știa că vărul îl urmărea, crezîndu-se neobservat, nedîndu-și însă seama că era supravegheat de Ugone, care se ascundea în frunziș, ager ca un jder. Toată pînda aceea era ceva caraghios. Rodulfo făcea pe îndrăgostitul pentru a-si bate joc de vărul său. Nu credea că era cu adevărat. O revăzuse pe Florella numai de două ori, și de departe. Cu toate astea, fiindcă trebuia să se căsătorească ca să aibă un moștenitor, considera că e înțelept să-și ia o soție înger, care să fie liniștită și ascultătoare, și care nu trebuia păzită ca o comoară.

Își dorea ca farmecul spinului de trandafir să se exercite asupra unei copile inocente de șaisprezece ani, fiindcă era conștient de faptul că nu se bucura de o faimă prea bună în rîndul femeilor. Chiar dacă nu avea să găsească floarea, avea să se prezinte deopotrivă Florellei. Avea încredere în înfățișarea lui plăcută de tînăr de douăzeci de ani, sănătos și puternic, în renumele lui de

erou al Pădurii Cerbaia, precum și în purtările alese pe care le învățase de la mama sa.

Din cînd în cînd se oprea ca să alcătuiască o frază curtenitoare : lexicul lui însă era limitat. Nădăjduia totuși : în cele două ocazii cînd o întîlnise, Florella îi răspunsese la privire și la salut, înclinîndu-și ușor capul, cu un surîs abia schițat, dar duios. Fusese de ajuns ca să-și facă iluzii. Știa că fata obișnuia să se plimbe pe malul fluviului Arno, la ceasul acela, pentru că pămînturile de acolo îi aparțineau unchiului ei.

Își văzu mîinile murdare de noroi. Le spălă în apa fluviului. Își netezi părul și barba. Își scutură, bătîndu-l cu mîna, veșmîntul de culoare albastru închis, cel mai bun pe care-l avea. Ținea să arate cît mai bine.

Se întoarse cîțiva pași înapoi. Zări o bătrînă cu cozile cărunte, potrivite cu grijă în jurul capului, care avea o rochie lungă din postav negru, curată și purta o basma albă, brodată, în jurul gîtului. Nehotărît, se opri : să fi fost zînă ? Sau o vrăjitoare trimisă de diavol ?

O salută, făcînd un semn din cap :

— Bună, femeie, n-ai văzut cumva un tufiș înflorit de trandafiri roșii ?

La cuvintele „bună, femeie", bătrîna rămase nepăsătoare, așa încît Rodulfo se gîndi că greșise persoana și rămase încurcat : desigur, nu putea să întrebe : Scuză-mă, te rog ; ești vrăjitoare sau nu ?

— Ce cauți, cavalere ?

— Floarea iubirii.

— Cauți durerea, atunci.

Rodulfo își desfăcu mîinile și le strînse, în tăcere, tot mai încurcat. Femeia îl privea cu ochii ei cenușii spălăciți ca ai unui pește ; nu era dușmănoasă, dar nici prietenoasă. Vocea ei avea un ton ușor batjocoritor :

— Ești un naiv, cavalere. Sau inima ta este încă neatinsă. Poți să cauți toată viața și fără folos floarea iubirii. Dar ai să renunți repede, știu prea bine. Așa se întîmplă mereu. Și într-o zi, cînd ai să fii bătrîn, ai să zărești trandafirul în marginea unei rîpe. Să nu alergi, atunci, cu slăbitele tale picioare : bobocul va fi veșted ca și tine.

— Hm ! făcu Rodulfo și-și frecă vîrful nasului : nu înțelesese cuvintele acelea.

— Ce tînăr ești, oftă bătrîna : Nu-ți risipi viața. Caută. Mult noroc, cavalere. Și se îndepărtă, pășind încetișor.

— Mulțumesc, murmură Rodulfo. Primea urarea, voia să spere. Se simți pe neașteptate vesel, fără să știe de ce. Luă o pietricică și o aruncă în apa fluviului Arno care strălucea într-un tremur auriu. Adună și alte pietricele și hotărî să țintească trunchiurile copacilor mai îndepărtați, în timp ce mergea. La cea de a treia aruncare rămase dezamăgit. Greșise ținta. Piatra căzu lîngă un tufiș de trandafiri încă neînfloriți.

Emoționat, se apropie de tufiș și căută printre frunze și bobocii verzi, atent să nu se înțepe. Găsi un trandafir care începea să-și deschidă petalele de culoare roșu-închis. Nu șovăi. Rupse rămurica și curăți de spini o parte a tulpinei cu cuțitul lui. O luă de un capăt. Acuma, trebuia s-o întîlnească pe Florella. Sfida primejdia de a fi surprins de paznicii conților Cadolingi. Sigur de izbîndă înainta de-a lungul țărmului. O văzu. Lăsă floarea să cadă pe pămînt. Se temea că fata era în pericol. Alergă.

Florella se întindea de pe o lespede din piatră spre vîltoarea fluviului. Căuta să prindă ceva. Rodulfo ajunse tocmai la vreme ca s-o prindă, mai înainte de a fi căzut în Arno.

— Păsărica se înecă. Salveaz-o, îl imploră Florella. Ochii ei mari și violeți străluceau în lacrimi. A căzut din cuib. Rodulfo zări un pui de rîndunică pe o stîncă ieșită din apă. Încercă să-l prindă. Alunecă. Se udă pînă la fund. În sfîrșit îi întinse mica făptură salvată. Fu răsplătit cu surîsul ei și rămase s-o contemple, uitînd de trandafirul vrăjit.

Florella șterse puiul de rîndunică și îl încălzi cu suflarea ei. Apoi se întoarse către tînăr, arătîndu-i o cracă:

— Cuibul lui e acolo sus. Trebuie să-l pui înăuntru O să vină mama lui să-l îngrijească. Te rog, cavalere.

Plin de noroi și încurcat de ceea ce era nevoit să facă un omorîtor de lupi și de mistreți sălbatici, Rodulfo se asigură că nu-l vedea nimeni. Apoi se cățără în copac. Se tîrî de-a lungul crăcii, dorindu-și din suflet să nu se rupă sub greutatea lui și aventura să nu se încheie cu o cădere ridicolă. Reuși să pună la loc puișorul în cuib. Dar

pe drumul de întoarcere își sfîșie mîneca tunicii. Umilit de aspectul lui zdrențăros, se apropie în tăcere de fată.

Florella nu dădu atenție aspectului său. Bătea din mînuțe de mulțumire și cercetă cu privirile cerul :

— Uite-o pe mama care sosește.

O rîndunică se apropie de cuib. Rodulfo zîmbi și el. Își aminti de trandafir :

— Așteaptă-mă. Ți-am adus un dar. Fugi să ia trandafirul și i-l oferi.

— Primul trandafir, exultă Florella. Întinse mîna. Se înțepă. Scoase un geamăt. Tulburat de suferința ei, Rodulfo îi luă floarea și supse sîngele din rana fetei. Nu-și dădu seama că-i sîngera și lui degetul cel mare. Florella observă : Aruncă trandafirul ăsta buclucaș. Și-și puse, la rîndul ei buzele pe degetul tînărului. Apoi se îndepărtă și rămaseră unul în fața celuilalt, surîzători și bucuroși.

— Madona Florella, ce faci acolo ? întrebă o voce autoritară. Era contele Ruberto Cadolingi din Fucecchio. Îi privea cu o expresie severă.

— Nobile unchi... Florella povesti, cam incoerent, cum Rodulfo o salvase mai întîi pe ea și apoi puiul de pasăre. Și punea atîta patimă în cuvintele ei, că unchiul cu greu își putea păstra chipul îmbufnat.

Rodulfo o admira, aproape fascinat, fără nici o rezervă. De îndată ce fata termină de vorbit, zise :

— Conte, vă cer prilegiul de a mă căsători cu madona Florella.

Ruberto lăsă să se întrezărească uimirea în ochii care păreau și mai limpezi sub sprîncenele dese, cărunte și încruntate :

— Și tu, cine ești ?

— Rodulfo din Albereto, fiul unic al lui Teudimondo.

— L-am cunoscut pe tatăl tău, Dumnezeu să-i aibă sufletul în pază. Nepoata mea este sortită mînăstirii. Nu are zestre.

— Zestrea ei este virtutea.

Din ce în ce mai uimit, Ruberto zise :

— O vrei așa cu micile ei manii caritabile. Acuma îmi amintesc, ești eroul Cerbaiei. Își încruntă sprîncenele și se întoarse spre Florella. Se spune că tînărul acesta aleargă după toate fustele.

Rodulfo se înroși și bîigui :

— Eram o albină care-și căuta floarea.

Ruberto îl măsură cu privirea, clătină din cap, cîntări modesta frumusețe a nepoatei sale. Îl întrebă pe tînăr :

— Trebuie să înțeleg că ești îndrăgostit de virtutea ei ?

— Cu cît o privesc, cu atît o iubesc mai mult, răspunse Rodulfo cu o expresie visătoare. Simțea că o iubește profund și nu-i păsa că era vrăjit de trandafir. Vreau să mă căsătoresc numai cu ea, pentru că... Nu reușea să se explice. Se îngălbeni, începu să-i tremure vocea : O respect, ca pe mama mea... Nu mai adăugă nimic. Nu-și dădea seama că o privea pe Florella cu niște ochi care implorau.

Ruberto rămase tăcut cîteva minute. Apoi zise :

— Nepoata mea e liberă să hotărască. Știu că vrea să intre la mînăstire.

— Nu. Florella roși ; spuse apoi cu o voce șoptită dar hotărîtă : Doresc să am copii. Cu consimțămîntul tău, nobile unchi, mă voi căsători cu el.

Ruberto își mîngîie barba :

— N-aș fi crezut-o niciodată... O să vă căsătoriți la culesul viilor. Vă făgăduiesc o petrecere de nuntă frumoasă. Altceva nu-mi pot îngădui. Arno mi-a stricat multe recolte.

— Trebuie să așteptăm pînă la toamnă ? protestă Rodulfo.

— Nu ne putem căsători înainte ? adăugă Florella. Doar n-am de pregătit un trusou.

— Cearșafurile brodate de mama mea sînt în ladă. Nimeni nu s-a atins de ele vreodată. N-o să-ți lipsească nimic, Florella. Rodulfo se minuna că-i era atît de ușor să vorbească, atunci cînd i se adresa fetei.

Ruberto zise :

— Sfinții voștri părinți din Cer vă călăuzesc și vă apără, pentru că... Se întrerupse. Își dădea seama că cei doi tineri nu-l mai ascultau, păreau pierduți într-o contemplație interioară. Și se minună ca de o întîmplare de neînțeles.

Vestea apropiatei căsătorii dintre Florella și Rodulfo se răspîndi în tot ținutul, stîrnind pronosticuri favorabile sau negative. Diavolul și apa sfințită, spuneau unii : cine va învinge ? Multe fete de măritat se simțiră jignite că eroul Cerbaiei preferase o femeie proastă, urîtă și fără zestre. În general, toți o considerau pe Florella puțin cam nebună, și fără farmec, cu carnația aceea palidă a ei și cu ochii șterși, care contrastau cu părul prea roșu. Dar în ziua nunții, începînd cu Boronico, lumea a fost silită să-și schimbe părerea.

Fericirea o transfigurase pe Florella : obrajii îi erau colorați, ochii păreau frînturi de cer, iar pletele, încununate cu flori albe, păreau niște rubine prețioase. Mică, delicată, dar sigură de ea, înainta în întîmpinarea soțului, mlădioasă ca o trestie, în timp ce vălul alb părea un nor ușor. Avea o ținută simplă și regală în același timp, însă a unui regat care nu se află pe acest pămînt. Cerească, continua să gîndească Rodulfo, în timp ce-o aștepta lîngă altar. Cei doi soți trăiră ceremonia ca într-un vis.

Boronico își dădea seama de acest lucru și suferea. Voia să distrugă fericirea aceea. I-ar fi sfîșiat, călcat în picioare, fărîmițat. Blestema în tăcere. Îl invoca pe stăpînul întunericului ca să-l răzbune. Ugone îl pîndea, îi intuia gîndurile înveninate și implora ajutorul divin. Îndată ce avu posibilitatea îl prezentă pe cavalerul-călugăr Bonizo, care îl reprezenta pe Maestrul lui Tau, Temperto, care era bolnav.

Rodulfo fu amabil, dar părea distant, nu înțelegea importanța invitaților. Le surîdea tuturor, aproape prostește, în așa fel încît legatul Episcopului din Lucca, venit anume pentru a celebra căsătoria, îl consideră cam prostănac. Chiar și contele Rubertò îl bănuia de asta ; se căi că-i dăduse nepoata. Dar vedea bucuria Florellei și-și ascunse nemulțumirea.

Serbarea era foarte zgomotoasă și dură pînă noaptea. Dar carul împodobit cu flori o dusese deja pe mireasă la Albereto. Rodulfo, precedase călare cortegiul. De-a lungul drumului, pe bastioanele castelului și pe ulițele care urcau pînă la turn, lumea o aclamă pe noua stăpînă de la Albereto și Collefiorito. Rodulfo merse însoțit de aclamații pînă la încăperile sale, purtînd-o în brațe pe

mica-i soție, care i se părea ușoară, ca puiul de rîndunică căzut din cuib.

Rodulfo era fericit și disperat totodată. Lîngă Florella se simțea liniștit. Boronico însă îl smulgea din brațele soției. Cu vorbe insinuante, îl silea ba să se ocupe de pămînturile lui, ba să controleze lucrările de reconstrucție de la Collefiorito : „Trebuie să te gîndești la copiii tăi", îi sunea mereu.

Lui Rodulfo i se părea de bună credință. Muncea. Și suferea din cauza lipsei soției lui. Adesea îi mustra pe nedrept, fie pe țărani, fie pe zidari, fie pe ciobani. Și cînd devenea prea nervos, după ce zile întregi stătuse departe de Florella, Boronico avea leacul gata pregătit : o partidă de vînătoare, care se încheia cu o beție și cu o aventură amoroasă. După aceea Rodulfo se căia. Boronico îi spunea că exagerează : toți se comportau așa, nu era el oare un nobil senior ? Din mîndrie, Rodulfo nu replica. Dar se simțea amărît, vinovat, în fața ochilor senini ai Florellei. Ar fi vrut să-i mărturisească totul.

Degetele ei delicate îi acopereau gura. Vocea ei dulce vorbea de copilul care avea să se nască în primăvară. Deseori Rodulfo plîngea cu capul ascuns la sînul soției. Îi confirma iubirea lui, care era adîncă și neschimbată. Și se liniștea, pentru că Florella înțelegea și-l compătimea, ca și cînd i-ar fi citit în suflet.

Ugone înțelese planul lui Boronico, care urmărea să-i despartă pe cei doi soți. Îl mustră pe Rodulfo, îl puse în gardă împotriva vărului. Rodulfo se simți ofensat și-l pălmui. Cînd văzu obrazul înroșit al omului care-i ținea loc de tată, se rușină. Își aruncă brațele în jurul gîtului său :

— Iartă-mă, Ugone. Din cînd în cînd îmi pierd capul.

Scutierul îl strînse la piept, ca și cînd l-ar fi considerat tot un copil :

— Nu trebuie să mai bei atîta.

— Da. Ai dreptate. Dar nu e numai din cauza vinului. E ca și cînd m-ar roade cariile. De ce mă port așa de urît ?

— Îți lipsește credința în Dumnezeu.

— Cum să pot crede într-un Dumnezeu care mi-a luat atît de timpuriu părinții ?

— Durerea este o încercare. Şi eu mi-am pierdut doi copilaşi.

— Vezi ? Cerul nu are grijă de noi.

— Nu, stăpîne, nu e adevărat. Sînt prea neştiutor ca să-ţi explic. Există un înţeles în suferinţă. Vorbeşte cu Maestrul Temperto. Te va ajuta.

— Nu pot.

— De ce ? Poţi să treci pe la Magione, ca din întîmplare...

— Nu. E prea primejdios.

— De ce ? Ugone se mira văzînd groaza din ochii stăpînului. Nu înţelegea cauza ei.

Rodulfo era palid, asudat, cu toate că era frig.

— Te rog, Ugone. Nu pune întrebări. Ajută-mă mai bine. Florella nu trebuie să iasă din castel. E în joc viaţa ei.

— Cine o ameninţă ? Toţi o adoră. Bieţii oameni chinuiţi...

— Cerşetorii... ei... sînt periculoşi. Îl întrerupse Rodulfo pe un ton ţipător, rotindu-şi ochii în cap. Bolnavi. Violenţi. Nu trebuie să se apropie de ei. Ai înţeles ?

— Desigur, stăpîne, am s-o păzesc ca pe ochii din cap. Ugone bănuia că stăpînul se temea de vreo molimă, de vreun deochi al celui care urma să se nască.

— Ea o să încerce să iasă cu slujitoarea ei Gasdia. Să le incui, cînd nu sînt eu acasă.

— Da, stăpîne.

— Nu trebuie să le dea pîine cerşetorilor. Să fii atent! urlă Rodulfo : Sau am să-i biciuiesc pe toţi. Chiar şi pe Florella. Îşi duse mîinile la tîmple şi se clătină.

Ugone nu-l văzuse niciodată atît de tulburat : ce-l înspăimîntase ? Vraciul sau vreo vrăjitoare întîlnită în pădure ? Cu siguranţă că cineva îi băgase în minte tînărului c-ar fi putut să li se facă farmece soţiei şi copilului. *Aici e la mijloc mînuţa lui Boronico*, se gîndi el.

Rodulfo îl întoarse spatele. Se îndepărtă, mergînd grăbit. Ardea de dorinţa de a-i spune totul lui Ugone, de a-i mărturisi disperarea lui, teama nemărginită pentru uşurinţa de care dăduse dovadă într-o clipă de prostie. Da, ocazia aceea cînd i se închinase diavolului, mai mult în glumă, dinaintea cărbunilor aprinşi, da, în timp

ce se hlizea la auzul celor *amelec* ale vrăjitorului. Şi pactul cu stăpînul întunericului nu se putea desface. Rodulfo descoperise lucrul ăsta de curînd. Nu i-o spuneau numai Boronico şi vrăjitorul. I-o întărea şi bătrîna Ghisla din Collefiorito, care avea faimă de prezicătoare. Rodulfo alergase la ea. Ghisla izbucnise în plîns ascultînd povestirea :

— Ce-ai făcut, seniorul meu Rodulfo ! Nu mai poţi să dai înapoi. Diavolul se va răzbuna pe tine, pe soţia ta, pe noi toţi, dacă îl trădezi.

Lui Rodulfo i se părea că înnebuneşte. Nu crezuse în diavoli niciodată. Acum se temea de ei. Era gata de orice numai să-i mulţumească. Şi toate astea numai din iubire pentru Florella, acest sentiment minunat care îl făcea să oscileze între bucurie şi durere.

Vrăjitorul îi sugeră să-şi manifeste cu mai multă tărie respectul faţă de diavol prin blesteme continue, declaraţii cum că n-avea să-şi boteze niciodată copilul, interzicerea totală a operelor de binefacere făcute de soţia lui :

— Tu trebuie să-l iubeşti pe diavol, din tot sufletul tău.

— Da. Jur, zise Rodulfo şi blestemă într-un mod obscen. Vroia să se convingă pe sine. Dar, cu fiecare blestem, ura lui împotriva Satanei sporea. Şi creştea şi teama ca nu cumva necuratul să-i citească în inimă. Nu, îşi spunea în clipele în care raţiona, diavolul nu poate să cunoască totul.

O mustra pe Florella, blestema în faţa ei. Şi cînd o vedea albindu-se la faţă şi plîngînd, suferea şi mai mult. Dar se silea s-o facă. Boronico se bucura de chinul lui. Ugone nu înţelegea, era disperat. Se duse pe ascuns să-şi deschidă sufletul înaintea Maestrului Temperto : îşi acuză stăpînul, îl apără, spuse tot ce ştia.

Temperto îngenunche lîngă el şi se rugă îndelung. Apoi îi spuse să se ridice.

— Întoarce-te la Albereto şi veghează. Să nu spui că ai venit la mine. Asupra castelului s-a abătut o influenţă nefastă. Provine de la Boronico şi de la vrăjitor. Dar mai există şi o lumină ocrotitoare : şi e foarte puternică. Am zărit-o şi în ochii Florellei. Eu sper. Eu cred. Copilul este gata să se nască. Va fi un lucru bun. O

simt... Ochii de culoarea frunzei tinere îl priviră cu duioșie pe scutier. Fii îngăduitor cu stăpînul tău. Are numai douăzeci de ani și este foarte năuc și îndurerat.

Ugone se întoarse la Albereto, cu încrederea refăcută.

Momentul nașterii se apropia. Rodulfo nu părăsea castelul mai mult de o zi, cu toate insistențele vărului. Devenise întunecat, tacitum, îndepărtat. Mînca puțin și bea și mai puțin. Bono cel Mare, îi era totdeauna în preajmă. Pus în gardă de Ugone, supraveghea orice gest al lui Boronico. Nu prea inteligent, nu încerca să deslușească motivele schimbării stăpînului : ca un cîine de pază, adulmeca primejdia. Acum schimburile de priviri dintre el și Boronico erau de provocare fățișă.

— Au văzut un mistreț mare în pădure. Să mergem să-l prindem, îi propuse lui Rodulfo vărul· O să avem friptură de Paști. Mîine dimineață, vrei ?

— L-am văzut și eu, interveni Bono cel Mic. Își desfăcu larg brațele : O fiară uite atît de mare. Parcă era cel din Cerbaia.

Rodulfo consimți. În dimineața următoare, în zori, se duse la vînătoare în pădurea de la Collefiorito cu oamenii lui. Cîinii începură imediat să stîrnească fiara. Pînă la amiază însă nu izbutiră.

Rodulfo participa pasiv la hărțuială. Bono își dădu seama. Se gîndi că poate se simțea rău și nu mai voi să se miște de lîngă el. Boronico îl chemă :

— Ție, vere, îți revine prima lovitură.

— Trage tu. Rodulfo își opri calul. Toată dimineața simțise o jenă inexplicabilă. Acum presimțirea aceea neplăcută devenea și mai puternică. Își întoarse calul și-i dete pinteni. Voia să se întoarcă la Albereto.

Cu spaimă, Bono cel Mare văzu o săgeată înfigîndu-se în trunchiul copacului lîngă care, cu o clipă mai înainte, se aflase stăpînul lui. Strigă :

— Băgați de seamă. Puțin a lipsit să ne omorîți.

— Ei, Bono, ce tot spui ? strigă la rîndu-i, de departe, fratele său.

Cel Mare cercetă săgeata ; nu i se păru una de-ale lor ; cine s-o fi tras ? Îngrijorat, o luă pe urmele stăpînului său.: mai înainte însă le dădu de veste celorlalți.

Rodulfo nu-şi opri galopul decît cînd ajunse la Albereto. Descălecă. Dădu năvală în încăperile soţiei lui. Nu o găsi nici pe ea, nici pe slujitoarea Gasdia. Cu o seară înainte, Florella îşi manifestase dorinţa să culeagă flori de primăvară. Şi să le dea pîine săracilor ei : el îi citise lucrul ăsta în priviri. Dar interdicţia fusese categorică.

Rodulfo urlă şi blestemă :

— Ugone ! Vino aici.

Scutierul alergă.

— Nu blestema, stăpîne. Azi e Vinerea Sfîntă.

— Şi ce dacă ? Ai lăsat-o să iasă ! Am s-o pedepsesc. Am s-o bat cu biciul. Se descărca prin vorbe, fiindcă niciodată nu s-ar fi atins de Florella. Jur că dacă-o găsesc cu o pîine la ea, o s-o omor.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce vorbeşti ?

— N-ai înţeles încă, Ugone, că eu sînt cu diavolul ? Fură pîinea de la gura oamenilor mei... dar o să se termine odată... o să se termine... Glasul i se frînse într-un hohot de plîns : o şi vedea moartă, pedepsită de demon.

Ugone nu bănuia nici pe departe despre ce era vorba. Văzîndu-l ieşind în fugă din castel, atît de scos din fire, se temu de tot ce putea fi mai rău. Încălecă şi-l urmă. Bono aşteptă să se întoarcă ceilalţi vînători. Îi vesti că trebuiau s-o găsească pe madona Florella.

Rodulfo, înnebunit, o căută prin toate livezile şi de-a lungul rîului. În sfîrşit se îndreptă spre Altopascio. Cînd o văzu alături de Gasdia, încă vie, scoase un strigăt îngrozitor, de uşurare şi de furie.

Florella se sperie. Era înfăşurată într-o mantie albastră şi părea enormă cu burta ei mare. Rodulfo bănui că sub mantie ascundea pîine. Coborî de pe cal. Alergă către ea cu mîinile întinse :

— Dă-mi imediat pîinea.

În clipa aceea sosiră şi ceilalţi şi îi înconjurară.

Florella îşi desfăcu mantia : o cascadă de flori de cîmp, piciorul-cocoşului, margarete, crini, violete, alunecă încet de-a lungul trupului ei. O rămurică cu nişte minuscule flori albastre îi rămase agăţată de fustă, ca şi cînd ar fi vrut să-i încununeze pîntecul care purta copilul.

— Miracol. Stăpîna mea este o sfîntă, Gasdia se aruncă la pămînt, lovindu-şi fruntea în ţărînă.

— Miracol, repetă şi Ugone : Isuse de pe crucea ta azi... Şi nu-i fu ruşine să plîngă.

Rodulfo privea ţintă florile din poala soţiei lui : aveau culoarea ochilor ei. Şi albastrul acela inundă şi sufletul lui, aducîndu-i liniştea. Îngenunche. Îi sărută picioarele. Înălţă braţele şi întîlni mîinile Florellei care îl trăgeau în sus. Se ridică, cu ochii umezi. Spuse dintr-o suflare :

— El era aici cu noi şi eu nu-L vedeam. Isuse, iartă orbirea mea. Iartă-mă şi tu, sfînta mea soţie.

— Aşteptam această zi, iubite Rodulfo. Ştiam că va veni· Ne vom iubi în lumină. Îi înconjură gîtul cu braţele.

— Nu. Iubirea voastră este doar o vrăjitorie. Nu există, strigă Boronico. V-a înţepat trandafirul vrăjit. Vrăjitorul va face să înceteze farmecul. N-o să vă mai iubiţi. Dimpotrivă, o să vă urîţi.

— Îl voi iubi mereu, declară Florella. Mîngîie obrajii soţului ei ca şi cînd ar fi voit să-i netezească cutele pe care le săpase acolo suferinţa.

Boronico se făcu vînăt. Făcea spume la gură :

— O să-l urăşti, aşa cum îl urăsc şi eu.

Rodulfo înţelese că vărul nu-i fusese niciodată frate şi că îl înşelase, pentru că îi dorea pămînturile şi soţia. Era gata să se arunce asupra lui. Îl reţinură însă braţele Florellei. Vocea femeii avea o nuanţă de triumf :

— Iartă-i prostia.

— Nu· Diavolul o să vă pedepsească. Îl invoc eu. Boronico îşi ridică mîinile spre cer : văzu norii de furtună care alergau ca o turmă înspăimîntată. Spera că protectorul său avea să sosească. Iată-l. Vă va lovi cu trăsnetul şi cu pucioasa.

— Prostule. E numai o furtună, zise liniştită Florella. Apoi îşi strînse buzele, înăbuşindu-şi un geamăt. Rodulfo, au început durerile facerii. Ajută-mă.

Boronico izbucni intr-un rîs nervos :

— E el. Soseşte.

Înspăimîntată, Gasdia suspina. Ugone îşi reveni în fire. Îl ajută pe stăpînul lui să-şi urce soţia pe cal.

Se produse un fulger vineţiu, urmat de un trăsnet asurzitor· Boronico începu să ţopăie de bucurie. Se bătea peste pulpe cu mîinile. Rîdea. Atmosfera deveni întunecată. Nori violet-închis se încălecau într-un muget continuu. O bătaie de clopot gravă, liniştitoare, răsună peste cîmpie : era „Rătăcitul", clopotul de la Magione care-i călăuzea pe drumeţi către Azil.

Lui Rodulfo i se păru o chemare a Cerului. Porunci :

— La Magione. Surorile ori s-o ajute pe soţia mea să nască.

— Nu. Boronico se aşează în faţa calului. Dar făcu un salt în lături, ca să nu fie călcat. Blestemă. Îşi ameninţă vărul.

Rodulfo nu-l asculta. Era preocupat să mîne calul. O acoperi cu mantia lui pe Florella, ca s-o apere de ploaia care cădea în şiroaie. Şi după atîţia ani, se ruga în tăcere, nu pentru sine, ci pentru soţie şi copil·

Ugone, în şa împreună cu Gasdia, îl urma. Şi toţi ceilalţi veniră în urmă, lăsîndu-l pe Boronico singur.

Magione nu era departe. Înconjurată de ziduri puternice, era apărată pe o latură de apă. Un şir de trepte conducea pînă la port. Pe micul pod se aflau cîţiva cavaleri, purtînd tunica şi mantia de culoare cenuşiu-închis ; pe piept şi pe braţul stîng se zărea semnul alb al lui Tau. Bonizo îi întîmpină pe noii sosiţi :

— Ce doriţi ?

— În numele lui Tau, cerem ospitalitate, zise Ugone.

— Şi în numele lui Tau, vă primim ca oaspeţi, răspunse Bonizo. Depuneţi armele.

— Supuneţi-vă, porunci Rodulfo : Soţia mea Florella din Albereto e gata să nască. Ajutaţi-o.

Ugone şi Gasdia veniră s-o sprijine pe stăpînă şi o conduseră înăuntru. Rodulfo îi încredinţă lui Bonizo arma lui :

— Păstreaz-o. Era a tatălui meu.

— Cinste cruciatului Teudimondo, spuse Bonizo luînd spada.

Rodulfo se clătina pe picioare, ud leoarcă de ploaie, tulburat de cele întîmplate :

— Sînt un păcătos... unde este Maestrul ?

— Fraţilor, ce aşteptaţi ? Un bătrîn înalt şi încă puternic, cu o barbă lungă şi albă, cu părul de un alb stră-

lucitor şi cu ochii de culoarea frunzei tinere, se apropie de Rodulfo şi-l sprijini : Toţi înăuntru. Acest sărman tînăr e ca un puişor ud. Trebuie uscat.

Rodulfo era zăpăcit. Continua să spună :

— Vreau să-l văd pe Maestru. Nu ştia că se afla deja lîngă el. Temperto nu-şi dezvălui identitatea.

— Mai tîrziu. Intră. Mai întîi trebuie să te usuci şi să mănînci.

Rodulfo continua să protesteze. Călugării nu-i dădură însă ascultare. Îl conduseră în tăcere într-o încăpere în care se afla un cămin aprins. Îl spălară. Îi dădură veşminte curate. Apoi bătrînul Temperto îl aşeză în faţa unei străchini cu ciorbă aburindă şi, observînd că tînărul o refuza, întrebă :

— Nu ţi-e foame ?

— Nu ştiu. Mai întîi trebuie să vorbesc cu Maestrul, fiindcă pîinile s-au prefăcut în flori, iar eu păcătosul am văzut făptuindu-se un miracol.

— Şi te miri ? Doar se întîmplă miracole în fiecare zi. Nu e un miracol oare, cînd se întorc rîndunelele ? Sau cînd se coace spicul ? Sau cînd oaia naşte un miel ? Şi chiar în momentul ăsta încă un fiu al lui Dumnezeu e gata să vină pe lume.

— Da, dar eu... nu mi-am dat niciodată seama de asta. Rodulfo lăsă să-i curgă lacrimile : Eram fericit, eram cel mai norocos dintre oameni, dar mă chinuiam şi o făceam să plîngă. Se agăţă de rasa călugărului : Eu trebuia să blestem, ca să nu mi-o ucidă diavolul... şi el ştia că eu, dimpotrivă, îl uram. Mi-e frică. Dar voi sînteţi mai puternici decît el... o s-o apăraţi, nu-i aşa ? Maestrul unde este ? Ajutaţi-o, eu nu merit, dar ea... Din nou fu cuprins de panică : îşi imagina primejdia naşterii.

Bătrînul îl îmbrăţişă, îl lăsă să se uşureze plîngînd. Îl mîngîia pe păr.

— Ce ţi-au făcut ? Ce idei îngrozitoare ţi-au băgat în cap ? Nu te teme. Eu sînt Temperto.

Rodulfo îşi ridică faţa :

— Tu ? Dar ştii că eu am făcut un pact cu diavolul, şi sînt damnat pentru totdeauna, fiindcă nu pot să-l rup.

— Scuipă pe pactul acela, făcut cu regele minciunilor.

— Adevărat ? Pot să mă mîntui ?

— Da, Rodulfo. Isus te iubește, oaie rătăcită ce ești. Acum supune-te. Mănîncă ciorba.

— În timp ce Florella se chinuiește pentru copilul nostru ?

Temperto fu mișcat :

— Cum te răscumpără iubirea asta ! Totuși trebuie să mănînci. Haide, nu mă supăra. Mai sînt cîteva ceasuri bune pînă la nașterea copilului. Vom avea tot timpul să stăm de vorbă.

După ce se spovedi Maestrului, Rodulfo rămase cu capul plecat. Aștepta o dojană solemnă, ca aceea pe care i-o făcea tatăl său Teudimondo, cînd el avea cincisprezece ani și făcea cîte-o boacănă, mereu la îndemnul lui Boronico. Merita acum ceva mult mai rău, și de aceea, aștepta cu umilință. Auzi, în schimb, un rîs ușor. Uimit, își ridică fruntea : Temperto nu-l credea oare sau rîdea de el ?

Maestrul îl amenință cu degetul :

— Ești un băiețandru, plin de orgoliu, înfumurare și luxurie. Dar inma e mai bună decît capul tău încăpățînat. Neștiința este un foarte rău sfetnic. Totuși... Zîmbi din nou. M-ai făcut să mă simt din nou tînăr. Și eu eram exact ca tine...

— Cu neputință. Tu ești un sfînt.

— Nu. Sînt un păcătos pocăit. Încerc să fiu bun. Și milos cum m-a învățat El. Astăzi îmi este mult mai ușor, pentru că văd limpede calea care ne călăuzește spre lăcașul înstelat al Domnului, dar cînd eram copil... Șovăi. Își întoarse privirea spre marele crucifix de argint, cu semnul lui Tau deasupra, care se înălța pe un piedestal așezat alături de masa de lucru, plină cu pergamente înfășurate sau adunate în tomuri. Ca într-o joacă parcă și eu am sfidat tenebrele și am rămas molipsit de ele. L-am mințit pe Maestru. Își duse arătătorul la tîmpla dreaptă: Răul cel mai mare se cuibărește însă aici, în minte. care este cel mai mare dar dumnezeiesc. Puse mîna peste cea a tînărului. Ai făcut bine că te-ai spovedit, de asta ți-am și împărtășit taina mea. Te voi ajuta, cu experiența mea. Te voi învăța.

— Sînt încăpățînat și neștiutor, mai mult decît un păzitor de capre. Dar fiul meu o să învețe, ți-o făgădu-

iesc, zise Rodulfo cu patimă. Nu va fi dus de nas de niște vraci nătîngi sau de vrăjitoare.

— Proști, într-adevăr, dar și răi. În lunga mea viață am întîlnit oameni în stare să transmită prin ochi o forță care văduvea de orice voință pe ceilalți.

Rodulfo sări în picioare :

— Așa a făcut vrăjitorul cu mine. Am văzut... lucruri.

— Să respingi vedeniile acelea, în numele lui Tau. Or să dispară.

— Așa am să fac. Dar... farmecul trandafirului ? Nu va dispărea și dragostea mea ?

Temperto rîse.

— Mai înainte de a se fi înțepat, eroul meu își uda fundul, și-și sfîșia veșmîntul cel mai bun ca să salveze un pui de rîndunică. Sfida chiar și primejdia de a fi surprins pe pămînturile Cadolingilor. Și toate astea numai pentru ca să-și întîlnească iubita.

Rodulfo zîmbi și el :

— Nu știam că o iubesc. Se așeză din nou. S-a întîmplat atunci cînd m-a privit prima oară, ca mama.

— Florella a citit în ochii tăi mila, după uciderea Căpcăunului. Ți-a împărtășit pe dată iubirea. De ce erai trist ?

— Nu știu. Căpcăunul plîngea ca un om. Dar era un diavol, nu-i așa ?

— Nu l-am văzut niciodată, Rodulfo. Poate că era doar o făptură năroadă și sălbăticită, care nu-și dădea seama de ceea ce face. Poate, nu-i așa, era o fiară fără suflet, fiindcă mînca copiii. Dar mila este un lucru bun în sine, chiar dacă se manifestă față de fiare. Nu pot să-i sufăr pe cei care biciuiesc caii peste bot, care ciomăgesc cîinii, din cruzime.

— Nici eu, Maestre. Își aminti de cuvintele tatălui său pe care nu voise să-l asculte, subjugat fiind de patima cailor, a vînătoarei și de descoperirea poftelor senzuale. Acum se simțea matur. Își scoase inelul cu pecete din deget. I-l înmînă Maestrului : Scrie pentru mine. Pămînturile mele, dacă va trebui să mor, aparțin Florellei și fiului meu. Adu-ți aminte să-l înveți carte.

— De ce îmi spui toate astea ?

— Am o datorie de îndeplinit. Tatăl meu spunea așa : Dumnezeu mi-a dăruit Senioria și mă consider răspunzător pentru oamenii mei. Îl cunosc pe Boronico. Se va răzbuna. Va strînge mercenari. Va trece prin foc și sabie așezările noastre.

Temperto aprobă :

— Ești demn de Teudimondo. Nu te grăbi. Vorbește despre asta cu Florella : e înțeleaptă, inteligentă, sănătoasă și puternică, chiar dacă are o înfățișare delicată. Rîde, fiindcă foarte mulți proști o numesc madona cea nătîngă.

Rodulfo se înroși. Duse mîna acolo unde purta de obicei spada :

— Cine îndrăznește ?

— Lasă lumea să vorbească. Dacă ar fi să fie căsăpiți toți proștii, ar rămîne prea puțini oameni în viață.

Rodulfo se ridică :

— Trebuie să mă întorc la Albereto. Îl voi înfrunta pe Boronico. Și farmecele vrăjitorului. Șovăi. Apoi întrebă : Ar putea să fie chiar un diavol ? Satana poate să ia o formă pe care s-o vedem ?

Temperto clipi din ochi. Maestrul care fusese înaintea lui îi pusese aceeași întrebare. Cum să explici o problemă atît de grea unui tînăr lipsit de experiență și necultivat ?

— L-ai alungat pe Astarot de la Buggiano. L-ai văzut ? Cum era ? insistă Rodulfo.

— Am zărit o formă neagră, șerpuitoare, care dansa de bucurie în mijlocul măcelului. Nu știu dacă am zărit-o însă cu ochii aceștia de carne sau cu cei ai minții. Spada mea devenise un foarte înalt, fulgerător semn al lui Tau și despica flăcările. Dar cum poate despica flăcările lumina ? Ochii omenești văd numai lucrurile materiale. S-a întîmplat atunci o minune, ceva miraculos care nu se poate explica. Cînd voi ajunge în cer, o voi ști, pentru că mi-o va spune El. Bunătatea Lui este nemărginită, ca și puterea Lui. Să ai încredere, Rodulfo, și spada ta va fi călăuzită în folosul cauzei drepte.

Rodulfo ascultă explicațiile și sfaturile Maestrului : era ca și cînd soarele s-ar fi înălțat deasupra unui peisaj necunoscut și i-ar fi arătat profilul munților, ondulările colinelor, întinderea văilor, presărate cu rîuri și lacuri.

Simţi că n-avea să se mai rătăcească, fiindcă cerul era de culoarea ochilor Florellei, călăuza lui.

Ceru să-şi mai vadă soţia, înainte de a porni spre Albereto.

Florella simţi imediat că soţul ei voia să plece. I se agăţă de gît :

— Rămîi pînă la naştere.

— Mai trebuie aşteptat cîteva zile, mi s-a spus. S-ar putea întîmpla ceva prin aşezările noastre. Trebuie să le apăr, prea iubita mea soţie, trebuie să fiu demn de tine.

— Boronico o să te omoare. Vrea pămînturile tale.

— Şi pe tine. De ce nu mi-ai spus că îţi aţinea calea ?

Florella se făcu roşie :

— Erai atît de tulburat... mă temeam să nu te pierd... Te îndoieşti de mine, iubitul meu stăpîn ?

— Nu, îngere, nu. Sufăr din pricina trădării celui pe care-l consideram fratele meu.

Florella îl văzu intrînd pe Temperto. Întinse braţele către el :

— Nu-l lăsa să plece, te conjur.

Temperto se mînie :

— Tu vorbeşti aşa, tu pe care Domnul te-a binecuvîntat ? Nerecunoscătoare. Îşi dădu seama că femeia tremura şi lăcrima. Înţelese. Eşti înfricoşată de noutatea naşterii, biată copilă. Isus te iartă. Lasă să lucreze natura care este fiica lui Dumnezeu. Roagă-te. Să ai încredere în ajutorul lui. Soţul tău se va întoarce, o simt. Va goni influenţele nefaste de pe pămînturile lui în numele lui Tau. Se întoarse către Rodulfo şi-i arătă o spadă. Aceasta l-a învins pe Astarot. Ai s-o foloseşti tu, ca să faci dreptate.

Tînărul îngenunche în faţa lui. Temperto îi atinse fruntea, pieptul şi umerii, pronunţînd numele Sfintei Treimi :

— Nobile cavaler Rodulfo, ia-o, în numele lui Tau.

Florella îşi şterse lacrimile şi îşi îmbrăţişă soţul. Cu greu. Rodulfo, se eliberă. O privi lung, fără să vorbească. Şi ieşi, împreună cu Maestrul, cu o expresie hotărîtă.

— Cavalerii mei te vor urma de la distanţă, gata să intervină în caz de nevoie, zise Temperto. Vreau să-i binecuvîntez şi pe oamenii tăi.

— Ugone va rămîne aici, spuse Rodulfo.

Maestrul fu de acord. Îl conduse în vasta curte interioară, unde sub portic, aşteptau Bono cel Mare, fratele lui geamăn şi ceilalţi. Le explică în ce consta misiunea lor : la Albereto şi la Collefiorito oamenii erau în primejdie. Arătă spada pe care era gravat semnul lui Tau :

— Nu trebuie să vă temeţi de puterea demonului. Domnul e cu noi. Îşi împreună mîinile şi se rugă cu voce tare. Îi binecuvîntă şi, văzîndu-i foarte tulburaţi, în timp ce-şi ridicau ochii spre cerul întunecat, acoperit de o ceaţă neobişnuită în anotimpul acela, voi să-i îmbrăţişeze pe fiecare în parte, ca un adevărat tată.

Bono cel Mare se lăudă :

— Vă călăuzesc eu. Pot să găsesc drumul spre casă chiar şi cu ochii legaţi.

— Treci înainte, porunci Rodulfo.

Pe măsură ce se îndepărtau de Magione, dispărea pînă şi slaba licărire de lumină a farului din port care constituia un punct de reper. Bono încetini mersul. Începu să-şi piardă siguranţa :

— Blestemata asta de ceaţă, miroase a vrăjitorie.

— Vine dinspre mare. De îndată ce se va ridica vîntul, va dispărea, zise Rodulfo pe un ton sigur şi autoritar, ca să fie auzit de toţi. Tau ne călăuzeşte. Să nu vă îndoiţi.

— Ai dreptate, stăpîne. Bono, care era un om simplu, îşi regăsi imediat curajul. Îşi iubea orbeşte stăpînul, îl imita întrutotul. Hotărî să fie şi el un creştin adevărat. Spuse cu entuziasm : Ziua aceasta a început cu un miracol şi se va încheia cu un alt miracol. Se simţi gata să înfrunte toţi demonii. Se gîndi : *Scuipă tu chiar şi ceaţă, blestematule vrăjitor, şi tot n-ai să-l sperii pe Bono.* Îşi căută pe piept mica cruce de fier, legată cu o sfoară, pe care i-o adusese bunica de la Lucca, cînd fusese să vadă „Chipul Sfînt" : sigur, crucea fusese cea care-l ajutase şi împotriva Căpcăunului şi a balaurului din Cerbaia, precum şi în alte numeroase împrejurări. Înţelese că-i fusese nerecunoscător lui Isus. Îi ceru iertare. Şi sărută micul crucifix.

Rodulfo nu putea vedea prin ceaţa aceea groasă, dar îşi ciuli urechile la ecoul înăbuşit făcut de zgomotul copitelor. Exista ceva care-l neliniştea : terenul era

umed, după ploaia îmbelşugată: apa, de bună seamă, ţîşnea din băltoace sub copitele cailor. Zgomotul însă părea vîscos, aşa cum se auzea atunci cînd înaintai prin mlaştină. Şi trebuia să fii cu băgare de seamă, fiindcă s-ar fi putut să sfîrşeşti înghiţit de nisipurile mişcătoare. Ordonă :

— Opriţi-vă. Să coborîm de pe cai şi să pipăim pămîntul. Dar cu spadele gata... Sîntem aproape de mlaştină.

Bono descălecă primul. Pipăi cu măciuca :

— Să mă ia naiba, am greşit. Sîntem în mlaştină.

— Să ne întoarcem înapoi, zise Rodulfo. Dar pe jos. Mişcaţi-vă cu atenţie.

Nu era nevoie s-o spună unor oameni care cunoşteau locurile acelea. Rodulfo simţea că-i sporesc răspunderile.

— O iau eu înainte.

Bono cel Mare vru să protesteze ; numai din devotament dorea el să-i stea înainte seniorului său, ca un scut. I se alătură şi, încet-încet, ajunse iar în faţă. Rodulfo zîmbi şi nu spuse nimic. Nu voia să-l umilească pe cel de-al doilea scutier al său, un uriaş tont, dar bun ca pîinea caldă :

— Sîntem pe calea cea bună, Bono ? Îl întrebă după un sfert de oră de marş în tăcere.

Bono răbufni, zgomotos :

— Nu, stăpîne, măciuca se înfundă din nou în pămînt mocirlos. Îşi înălţă fruntea udă din cauza umezelii: amuşină ca un cîine, pentru că nu vedea absolut nimic. Mormăi :

— Nu simt miros de copaci. Nu sîntem pe drumul cel bun.

Rodulfo se gîndi că făcuseră probabil un ocol. De ce nu se împrăştia ceaţa ? De ce nu sufla vîntul ? Într-adevăr, s-ar fi putut oare să fie la mijloc vreun farmec al vrăjitorului, aşa cum bănuia Bono ?

Auzi un slab, răguşit sunet de corn. Mai înainte de a apuca să spună ceva, Bono suflă într-al lui. Rodulfo protestă :

— Dacă este o cursă a lui Boronico ?

— Nu. El ne-ar fi lăsat să crăpăm.

Rodulfo admise că scutierul avea dreptate. Dar îi spuse să stea în gardă. Cornul răsună mai aproape. Apoi i se

adăugă și un glas, pe care Rodulfo îl recunoscu ca fiind al lui Bonizo, cavalerul-călugăr.

— Aici. În partea asta.

Bono strigă :

— Cavalerii lui Tau, nu ne-au părăsit.

— Îndreptați-vă către ei, ordonă Rodulfo. Și controlă ca soldații lui să nu se fi rătăcit, chemîndu-i pe nume, pe fiecare în parte. Îi lăsă să treacă pe toți. Rămase la urmă de tot, împreună cu Bono. Se întoarse ca să urce în șa cînd zări o lumină : O vezi, Bono ? Mai devreme nu era. Să fie oare Boronico ? Leagă caii unul de altul și să mergem mai aproape.

Bono se supuse, dar murmură :

— Cu băgare de seamă. Vrea să ne atragă în mlaștină.

— Știu. Înaintă cîțiva pași, precaut, alături de scutier, fixînd mereu, ca hipnotizat, lumina care părea că se mărește. Ținea spada îndreptată în față. Bono își ținea ridicată măciuca cu amîndouă mîinile lui viguroase. Simt vîntul. Acum se va împrăștia și ceața. Și el era fascinat de lumina aceea crescîndă. Scoase o exclamație de uimire : Nu poate fi...

Zăriră o masă mare, scînteind de vase aurite, în jurul căreia oamenii din Albereto și Collefiorito se îngrămădeau, mîncau, beau și rîdeau... într-o absolută tăcere.

— Toate astea vor fi ale tale, dacă îl cinstești pe stăpînul întunericului, se auzi vocea vrăjitorului, ascuns în ceață.

— Mincinosule ! Numai împăratul poate să bea dintr-o cupă de aur, strigă Rodulfo. Și-și roti spada. Viziunea pieri în ceață. Și imediat apăru Viviana, frumoasă și nerușinată. Rodulfo era gata s-o insulte. Nu putu s-o facă, pentru că acum o vedea pe Florella lui, cu părul despletit, înfășurată în văluri luminoase și transparente. Simțea că se înăbușă de gelozie : soția lui fusese spionată și admirată, pentru că părea chiar ea, cu carnația ei lunară.

Se aruncă înainte, dar fu înșfăcat de Bono :

— Nu e adevărat. Ea nu poartă niciodată veșminte nerușinate.

— O s-o facă, cînd va fi a mea. Era Boronico.

— Laşule ! Trădătorule !. Scăpă din mîinile scutierului. Alergă în direcţia de unde venea glasul vărului. Bono îl înhăţă din nou, în timp ce ceaţa se împrăştia. Vedeniile dispărură. Se contura silueta lui Boronico pe cale să arunce un pumnal în direcţia lor.

— Atenţie ! Bono se puse în faţa stăpînului, încercînd să abată cuţitul cu măciuca lui. Nu izbuti s-o facă la timp. Fu lovit în gît. Căzu pe brînci cu un geamăt înăbuşit. Şi rămase nemişcat la pămînt.

Ieşit din minţi, Rodulfo trecu peste el dintr-un salt. Alunecă în noroi. Căzu în genunchi. Auzi rîsul batjocoritor al vărului care se năpusti asupra lui cu spada ridicată. Apucă arma lui Temperto cu amîndouă mîinile şi, de jos de la pămînt, o azvîrli ca pe o lance :

— În numele lui Tau.

Împinsă de o putere supraomenească, spada se înfipse în pieptul lui Boronico şi-l doborî la pămînt. Rămase dreaptă, împlîntată în trup, ca un steag. Rodulfo se apropie de Bono. Îl chemă aplecîndu-se asupra lui. Înţelese că murise. În timp ce se ridica, auzi un zgomot. Ridică braţul stîng pentru a-şi apăra faţa. Cuţitul vrăjitorului îi străpunse muşchiul braţului şi îi răni obrazul.

Rodulfo şi-l smulse. Îl urmări pe vrăjitorul care fugea. Îl ajunse. Şi-i vîrî arma în ceafă. Îl părăsiră puterile. Se prăbuşi. Simţea sîngele curgîndu-i de pe faţă : braţul stîng îl ardea şi-i amorţise. Se tîrî pînă la Bono. Izbuti să atingă mîna scutierului :

— Prietene... Să ne primească Dumnezeu, pe amîndoi...

Vederea i se înceţoşa. Dar era o lumină puternică... provenea din spada lui Temperto, care creştea, ca şi cînd ar fi fost vie, se transforma în semnul lui Tau, strălucea orbitor... Şi Rodulfo îşi pierdu cunoştinţa.

Atraşi de lumina aceea neobişnuită, Bonizo, cavalerii şi oamenii lui Rodulfo, găsiră locul în care avusese loc lupta. Spada însă revenise la înfăţişarea ei normală.

— Sînt aici, strigă Bonizo. Şi cu torţa lumină scena.

— Au murit ! Şi fratele meu ! Bono cel Mic se aruncă pe trupul fratelui geamăn hohotind.

Bonizo constată moartea lui Boronico şi a vrăjitorului. Observase însă că Rodulfo răsufla încă. Un călugăr

îi înfășă brațul ca să-i oprească hemoragia. Bono cel Mic întrebă :

— E vreo nădejde pentru stăpîn ?

— Nu știu. A pierdut mult sînge, răspunse călugărul: Îl transportăm la Magione și după aceea... cum va fi voia Domnului.

Bono începu din nou să plîngă. Unul dintre soldați îi înconjură umerii cu brațul : și el avea ochii roșii de plîns, ca toți ceilalți.

Vocea venea de foarte departe. În jurul lui Rodulfo imaginile se alcătuiau și se spulberau într-un timp atît de lung, încît părea să stea pe loc.

Tînărul nu știa dacă era viu sau murise. Simțea tot trupul arzîndu-i, credea că se afla în iad și gemea de groază. După aceea se răcorea din nou. Buzele lui arse sorbeau apă și speranța îi revenea. Gînduri și senzații se amestecau într-un vîrtej fără sfîrșit...

Pe neașteptate Rodulfo recunoscu chipul lui Ugone. Îl chemă cu un fir de voce. Scutierul se aplecă asupra lui :

— Mă recunoști ?

— Da. Înseninat, tînărul adormi iar. Cînd se trezi, văzu un tînăr călugăr alături de pat ; nu știa cît timp trecuse : Cine ești ? Trebuie să-l înmormîntez pe prietenul meu Bono.

— Înmormîntarea a avut deja loc.

— Cînd ? Eu nu am fost.

— Acum douăzeci de zile, seniore.

Rodulfo privi în jur cu spaimă. Încercă să se ridice. Nu fu în stare. Călugărul îi spuse să stea liniștit :

— Acum totul e bine. Dumnezeu te-a salvat.

Rodulfo era tulburat, nu putea vorbi : de ce nu era lîngă el Florella, i se întîmplase ceva ? Copilul. Poate că-l alăpta. Își simțea brațul stîng dureros și amorțit : își mișca degetele. Își duse cealaltă mînă la obraz. Călugărul i-o dădu repede la o parte :

— Să nu atingi. E o prișniță cu ierburi.

Amintirea luptei din mlaștină îi reveni limpede în minte. O retrăi plin de suferință. Pentru Bono, mort ca să-l salveze pe el. Și pentru Boronico, fratele trădător.

I se părea de necrezut că fusese atît de rău. Își reaminti de jocurile lor, de pe vremea cînd erau copii. *Ce lucru crud, sălbatic este viața*, se gîndi. Și nu-și dădu seama că plînge.

— Te doare ceva ? Unde ? întrebă călugărul.

— Ești bun. Îți mulțumesc.

— Caritatea este regula noastră. Cîte unul dintre noi te-a vegheat pe rînd. Era oarecum mîndru. Aveai febră mare. Eram foarte îngrijorați. Ierburile noastre sînt însă salvatoare. Iar tu ești puternic ca un taur tînăr.

— Te rog, adu-o pe soția mea.

— Femeile nu au voie să intre în această parte a spitalului.

— Dar e soția mea.

Cu un gest nestăpînit, Rodulfo își duse mîna la față. Cu repeziciune, călugărul îl opri :

— Ți-am spus să nu atingi, altfel o să-ți rămînă un semn groaznic.

Desfigurat, se gîndi tînărul. Închise ochii : oare avea să-l mai iubească Florella ? Era atît de bună. Se gîndi : *Mai bine să nu mă vadă, s-ar înspăimînta, și ar putea să-și piardă laptele...* Înghețat, nu mai îndrăzni să pună întrebări. Simți o slăbiciune neașteptată. Căzu în nesimțire...

Cineva îi băgă o lingură în gură. Rodulfo înghiți și deschise ochii. Stătea sprijinit între două perne. Un om, pe care tînărul nu-l mai văzuse, spuse :

— Mănîncă. Ai făgăduit-o Maestrului.

Cînd ? Rodulfo nu-și aducea aminte. Înțelese că slăbiciunea îi întuneca mintea. Înghiți mîncarea. Omul îi întinse o cană :

— Vinul roșu produce sînge. Și tu ai pierdut foarte mult.

— Era gata să-mi lepăd pielea, ca un armăsar bătrîn.

— În curînd ai să te întorci la familia ta. Îi șterse buzele : Acuma vine medicul.

— Mă tratezi ca pe un copil. Zîmbi. Îngrijirile călugărilor îi dădeau curaj. Spitalul se arăta la înălțimea faimei sale.

De cîte ori, prostește, rîsese împreună cu Boronico de oala cea mare, de bolnavi și de leacuri. Acum descoperea

ordine, curățenie, seninătate, hrană sănătoasă, ierburi vindecătoare : fapte adevărate, drepte. Și rugăciunea către Dumnezeu înflorea spontan pe buze, recunoștința pentru atît de prețioasele daruri : mintea, voința, posibilitatea de a iubi.

Lui Rodulfo i se vindecase și sufletul, nu numai trupul. Era acum în stare să-și îndrume oamenii printr-o conducere dreaptă, spre o activitate în folosul tuturor. Se întoarse către omul care îl slujise :

— Cum te cheamă ?

— Maso. Sînt din Florența. Acum trăiesc aici. Să nu mă întrebi de ce.

Rodulfo învățase să nu pună întrebări cu privire la trecutul oamenilor, pentru că s-ar fi putut să primească minciuni drept răspuns. Nu i se părea că se află în fața unui țăran : să fi fost oare un exilat din motive politice ? Era mai bine să nu se amestece.

— Te admir. Ești un erou, zise Maso. Vreau să te previn. Va sosi medicul împreună cu învățăceii lui. Să nu pui întrebări, chiar dacă nu înțelegi ceva. Să taci, așa cum se cuvine pentru un bolnav. Ei vorbesc numai latinește.

— Dar e vorba de sănătatea mea.

— Să taci. Și după aceea Maestrul o să-ți explice. El, după părerea mea, este mai prețios chiar decît împăratul. Se duse pînă la ușă și-și scoase capul afară. Îi făcu apoi un semn tînărului. Și se retrase de-o parte, sprijinit de zid, cu fruntea plecată, respectuos.

Un om de vîrstă mijlocie, bine îmbrăcat, cu o ținută mîndră, cu o privire indiferentă, intră în mica încăpere, însoțit de Bonizo. Îl urmau doi tineri învățăcei, respectuoși, cu șira spinării încovoiată și cu o expresie extaziată, care repetau cuvintele lui latinești. Rodulfo nu înțelegea.

Doctorul îi făcu semn lui Maso să desfacă bandajul de la brațul bolnavului. Îl examină, de departe. Nu comentă. Făcu un gest indicînd să-i pună la loc fașa și-i întoarse spatele lui Rodulfo. Își debita latineasca lui discipolilor care repetau după el, cu un aer de aprobare. Sosi și Temperto. Adînci temenele reciproce. Și încă o dată limba aceea misterioasă pentru Rodulfo și-n care Maestrul știa să-i răspundă.

Medicul, cu mișcări hieratice, făcea să-i fluture mantia luxoasă. Indică în două rînduri cu arătătorul spre

tavan. În sfîrșit, debitînd mereu, părăsi încăperea, urmat de alaiul său și de Temperto. Nimeni nu-i adresase nici măcar un cuvînt lui Rodulfo și nu catadicsise să-i arunce măcar o privire. Tînărul era deprimat.

Maso se apropie de pat și-i spuse cu aspiratul lui accent florentin :

— Sînt niște palavragii care nu știu decît ce e scris în cărți. Ascultă-mă pe mine. Am văzut atîtea răni în lupte. Ești vindecat. Mănîncă. Bea. Și mișcă-te. Îi atinse fruntea. Gîndurile sînt ca niște viermi în carnea mărului. Alungă-le. Îl sili să se ridice. Îl sprijini. Picioarele îți sînt moi ca o smochină. Ai nevoie de aer și soare, nu să stai la pat. Îl sili să meargă : Și să faci dragoste cît timp ești tînăr, fiindcă după aceea...

— Maso ! Mai potolește-ți limba aia florentină. Temperto intrase din nou.

Maso nu se descumpăni :

— Vorbesc de iubirea legitimă. Mica lui soție...

— Amintește-ți de făgăduiala ta.

— Da. M-aș arunca în foc pentru tine, Maestre. Încredințează-mi-l însă pe tînărul acesta. Ți-l fac din nou zdravăn, înalt cît un plop.

— Bagă-l imediat în pat. Temperto își mîngîia barba deasă și albă : Ești o limbă ascuțită, dar ai intenții bune. Nu mă conving raționamentele medicilor, care pun în legătură bolile cu influența astrelor. Natura este înțeleaptă, conține în ea leacurile ei. Se întoarse către Rodulfo : Ești liniștit ? Ți-a revenit memoria ?

— Da.

— Familia ta e bine. Pămînturile tale prosperă și ai atîția prieteni, cît nu poți să-ți închipui. De îndată ce te vei putea ține pe picioare, te vom reda Florellei. Vreau să fii arătos.

Rodulfo își atinse obrazul :

— Sînt un monstru, nu-i așa ?

— Îți potrivesc eu barba, îl asigură Maso. O să fii foarte frumos.

Temperto continua să-l cerceteze cu atenție pe tînăr:

— Trebuie ca și la minte să fii sănătos. Te simți în stare să-mi povestești ce s-a întîmplat în mlaștină ?

— O să-ți povestesc tot, chiar și despre vedeniile... pe care le-a avut chiar și Bono, poate cu ochii sufletului, cum

spui tu. Și povesti întîmplările, rînd pe rînd, începînd cu momentul în care zărise luminița.

La sfîrșitul povestirii lui, Temperto își plecă capul și se adînci în rugăciune. Maso era foarte neliniștit. Își dădea pumni în palma mîinii :

— Sînt un soldat prost. Am auzit atîtea și atîtea... dar așa ceva... Seniore Rodulfo, ia-mă în slujba ta. Sînt credincios. Cînd stăpînul meu a fost ucis prin trădare, n-am trecut de partea învingătorului ca ceilalți. Am plecat să cerșesc... Își întinse mîna spre Temperto. Și el m-a salvat.

Rodulfo îl întrebă pe Maestru :

— Să-l iau cu mine ?

— Poți s-o faci, dacă vrei. Zîmbi : Chiar că acum te-ai însănătoșit. Trebuie să ne gîndim la botez. Acum mă duc să-i dau veşti bune Florellei. Te binecuvîntez.

O săptămînă mai tîrziu, îmbrăcat cu o tunică nouă, din postav fin, strînsă cu o centură din piele împodobită cu o cataramă de argint, un dar al lui Tenzo, nepotul lui Temperto, Rodulfo intră în sala de lucru a Maestrului, unde îl aștepta soția lui. O văzu așezată, îmbrăcată cu un veșmînt elegant, de culoarea ochilor ei. Ținîndu-și mereu mîna peste obrazul cu cicatrice, se duse lîngă ea, i se ghemui la picioare și își ascunse capul în poala ei.

Florella îi ridică fața. Privi cicatricea.

— Credeam că este mai rău. O să-ți rămînă o mică urmă. Asta înseamnă că pe o parte ai să fii mai bătrîn decît pe cealaltă. Rîdea și plîngea. Mîngîiat, Rodulfo începu s-o sărute pe frunte și pe obraji.

— Gînguriți mereu, ca doi porumbei. Glasul posac al Contelui Ruberto Cadolingi era de neconfundat.

Rodulfo nu-l mai văzuse din ziua căsătoriei. Știa că nu era prețuit de către conte. Se întoarse încet. Nu putu să scoată o vorbă. Ruberto ținea în brațe doi nou-născuți:

— Florella e de rasă bună. Face lucrurile în stil mare. Sînt băieți, scumpe nepoate. Zîmbea cu un aer emoționat : Ați hotărît ce nume le dați ? În curte așteaptă nobilii noștri vecini, care au adus daruri. Iar afară sînt o mulțime de țărani, într-o sărbătoare care nu se mai sfîrșește.

Rodulfo înțelese că întreaga lui viață se schimbase. Mișcă buzele. Încă nu putea să vorbească. Atinse, ușor,

micii obrăjori. Florella stătea lîngă el și de-abia îi ajungea pînă la umăr. În înțelepciunea ei, nu voia să lezeze susceptibilitatea rudelor, care acum se împăcaseră cu soțul.

— Cît e de greu, nobile unchi ! Pentru cel de al doilea nume însă totul este hotărît : Ruberto, Teudimondo, Temperto și Agilulfo, ca tatăl meu...

Rodulfo zise cu hotărîre :

— Bono și-a dat viața pentru mine. Nu are importanță că a fost un om din popor.

— Da, Bono. Și celălalt ? Într-adevăr, a fost un dar dumnezeiesc.

— Diodato ? sugeră Temperto. Înseamnă : dăruit de către Dumnezeu.

— Bine. Îmi place, spuse imediat Florella.

— Nepoată, așteaptă părerea soțului tău, o sfătui unchiul.

— Eu sînt mulțumit, dacă ea este mulțumită, spuse Rodulfo.

Ruberto continua să se mire. Își alungă resentimentul, pentru faptul că, drept prim nume nu fusese pus numele lui. Încerca o tulburare, un fel de respect față de nepoți.

Soții iradiau iubire și o atrăgeau și de la ceilalți; deveniseră o legendă în întreaga Toscana ; se povesteau niște lucruri extraordinare despre ei. Ruberto lăsă de-o parte orgoliul Cadolingilor :

— Sînt bucuros. Să-i arătăm oamenilor pe copiii noștri. Și o porni cel dintîi, cu nou-născuții în brațe.

Temperto îi mulțumea Domnului că trăise să poată vedea iubirea minunată și binecuvîntată a celor doi tineri. Mișcat, voi să glumească :

— Farmecul spinului de trandafir... un farmec ceresc.

Rodulfo îi zîmbi. Își petrecu brațul în jurul mijlocului subțire al soției lui și o conduse așa pînă în marea curte interioară de la Magione. Împreună cu ea, se înclină în tăcere în fața nobililor, lăsînd unchiului sarcina de a face onorurile casei. Apoi ieșiră afară și, de pe scară, salutară mulțimea care se îngrămădea pe bastioane, pe marginea șanțurilor și umplea pînă și bărcile, intonînd imnuri și agitînd lungi ramuri verzi și spice de orz.

Contele Ruberto îi arătă pe moștenitori. Pronunță apoi numele lor :

— Bono Ruberto Agilulfo din Albereto. Diodato Teudimondo Temperto din Collefiorito.

Oameni de rînd tresăriră. Bono cel Mare se născuse păzitor de capre și, în cinstea lui, stăpînul punea numele lui fiului său. Văzură chipurile zîmbitoare și prietenoase ale nobililor și începură să spere : n-aveau să mai fie certuri, n-avea să mai curgă iar sînge.

Presimțeau că ceva se schimba în relațiile dintre oameni, că se apropiau timpuri noi. Și atribuiră meritul acesta Florellei și lui Rodulfo, iubirii lor, credinței lor, care săvîrșeau miracole sub semnul lui Tau.

Își strigară dragostea lor entuziastă. Ar fi vrut să-i sărute și să-i îmbrățișeze ca pe niște frați, fiindcă erau simpli și firești.

Bărbați și femei își deschiseră sufletele între ei : se sărutau, se înghionteau în glumă cu palma sau cu cotul, făcîndu-și totodată urări și rostind cuvinte deșucheate, ca la o petrecere de nuntă.

Un dangăt vesel de clopot îi făcu însă pe toți să amuțească : „Rătăcitul" vestea botezul lui Bono și al lui Diodato.

Informații istorice cu privire la Ordinul Cavalerilor Sfîntului Iacob din Altopascio

Pentru a înțelege rolul istoric pe care l-a avut Altopascio trebuie să ne gîndim la vechea geografie a locurilor, astăzi străbătute de autostrăzi, cu mlaștinile asanate, dar despuiate de marile păduri, în afară de pinetele Versiliei care au apărut însă numai în secolul al XVIII-lea.

Cuprinsă între lacurile de coastă tireniene și culmile Apeninilor, actuala Lucchesia a reprezentat un loc de trecere comod din regiunile nordice spre cele sudice, prin trecătoarea Cisa, Pontremoli pînă la Lucca, Valdinievole și Valdarno. Încă din epoca neolitică au avut loc deplasări ale populației, fapt confirmat de descoperirea unor Stele funerare la Pontremoli și în Lunigiana.

În epoca romană, portul de la Luni și Căile Consulare au trecut pe plan secundar vechea cale de comunicație. Dar, din timpul războiului gotico-bizantin, drumul care se va numi *Calea Franchigena* sau *Romea,* a devenit de primă importanță, pentru că îți îngăduia să ajungi din Nordul Europei pe Via Cassia, traversînd podul de peste Arno la Fucecchio. Cassia era esențială pentru comunicațiile cu Roma, Napoli și cu porturile Pugliei, deschise traficului cu Orientul.

Cînd Imperiul bizantin s-a închis într-o izolare defensivă și Luni a decăzut, Via Romea a rămas singura cale de trecere sigură, scutită de atacurile piratерești ale Sarazinilor și de taxele de trecere exagerate ale Exarha-

tului Ravennei. Și ea se afla sub directa autoritate a cetății Lucca. Acest oraș, rămas neatins în toiul năvălirilor barbare, în raporturi optime cu longobarzii, asimilați de cultura ei romano-creștină, a fost centrul Credinței Catolice, în așa măsură încît a intrat imediat în legendă, așa cum se relatează în poemul epico-cavaleresc *Chevalier Ogier de Danemarche.*

În realitate, Carol cel Mare nu a ajuns niciodată la Lucca. Au venit în schimb, aproape toți împărații și vasalii lor, Papi și Cardinali, pentru a venera imaginea lui Isus : din Lucca se răspîndise în întreaga Europă cultul Crucii și al Sfintei Fețe. Toate legendele atribuie această operă ucenicului Nicodemo din Ramla care, împreună cu Iosif din Arimateea, și-au îngropat Învățătorul.

Iosif a strîns picăturile Sfîntului Sînge într-o cupă, Sfîntul Graal, așa cum a consemnat în scris cel dintîi Robert de Boron, în secolul al XII-lea. O coincidență : un vas plin cu Sfîntul Sînge a fost găsit în Crucea cu Sfînta Față. Crucea ajunsese, în mod misterios la Luni, pe o corabie fără cîrmaci, după relatarea diaconului Leboino. Dar ea s-a lăsat luată numai de episcopul Ioan I, care a transportat-o, în cadrul unei procesiuni solemne, la Lucca. Imaginea, care se poate admira azi, este o reconstituire mai tîrzie.

În raporturi optime cu francii, care îi înlocuiseră pe longobarzi, Episcopii au schimbat titlul de duce în acela de conte. Ioan I a fost un personaj istoric, contemporan cu Carol cel Mare și, ca și împăratul, a intrat imediat în legendă. În realitate, cultul Crucii, s-a format cam prin secolul al VIII-lea. Sfînta Față a fost bătută pe monedele lucheze și pe sigiliile de stat.

Prestigiul religios al cetății Lucca a fost legat de succesele ei pe plan politic, de bunăstarea ei economică și de înflorirea ei culturală, datorită universității și școlii de medicină. Faptul că a primit secole în șir atîția iluștri pelerini, a făcut din Lucca un nod al politicii internaționale din Evul Mediu, un fel de zonă neutră în care se echilibrau marile rivalități dintre Papalitate și Imperiu, dintre feudali și episcopii conți. Nu este un lucru de mirare că ambele tabere adverse au protejat și au făcut mult bine orașului.

Printr-o politică subtilă, Lucca și-a apărat întotdeauna autonomia, chiar și în epoca ulterioară, în timpul luptelor comunale, ale Sinioriilor. Și chiar dacă importanța ei decăzuse, și-a pierdut independența numai în 1799, cînd Napoleon Bonaparte a dăruit-o sorei sale Elisa.

Aceste cîteva consemnări istorice dovedesc întreaga importanță, pe plan religios și economic, pe care a avut-o Via Romea, străbătută de pelerini, negustori, cavaleri vestiți, dar și amenințată de briganzi și de fiare. De-a lungul drumului, călătorii îndurau foamea, setea și se îmbolnăveau. De aici necesitatea de a-i ocroti, de a construi spitale, încredințîndu-le unor autorități care nu erau ostile politicii Episcopului luchez. Iată motivul ridicării Casei celei Mari (Magione) la Altopascio, zonă în care se putea ajunge de la Pisa pe calea apei (există și acum denumirea „piața portului", și asta în plin uscat !). Iată motivul pentru care a fost susținut intens Ordinul religioso-cavaleresc al Sfîntului Iacob, care urma regula Sfîntului Augustin, aprobată de Biserica catolică.

Ordinul s-a alcătuit la Lucca, far al catolicismului. Animat de spiritul unei caritați active, de idealuri cavalerești, își îndrepta atenția mai cu seamă asupra celeilalte fețe a societății, aceea a celor mulți și umili, săraci și necăjiți. Cavalerii lui Tau se proclamă — în spirit aproape polemic — „slujitorii seniorilor săraci". Făceau legămînt de castitate, sărăcie, supunere, și practicau cele șapte puncte ale mizericordiei. Iar spălarea picioarelor pelerinilor era un gest semnificativ, imitîndu-l pe Cristos. Dar, în timpurile acelea atît de dificile, caritatea nu putea fi dezarmată, și, la nevoie, era apărată cu spada.

La Altopascio, La Magione a fost construită ca o fortăreață de către meșterii comacini. Numele derivă din latinul *mansiones* stație de poștă. Iar definiția *Ospizio* era un termen militar. Ea s-a transformat totuși în Ospitale (Spital), pentru că acolo se exercita și medicina, nu cea teoretică a artelor liberale, ci cea empirică — plante medicinale și chirurgie — care provenea din medicina romană, ale cărei reguli igienice erau urmate. Avem despre toate aceste lucruri o documentație foarte riguroasă. Călugării își meritau, cu prisosință, numele de *Ospitalieri*. Iar în limba italiană „altopascino", a devenit sinonim cu infermier.

În Arhiva de Stat din Lucca se găsește textul latin al *Regulei* — întrerupt la capitolul 62 — și versiunea lui italiană, considerată de către mulți erudiți drept contemporană. Coperta are imprimat semnul lui *Tau*, litera greacă luată ca simbol al Crucii lui Isus, după tradiția catacombelor. *Regula* este foarte clară și amănunțită, fără divagații mai puțin eretice. Îmbină un înalt spirit religios cu o eficiență practică extraordinară, în scopul de a alcătui o *comunitas* creștină, în cel mai pur sens al cuvîntului. Frații puteau fi laici, preoți sau cavaleri — dar numai cei de origine nobilă. Ei îl alegeau pe Maestru și pe cei unsprezece însărcinați cu cele mai importante atribuții, dintre care, educarea tinerilor nu era cea de pe urmă. De acei frați depindeau slujitorii de ambele sexe — dar femeile trăiau în încăperi separate. Și pe lîngă ei exista și o confrerie laică, de persoane care puneau la dispoziția Ordinului bunuri și diverse acțiuni. O organizație care, cu timpul, a devenit tot mai mare și mai complexă și care și-a deschis, foarte curînd, filiale în întreaga Europă.

Tot în Arhiva de Stat din Lucca există Bule Papale, Diplome Imperiale și alte documente, precum și interesante legate testamentare, sau acte de vînzare-cumpărare. Evident ele mai există și în restul Europei. Trebuie reținut însă următorul fapt : cît timp Ordinul a fost puternic, Marele Maestru și-a avut reședința la Altopascio, iar filialele depindeau de el. Cu toate astea este cu neputință să dai de urma întregii documentații, în special de aceea de început.

După legendă, doisprezece luchezi au fost aceia care au întemeiat Magione în zona Altopascio. Acest nume, în grafia veche *Teupasso* și *Teupascio*, indica un mic rîu și ținutul înconjurător. Deriva din latinescul pascus, păsune și din longobardul *teut*, adică „bun pentru păsunat". Și apare pentru prima oară în documente în 746, cel de al treilea an al regatului Ratchis. Cel mai vechi document de donație făcută Ordinului, care ne-a parvenit, este din 1079. El atestă nu numai că Magione era construită dar și că se bucura de un prestigiu atît de mare, încît Episcopul din Lucca i-a concesionat dijmele luate de la multe alte parohii din zonă, care se întindea pînă la țărmul fluviului Arno. Cinci ani mai tîrziu un laic a făcut o donație de pămînturi : „*Ospedale illus, qui est constructo et*

edificatum in loco et finibus Cerbaia, ubi dicitur Altepascio", scrisese notarul imperial, precizînd scopul: „*ad susceptionem peregrinorum et pauperorum sed etiam indigentium orfanorum et viduarum ut omni tempore suscipiantur et alantur*".

Așa cum se știe, construcția marilor clădiri dura mult, și uneori coincidea cu ulterioarele amplificări, mai ales atunci cînd nu se găseau materiale la locul respectiv; așa încît începutul lucrărilor datează din secolul al X-lea dacă nu chiar dintr-al IX-lea. Dar, cu siguranță, nucleul originar al Cavalerilor Sfîntului Iacob s-a format mai înainte chiar, în climatul civilizației de curte, al renașterii carolingiene.

Credință, caritate, cinste alături de o extraordinară eficacitate a Azilelor de pe căile de pelerinaj, a spitalelor orașului, unde erau primiți bolnavii, săracii, orfanii și văduvele, au făcut ca activitatea Cavalerilor lui Tau să fie atît de utilă pe plan social, încît nu numai oamenii credincioși au fost aceia care i-au sprijinit, ci chiar și potentații au considerat nimerit să-i ocrotească. Cît timp virtuțile religioase și cavalerești au călăuzit Ordinul, Maestrul a avut capacitatea de a-i apăra autonomia în fața ingerințelor externe, de a administra cu înțelepciune patrimoniul săracilor, de a conduce filialele, îndepărtîndu-l pe fratele *hoț* sau pe cel corupt. Și nu era o activitate lipsită de importanță: confrerii în aproape întreaga Italie și în insule, precum și-n Slavonia, Germania, Anglia, Franța, Spania sau Maiorca...

Cînd condițiile socio-economico-politice s-au schimbat, în general monarhiile naționale nu au fost împotriva filialelor din străinătate. A fost mai greu ca ele să fie protejate în Italia. În timpul lui Castruccio Castracani, în timpul conflictelor dintre Lucca și Florența, Altopascio a fost trecut prin foc și sabie de către florentini, iar Magione a trebuit să se predea după o rezistență eroică. În sfîrșit, Castracani i-a învins pe florentini. Dar Magione a început să decadă. Și-a văzut Rectoratul transferat la Pescia, cetate fidelă Florenței. A suferit un alt jaf în 1363.

Cu toate astea patrimoniul ei era încă uriaș. Maeștrii, aflați acum la Pescia, au încercat s-o apere. Au obținut chiar sprijinul Papalității. Dar rețeaua Organizației se

destrămase. Mulți se făceau frați pentru a se folosi ei de Ordin și nu viceversa.

În sfîrșit, după complicate dificultăți de natură economică, în 1445 Papa Eugeniu al IV-lea a încredințat administrația bunurilor unui particular : Giovanni Capponi. După aceea ele au trecut la Medici. Și-n cele din urmă cardinalul Fernando, care și-a părăsit ulterior mantia de purpură din motive politice, a obținut de la papa Sixt al V-lea suspendarea Ordinului Sfîntului Iacob și transferarea bunurilor rămase la Ordinul Sfîntului Ștefan (Bula din 28 februarie 1587).

Ar fi interesant să fie publicată integral Regula care guverna confreria. Nu este momentul s-o facem acum, asta și pentru faptul că italiana veche este greu de citit. Vom reproduce doar cîteva fraze semnificative.

În legătură cu inițierea, stă scris că fratele aspirant trebuie să adreseze cererea sa rectorului Spitalului, care *„se sfătuiește cu frații dacă vor să-l primească și dacă lor le place să-l primească îl cheamă pe acel om în colegiul canonicilor"*. Și acolo, într-un cadru solemn, este întrebat dacă înțelege *„să apere religia... să respecte castitatea, să fie supus și să trăiască fără bunuri"* pentru ca întreaga viață să fie *„slujitor al seniorilor săraci"*. După moarte fratele este închis într-un sicriu *„șters"* (fără nume) și acoperit cu o *învelitoare roșie cu semnul lui Tau"*.

Există o precizare în legătură cu titlul de cavaler : *„Nimeni nu cere în spital să fie făcut cavaler dacă nu i s-a făcut această făgăduință mai înainte de a îmbrăca veșmîntul spitalului, mai ales dacă a fost crescut în casa spitalului. Dacă sînt fii de nobili, numai cînd vor împlini vîrsta cuvenită, și numai cu îngăduința maestrului, adică a conducătorului și a consiliului fraților așezămîntului"*.

Despre păcatul luxuriei se scrie : dacă fratele *„cade în desfrîu"* și *„dacă asta se va ști sigur"*, duminica, după slujbă *„cînd poporul va fi ieșit din biserică, în fața tuturor, să fie despuiat de către maestrul său"* și *„cu curele, sau cu nuiele foarte tari să fie bătut și alungat din orice Confrerie de-a noastră". Dar mai tîrziu, dacă Dumnezeu îi va lumina inima și în casa săracilor lui Dumnezeu se va întoarce și se va spovedi, ca vinovat și păcătos... și va făgădui să-și răscumpere greșeala și păcatul... să fie re-*

primit", iar confraţii îl vor ţine timp de un an „*într-un loc mai îndepărtat*" sau cum „*li se va părea lor mai nimerit*".

În mod mai sever este pedepsită neascultarea, după gravitatea actului, pentru care fratele poate chiar să fie încarcerat, despuiat de veşmînt şi dat afară din Ordin. Foarte aspră este regula sărăciei. Fratele „*care posedă ceva şi nu l-a arătat maestrului*", dacă moare „*nu se va săvîrşi pentru el nici o slujbă divină şi va fi înmormîntat ca un excomunicat*", iar dacă trăieşte, „*averea*" care s-a găsit asupră-i „*să-i fie legată de gît şi prin spitalul Sfîntului Iacob de la Altropascio şi prin alte aşezăminte să fie purtat gol... şi bătut foarte tare*". Penitenţa minimă este de patruzeci de zile de post. Dacă fratele minte în legătură cu posesiunea lucrurilor să fie „*condamnat prin judecată pentru furt*".

Fraţii trebuiau să evite clevetirile, beţia, încăierările. Nu trebuiau să-i lovească sau să-i maltrateze pe slujitori, ci să-i respecte şi să împartă cu ei aceeaşi mîncare.

Asistenţa acordată bolnavilor şi orfanilor se inspiră din nişte norme igienice excepţionale pentru acele vremuri, precum şi dintr-un profund spirit de caritate şi de devotament. Fraţii trebuiau să-i asiste pe infirmi „*fără gîlceavă*" dar dacă „*vor refuza şi vor arăta, oricare ar fi lucrul acela, că nu vor să urmeze comandamentul... după felul păcatului să fie pedepsiţi. Paturile şi tărgile bolnavilor... potrivit de mari pentru odihnă, şi fiecare pat să fie acoperit cu o învelitoare, adică fiecare pat să-şi aibă învelitoarea sa şi fiecare pat să aibă aşternuturile sale*".

Chiar şi copiii dorm în pătucuri separate. Iar cei mici, născuţi de femei pelerine, trebuie să fie aşezaţi în leagăne „*ca să stea despărţiţi, în aşa fel încît nimic incomod sau contrar să i se poată întîmpla mamei atunci cînd alăptează*".

Asistenţa în saloanele spitalului se săvîrşeşte ziua şi noaptea, repartizată pe ture de infermieri. Cît despre doctori : „*să fie patru medici învăţaţi şi doi chirurgi care să-i îngrijească mereu pe bolnavi şi să se priceapă la felul urinei şi la varietatea bolilor, să ştie să le administreze leacurile, medicamentele potrivite... sau siropurile utile, precum şi alte remedii, oprindu-i pe bolnavi de la lucrurile nepotrivite şi vătămătoare... Iar mîncarea bol-*

navilor va fi... carne de pui sau de alte păsări, carne de ied și de miel care n-au împlinit încă un an... după cum vor cere bolnavii și după cum vor prescrie medicii... legume și făină de orz precum și alte ciorbe potrivite... să li se dea. Dar țipari, caș și linte, bob și varză și orice alt lucru care s-ar demonstra vătămător este cu totul oprit să li se dea seniorilor noștri bolnavi".

Cine dorește mai multe informații să citească amănunțita lucrare, înzestrată cu o bogată bibliografie, scrisă de specialista Nori Andreini Galli : *Altopascio, semnul lui Tau* (Editura Vallecchi, 1976). Există acolo și o importantă serie de fotografii privind monumentele, sculpturile și pecețile cu Tau, folosite de Maeștri.

În romanul ciclic *Cavalerii lui Tau* de Anna Rinonapoli, Altopascio este transformat într-un *topos* fantastic în care retrăiește spiritul de caritate și de credință absolută ce-a animat în primele secole pe călugări și pe cavaleri, pe micii nobili și pe oamenii din popor care trăiau în preajma spitalului Magione.

Nota Editorului

BIBLIOGRAFIA ANNEI RINONAPOLI

Povestiri, traduceri, eseuri

Tele-homo sapiens, traducere din engleză a lucrării lui *Wild Talent* de Wilson Tucker, *Urania* n. 66, Mondadori, Milano, 30 decembrie 1954 : retipărire n. 346 din 23 august 1964.

Foc în Versilia, documentar istoric, Ed. Gallo, Milano, 1961 (semnalat la Premiul Viareggio 1961).

Ministru de noapte, povestire științifico-fantastică, în *Futuro* n. 2, Roma 1963. Retipăriri : în *Interplanet* n. 4, La Tribuna, Piacenza 1964 ; în *La Serpe*, AMSI, Milano 1969 ; în *Futuro*, antologie a revistei omonime, Nord, Milano 1978. Traduceri : rusă în Prima antologie de scriitori italieni de literatură fantastică și științifico-fantastică. Ed. Novj Mir, Moscova 1967 ; maghiară, *Az Éjszakás Miniszter*, în *Galaktica* n. 8, Mora Ferenc, Budapesta 1973 ; bulgară în *Onirofilm*, Bakalov, Varna 1980 ; franceză, *Ministre de nuit*, în *Le livre d'Or de la Science-fiction Italienne*, Presses Pocket, Paris, 1981 ; germană, *Nächtliches Ministerium*, în SF *Story-Reader*, n. 20, Heyne, München 1983 ; poloneză în antologie personală, Iskry, Varșovia 1985.

Vîntul de Sud, povestire fantastică, în *Futuro* nr. 3, Roma, 1963.

Contraordinul, povestire științifico-fantastică, în *Futuro* n. 4, Roma 1963. Retipărire în *Futuro*, antologie a revistei omonime, Nord, Milano 1978. Traduceri : ma-

ghiară, *Az ellenparancs*, în *Galaktica* n. 49, Kuzca, Budapesta, 1983; poloneză în antologie personală, Iskry, Varșovia 1985.

Eroaldo sau despre estetica științifico-fantastică, povestire științifico-fantastică, în *Esperimenti con l'ignoto*, Ed. Futuro, Roma 1963, Retipărit cu titlul: **Brești temporală a lui Giacomo Leopardi,** în *I labirinti del terzo pianeta*, Nuova Accademia, Milano 1964. Traducerea rusă în Prima antologie a scriitorilor italieni, Novj Mir, Moscova 1967.

Tăcere pe pământ, povestire științifico-fantastică, în *Interplanet-Europa*, La Tribuna, Piacenza 1964. Retipărire în *Fenarete* n. 128, Milano 1971. Traducere poloneză în antologie personală, Iskry, Varșovia, 1985.

Tigrul roșu, roman fantastic, Ed. Gli Shock, Milano, 1967.

Trei degete și o ureche într-o cutie, roman fantastic, Ed. Todariana, Milano, 1969.

Trecutul va veni, povestire fantastică, în *La serpe*, AMSI, Milano, 1970.

Amicul, povestire științifico-fantastică, în Cea de a doua Antologie rusească a scriitorilor italieni, Novj Mir, Moscova 1970.

Bàndagal, roman științifico-fantastic, Ed. Novj Mir, Moscova 1970.

Recviem pentru un soldat, povestire științifico-fantastică, în *Critica arte-oggi*, La Spezia 1972. Retipărire în *Universo e dintorni*, antologie, Garzanti, Milano 1978. Traduceri: franceză, *Requiem pour un soldat*, în *Demain l'Italie*, Nouvelles Editions Opta, Paris 1979; germană, *Requiem für einen Soldaten*, în *Der Alabastergarten*, Das Neu Berlin, Berlin 1980; română, *Recviem pentru un soldat*, în Tribuna, Cluj-Napoca 1980; poloneză în antologie personală, Iskry, Varșovia 1985.

Trestia din India, povestire fantastică, în Cea de-a treia Antologie rusă a scriitorilor italieni, Novj Mir, Moscova 1972.

Adoptarea, povestire științifico-fantastică, în *Sorry*, Milano 1973.

Aparent invizibl, povestire științifico-fantastică în *Zoofantascienza*, Dall'Oglio, Milano 1973. Traduceri:

germană în *Anthologie* n. 6, Heyne, München 1984 ; poloneză în antologie personală, Iskry, Varşovia 1985.

Gelozie matrimonială, povestire ştiinţifico-fantastică, în *Sorry*, Milano, 1973.

Sfidarea planetei, roman ştiinţifico-fantastic, Dall' Oglio, Milano 1973. Traducere poloneză, Alfa Publisher, Varşovia 1985.

Obişnuitul disc zburător, povestire ştiinţifico-fantastică, în *I cieli degli UFO*, Ed. Geis, Milano 1975. Traduceri : germană, *Die übliche fliegende Untertasse* în *Die Stimme der Unendlichkeit*, Heyne, München 1981 ; poloneză în antologie personală, Iskry, Varşovia 1985.

Excursie pe planeta mamă, povestire ştiinţifico-fantastică, în *Robot*, n. 15, Armenia, Milano 1977. Traducere poloneză în antologie personală, Iskry, Varşovia, 1985.

Labirintul infernului meu, roman fantastic, Ed. SAEL, Sarzana 1977.

Înregistratorul, povestire ştiinţifico-fantastică, în *Verso le stelle*, Solaris, Milano 1979. Traduceri : germană, *Der Registrator*, în *Die Labyrinthe der Zukunft*, Heyne, München 1984 ; poloneză în antologie personală, Iskry, Varşovia 1985.

Pe un „Lied" de Schubert, povestire fantastică în *Le ali della fantasia/3*, Solfanelli, Chieti 1984 (finalistă a Premiului Tolkien 1982). Retipărire în *Lungo la trama*, Antologie personală, Solfanelli, Chieti 1985.

Pe drumuri, povestire ştiinţifico-fantastică, în *Bianco e Nero*, Treviso 1984.

Lucy, hominidul, povestire fantastică, în *Parsifal* n. 4, Pescara 1984. Retipărire cu titlul De-a *lungul subiectului*, în *Lungo la trama*, antologie personală, Solfanelli, Chieti 1985.

Tapiseria, povestire fantastică, în *Parsifal* n. 7, Pescara 1984. Retipărire în *Lungo la trama*, antologie personală, Solfanelli, Chieti 1985.

Zboară !, povestire ştiinţifico-fantastică în *Un'ala* n. 2, Milano 1984.

Palatul înnebunit, povestire fantastică, în *The Miskatonic Magazine* n. 3/4, Roma 1984. Retipărire în *Lungo la trama*, antologie personală, Solfanelli, Chieti 1985.

Balaur nebun, povestire științifico-fantastică, în *Dimensiune Cosmică* n. 1 (serie nouă), Solfanelli, Chieti 1985. Retipărire în *Il Mercatino* n. 15, Trieste 1985.

Rana lui Amfortas, povestire fantastică, în *Le ali della fantasia/4*, Solfanlli, Chieti 1985 (cîștigătoare a Premiului Tolkien 1983).

Povestiri științifico-fantastice, antologie personală, Iskry, Polonia, Varșovia 1985.

De-a lungul subiectului, antologie personală de povestiri fantastice, Solfanelli, Chieti 1985.

Zbor liber pe cer liber, povestire fantastică, în *Lungo la trama*, Solfanelli, Chieti 1985.

La hotarele timpului, povestire fntastică, în *Lungo la trama*, op. cit.

Trenul navetiștilor, povestire fantastică, în *Lungo la trama*, op. cit.

Spada de tinichea, povestire fantastică, în *Lungo la trama*, op. cit.

Un trandafir e un trandafir e un trandafir, povestire fantastică, în *Lungo la trama*, op. cit.

Final de partidă, povestire fantastică, în *Lungo la trama,* op. cit.

Metamorfoză cosmică, povestire fantastică, în *Parsifal* n. 17/18, Pescara 1985 (cîștigătoare a Premiului World SF — Italy 1984).

INDICE

Introducere de Gianfranco de Turris 5

ACVILA DE FOC . . . 15
Cap. I 17
Cap. II 39
Cap. III 53
Cap. IV 66
Cap. V 75
Cap VI 89

RANA LUI AMFORTAS 119

FARMECUL SPINULUI DE TRANDAFIR 153

Informații istorice cu privire la
Ordinul Cavalerilor Sfîntului Iacob din Altopascio 203

Bibliografia Annei Rinonapoli 211

Editor : VALENTIN NICOLAU
Redactor : RUXANDRA VASILESCU
Tehnoredactor : DAN RĂDULESCU

Apărut 1993, București
Coli tipar : 14. Format : 16/54 x 84

Tiparul executat sub c-da nr. 14013
Imprimeria „GRAFICA PRAHOVEANĂ PLOIEȘTI

nautilus

Anna Rinonapoli

CAVALERII LUI TAU

18

ULUIT, SLEIT DE PUTERI, BĂIATUL SE ABANDONĂ VOINȚEI DIVINE... ȘI ACVILA ÎI IEȘI ÎN ÎNTÎMPINARE... CREȘTEA, ACOPEREA TOT CERUL ȘI, CU ROTIRI LENTE, COBORA SPRE CASTELUL VRĂJITORULUI. DIAVOLII ÎNCERCARĂ SĂ FUGĂ, ÎȘI DESCHIDEAU LARG GURILE MONSTRUOASE ÎNTR-UN URLET TĂCUT.

Anna Rinonapoli ne-a dăruit niște "eroi" profund umani și supraumani, pămînteni și cerești, reali și simbolici în același timp, care se remarcă într-o panoramă a genului fantasy național și internațional în mod singular lipsit de personaje vii și valori adevărate. Nu ne mai putem dori decît un singur lucru: ca scriitoarea să se hotărască să pună pe hîrtie și alte asemenea istorisiri dedicate cavalerilor-călugări ai Ordinului lui Tau. (Gianfranco de Turris)

NEMIRA
'93

ISBN 973-9144-48-9

PRET 498 + 2 T.L. = 500 LEI